

ΚΕ.ΜΕ.ΤΕ.

**Έκθεση Τεκμηρίωσης
των απεργιακών αιτημάτων της ΟΛΜΕ**

ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2008

Αθήνα, Δεκέμβρης 2007

Πίνακας Περιεχομένων

Εισαγωγή	[3]
Αποσαφήνιση και τεκμηρίωση των αιτημάτων.....	[14]
1. Αιτήματα για την αναβάθμιση της εκπαίδευσης	[15]
1.1 Η εκπαιδευτική πρόταση της ΟΛΜΕ	[15]
1.2 Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας	[35]
1.3 Ανώτατο όριο μαθητών / μαθητριών ανά τμήμα	[37]
1.4 Τάσεις ιδιωτικοποίησης στην εκπαίδευση – Άρθρο 16 – Κατάργηση των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών	[40]
2. Αιτήματα αναπληρωτών	[47]
3. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών	[50]
4. Μονιμότητα των Δημόσιων Υπαλλήλων	[56]
5. Συνταξιοδοτικά – Ασφαλιστικά	[60]
6. Οικονομικά αιτήματα	[68]
4.1 Αύξηση αποδοχών των εκπαιδευτικών	[68]
4.2 Προϋπολογισμός - Αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 5%	[91]

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι απεργιακές κινητοποιήσεις της περιόδου 2007-2008 αποτελούν συνέχεια των αντίστοιχων κινητοποιήσεων των προηγούμενων περιόδων. Με αυτές ο οργανωμένος κλάδος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης διεκδικεί τα αυτονόητα:

- αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και αμοιβές για το εκπαιδευτικό προσωπικό,
- την υπεράσπιση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης,
- την άμβλυση, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, των κοινωνικών ανισοτήτων που αναπαράγει και προάγει το εκπαιδευτικό σύστημα,
- την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων από το δημόσιο σχολείο υπηρεσιών,
- τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και του εξοπλισμού των σχολείων, και
- τη διασφάλιση της παιδαγωγικής ελευθερίας.

Είναι αναγκαίο να διαμορφωθεί ένα ισχυρό μορφωτικό, συνδικαλιστικό και κοινωνικό μέτωπο, που μπορεί να διεκδικήσει αποτελεσματικά αυτά τα αιτήματα στο πλαίσιο μιας συνολικότερης αλλαγής πλεύσης στην εκπαιδευτική πολιτική.

Ο κλάδος μας δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης στη χώρα μας. Άλλωστε, βάσει του Καταστατικού της ΟΛΜΕ (άρθρο 2), πρωταρχική της επιδίωξη είναι «η συμβολή της στη βελτίωση της όλης Παιδείας του Ελληνικού Λαού». Η ουσιαστική βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη συνολική ανάπτυξη της χώρας, με πρωταρχική επιδίωξη τη θεμελίωση της κοινωνικής προόδου και ευημερίας. Αποτελεί, επίσης, αναγκαία προϋπόθεση για την καταξίωση του έργου και της κοινωνικής θέσης των εκπαιδευτικών, και συνιστά τη βάση για την εξασφάλιση ενός εργασιακού πλαισίου δημοκρατικού και αποτελεσματικού, που θα παρέχει τις αναγκαίες συνθήκες για την προσφορά ποιοτικά αναβαθμισμένου εκπαιδευτικού έργου.

Παράλληλα, όμως, όπως και κάθε άλλη συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων, η ΟΛΜΕ έχει ως αυτονόητη επιδίωξή της, βάσει και του Καταστατικού της (άρθρο 2), «την προάσπιση και προαγωγή των επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων του Κλάδου», όπως και την «πνευματική εξύψωση» και την «κοινωνική αναγνώριση της προσφοράς και του έργου του εκπαιδευτικού». Οι δύο αυτοί στόχοι, που αφορούν την αναβάθμιση της εκπαίδευσης και την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών, δεν διαχωρίζονται. Αντίθετα, η επιδίωξη του ενός αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη του άλλου. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να δοθεί ουσιαστικό περιεχόμενο στο συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα (άρθρο 16 του Συντάγματος) για δημόσια και δωρεάν παιδεία σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης για όλους τους πολίτες.

Είναι αυτονόητο ότι στο διεκδικητικό πλαίσιο των απεργιακών κινητοποιήσεων ενός κλάδου δεν είναι δυνατόν να τεθούν το σύνολο των αιτημάτων των οποίων η ικανοποίηση θα συνιστά την πραγμάτωση των δύο αυτών στόχων. Άλλωστε, η πείρα έχει δείξει ότι βαθιές τομές στην εκπαιδευτική πολιτική είναι δυνατές μόνο όταν τις διεκδικούν ευρύτερες κοινωνικές δυνάμεις, που ενδιαφέρονται

για μια ριζική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση προς το συμφέρον του λαού. Είναι εφικτές, επίσης, όταν συμβαδίζουν με ευρύτερες μεταρρυθμιστικές αλλαγές στους βασικούς τομείς της δομής και της οργάνωσης των κοινωνιών, δεδομένου ότι, όπως έχει λεχθεί, *το σχολείο δεν αλλάζει αλλάζοντας μόνο το σχολείο*, όπως ότι και *η κοινωνία δεν αλλάζει αλλάζοντας μόνο το σχολείο*. Ωστόσο, η οξύτητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος της εκπαίδευσης καθιστά επιτακτική την ανάγκη να αναπτυχθούν αγώνες με στόχο τη διεκδίκηση άμεσων λύσεων σε επείγοντα ζητήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών. Αγώνες που ταυτόχρονα θα ανοίγουν το δρόμο για τη διεκδίκηση των πιο μακροπρόθεσμων στόχων μέσα από ευρύτερες αγωνιστικές κοινωνικές συσπειρώσεις. Στη βάση αυτής της λογικής το συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αναπτύσσει τους διεκδικητικούς αγώνες του και τη φετινή σχολική χρονιά.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 12^{ου} ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΟΛΜΕ

Το 12^ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ (2005) εξόπλισε τον κλάδο με απόφαση σύμφωνα με την οποία δίνεται προτεραιότητα στα εξής αιτήματα:

1. Εκπαιδευτικά - Δαπάνες

- Αύξηση των δαπανών για την παιδεία για το 2005 στο 5% του ΑΕΠ
- Άμεση καθιέρωση 12χρονης υποχρεωτικής Δημόσιας και Δωρεάν εκπαίδευσης για όλους με άμεση προοπτική το ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο με εξασφάλιση αντισταθμιστικών μέτρων οικονομικών και εκπαιδευτικών, που να το καθιστούν βιώσιμο
- Άμεση και ουσιαστική αναβάθμιση της ΤΕΕ με στόχο και προοπτική την ισότιμη ένταξή της στη Λυκειακή βαθμίδα, με βάση τις αρχές που έχει υιοθετήσει η ΟΛΜΕ. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να κατοχυρώνεται ο δημόσιος και δωρεάν χαρακτήρας της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και οι οργανικές θέσεις και η μόνιμη σχέση εργασίας των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ. Όχι στην αποσπασματική τακτική του ΥΠΕΠΘ της κατάργησης και συγχώνευσης ΤΕΕ, τομέων και ειδικοτήτων. Όχι στην κατάργηση ειδικοτήτων και στη μείωση των θέσεων εργασίας, ώστε συνάδελφοί μας να βρεθούν σε εργασιακή αβεβαιότητα.
- Καθιέρωση ανώτατου ορίου 25 μαθητών ανά τμήμα σε Γυμνάσιο-Λύκειο, 20 μαθητών στις κατευθύνσεις του Λυκείου και στα ΤΕΕ, και 10 μαθητών ανά καθηγητή στα εργαστήρια των ΤΕΕ των Γυμνασίων και των Λυκείων
- Συνολική αναπροσαρμογή των στόχων του 2ου ΕΠΕΑΕΚ με βάση τις προτάσεις του εκπαιδευτικού κινήματος για μια διαφορετική εκπαιδευτική πολιτική
- Ουσιαστική εφαρμογή της Π.Δ.Σ. και άλλων ανάλογων μέτρων σύμφωνα με τις αρχές των επιστημών της αγωγής, μετά από αναλυτική μελέτη και με εξασφάλιση επαρκούς χρηματοδότησης
- Λήψη ολοκληρωμένων μέτρων αντισταθμιστικής εκπαίδευσης, όπως είναι οι Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, για να βοηθηθούν όλοι οι μαθητές/-τριες να ολοκληρώνουν τη 12χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση

2. Πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Η ΟΛΜΕ πρόβαλλε πάντα το αίτημα της διεύρυνσης της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με αντίστοιχη, βέβαια, γενναία χρηματοδότηση των υποδομών των ιδρυμάτων της.

Μεταβατικά και στην πορεία για την καθιέρωση της «ελεύθερης πρόσβασης» πρότεινε τα παρακάτω μέτρα:

- Κατάργηση των Πανελλαδικών Εξετάσεων και στη Γ' Λυκείου. Το απολυτήριο του λυκείου να χορηγείται με ενδοσχολικές εξετάσεις
- Αποσύνδεση του Λυκείου από το σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ –ΤΕΙ.
- Η πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση να γίνεται μετά την αποφοίτηση από το Λύκειο, με πανελλαδικές εξετάσεις.
- Οι εξετάσεις διεξάγονται με την ευθύνη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Οι υποψήφιοι έχουν απεριόριστες ευκαιρίες να συμμετέχουν στη διαδικασία της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

3. Οικονομικά

- Ουσιαστικές αυξήσεις στις αποδοχές μας (25%). Χορήγηση του ποσού των 176 ευρώ και στους καθηγητές/-τριες
- Η σχέση των εισαγωγικών προς τις καταληκτικές αποδοχές να διαμορφωθεί στο 1 : 2,5
- Ενσωμάτωση των επιδομάτων στους βασικούς μισθούς και, μέχρι να υλοποιηθεί αυτό, να επανέλθουν οι όροι χορήγησης του κινήτρου απόδοσης που προέβλεπε ο ν. 2470/97.
- Κατοχύρωση δικαιώματος ουσιαστικών συλλογικών συμβάσεων εφ' όλης της ύλης για τους καθηγητές (τροποποίηση του ν. 2738/99 και κατάργηση του άρ. 24 παρ. 3 του ν. 3205/03)
- Ακόλυτη μισθολογική εξέλιξη - μη σύνδεση του μισθού και βαθμού με την παραγωγικότητα.
- Ουσιαστικές αυξήσεις (διπλασιασμός) στα οικογενειακά επιδόματα
- Ουσιαστική αύξηση (διπλασιασμός) στην ωρομίσθια αποζημίωση και στην αμοιβή για υπερωριακή απασχόληση των καθηγητών, που παραμένει στα επίπεδα του 1996.
- Ουσιαστικές αυξήσεις σε όλες τις αμοιβές που αφορούν τις Πανελλαδικές Εξετάσεις και την Ενισχυτική Διδασκαλία
- Άμεση καταβολή του συνόλου των αναδρομικών του οικογενειακού επιδόματος και σε κάθε περίπτωση για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 14 μηνών επιπλέον από την πρόβλεψη του ν. 3205/03.
- Τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας
- Αφορολόγητο όριο ο μισθός του νεοδιόριστου εκπαιδευτικού
- Αναγνώριση των χρόνων σπουδών όλων των καθηγητών για μισθολογική εξέλιξη (κατ' αναλογία με τη ρύθμιση που ισχύει για τους πτυχιούχους της ΑΣΕΤΕΜ /ΣΕΛΕΤΕ).

4. Συνταξιοδοτικά - ασφαλιστικά

- Διασφάλιση του δημόσιου, καθολικού και κοινωνικού χαρακτήρα του ασφαλιστικού μας συστήματος.

- Επιστροφή των απωλειών των ασφαλιστικών ταμείων από την καταλήστευση των αποθεματικών τους και από την άσκηση «κοινωνικής πολιτικής» με τα χρήματα των ασφαλισμένων.
- Πλήρης σύνταξη στα 30 χρόνια υπηρεσίας, με αναγνώριση ως συντάξιμων 5 χρόνων σπουδών των καθηγητών.
- Η κύρια σύνταξη να υπολογίζεται στο 80% του συνόλου των αποδοχών κατά το μήνα αποχώρησης του εκπαιδευτικού
- Κατάργηση ολόκληρου του ισχύοντος αντιασφαλιστικού-αντισυνταξιοδοτικού πλαισίου και ειδικότερα κατάργηση των διαχωριστικών γραμμών σε ό,τι αφορά τα όρια ηλικίας για τους διορισθέντες πριν και μετά το '83, πριν και μετά το '93.
- Εξίσωση των ασφαλιστικών εισφορών που ισχύουν για τους μετά το '93 διορισθέντες με αυτές όλων των άλλων συναδέλφων.
- Πλήρης ιατροφαρμακευτική και υγειονομική περίθαλψη (οδοντιατρική περίθαλψη, οπτικά κ.ά.)
- Διατήρηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου ως προς τους φορείς χορήγησης της κύριας σύνταξης, της επικουρικής, των μερισμάτων και του «εφάπαξ»
- Κατάργηση της διάταξης (ν. 3149/03, άρ. 13, παρ. 20, εδ. α΄) που απαγορεύει τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- Η στρατιωτική θητεία να αναγνωρίζεται αυτοδίκαια (χωρίς εξαγορά) ως χρόνος υπηρεσίας τόσο για την κύρια σύνταξη και για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μετά τις 31-12-1997, όσο και για τα υπόλοιπα ταμεία
- Λειτουργία κατασκηνώσεων για τα παιδιά των εκπαιδευτικών.

5. Εργασιακά – Διοίκηση της εκπαίδευσης

- Υπεράσπιση της Δημοκρατίας στο σχολείο και των κατακτημένων εργασιακών μας δικαιωμάτων. Όχι σε ένα σχολείο - χώρο χειραγώγησης και πειθαναγκασμού εκπαιδευτικών και μαθητών.
- Κατάργηση της σχετικής Υπουργικής Απόφασης («καθηκοντολόγιο») που αναφέρεται στα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης της εκπαίδευσης.
- Σεβασμός στα εργασιακά μας δικαιώματα και πλήρης παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στο σχολείο με κατάργηση όλου του πλαισίου που οικοδομήθηκε μέχρι τώρα με το οποίο επιχειρείται να χειραγωγηθεί ο εκπαιδευτικός.
- Όχι στην κοινωνική κατηγοριοποίηση των σχολείων μέσω της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων.
- Όχι στην αξιολόγηση-χειραγώγηση των εκπαιδευτικών. Οργάνωση των συλλογικών μας αντιστάσεων από ΟΛΜΕ, ΕΛΜΕ, συλλόγους καθηγητών με στόχο την ακύρωση στην πράξη κάθε προσπάθειας για την εφαρμογή της στο βαθμό που επιχειρηθεί να περάσει.
- Όχι στο αυταρχικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια στην εκπαίδευση στις διαδικασίες επιλογής των ανώτερων στελεχών της, και ιδιαίτερα στις διατάξεις (Ν. 3260/04) που αφορούν την τοποθέτηση «προσωρινών» διευθυντών και προϊσταμένων γραφείων εκπαίδευσης.

- Άμεση διαμόρφωση και εφαρμογή θεσμικού πλαισίου επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης που θα στηρίζεται στις θέσεις του κλάδου και στις ανάγκες της εκπαίδευσης.

6. Αναπληρωτές - διορισμοί

- Άμεση μονιμοποίηση όλων των αναπληρωτών που συμπλήρωσαν 18μηνη προϋπηρεσία στις 30-6-2004, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη το είδος των συμβάσεων (αναπληρωτής ή ωρομίσθιος), ο αριθμός των συμβάσεων, το χρονικό διάστημα διακοπής των συμβάσεων καθώς και αν αυτές είναι διαδοχικές ή όχι. Στη ρύθμιση αυτή να συμπεριληφθούν όλοι οι κλάδοι και όλες οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών με βάση μόνο την προϋπηρεσία τους.
- Κατάργηση της εργασιακής σχέσης του ωρομισθίου.
- Πλήρη εργασιακά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα στους αναπληρωτές, 12μηνη σύμβαση εργασίας.
- Να συσταθεί επιτροπή διαφάνειας με τη συμμετοχή εκπροσώπων της ΟΛΜΕ, που να λειτουργεί σε μόνιμη βάση, για τον έλεγχο των διορισμών των εκπαιδευτικών, και να δίνονται στην ΟΛΜΕ όλα τα στοιχεία που αφορούν τους πίνακες αναπληρωτών και τους διορισμούς.

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ 13^{ου} ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ ΟΛΜΕ

Το 13^ο Συνέδριο της ΟΛΜΕ (2007), εξάλλου, εξόπλισε τον κλάδο με κείμενο απόφασης σύμφωνα με το οποίο δίνεται προτεραιότητα στα εξής αιτήματα:

1. Οικονομικά

- Ουσιαστικές αυξήσεις στους βασικούς μισθούς μας, με αφετηρία τα 1.400 ευρώ συνολικές καθαρές αποδοχές στον νεοδιόριστο (εισαγωγικό μισθολογικό κλιμάκιο)
- Η σχέση εισαγωγικών προς καταληκτικές αποδοχές να διαμορφωθεί στο 1 / 2,5
- Όχι στη σύνδεση μισθού με την αξιολόγηση – απόδοση
- Ακώλυτη μισθολογική εξέλιξη
- Ενσωμάτωση του κινήτρου απόδοσης στο βασικό μισθό.
- Να καταργηθούν οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις χορήγησης του κινήτρου απόδοσης για όσο αυτό διατηρείται, ώστε να σταματήσει σε κάθε περίπτωση η περικοπή του
- Διπλασιασμό των οικογενειακών επιδομάτων
- Τιμαριθμοποίηση φορολογικής κλίμακας αναδρομικά από το 1992 με αφορολόγητο όριο τουλάχιστον τα 15.000 ευρώ
- Διπλασιασμό της ωρομισθίας αποζημίωσης και της αμοιβής για υπερωριακή απασχόληση των καθηγητών και σύνδεσή της (ως ποσοστό) με τις συνολικές αποδοχές του εκπαιδευτικού
- Αύξηση των αμοιβών των πάσης φύσεως εργασιών των Πανελλαδικών Εξετάσεων
- Αναγνώριση των χρόνων σπουδών όλων των καθηγητών για μισθολογική εξέλιξη (κατ' αναλογία με τη ρύθμιση που ισχύει για τους πτυχιούχους της ΑΣΕΤΕΜ /ΣΕΛΕΤΕ)

- Επανακατάταξη των εκπαιδευτικών των παραμεθόριων περιοχών στα αντίστοιχα Μ.Κ. με συνυπολογισμό διπλάσιου χρόνου προϋπηρεσίας (ν. 2085/92, 1943/81)

2. Ασφαλιστικά – Συνταξιοδοτικά

- Πλήρη σύνταξη στα 30 χρόνια υπηρεσίας χωρίς όριο ηλικίας με υπολογισμό της στο 80% του συνόλου των αποδοχών κατά το μήνα αποχώρησης.
- Κατάργηση του ισχύοντος αντιασφαλιστικού – αντισυνταξιοδοτικού πλαισίου και ειδικότερα κατάργηση των διαχωριστικών γραμμών σε ό,τι αφορά τα όρια ηλικίας και τις ασφαλιστικές εισφορές για τους διορισθέντες πριν και μετά το 1983, πριν και μετά το 1993.
- Σε κάθε περίπτωση, πάγωμα των δυσμενών αλλαγών που πρόκειται να εφαρμοστούν από 1-1-2008 με τη σταδιακή μείωση των συντάξεων (ν. 3029/02).
- Όχι στις σχεδιαζόμενες νέες αντιασφαλιστικές ανατροπές.
- Επιστροφή όλων των οφειλόμενων στα ασφαλιστικά ταμεία, που λεηλάτησαν οι κυβερνήσεις, οι τράπεζες και η εργοδοσία στη μεταπολεμική περίοδο μέχρι σήμερα. Τα αποθεματικά των ταμείων να αξιοποιούνται με σταθερές και σίγουρες αποδόσεις χωρίς κανένα ρίσκο και μεσάζοντες. Θέσπιση δικαιώματος veto των εκπροσώπων των εργαζομένων σε κάθε κρίσιμη απόφαση.
- Κατάργηση της διάταξης που απαγορεύει τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- Η στρατιωτική θητεία να αναγνωρίζεται αυτοδίκαια (χωρίς εξαγορά) ως χρόνος υπηρεσίας, τόσο για την κύρια σύνταξη όσο και για τα υπόλοιπα ταμεία, και για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μετά τις 31/12/1997
- Αναγνώριση ως συντάξιμου χρόνου εργασίας όλων των χρονικών διαστημάτων που μεσολαβούν μεταξύ δύο διαδοχικών συμβάσεων αναπληρωτών.
- Πλήρη ιατροφαρμακευτική και υγειονομική περίθαλψη. Δωρεάν περίθαλψη για οδοντιατρικά και φυσιοθεραπεία. Δωρεάν χορήγηση γυαλιών όρασης και φακών επαφής.
- Αναπροσαρμογές της κύριας σύνταξης με βάση τις αυξήσεις των εν ενεργεία εκπαιδευτικών.
- Θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης σε περίπτωση θανάτου ή ολικής αναπηρίας, ανεξάρτητα από τα χρόνια υπηρεσίας, με κατώτερο όριο σύνταξης στο ύψος του 80% των αποδοχών του νεοδιόριστου εκπαιδευτικού.
- Χορήγηση του συνόλου της σύνταξης του θανόντος υπαλλήλου στην οικογένειά του, όταν υπάρχουν ανήλικα ή άγαμα παιδιά, καθώς η σύνταξη αποτελεί κληρονομικό δικαίωμα της οικογένειας. Όταν δεν συντρέχουν οι παραπάνω λόγοι, να χορηγούνται τουλάχιστον τα 7/10 της σύνταξης του θανόντος συζύγου στον επιζώντα και στα τέκνα του εφ' όρου ζωής.
- Αναγνώριση ως συντάξιμου του χρόνου αδιοριστίας και των βασικών σπουδών σε ΑΕΙ - ΑΤΕΙ, των εκπαιδευτικών, εφόσον οι σπουδές αυτές αποτελούν τυπικό προσόν διορισμού.
- Να θεωρείται συντάξιμος χρόνος πραγματικής υπηρεσίας όλο το χρονικό διάστημα της εκπαιδευτικής άδειας.

3. Εργασιακά

- Ελεύθερες και γνήσιες Συλλογικές Διαπραγματεύσεις στο Δημόσιο σε όλα τα επίπεδα. Κατοχύρωση για τους καθηγητές του δικαιώματος των ουσιαστικών κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας εφ' όλης της ύλης.
- Παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στο σχολείο με κατάργηση ολόκληρου του νομοθετικού πλαισίου με το οποίο επιχειρείται η «συμμόρφωση» - χειραγώγηση του εκπαιδευτικού.
- Κατάργηση του «Καθηκοντολόγιου».
- Όχι στην αξιολόγηση – χειραγώγηση των εκπαιδευτικών. Όχι στην κοινωνική κατηγοριοποίηση των σχολείων μέσω της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων.
- Σταθερή και μόνιμη εργασία στην εκπαίδευση. Διορισμοί σύμφωνα με τις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Κατάργηση του θεσμού της εργασιακής σχέσης του ωρομισθίου αλλά και του αναπληρωτή (εξαιρέση οι περιπτώσεις πραγματικής αναπλήρωσης). Στο ενδιάμεσο διάστημα πλήρη ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα και 12μηνη σύμβαση εργασίας για τους αναπληρωτές.
- Άμεση μονιμοποίηση όλων των αναπληρωτών που καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες.
- Αναγνώριση της προϋπηρεσίας όλων των αναπληρωτών-ωρομισθίων που εργάστηκαν στις σχολικές μονάδες που προσφέρουν μέχρι σήμερα Δευτεροβάθμια Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση και ανήκουν σε άλλα Υπουργεία. Μέχρι την υπαγωγή αυτών των σχολικών μονάδων στο ΥΠΕΠΘ, να δημιουργηθεί ενιαίο σύστημα διορισμών στην εκπαίδευση όλων των Υπουργείων και οι διορισμοί αυτοί να γίνονται με βάση τη διαδικασία πρόσληψης και τοποθέτησης των αναπληρωτών και ωρομισθίων εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.
- Κάθε πρόσληψη, από την επόμενη χρονιά, αναπληρωτή ή ωρομισθίου καθηγητή/-τριας στη δημόσια δευτεροβάθμια ή πρωτοβάθμια εκπαίδευση να πραγματοποιείται από τον ενιαίο πίνακα αναπληρωτών (πίνακα κατάταξης με βάση την πραγματική εκπαιδευτική προϋπηρεσία σε δημόσιες σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας ή πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ) και, σε περίπτωση εξάντλησής του, από πίνακα με βάση την ημερομηνία λήψης πτυχίου.
- Να θεσπιστεί μειωμένο ωράριο για τους καθηγητές/καθηγήτριες που είναι γονείς παιδιών με αναπηρία πάνω από 67%, όπως ισχύει για όλους τους εργαζόμενους στο Δημόσιο τομέα, στα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 2527/1997. Η ανωτέρω μείωση του ωραρίου να ισχύει και για τους καθηγητές/-τριες που έχουν οι ίδιοι/-ιες αναπηρία πάνω από 67% ή έχουν υποστεί έμφραγμα μυοκαρδίου, έχουν υποβληθεί σε αγγειοπλαστική ή by pass εγχείρηση.
- Να μειώνεται το ωράριο των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων με συνυπολογισμό ολόκληρης της δημόσιας προϋπηρεσίας, εφόσον έχει προσφερθεί με το ίδιο πτυχίο, ανεξάρτητα από το αν αυτή είναι εκπαιδευτική ή όχι. Οι 3 ώρες του μειωμένου ωραρίου των υπευθύνων εργαστηρίων σε όλους τους τύπους σχολείων να αφαιρούνται από το ωράριο που έχει ήδη ο εκπαιδευτικός σύμφωνα με τα χρόνια υπηρεσίας του.
- Ριζική αλλαγή του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα με κατάργηση των αυταρχικών διατάξεών του.

- Οι αναθέσεις διδασκαλίας των μαθημάτων να ρυθμίζονται με επιστημονικά και παιδαγωγικά κριτήρια.
- Πρόσληψη και τοποθέτηση γραμματέων, επιστατών και φυλάκων σε όλα τα σχολεία.
- Να οργανωθούν σε συνεργασία με το ΥΠΕΠΘ κατασκηνώσεις και παιδικοί σταθμοί για τα παιδιά των εκπαιδευτικών, με πρόβλεψη της αναγκαίας χρηματοδότησης.
- Στις εκλογές για την ανάδειξη αιρετών μελών στα Υπηρεσιακά Συμβούλια να συμμετέχουν τα οικονομικά τακτοποιημένα μέλη των ΕΛΜΕ.
- Να επαναφερθούν στο ΚΥΣΔΕ οι αρμοδιότητες που του αφαιρέθηκαν (διορισμοί, αποσπάσεις στα ΑΕΙ, διοικητικές θέσεις κ.λπ.).
- Να θεσμοθετηθούν μοριοδοτούμενα κριτήρια για όλες τις κατηγορίες αποσπάσεων (από νομό σε νομό, από σχολείο σε σχολείο, στον ΟΕΕΚ και τα ΙΕΚ, στα ΑΕΙ-ΑΤΕΙ, σε διοικητικές θέσεις κ.λπ.). Όλοι οι εκπαιδευτικοί να λαμβάνουν τα μόρια της περιοχής στην οποία υπηρετούν και όχι αυτά της οργανικής τους θέσης εφόσον δεν υπηρετούν σε αυτή.

4. Εκπαιδευτικά – Δαπάνες για την εκπαίδευση

- Άμεση αύξηση δημόσιων δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ τουλάχιστον, με στόχο αυτές να φτάσουν στο 7% του ΑΕΠ ή το 15% του Προϋπολογισμού.
- Καθολική δημόσια δωρεάν εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες, που θα παρέχει μόρφωση, καλλιέργεια και εφόδια σε όλα τα παιδιά χωρίς αποκλεισμούς με παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία.
- Άμεση καθιέρωση της 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης με προοπτική το ενιαίο 12χρονο σχολείο. Δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή. Όχι στην υπαγωγή της προσχολικής αγωγής στους Δήμους και στους ιδιώτες. Όχι στη «σχολειοποίησή» της.
- Κατάργηση του Ν. 3475/06 για την τεχνική εκπαίδευση.
- Στο πλαίσιο της μεταβατικής πρότασης της ΟΛΜΕ για την ΤΕΕ (παραμένει ισχυρή η σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Προέδρων των ΕΛΜΕ – Ιούνης 2006), προτείνουμε τα παρακάτω άμεσα μέτρα:
- Κατάργηση όλων των σχολικών μονάδων που προσφέρουν σήμερα δευτεροβάθμια τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση και ανήκουν σε άλλα υπουργεία (ΟΑΕΔ, ΟΤΕΚ, Υγείας, Γεωργίας) και υπαγωγή τους στο ΥΠΕΠΘ.
- Καμιά κατάργηση σχολικής μονάδας, τομέα και ειδικότητας στην ΤΕΕ. Κατάργηση της διάταξης του νόμου που απαγορεύει στους απόφοιτους Λυκείων να εγγράφονται στο ΕΠΑΛ για απόκτηση ειδνεξάρτητα από δομές και συστήματα μετάβασης, όλοι οι μαθητές/-τριες πρέπει να έχουν το δικαίωμα και τη δυνατότητα «οριζόντιας κινητικότητας» καθώς και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κάτι που καθιστά απαγορευτικό ο νέος νόμος για την ΤΕΕ με την καθιέρωση των ΕΠΑΣ
- Να δημιουργηθεί δημόσιο Μεταλυκειακό Έτος Ειδίκευσης, λειτουργικά συνδεδεμένο με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που θα αξιοποιεί την υποδομή και το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΕΠΑΛ, και θα μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των ειδικοτήτων που παρέχονται σήμερα, αλλά και όποια άλλη κριθεί αναγκαίο να δημιουργηθεί με βάση τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, με ταυτόχρονη κατάργηση και ενσωμάτωση σε αυτό κάθε άλλης

- μορφής επαγγελματικής μεταλκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης (IEK κ.λπ.).
- Να συμπεριληφθούν στο ΕΠΑΛ τουλάχιστον όλες εκείνες οι ειδικότητες για τις οποίες υπάρχουν αντίστοιχες σχολές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
 - Να κατοχυρωθεί πραγματική και ουσιαστική δυνατότητα πρόσβασης των αποφοίτων της ΤΕΕ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ-ΑΤΕΙ), χωρίς τους φραγμούς και τις διακρίσεις που υφίστανται σήμερα, και αναλογικά με το μαθητικό δυναμικό της ΤΕΕ.
 - Ελεύθερη πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με βάση το απολυτήριο που θα αποκτάται με ενδοσχολικές εξετάσεις. Στο μεταβατικό χρονικό διάστημα η πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση να γίνεται μετά την αποφοίτηση από το Λύκειο, με πανελλαδικές εξετάσεις σε περιορισμένο αριθμό μαθημάτων με την ευθύνη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
 - Συνεχή διεύρυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με τελικό στόχο την κατάργηση του κλειστού αριθμού εισακτέων με την αντίστοιχη γενναία χρηματοδότηση των υποδομών των ιδρυμάτων της.
 - 25 μαθητές στο τμήμα, 20 στις κατευθύνσεις και 10 μαθητές στα εργαστήρια.
 - Κατάργηση του μέτρου της βαθμολογικής βάσης του 10 ως ελάχιστου προαπαιτούμενου για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που αποκλείει από την Γ/βάθμια Εκπ/ση χιλιάδες νέους από τα λαϊκά κοινωνικά στρώματα και τους εξωθεί στα ιδιωτικά δίκτυα κατάρτισης (IEK, ΚΕΚ, Κολέγια κ.λπ.).
 - Ουσιαστική αλλαγή του πλαισίου της Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, ώστε να λειτουργεί με όρους διαφάνειας και αποτελεσματικότητας, και έγκαιρη έναρξή της στην αρχή του διδακτικού έτους.
 - Ουσιαστικά μέτρα και πολιτικές αντισταθμιστικής εκπαίδευσης – να λειτουργήσουν άμεσα Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας βάσει επιστημονικού σχεδιασμού.
 - Όχι στο νομοθετικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, που αναθέτει σε ιδιώτες και εταιρείες την ανέγερση σχολείων και άλλων δημόσιων υποδομών και οδηγεί στην ανοιχτή εμπορευματοποίηση της λειτουργίας των δημόσιων σχολείων, σε αύξηση του κόστους και στη δημιουργία λειτουργικών προβλημάτων στις σχολικές μονάδες.
 - Άμεση κατάρτιση, ψήφιση και εφαρμογή νέου νόμου, που θα διασφαλίζει την αντικειμενική και αξιοκρατική επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης, και κατάργηση του νόμου 3467/06, χωρίς αποκλεισμούς κλάδων.
 - Καμία υλοποίηση των περιεχομένων - προτάσεων της Έκθεσης του ΕΣΥΠ για τη Β/βάθμια Εκπ/ση (αξιολόγηση, εξετάσεις, ωράριο καθηγητών, υποδιευθυντές μάνατζερ κ.λπ.)
 - Πρωινή λειτουργία όλων των σχολείων και εξοπλισμό τους με όλα τα απαιτούμενα μέσα (σχολική βιβλιοθήκη, εργαστήρια, αίθουσα υπολογιστών κ.λπ.), βάσει ενός σωστά σχεδιασμένου μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού.
 - Ανάπτυξη της διαπολιτισμικής και αντιρατσιστικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και τους θεσμούς της εκπαίδευσης.
 - Αποτελεσματικά μέτρα στήριξης παιδιών με ειδικές ανάγκες.
 - Το δημόσιο σχολείο (μέχρι τα 18 χρόνια) να παρέχει πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου Α σε μια τουλάχιστον ξένη γλώσσα και χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή μέσα από δημόσιες εξετάσεις.

- Να ενταχθεί στη βασική εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όλων των κλάδων και ειδικοτήτων και η παιδαγωγική κατάρτιση.
- Επιμόρφωση των καθηγητών με τη συνεργασία των ΑΕΙ, με δημοκρατική οργάνωση και ενεργό συμμετοχή των επιμορφουμένων. Ουσιαστική εισαγωγική επιμόρφωση μετά το διορισμό. Ετήσια περιοδική επιμόρφωση με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα για όλους τους εκπαιδευτικούς. Πολύμορφη, βραχύχρονη επιμόρφωση με τις ίδιες όπως παραπάνω προϋποθέσεις (ΑΕΙ, απαλλαγή από διδακτικά καθήκοντα κ.λπ.).
- Θεσμοθέτηση της μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σύνδεσή της με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Φορέας πρέπει να είναι τα ΑΕΙ. Η επιλογή μεταξύ των υποψηφίων να γίνεται με αξιοκρατικές και αδιάβλητες διαδικασίες, ενώ πρέπει να προβλέπονται κίνητρα τόσο για τους μετεκπαιδευόμενους όσο και για τους διδάσκοντες και επιβλέποντες καθηγητές.
- Ουσιαστική αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου του ΙΚΥ και διεύρυνση και ενίσχυση των προγραμμάτων ανταλλαγής εκπαιδευτικών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Το ΔΣ της ΟΛΜΕ ανέλαβε την ευθύνη να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα, ώστε ο κλάδος μέσα από τις διαδικασίες των ΓΣ των ΕΛΜΕ να οργανώσει τις αντιστάσεις και τη διεκδίκηση των παραπάνω στόχων του με μαζικό και παρατεταμένο αγώνα.

Στο πλαίσιο αυτό ξεκίνησαν οι απεργιακές κινητοποιήσεις του κλάδου την περίοδο 2007-2008. Με Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Προέδρων των ΕΛΜΕ της 15-11-2007 ως αιτήματα αιχμής των κινητοποιήσεων του κλάδου τέθηκαν τα παρακάτω:

- Άμεση αύξηση των δημόσιων δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ τουλάχιστον
- Ουσιαστικές αυξήσεις στους βασικούς μισθούς μας, με αφετηρία τα 1.400 ευρώ συνολικές καθαρές αποδοχές στον νεοδιοριστό. Διπλασιασμός της ωριαίας αποζημίωσης και σύνδεσή της με τις συνολικές αποδοχές των εκπαιδευτικών. Άμεση καταβολή του επιδόματος των 176 ευρώ και του συνόλου των αναδρομικών. Άμεση καταβολή όλων των δεδουλευμένων.
- Δημόσια 12χρονη υποχρεωτική και πραγματικά δωρεάν Εκπαίδευση με προοπτική το ενιαίο 12χρονο σχολείο. Υλοποίηση της πρότασης της ΟΛΜΕ για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Κατάργηση του Ν. 3475/06 για την τεχνική εκπαίδευση και εφαρμογή της μεταβατικής πρότασης της ΟΛΜΕ για τομείς, ειδικότητες στα ΕΠΑΛ κ.λπ. Μεταλυκειακό Έτος Ειδίκευσης. Καμιά κατάργηση σχολικής μονάδας, διασφάλιση της μόνιμης εργασίας όλων των εκπαιδευτικών. Ενσωμάτωση των σχολών άλλων Υπουργείων στο ΥΠΕΠΘ.
- Πλήρη σύνταξη στα 30 χρόνια υπηρεσίας, χωρίς όριο ηλικίας. Κατάργηση του ισχύοντος αντιασφαλιστικού – αντισυνταξιοδοτικού πλαισίου και επιστροφή όλων των οφειλόμενων στα ασφαλιστικά ταμεία. Πάγωμα των δυσμενών ρυθμίσεων του ν. 3029/02 που μειώνουν σταδιακά τις συντάξεις από 1/1/2008. Ακύρωση των νέων αντιασφαλιστικών ρυθμίσεων που προωθεί η κυβέρνηση.
- Καθιέρωση ετήσιας επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα.
- Κατάργηση των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών. Όχι στα ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Με αυτή την εργασία το Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ επιχειρεί την αποσαφήνιση και τεκμηρίωση των πιο βασικών αιτημάτων των απεργιακών κινητοποιήσεων του κλάδου. Για το σκοπό αυτό συγκεντρώθηκε καταρχάς και καταγράφηκε πιο συστηματικά η σχετική επισειρηματολογία. Παράλληλα, επιχειρήθηκε η συγκέντρωση και αξιοποίηση και άλλων στοιχείων, που παρέχονται από τη γηγενή και τη διεθνή βιβλιογραφία, όπως και από άλλες συναφείς ερευνητικές εργασίες. Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της εργασίας είναι ευχή μας να αποτελέσει ένα χρήσιμο βοήθημα για τους συναδέλφους, τους ειδικούς στο χώρο της εκπαίδευσης και το ευρύτερο κοινό.

Καθώς το σχετικό υλικό είναι ανεξάντλητο, θα είναι ευχαρίστησή μας να αξιοποιήσουμε σε μια επόμενη αναμόρφωση της παρούσας μελέτης και άλλα στοιχεία που θα μας υποδειχθούν από τους αναγνώστες της, που θα την εμπλουτίσουν και θα την τεκμηριώσουν περαιτέρω. Επίσης, θα τεκμηριωθούν και αιτήματα για τα οποία το Δ.Σ. του ΚΕΜΕΤΕ φάνηκε ότι χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να καταλήξει, όπως είναι το ζήτημα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.

Όπως είναι γνωστό, το ΚΕΜΕΤΕ αποφάσισε να συγκροτήσει ομάδες εργασίας ανοιχτές σε όλους και όλες τους/τις συναδέλφους, αλλά και στους/τις πανεπιστημιακούς και άλλους ειδικευμένους επιστήμονες που θα ήθελαν να συμβάλουν στη μελέτη και τεκμηρίωση αυτών των θεμάτων. Τα πορίσματα αυτών των ομάδων εργασίας θα αξιοποιηθούν και προς την κατεύθυνση της τεκμηρίωσης των αιτημάτων των απεργιακών κινητοποιήσεων του κλάδου.

Σε κάθε περίπτωση, η προσπάθειά μας συνεχίζεται. Η συμμετοχή των συναδέλφων στις ομάδες εργασίας και γενικά στις δραστηριότητες του ΚΕΜΕΤΕ είναι ελεύθερη και ευπρόσδεκτη.

ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ

1. ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1.1. Η εκπαιδευτική πρόταση της ΟΛΜΕ

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι το αναγκαίο πέρασμα προς τα ανώτατα ιδρύματα και την παραγωγή. Ο τύπος του αυριανού πολίτη – εργαζόμενου εξαρτάται από το περιεχόμενο και την ποιότητά της. Στο τέλος της ολοκλήρωσης των 12ετών σπουδών ο νέος άνθρωπος καλείται να πάρει αποφάσεις όχι μόνο για τον εαυτό του αλλά και για όλη την κοινωνία, αφού έχει, εκτός των άλλων, και δικαίωμα ψήφου. Χρέος, λοιπόν, της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι να ετοιμάσει στο σύνολό της την νεότητα, που θα ζήσει στη σύγχρονη νεοελληνική οικονομική, πολιτική και πολιτιστική πραγματικότητα και στην παγκόσμια υλική και πνευματική άμιλλα. Χρειάζεται, συνακόλουθα, η ορθολογική οργάνωση και διάρθρωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος με βάση τις σύγχρονες ανάγκες. Χρειάζεται γρήγορη και ενεργητική μεταμόρφωση του σχολείου.

Το σχολείο οφείλει να γνωρίσει σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες τα βασικά στοιχεία όλων των εφαρμοσμένων και ανθρωπιστικών επιστημών, αλλά και τα βασικά στοιχεία της βιομηχανικής, αγροτικής παραγωγής και της αναπτυσσόμενης τεχνολογίας. Μόνο αυτή η ενιαία μόρφωση θα συνδέσει δημιουργικά το σύστημα, το περιεχόμενο, τη μέθοδο εργασίας, της γενικής μόρφωσης με τις νέες συνθήκες και τις ανάγκες της σημερινής παραγωγής και μίας ανάπτυξης σε όφελος των ανθρώπων και όχι των κερδών και μάλιστα για τους λίγους και ισχυρούς. Και, φυσικά, δε συνδέουμε αυτή την ενιαία μόρφωση με τη στενή επαγγελματική, ή με την φροντιστηριοποιημένη προπαίδευση για τα Α.Ε.Ι./Α.Τ.Ε.Ι.. Αντίθετα, η εκπαίδευση πρέπει να παρεμβαίνει δυναμικά στις μεταβολές που συντελούνται στην παραγωγή και την κοινωνία. Αυτή τη μόρφωση ζητάμε για όλα τα παιδιά του λαού μας.

Πρέπει, λοιπόν, η Δευτεροβάθμια Παιδεία να κινηθεί σε ενιαία κατεύθυνση. Πρέπει να γίνει επιστημονικά τεχνική, με την ευρύτατη σημασία της λέξης, που θα ολοκληρώνει και θα ολοκληρώνεται με γερή γενική – ανθρωπιστική μόρφωση. Παράλληλα η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση πρέπει να είναι εναρμονισμένη με τις σύγχρονες εξελίξεις. Πρέπει να καλλιεργεί θεωρητικά και πρακτικά την αντίληψη πως η Ελλάδα έχει όλες τις δυνατότητες και όλες τις προϋποθέσεις να αναπτύξει σε μεγάλο βαθμό τις παραγωγικές της δυνάμεις και πως ο ελληνικός λαός, με την εργασία του και με τη βοήθεια της επιστήμης και της τεχνικής, μπορεί να εκμεταλλευτεί απεριόριστα τις πλουτοπαραγωγικές του πηγές και το γεωφυσικό του χώρο, με σεβασμό στο περιβάλλον, να αυξήσει το εισόδημά του και να ανεβάσει πολύ υψηλά το βιοτικό και πολιτιστικό του επίπεδο.

Βασικές κατευθύνσεις της εκπαιδευτικής μας πρότασης είναι οι παρακάτω:

- Αγωνιζόμαστε για την καθιέρωση **12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης** (συν δύο χρόνια προσχολικής αγωγής) που θα παρέχεται δωρεάν από το δημόσιο σχολείο.
- Το δημόσιο σχολείο «χωράει» **όλα τα παιδιά** ανεξάρτητα από φύλο, καταγωγή, θρήσκευμα, κοινωνική τάξη, εθνικότητα και φυσική κατάσταση. Κανένα παιδί κάτω από τα 18 στο σπίτι, στο δρόμο ή στην εργασία.
- Απαιτούμε **Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας** για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες στις υποβαθμισμένες και στις ακριτικές περιοχές, στα

παιδιά αλλοδαπών και προσφύγων. Διεκδικούμε αντισταθμιστική αγωγή και εκπαίδευση που μειώνει τις εκπαιδευτικές ανισότητες και μέτρα στήριξης του λαϊκού εισοδήματος. Ίδρυση και λειτουργία και άλλων σχολείων, όπου επιβάλλεται.

- Κάθε σχολική δομή (βαθμίδα) παρέχει **ισότιμους** τίτλους.
- Ανεξάρτητα από όλα τα συστήματα μετάβασης, ο κάθε μαθητής και μαθήτρια έχουν τη δυνατότητα και το δικαίωμα **«οριζόντιας κινητικότητας»**.
- Το δημόσιο σχολείο (μέχρι τα 18 χρόνια) παρέχει **πιστοποιητικό γλωσσομάθειας επιπέδου Α΄ σε μια ξένη γλώσσα τουλάχιστον και χρήσης η/υ** ύστερα από πιστοποίηση δημόσιου χαρακτήρα.
- Το Λύκειο καθίσταται **αυτόνομη μονάδα**. Η πρόσβαση στην τριτοβάθμια πρέπει να είναι «ελεύθερη». Στο μεταβατικό διάστημα, οι εξετάσεις για τα ΑΕΙ-ΑΤΕΙ διενεργούνται μετά το πέρας των σπουδών στο Λύκειο και πάντοτε με την ευθύνη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- **Θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη για τη βαθμολογική βάση του «10» ως προαπαιτούμενο για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να αντιμετωπιστεί συνολικά το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με την ολοκληρωμένη πρόταση της ομοσπονδίας μας.**
- Είμαστε **αντίθετοι στην αναθεώρηση** του άρθρου 16 του Συντάγματος, στην ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στους κύκλους σπουδών. Αγωνιζόμαστε ώστε να διασφαλιστεί ο δημόσιος και ακαδημαϊκός χαρακτήρας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Είμαστε αντίθετοι στην άρση της μονιμότητας. Μόρφωση και εργασία για όλους τους νέους/νέες.
- Άμεση **αύξηση των κρατικών δαπανών για την Παιδεία στο 5%** του Α.Ε.Π. (15% των συνολικών δαπανών του προϋπολογισμού), τουλάχιστον.
- **Μόνιμες θέσεις** εργασίας για όλους τους εκπαιδευτικούς. Κατάργηση τώρα της εργασιακής σχέσης του ωρομισθίου.
- 25 μαθητές στο τμήμα, 20 στις κατευθύνσεις των λυκείων και στην ΤΕΕ, 10 μαθητές ανά καθηγητή στα εργαστήρια.
- **Όχι στο γιγαντισμό των σχολείων.**
- Δωρεάν σίτιση, στέγαση και συγγράμματα για τους σπουδαστές – δωρεάν κάρτα για μειωμένη είσοδο στους μαθητές και τις μαθήτριες στα δημόσια θεάματα – ακροάματα.
- Τα μαθήματα που αφορούν τις **βασικές αρχές της τεχνολογίας** πρέπει να διαχέονται σε όλο το 12ετή κορμό της εκπαίδευσης.
- Το δημόσιο σχολείο **δεν υπακούει στα κελεύσματα της αγοράς, δεν παραδίνεται στις ιδιωτικές εταιρείες και δεν αποκεντρώνεται στους δήμους.**
- Το σχολείο καθίσταται **πολιτιστικό κέντρο** και παραμένει ανοιχτό με πρόσκληση προσωπικού (σχολικοί ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, διεπιστημονικές ομάδες ανά συγκρότημα, γραμματείς), ώστε να υπηρετούνται βασικές ανάγκες των παιδιών, να λειτουργεί βιβλιοθήκη, ομάδες αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Η λυκειακή βαθμίδα

Είναι γνωστό πως πρωταρχικό στοιχείο της εκπαιδευτικής μας πρότασης στην προοπτική της είναι η ανάπτυξη ενός τύπου σχολείου στη λυκειακή βαθμίδα, ενός

πραγματικού Ενιαίου Λυκείου, που θα αξιοποιεί τα θετικά χαρακτηριστικά του πολυκλαδικού λυκείου, στο πλαίσιο της καθιέρωσης της 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, με στόχους:

α) την παροχή ουσιαστικών εφοδίων στους μαθητές μας για μια δημιουργική κοινωνική και επαγγελματική εξέλιξή τους,

β) την ενιαιοποίηση των σχολικών επιλογών (γενικής και τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης) και την απομείωση του καταναμητικού ρόλου του σχολείου.

Το Ενιαίο Λύκειο που προτείνουμε πρέπει να παρέχει στους μαθητές/μαθήτριες:

- ολοκληρωμένη γενική μόρφωση και προεπαγγελματικά εφόδια και δεξιότητες, με στόχο τη διαμόρφωση πολιτών που θα έχουν συνείδηση των σύγχρονων προβλημάτων και θα είναι καλά προετοιμασμένοι να ενεργούν αποτελεσματικά για την αντιμετώπισή τους,
- σύνολο επιλεγόμενων αντικειμένων, που στοχεύουν στην ικανοποίηση των ιδιαίτερων ενδιαφερόντων των μαθητών / μαθητριών.

Για τη δημιουργία αυτού του Ενιαίου Λυκείου απαιτείται σαφές χρονοδιάγραμμα, ώστε να αποκτήσει πρακτικό αντίκρισμα και η όποια δέσμευση της Πολιτείας. Σε αυτή την κατεύθυνση θα ήταν σκόπιμο να αξιολογηθεί με έναν ολοκληρωμένο επιστημονικά τρόπο **η εμπειρία που προέκυψε από τη θεσμοθέτηση του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου (ΕΠΑ)** και, παράλληλα, να ληφθεί πρόνοια, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα γιγαντισμού των σχολικών μονάδων και «βιομηχανοποίησης» των σχολικών λειτουργιών, αλλά και να δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες η δυνατότητα επιλογής μαθημάτων πέραν του κοινού, βασικού κορμού τους.

Τα βασικά πλεονεκτήματα αυτού του Ενιαίου Λυκείου, ενταγμένου στην 12χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, είναι τα εξής:

- κρατά στο πλαίσιο του σχολείου το μαθητικό πληθυσμό στο σύνολό του, που συνεχίζει τις σπουδές στη βαθμίδα του λυκείου μετά την αποπεράτωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης
- συνδέει σε υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο τη θεωρία με την πράξη,
- συμβάλλει στην άμβλυνση των στερεοτύπων που συνδέονται με τη διανοητική και τη χειρωνακτική εργασία,
- παρέχει υψηλότερου επιπέδου γενική μόρφωση, αναγκαία για μια πιο επιτυχή παρακολούθηση οποιασδήποτε περαιτέρω εξειδίκευσης,
- παρέχει τη δυνατότητα περισσότερων επιλογών σε ό,τι αφορά την οριζόντια διαπερατότητα,
- συμβάλλει στην άμβλυνση των συνεπειών των κοινωνικών ανισοτήτων στον τομέα της μόρφωσης.

Για την προώθηση της πρότασής μας πρέπει να ληφθούν τα παρακάτω μέτρα:

- Το Νέο Λύκειο στην προοπτική του αναπτύσσεται στη βάση των υπαρχόντων τύπων και ταυτόχρονα με «αναδιάρθρωση» των Αναλυτικών Προγραμμάτων (με άξονες το σχολικό χώρο, τη διοίκηση και την μαθητική ζωή). Αλλάζουν τα Αναλυτικά Προγράμματα και οι μέθοδοι διδασκαλίας, προωθείται η σύνδεση του σχολείου με τις ζωντανές δυνάμεις του τόπου (όχι την αγορά), συνενώνεται το τοπικό με το εθνικό, μειώνονται οι ταξικοί φραγμοί. Ο

στρατηγικός μας στόχος είναι η σύνδεση της διανοητικής με τη χειρωνακτική εργασία.

- Δημόσιο Σύστημα Μεταλυκειακής Επαγγελματικής Κατάρτισης με ενιαίο σχεδιασμό στο Υπουργείο Παιδείας, σε σύνδεση με τη 12ετή υποχρεωτική εκπαίδευση.

Δωδεκάχρονη υποχρεωτική δημόσια εκπαίδευση. Λύκειο και ΤΕΕ.

Οι αυξημένες απαιτήσεις της εποχής μας και η έντονη ζήτηση για σπουδές έχουν διαμορφώσει μια επιπλέον απαίτηση για τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα: Να ολοκληρώνουν τις σπουδές στο επίπεδο του Λυκείου περισσότεροι νέοι και νέες σε σύγκριση με το παρελθόν. Κατά συνέπεια, πολλές σύγχρονες ευρωπαϊκές χώρες έχουν θέσει ως στόχο τους να αυξήσουν το ποσοστό των μαθητών που αποκτούν τίτλο σπουδών Λυκείου, ενώ γενική για τις προηγμένες χώρες είναι η τάση να καταστεί η λυκειακή εκπαίδευση μέρος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Η ΟΛΜΕ εκτιμά ως ζήτημα άμεσης προτεραιότητας την επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ώστε να συμπεριλαμβάνει την προσχολική, το σημερινό εννιάχρονο (Δημοτικό – Γυμνάσιο) και το Λύκειο. Έτσι θα εξασφαλιστούν για όλους τους μαθητές και μαθήτριες μια σειρά πλεονεκτήματα.

A. Σε ό,τι αφορά την προσχολική εκπαίδευση:

Οι έρευνες έχουν δείξει ότι η συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση, στο βαθμό που η βαθμίδα αυτή λειτουργεί σωστά, εξασφαλίζει τα εξής πλεονεκτήματα:

- Συμβάλλει στην κοινωνικοποίηση του νηπίου, ιδιαίτερα σε μια εποχή που έχει περιορισμένες ευκαιρίες, ιδίως στις μεγάλες πόλεις, να έλθει σε επαφή και επικοινωνία με πρόσωπα εκτός του οικογενειακού περιβάλλοντος.
- Ενισχύει καθοριστικά την προετοιμασία του νηπίου για την επικείμενη ένταξή του στο δημοτικό σχολείο, καλλιεργώντας γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για αυτό.
- Παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση θετικών στάσεων τόσο απέναντι στη μόρφωση και το σχολείο όσο και απέναντι σε ποικίλα αγαθά και αξίες του πολιτισμού.
- Αμβλύνει τις μορφωτικές ανισότητες, καθώς μπορεί να αντισταθμίσει γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες που η οικογένεια δεν έχει τη δυνατότητα να παρέχει, οι οποίες αργότερα ενδέχεται να παίξουν κρίσιμο ρόλο στην εκπαιδευτική του πορεία.

B. Σε ό,τι αφορά τη Λυκειακή βαθμίδα μπορεί να εξασφαλίσει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Μια ευρεία μορφωτική βάση υψηλού επιπέδου για όλα τα παιδιά που ζουν στη χώρα μας, την οποία μπορεί να διασφαλίσει το Λύκειο, εφόσον σχεδιαστεί σωστά και εφόσον αποκτήσει αυτοδύναμο μορφωτικό ρόλο. Αυτή η μορφωτική βάση θα επιτρέπει σε κάθε νέο και νέα να παρακολουθεί τις ταχύτατα μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της κοινωνίας και της παραγωγικής διαδικασίας σε όλη τη διάρκεια της μετέπειτα επαγγελματικής ζωής.
- Διευρυμένη δυνατότητα κριτικής συμμετοχής στις κοινωνικές διεργασίες, πράγμα που απαιτεί πολίτη με βαθιά γνώση των σύγχρονων προβλημάτων και με συνείδηση τόσο των δικαιωμάτων όσο και των υποχρεώσεών του έναντι του συνόλου.
- Βελτιωμένη δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με ίσους όρους για όλους τους μαθητές και μαθήτριες, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.
- Αυξημένη δυνατότητα αξιοποίησης των μορφωτικών ευκαιριών και δυνατοτήτων στη μετέπειτα ζωή του.

- Μετάθεση κρίσιμων επιλογών για το μέλλον από μέρους των νέων σε πιο ώριμη και ανεξάρτητη φάση της ηλικίας τους, αντί της ηλικίας των 15 ετών.

Όλα τα παιδιά δικαιούνται να τελειώνουν το Λύκειο. Και μάλιστα ένα Λύκειο αναβαθμισμένο, που ρόλος του θα είναι η μόρφωση και όχι το ξεδιάλεγμα αυτών που θα ενταχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ένα Λύκειο που οι μαθητές/-τριες δεν θα το περιφρονούν και θα στρέφουν την προσοχή τους στα φροντιστήρια.

Για την αναβάθμιση του μορφωτικού ρόλου του Λυκείου αναγκαία προϋπόθεση είναι η αναθεώρηση και ο εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων του, και ως προς τους στόχους και ως προς το περιεχόμενο και ως προς τους τρόπους οργάνωσής τους.

Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση

Εισαγωγή

Το σχολείο από άποψη δομής, αναλυτικών προγραμμάτων, μεθόδων διδασκαλίας, στόχων δεν είναι μία ουδέτερη διαγνωστική διαδικασία. Συνδέεται με την κοινωνική κατανομή της γνώσης και τον καταμερισμό εργασίας, άρα διαπλέκεται και υπηρετεί, φανερά ή όχι, την οικονομική, πολιτική και πολιτιστική εξουσία, διαμορφώνει με βάση τις κυρίαρχες αξίες κοινωνικούς ρόλους και πρότυπα για τους αυριανούς πολίτες.

Το ιδεολογικό και γνωστικό περιεχόμενο και η κατανομητική λειτουργία του σχολείου, ως συστατικού τμήματος του κρατικού εποικοδομήματος, εξαρτώνται από τον πολιτικό συσχετισμό δυνάμεων.

Ωστόσο, ο παρεμβατικός ρόλος των κοινωνικών και συνδικαλιστικών δυνάμεων μπορεί, κάτω από προϋποθέσεις, να επηρεάσει σε προοδευτική κατεύθυνση τους στόχους του σημερινού σχολείου, να αναδείξει τις αντιφάσεις της κυρίαρχης πολιτικής και, κυρίως, να φέρει στο προσκήνιο τις μορφωτικές ανάγκες των μαθητών και μαθητριών.

Κάθε συζήτηση, επομένως, για την Τ.Ε.Ε. συμπεριλαμβάνει και αναδεικνύει το εκπαιδευτικό πρόταγμα για το σύνολο του σχολείου. Η Τεχνική – Επαγγελματική εκπαίδευση είναι οργανική και λειτουργική συνιστώσα της Λυκειακής δομής. Κάθε πολιτική που προσπαθεί, όπως οι πολιτικές της σημερινής αλλά και των προηγούμενων κυβερνήσεων, να αποκόψει την Τ.Ε.Ε. από τη γενική φιλοσοφία και πρακτική των μεταγυμνασιακών σπουδών ή σφάλλει ή έχει συνειδητή στόχευση.

Η υπευθυνότητα των εκπαιδευτικών επιβάλλει το αυτονόητο. Εξετάζουμε το σχολείο με το σύνολο των επιστημονικών, παιδαγωγικών και κοινωνικών δεδομένων, με το σύνολο του ιστορικού του φορτίου, που συνυφαίνει το ρεαλισμό της ζωής με το όραμά μας. Το σημερινό σχολείο είναι πίσω από τις ανάγκες της νέας γενιάς και του τόπου.

Ο ν. 3475/06 για τη μετατροπή των ΤΕΕ σε ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ, βρίσκεται σε αντίθετη κατεύθυνση από τις προτάσεις των εκπαιδευτικών αλλά και τις ανάγκες της εκπαίδευσης σήμερα.

Η αποτυχία της «μεταρρύθμισης» της ΤΕΕ

Σοβαρά προβλήματα αντιμετωπίζει, με την έναρξη του νέου σχολικού έτους, η Τεχνική- Επαγγελματική Εκπαίδευση. Η υλοποίηση του νόμου 3475/06 σε συνδυασμό με την προχειρότητα και αποσπασματικότητα στο σχεδιασμό του Υπουργείου Παιδείας (ΥΠΕΠΘ) οδηγούν σε μια εκρηκτική κατάσταση τον πολύπαθο αυτό χώρο.

Με μεγάλη καθυστέρηση μέσα στο καλοκαίρι δημοσιεύτηκαν οι υπουργικές αποφάσεις για τις ειδικότητες και τους τομείς που θα έχει κάθε σχολική μονάδα (ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ), το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων με βάση το οποίο θα λειτουργήσουν οι ΕΠΑΣ κ.ά. Δυσλειτουργίες και προβλήματα παρατηρούνται στην κατάρτιση των προγραμμάτων σπουδών της ΤΕΕ. Πολλά σχολεία δεν έχουν ακόμη στη διάθεσή τους όλα τα διδακτικά βιβλία, ενώ πολλά από αυτά προέρχονται από τα καταργημένα ΤΕΕ, από το Γενικό Λύκειο ή από το εμπόριο και σε αρκετές περιπτώσεις παραδίδονται απλώς σημειώσεις των εκπαιδευτικών. Ακόμα και βιβλία των πρώην ΤΕΛ επιστρατεύτηκαν για την κάλυψη των αναγκών. Σοβαρά προβλήματα στο χώρο της ΤΕΕ επίσης έχουν σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων. Ειδικότερα, ως προς τον εργαστηριακό εξοπλισμό, επισημαίνουμε ότι οι σχετικές προμήθειες των δύο τελευταίων χρόνων ήταν προσανατολισμένες στις απαιτήσεις των ΤΕΕ χωρίς να εκτιμηθούν οι ανάγκες των νεοσύστατων ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ.

Στην πορεία της υλοποίησης του νόμου 3475/06 όχι μόνο δεν εισακούστηκαν οι προτάσεις της ΟΛΜΕ και όλων των εκπαιδευτικών για την ενιαιοποίηση της δευτεροβάθμιας ΤΕΕ σε ένα τύπο Επαγγελματικού Λυκείου αλλά, κατά παράβαση ακόμα και του νόμου αυτού, θεσμοθετείται η λειτουργία ίδιων ειδικοτήτων στα ΕΠΑΛ του Υπουργείου Παιδείας και στις ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ, καθώς και άλλων Υπουργείων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την προώθηση ακόμη περισσότερο της κατάρτισης σε βάρος της εκπαίδευσης, αλλά και την ακύρωση των όποιων μελλοντικών επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων, με τη χορήγηση πτυχίων χωρίς αντίκρισμα, και την επίταση της σύγχυσης στον τομέα της εργασίας.

Οι συγχωνεύσεις σχολείων της ΤΕΕ συνιστούν μια πρακτική του Υπ. Παιδείας που δεν συνεκτιμά ούτε τις ανάγκες του μαθητικού δυναμικού ούτε την επιδίωξη υψηλής στάθμης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Πολλές σχολικές μονάδες της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης περιήλθαν σε καθεστώς πλήρους αβεβαιότητας, επειδή ούτε μετατράπηκαν σε ΕΠΑΛ ή ΕΠΑΣ ούτε ενέγραψαν νέους μαθητές. Και αυτό, παρά τις ρητές προεκλογικές δεσμεύσεις της κυβέρνησης ότι δεν θα καταργηθεί καμιά σχολική μονάδα.

Επισημαίνουμε, για μια ακόμη φορά, πως η επιμονή της κυβέρνησης στην πολυδιάσπαση της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και η παράδοση τμήματός της – πτυχίο επίπεδου γ' - στον ιδιωτικό τομέα, με αναπόφευκτη συνέπεια την πλήρη υποβάθμισή της και σε συνδυασμό με τις τελευταίες αυτές εξελίξεις, καθιστούν περισσότερο αναγκαία την **κατάργηση του Ν. 3475/06**.

Πρέπει, τέλος, να τονιστεί ότι η μεγάλη ανησυχία των χιλιάδων εκπαιδευτικών κλάδων-ειδικοτήτων, των μαθητών και των γονέων τους για την κατάσταση της ΤΕΕ είναι απολύτως εύλογη.

Ο νόμος 3475/06 για την ΤΕΕ

Ο νόμος για την Τ.Ε.Ε. βρίσκεται σε αντίθεση με τις πραγματικές ανάγκες της νέας γενιάς που απαιτεί «μόρφωση και δουλειά για όλους», μα και με τις επεξεργασίες και αποφάσεις του συνδικαλιστικού κινήματος των εκπαιδευτικών (της ΟΛΜΕ) [1] που διακηρύσσουν πως για την Ο.Λ.Μ.Ε. στόχος είναι: η δημιουργία του Ενιαίου Λυκείου, μιας και:

¹ βλ. απόφαση ΔΣ ΟΛΜΕ 6-10-2004 «Η δομή και ο ρόλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και τις μετέπειτα αποφάσεις Γ.Σ. προέδρων αλλά και τις αποφάσεις των 12^{ου} και 13^{ου} συνεδρίων της ΟΛΜΕ.

«πρωταρχικό στοιχείο της εκπαιδευτικής μας πρότασης είναι η ανάπτυξη ενός τύπου σχολείου στη λυκειακή βαθμίδα, του Ενιαίου Λυκείου, στο πλαίσιο της καθιέρωσης της 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης» με στόχους:

- α) την παροχή ουσιαστικών εφοδίων στους μαθητές μας για τη δημιουργική κοινωνική και επαγγελματική εξέλιξη των νέων,
- β) την ενιαιοποίηση των σχολικών επιλογών (γενικής και τεχνικής -επαγγελματικής εκπαίδευσης) και την απομείωση του κατανομητικού ρόλου του σχολείου.

Το Ενιαίο Λύκειο που προτείνουμε πρέπει να παρέχει στους μαθητές/μαθήτριες:

- α) ολοκληρωμένη γενική μόρφωση και προεπαγγελματικά εφόδια και δεξιότητες, με στόχο τη διαμόρφωση πολιτών που θα έχουν συνείδηση των σύγχρονων προβλημάτων και θα είναι καλά προετοιμασμένοι να ενεργούν αποτελεσματικά για την αντιμετώπισή τους,
- β) σύνολο επιλεγόμενων αντικειμένων, που στοχεύουν στην ικανοποίηση των ιδιαίτερων ενδιαφερόντων των μαθητών/μαθητριών».

Στην πορεία προς την καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου η Ο.Λ.Μ.Ε. αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της μεταβατικής περιόδου και έχει επεξεργαστεί μία ολοκληρωμένη πρόταση για όσα άμεσα πρέπει να γίνουν στην Τ.Ε.Ε.:

«Στο πλαίσιο της μεταβατικής περιόδου στην πορεία προς την καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου που προτείνουμε πρέπει άμεσα να **αρθεί ο κάθετος διαχωρισμός του σημερινού «Ενιαίου Λυκείου» και της Τ.Ε.Ε με μέτρα που θα συμβάλουν στην αναβάθμιση της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στο μεταβατικό στάδιο, λοιπόν, δημιουργούνται δύο ισότιμοι τύποι λυκείου, με τις παρακάτω προϋποθέσεις:**

- **Άρση του κάθετου διαχωρισμού «Ενιαίου Λυκείου» - Τ.Ε.Ε.**
- **Αναβάθμιση** της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης και **ουσιαστική και ισότιμη** ένταξή της στη λυκειακή βαθμίδα
- **Υπαγωγή όλων των σχολικών μονάδων που προσφέρουν τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση στο ΥΠΕΠΘ.**
- **Πρόσβαση των αποφοίτων της Τ.Ε.Ε. σε ΑΕΙ-ΤΕΙ, χωρίς παραπάνω φραγμούς και αναλογικά με το μαθητικό δυναμικό της**
- **Ενιαίο τριετές σχολείο (ένας κύκλος σπουδών, ένα πτυχίο)**
- **Ενίσχυση της γενικής παιδείας**
- **Στήριξη της Τ.Ε.Ε. με μια υψηλού επιπέδου σταθερή χρηματοδότηση και αναπροσανατολισμό του ΕΠΤΕΑΕΚ με στόχο τη χρηματοδότηση κυρίως των υποδομών της (κτιριακών, υλικοτεχνικών και εργαστηριακών)**
- **Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της Τ.Ε.Ε. (παιδαγωγική και επαγγελματική) με αξιοποίηση όλων των μορφών.»**
-

Ο νόμος για την Τ.Ε.Ε. δεν προέκυψε από κανενός είδους επιστημονική μελέτη και αποτίμηση της υπάρχουσας δομής της εκπαίδευσης συνολικά, ιδιαίτερα της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, και κατά συνέπεια δεν απαντά στα υπαρκτά ζητήματα που αφορούν στις αδυναμίες και τις προοπτικές της [2].

² Π.χ. ελλιπής χρηματοδότηση, μαθητική διαρροή στην υποχρεωτική βαθμίδα, νοσηλαρχικός χαρακτήρας του σχολείου και αποχωρισμός της γνώσης από την τεχνολογική της διάσταση και τον πρακτικό - εφαρμοσμένο της χαρακτήρα, ογκούμενος λειτουργικός αναλφαβητισμός,

Οι δημόσιες τοποθετήσεις των αρμόδιων παραγόντων του ΥΠ.Ε.Π.Θ., είχαν σκόπιμα επικοινωνιακό κι όχι ουσιαστικό περιεχόμενο, στοχεύοντας με το γενικό και ασαφή τους χαρακτήρα να διασκεδάσουν την ανησυχία και τις αιτιάσεις των μαθητών, των γονιών τους και της εκπαιδευτικής κοινότητας ιδιαίτερα για τη στροφή στη φτηνή κατάρτιση μιας χρήσης των ΕΠΑΣ, την ακύρωση οποιουδήποτε δικαιώματος των αποφοίτων των ΕΠΑΛ – ΕΠΑΣ για πρόσβαση στα ΑΕΙ – ΑΤΕΙ μέσα από τις δομές του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, τη διαιώνιση, εντέλει, των κοινωνικών φραγμών στη γνώση.

Οι εμπνευστές των αλλαγών στην Τ.Ε.Ε., κρίνοντας θετικά τις προθέσεις των συντακτών του ν. 2640 που επέφερε αντιδραστική τομή στη λυκειακή βαθμίδα [3], είχαν πλήρη συνείδηση του συντηρητικού χαρακτήρα των αλλαγών που νομοθέτησαν, αλλαγών, άλλωστε, που συνάδουν με τη γενικότερη πολιτική της Ν.Δ., που έχει κηρύξει τον πόλεμο στους εργαζομένους και τα δικαιώματά τους [4] την ίδια στιγμή που ανοίγει το δρόμο και εγγυάται την πρωτοφανή αύξηση των κερδών στα «δικά της παιδιά», στην Ιερή Συμμαχία, δηλαδή, των βιομηχάνων, των τραπεζιτών και των εφοπλιστών.

Αυτός ο νόμος δεν είναι προϊόν κανενός είδους διαλόγου, ούτε καν προσχηματικού, με την εκπαιδευτική κοινότητα και τους θεσμοθετημένους φορείς της. Είναι σίγουρο πως οδηγεί στην επίταση των κοινωνικών φραγμών στη μόρφωση με την ενίσχυση και τριχοτόμηση του ήδη υπάρχοντος διπλού ανισότιμου σχολικού δικτύου, Αυξάνει τη μαθητική διαρροή στη μεταγυμνασιακή βαθμίδα της εκπαίδευσης, ετοιμάζει πελατεία για τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ., εντείνει την εργασιακή ανασφάλεια χιλιάδων καθηγητών / -τριών που υπηρετούν στην Τ.Ε.Ε. και επαυξάνει την αβεβαιότητα των αναπληρωτών - ωρομισθίων όσον αφορά στους διορισμούς, τις οργανικές τους θέσεις και τη μονιμότητα.

Είναι γνωστή, άλλωστε, η συνεχιζόμενη οικονομική ασφυξία της δημόσιας εκπαίδευσης, καθώς το ποσοστό των δαπανών που προβλέπει ο προϋπολογισμός για την παιδεία επί του Α.Ε.Π. συρρικνώνεται ακόμη περισσότερο παρά τις εξ αντιθέτου

κοινωνικοί φραγμοί, έλλειψη μελέτης της παραγωγικής διαδικασίας και των αναγκών της, ιδιωτικοποίηση του συστήματος κατάρτισης μιας χρήσης και αποσύνδεση των πτυχίων από οποιοδήποτε εργασιακό δικαίωμα των κατόχων τους στην αγορά εργασίας.

³ Θεωρούν πως στο μόνο σημείο που απέτυχαν ο Αρσένης και η «εκσυγχρονιστική» κυβέρνηση ΠΑ.ΣΟ.Κ. ήταν στο να θεμελιώσουν τη διάκριση μεταξύ του συστήματος ειδίκευσης και κατάρτισης (βλ. δημόσια τοποθέτηση του υφυπουργού Παιδείας κ. Καλού από το βήμα της ημερίδας για την Τ.Ε.Ε. που οργάνωσε τον Μάρτη του 2006 η Σιβιτανίδειος Σχολή.

⁴ Βλ. σκληρή λιτότητα με αυξήσεις - «ψίχουλα», που οδηγούν σε πραγματική μείωση των εισοδημάτων των εργαζομένων καθώς εξανεμίζονται από την ακρίβεια και τον πληθωρισμό, φοροληστεία για τους μισθωτούς και συνταξιούχους - απαλλαγές και κίνητρα για το κεφάλαιο, ανεργία, απελευθέρωση ωραρίου και ελαστική διευθέτηση του χρόνου εργασίας με ουσιαστική κατάργηση των υπερωριών, χτύπημα του ιστορικού οχτώωρου, διάλυση των συλλογικών συμβάσεων, ενώ παράλληλα σχεδιάζονται ανατροπές στο ασφαλιστικό ξεκινώντας από τον χώρο των τραπεζών, κατάργηση της μόνιμης και σταθερής εργασίας στις Δ.Ε.Κ.Ο. και νέος γύρος ιδιωτικοποιήσεών τους με προϋπόθεση την αλλαγή των εργασιακών σχέσεων και των μισθών, αντιδραστική, τέλος, αναθεώρηση του Συντάγματος με απαγόρευση της δυνατότητας αναδρομικών διεκδικήσεων από το δημόσιο, ίδρυση ιδιωτικών ΑΕΙ και κατάργηση της μονιμότητας των δημοσίων υπαλλήλων.

εξαγγελίες της κυβέρνησης (3,58% του ΑΕΠ το 2005, 3,52% το 2006, 3,4% το 2007). Η χρηματοδότηση του δημόσιου σχολείου στην Ελλάδα που βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο ανάμεσα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, Είναι όμως αυτονόητο ότι η ανάπτυξη της παιδείας και ιδιαίτερα της τεχνικής - επαγγελματικής προϋποθέτει γενναία χρηματοδότηση, μιας και εκ των πραγμάτων είναι ακριβότερη από τη «διδασκαλία στο μαυροπίνακα». Απαιτεί σύγχρονες κτιριακές υποδομές και πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές, λιγότερους μαθητές στο τμήμα και συνεχή ανανέωση του αναλώσιμου εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την πρακτική άσκηση των μαθητών.

Η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη και η διαρκής υποχώρηση των αναγκών μυϊκής δύναμης και χειρωνακτικών δεξιοτήτων επιβάλλει την απόκτηση υψηλού επιπέδου γενικής παιδείας (και με την τεχνολογική της διάσταση), ώστε να μπορεί ο μελλοντικός εργαζόμενος να καταρτίζεται στις νέες ανάγκες της εργασίας του. Άλλωστε τα «τεχνικά επαγγέλματα» δεν είναι παρά εφαρμογές των επιστημών, συνεπώς απαιτούν και προϋποθέτουν στέρεα γενική μόρφωση όσων αποφασίσουν να ειδικευτούν σε αυτά.

Ποια είναι, όμως, η σημερινή πραγματικότητα της Τ.Ε.Ε.; Μεγάλος αριθμός σχολικών μονάδων στεγάζεται σε απαράδεκτα και ακατάλληλα κτίρια (ακόμη και σε λυόμενα παραπήγματα), με ελλιπή ή παρωχημένο εργαστηριακό εξοπλισμό. Πολλές σχολικές μονάδες μάλιστα είναι κατακερματισμένες σε πολλαπλό αριθμό κτιρίων, με όσα συνεπάγεται η διάσπαση αυτή, ενώ αρκετές κάνουν διπλοβάρδιες λόγω του ότι δεν έχει προβλεφθεί γι' αυτές σχολική στέγη. Μπορεί το πρόβλημα της σχολικής στέγης, τόσο από την άποψη της επάρκειας των σχολικών κτιρίων (ιδιαίτερα στην περιοχή της Αθήνας [5] και της Θεσσαλονίκης [6]), όσο και από την άποψη της καταλληλότητάς τους [7] και του εξοπλισμού τους με την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή να διατρέχει το σύνολο της δημόσιας εκπαιδευτικής διαδικασίας, ωστόσο η αλήθεια είναι πως

⁵ Σύμφωνα με τον υφυπουργό Παιδείας Γ. Καλό στα όρια του Δήμου της Αθήνας το 27% των σχολείων λειτουργούν με διπλοβάρδια, ενώ συνολικά για την Αττική το ποσοστό αυτό φτάνει στο 21,6%. Μισθώνονται 105 κτίρια που στεγάζουν 150 σχολεία, στα οποία φοιτούν πάνω από 15.000 μαθητές. Το κόστος ενοικίασης φτάνει τα 4,5 εκατ. ευρώ ετησίως. Συνολικά στην Αττική έχουν καταγραφεί 230 μισθωμένα κτίρια, όπου στεγάζονται 295 σχολεία (βλ. εφημερίδα Έθνος, 04/09/2005 & εφημερίδα Ριζοσπάστης, 25/03/2006).

⁶ Είναι χαρακτηριστικό πως ακόμη και σήμερα 18 σχολεία του νομού Θεσσαλονίκης φέρουν πλάκες αμιάντου ενώ, σύμφωνα με καταγγελίες γονέων στον γενικό γραμματέα του ΥΜΑ-Θ, Λουκά Ανάνικα κατά το πρόσφατο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 09/03/2006, χιλιάδες μαθητές παρακολουθούν μαθήματα κάτω από απαράδεκτες συνθήκες, σε αυτοσχέδιες αίθουσες, κλείνοντας διαδρόμους, εξόδους κινδύνου, σε υπόγειους χώρους και ενοικιαζόμενα κτίρια. Το ποσοστό της διπλοβάρδιας αγγίζει στο νομό Θεσσαλονίκης το 21,14% και στον κεντρικό δήμο το 30%. Το 2001 οι απαιτούμενες αίθουσες για την εξάλειψη της διπλής βάρδιας ανέρχονταν σε 1.957 και σήμερα έχει παραδοθεί 25%.
«Στα πρωινά σχολεία των Αμπελοκήπων τα 21 από τα 59 τμήματα έχουν από 25 μαθητές και πάνω», υποστήριξε ο εκπρόσωπος του Ζ' Συλλόγου Δασκάλων Θεσσαλονίκης, Ηλίας Σμήλιος (βλ. εφημερίδα Αγγελιοφόρος, 10/03/2006).

⁷ Π.χ. παλαιότητα, στατική επάρκεια, αντισεισμική προστασία, επικινδυνότητα για την υγεία εξαιτίας του ότι πολλά από αυτά είναι κατασκευασμένα με πλάκες αμιάντου, υπεύθυνες για την εμφάνιση μορφών καρκίνου κλπ.

εκδηλώνεται με ιδιαίτερη ένταση στην Τ.Ε.Ε. Κατά συνέπεια η μετονομασία των Τ.Ε.Ε. σε ΕΠΑ.Λ. χωρίς η κυβέρνηση να διαθέτει τους πόρους για να αλλάξει η άσχημη κατάσταση που επικρατεί στην Τ.Ε.Ε. δείχνει πως οι αλλαγές γίνονται «στου κασίδη το κεφάλι», στην πεπατημένη της σκληρής οικονομικής πολιτικής λιτότητας για τους πολλούς και των συνεχιζόμενων διευκολύνσεων – φοροαπαλλαγών για τους πλούσιους, τους ισχυρούς και τους λίγους.

Πρέπει, τέλος, να επισημάνουμε πως για ακόμη μία φορά οι αλλαγές έγιναν στην κορυφή της εκπαιδευτικής πυραμίδας, είναι αποσπασματικού χαρακτήρα, μιας και διόλου δε λαμβάνονται υπόψη τα οξυμένα προβλήματα της δημόσιας εκπαίδευσης, που εμποδίζουν ένα τμήμα του μαθητικού δυναμικού απρόσκοπτα να παρακολουθήσει το σύνολο της δωδεκαετούς φοίτησης (βλ. τα κεφάλαια: «μαθητική διαρροή» στην υποχρεωτική εκπαίδευση, Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, ένταξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων στις δομές του εκπαιδευτικού συστήματος), ούτε καν για το σύνολο της λυκειακής βαθμίδας.

Με το ν. 3475/06 για δημιουργία Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) αλλά και Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ), τις οποίες μάλιστα θα μπορούν να ιδρύουν και άλλα υπουργεία πλην του Παιδείας, συνεχίζεται και διευρύνεται η πολυδιάσπαση της Τεχνικής – Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Έτσι, εκτός από τη διατήρηση του διχασμού των μεταγυμνασιακών σπουδών σε Λύκειο και Τ.Ε.Ε., τώρα έχουμε μία νέα διχοτόμηση της Τ.Ε.Ε. σε ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ.

Ιδιαίτερα οι απογευματινές ΕΠΑΣ απευθύνονται και επίσημα στα «παιδιά ενός κατώτερου θεού» που εργάζονται το πρωί για ένα μεροκάματο αντί να βρίσκονται στις σχολικές τάξεις (με μέτρα στήριξης του εισοδήματος των οικογενειών τους, αντισταθμιστική εκπαίδευση και φοροαπαλλαγές), θεμελιώνονται σε μία αντιπαιδαγωγική βάση που περιφρονεί τις εξελίξεις στο χώρο των σύγχρονων τεχνικών επαγγελμάτων, που αλλάζουν χαρακτήρα με τη ραγδαία είσοδο της πληροφορικής και των νέων τεχνολογικών συστημάτων στην παραγωγή, αλλάζοντας την ίδια την εργασιακή διαδικασία [8], άρα και την εκπαίδευση των αυριανών εργαζομένων. Αυτοί, αν η επιστήμη και οι εφαρμογές της στην παραγωγή εξυπηρετούσαν γενικά το κοινωνικό καλό και όχι το ιδιοτελές συμφέρον του κεφαλαίου, στην εποχή μάλιστα των νεοφιλελεύθερων καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων, εκτός από τη δημοκρατική συγκρότηση της προσωπικότητάς τους και την ανάπτυξη μίας κριτικής στάσης

⁸ Η ίδια η εργασιακή διαδικασία αλλάζει: αποκτά ένα λιγότερο κατακερματισμένο εξαστομικευμένο χαρακτήρα, δηλαδή προσλαμβάνει κατά περίπτωση όλο και περισσότερο «ομαδικά» και «πολυλειτουργικά» χαρακτηριστικά: Επίβλεψη των αυτοματοποιημένων συστημάτων παραγωγής, ικανότητα αποτροπής δυσλειτουργιών και γρήγορης αποκατάστασης βλαβών, ικανότητα ενεργοποίησης εναλλακτικών λύσεων. Π.χ. Σε σχετική μελέτη για τον κλάδο τροφίμων - ποτών διατυπώνεται το ακόλουθο συμπέρασμα, το οποίο μπορεί να γενικευτεί για όλους τους κλάδους της μεταποίησης: «Η εισαγωγή νέας τεχνολογίας θα δημιουργήσει ανάγκες για νέες ειδικότητες που στην πλειοψηφία τους έχουν σχέση με τα ηλεκτρονικά (Μηχανικοί αυτοματισμών, ηλεκτρονικοί μηχανικοί, Προγραμματιστές βιομηχανικών προγραμμάτων... εξειδικευμένοι τεχνίτες ηλεκτρονικοί, χειριστές εξειδικευμένων μηχανών, συσκευασίας και τυποποίησης που θα ενσωματώνουν ηλεκτρονικά συστήματα και θα ελέγχονται από ηλεκτρονικά κυκλώματα κλπ.). Επίσης το είδος των μηχανημάτων δημιουργεί νέες σύνθετες ειδικότητες (Multi-Skill). Π.χ. σε επίπεδο τεχνίτη εμφανίζεται η ανάγκη για ηλεκτρονικούς-ηλεκτρολόγους ή μηχανικούς-ηλεκτρολόγους, μηχανικούς συντηρητές-χειριστές (package engineers, δηλαδή μηχανικούς που θα ξέρουν και να χειρίζονται και να φτιάχνουν μία μηχανή) κλπ.»

απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα, θα έπρεπε να εκπαιδεύονταν με τέτοιο τρόπο, ώστε να αναπτύσσουν πρωτοβουλία στη δουλειά τους, να έχουν την ικανότητα εντοπισμού και επίλυσης σύνθετων τεχνικών προβλημάτων και να μπορούν να εργάζονται σε ομάδες, ώστε να είναι παραγωγικοί, συμβάλλοντας και με αυτό τον τρόπο στην κοινωνική πρόοδο.

Σε αντίθεση με αυτές τις κοινωνικές ανάγκες, που προϋποθέτουν βέβαια αλλαγές στην ίδια τη δομή των παραγωγικών σχέσεων, οι ΕΠΑ.Σ. επαναφέρουν την αντίληψη του κακοπληρωμένου, ημιμαθούς, ανασφάλιστου κατά βάση και ανασφαλούς εργαζόμενου χωρίς δικαιώματα, που θα αδυνατεί να παρακολουθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις στο ίδιο του το επάγγελμα και θα βρίσκεται στη διαρκή ανάγκη να επανακαταρτίζεται αλλάζοντας στη διάρκεια του εργασιακού του βίου 5 ή 6 φορές δουλειά. Αυτό και μόνο το γεγονός αποκαλύπτει πως το κεφάλαιο και οι πολιτικοί του εκφραστές σε αυτή τη συγκυρία επιλέγουν όχι την υψηλή γενική και τεχνική κατάρτιση του συνόλου των αυριανών εργαζομένων για την αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά την ουσιαστική αποειδίκευση της πλειονότητάς τους, ώστε να υπάρχει μια δεξαμενή για τα κακοπληρωμένα επαγγέλματα με στόχο να απορροφηθούν οι διακυμάνσεις των αγορών. Αυτή την στόχευση, εντέλει, εξυπηρετεί και η ίδρυση των ΕΠΑ.Σ., των Επαγγελματικών δηλαδή Σχολών που:

«...απευθύνονται σε μαθητές οι οποίοι επιθυμούν να φοιτήσουν σε εκείνες τις ειδικότητες που δεν απαιτούν ισχυρή θεωρητική υποστήριξη, ή σε μαθητές που τους ενδιαφέρει να αποκτήσουν πρακτικές δεξιότητες και δεν επιθυμούν ή δεν αισθάνονται ικανοί να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους στο Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ)».

Ο νόμος, επομένως, για την Τ.Ε.Ε. κινείται στη βάση των κατευθύνσεων της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α., των επιθυμιών του Σ.Ε.Β., των τραπεζιτών και γενικότερα του μεγάλου κεφαλαίου που επιλέγουν το λεγόμενο αποφορντισμό ως κυρίαρχη μορφή των νέων παραγωγικών συστημάτων [9], γιατί στοχεύουν μάλλον στην προσαρμογή στην κρίση μέσω της ευελιξίας, στην κατ' απόλυτη μορφή μείωση του κόστους

⁹ Ο αποφορντισμός στόχευσε στην παραγωγική αποκέντρωση και η εξειδίκευση των επιχειρήσεων στην κύρια παραγωγική τους δραστηριότητα. Οδήγησε στην ανάπτυξη θυγατρικών επιχειρήσεων και δικτύων υπεργολάβων και προμηθευτών γύρω από τις μεγάλες επιχειρήσεις, και άλλαξε τη μορφή οργάνωσης της παραγωγής. Η παραγωγική αποκέντρωση και η εξειδίκευση αντέστρεψαν την τάση συγκεντροποίησης και κάθετης ολοκλήρωσης της φορντιστικής περιόδου και πύκνωσαν τις διεπιχειρησιακές σχέσεις. Στην πραγματικότητα, η θυγατροποίηση και η υπεργολαβία ήταν οι δύο στρατηγικές που επέλεξε το μεγάλο κεφάλαιο ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '60 και τις αρχές της δεκαετίας του '70 για να αντιμετωπίσει την εργατική μαχητικότητα στους χώρους δουλειάς. Οι στρατηγικές αυτές είχαν σα στόχο τη διάσπαση των μεγάλων συγκεντρώσεων βιομηχανικών εργατών. Μετά το ξέσπασμα της κρίσης, τα καινούργια πρότυπα παραγωγής (παραγωγή ειδικών προϊόντων σε μικρές ποσότητες), οι απαιτήσεις της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών και οι νέες μορφές ανταγωνισμού (διαφοροποίηση των προϊόντων) σταθεροποίησαν την τάση για αποσυγκεντροποίηση και αποκαθετοποίηση. (Βλ. και Σεφερτζή Ε, «Ευελιξία και στρατηγικές οργάνωσης της παραγωγής», στο: Κοινωνία, τεχνολογία και αναδιάρθρωση της παραγωγής», Παπαζήσης, Αθήνα 1993, σ. 215-232). Τελικά ο απόφορντισμός στην παραγωγική διαδικασία και η απορρύθμιση στους θεσμούς σημαίνουν όλο και περισσότερο χειροτέρευση των αντικειμενικών προϋποθέσεων για τη συλλογική αντιμετώπιση του κεφαλαίου από τον κόσμο της εργασίας

παραγωγής και αύξηση των κερδών, χωρίς ιδιαίτερη μέριμνα για την αύξηση της παραγωγικότητας¹⁰.

Σε καμία περίπτωση δε θεμελιώνεται το «δικαίωμα» των μαθητών/-τριών που «υστερούν» να μάθουν τουλάχιστον μία τέχνη, όπως ισχυρίζονται μερικοί νεόκοποι υποστηρικτές της τριχοτόμησης της λυκειακής βαθμίδας. Εάν, βέβαια, κανείς δεχτεί ότι ο μαθητής/η μαθήτρια που «υστερεί» δεν είναι άξιος/-α, δεν είναι προκομμένος/-η, δε διαβάξει κ.τ.λ., αν με λίγα λόγια αποδεχτεί ότι είναι ατομικές οι ευθύνες για την επίδοση του/της, μοιραία θα καταλήξει στην ανάγκη ίδρυσης σχολών για αυτούς τους μαθητές/μαθήτριες. Όλες οι έρευνες που έγιναν κυρίως στο εξωτερικό, ωστόσο, τονίζουν πως οι λόγοι που «υστερούν» τόσο μαθητές/-τριες είναι καθαρά κοινωνικοί, ενώ το σίγουρο αποτέλεσμα της μαθητικής τους υστέρησης δεν είναι τα «πολλά λεφτά» που υποτίθεται πως κερδίζουν όσοι ασκούν τα «περιφρονημένα» τεχνικά επαγγέλματα, μα η φτώχεια, όπως αποκαλύπτει και η πρόσφατη έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας, που αποδεικνύει πως όσο περισσότερο μορφώνονται τα μέλη μιας οικογένειας, τόσο μειώνονται οι πιθανότητες το νοικοκυριό αυτό να απειληθεί από τη φτώχεια¹¹.

¹⁰ Vergopoulos, K. (1989), «Ajustement, Instabilité, Déséquilibre: Le Retour de l' Economie Nationale?», *Interventions Economiques* 2223, Βεργόπουλος, Κ. (1990), «Η Επιστροφή των Βαρβάρων», *Συντέλεια* τ. 1.

¹¹ Όπως προκύπτει από την έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας, οκτώ στους δέκα φτωχούς Έλληνες -ποσοστό 83,7%- έχουν τελειώσει το πολύ έως και το γυμνάσιο, ενώ 5 στους 10 Έλληνες -ποσοστό 54,2%- που δεν έχουν πάει καθόλου στο σχολείο απειλούνται από τη φτώχεια. Σε αντιδιαστολή, το ποσοστό των μη φτωχών που έχουν τελειώσει έως και το γυμνάσιο ανέρχεται στο 47,3%, ενώ το ποσοστό των ατόμων που απειλούνται από φτώχεια και έχουν τελειώσει κάποιο Α.Ε.Ι. φτάνει μόλις στο 4,2%. Παράλληλα, το ποσοστό των φτωχών που έχει εκπαίδευση υψηλότερη της υποχρεωτικής, δηλαδή λύκειο έως και διδακτορικό, ανέρχεται στο 16,3%, ενώ το ποσοστό των μη φτωχών με ανάλογη εκπαίδευση διαμορφώνεται στο 52,7%. Στο φτωχό τμήμα του πληθυσμού παρατηρείται μεγαλύτερη εκπαιδευτική στασιμότητα σε σύγκριση με τους μη φτωχούς. Αυτό σημαίνει ότι στα φτωχά νοικοκυριά το εκπαιδευτικό επίπεδο των παιδιών είναι ίδιο με των γονέων, σε μεγαλύτερα ποσοστά από ότι συμβαίνει στα μη φτωχά νοικοκυριά. Συγκεκριμένα, στο φτωχό πληθυσμό παρατηρείται εκπαιδευτική στασιμότητα, σε ποσοστό 31,5% ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα και 26% ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας. Στο μη φτωχό πληθυσμό, τα αντίστοιχα ποσοστά ανέρχονται στο 22,4% και στο 16,6%, αντιστοίχως. Στα νοικοκυριά που απειλούνται από τη φτώχεια, σε ποσοστό 68,5% η εκπαίδευση των παιδιών διαφέρει από αυτή του πατέρα και σε ποσοστό 74% διαφέρει από αυτή της μητέρας. Τα αντίστοιχα ποσοστά για μέλη των νοικοκυριών που δεν απειλούνται από τη φτώχεια εκτιμώνται στο 77,6% και στο 83,4%, αντιστοίχως. Μάλιστα, στα νοικοκυριά που απειλούνται από τη φτώχεια, το 62,6% των παιδιών φτάνουν σε υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο σε σχέση με τον πατέρα τους και το 71,2% σε υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο σε σύγκριση με εκείνο της μητέρας τους. Αντίθετα, το 6,2% παρουσιάζει χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με αυτό του πατέρα τους και το 2,8% χαμηλότερο σε σύγκριση με της μητέρας. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τα νοικοκυριά που δεν απειλούνται από τη φτώχεια ανέρχονται στο 72,3% και στο 5% όσον αφορά τη σύγκριση με το εκπαιδευτικό επίπεδο του πατέρα και στο 80,6% και 2,7% όσον αφορά τη σύγκριση με το εκπαιδευτικό επίπεδο της μητέρας. Τα στοιχεία προέρχονται από τη δειγματοληπτική Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών της περιόδου Φεβρουαρίου 2004 - Ιανουαρίου 2005. Η έρευνα διενεργήθηκε σε τελικό δείγμα 6.555 ιδιωτικών νοικοκυριών και σε 17.386 μέλη αυτών σε ολόκληρη τη χώρα (βλ. εφημερίδα *Ημερησία*, 21/03/2006).

Επίπεδο εκπαίδευσης και κατανομή του πληθυσμού ανά κατηγορία

(συνολικός, φτωχός και μη φτωχός, ανά επίπεδο εκπαίδευσης)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ%	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΦΤΩΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ%	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΜΗ ΦΤΩΧΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ%
Σύνολο	100,0	100,0	100,0
Δεν πήγε σχολείο	3,4	8,6	1,9
Δεν τελείωσε το δημοτικό	9,8	23,0	6,2
Δημοτικό	29,2	41,1	26,0
Γυμνάσιο	12,7	11,0	13,2
Λύκειο/Εξατάξιο Γυμνάσιο	20,5	9,7	23,5
ΤΕΛ, ΤΕΣ, Πολυκλαδικό Λύκειο	5,1	2,1	5,9
ΙΕΚ ή Ανώτερη Σχολή	4,4	1,4	5,1
ΤΕΙ, ΚΑΤΕΕ	4,4	1,1	5,3
ΑΕΙ	9,9	2,0	12,0
Μεταπτυχιακό	0,5	0,0	0,7
Διδακτορικό	0,2	0,0	0,2

Η κατεύθυνση, λοιπόν, προς την οποία οδηγεί αυτός ο νόμος είναι ακριβώς η αντίθετη από την καθιέρωση 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, που θα κατοχύρωνε τα μορφωτικά δικαιώματα των μαθητών και μαθητριών, αλλά και θα τους εξασφάλιζε καλύτερες προϋποθέσεις για την είσοδό και την παραμονή τους στην αγορά εργασίας, αν συνοδεύταν βέβαια από μία σύγχρονη Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση υψηλού επιπέδου. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι η 12χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, που ήταν προεκλογική δέσμευση της σημερινής κυβέρνησης, δίνει τη θέση της σε σχολές στενής και ευέλικτης κατάρτισης (ΕΠΑΣ) με αδιευκρίνιστο περιεχόμενο και αβέβαιο μέλλον, χωρίς καμιά επαγγελματική κατοχύρωση.

Το Υπουργείο Παιδείας και η κυβέρνηση με αυτό τον τρόπο επιδιώκουν να ωθήσουν πιο συστηματικά τα παιδιά τα οποία προέρχονται από χαμηλές εισοδηματικές τάξεις στην υποβαθμισμένη δημόσια και ιδιωτική κατάρτιση (ΕΠΑΣ, ΙΕΚ, ΚΕΚ) από τα δεκαπέντε τους χρόνια προετοιμάζοντας έτσι τους αυριανούς απασχολήσιμους, τη νέα βάρδια των «ελαστικών εργαζομένων»¹².

¹² Στους ελαστικά εργαζόμενους αναπτύσσεται ραγδαία το φαινόμενο της ουσιαστικής επιμήκυνσης του εργάσιμου χρόνου πέραν των νομίμων ή συμβατικών ορίων μέσα από την «ολοκληρωτική» αφιέρωση του εργαζομένου στην διάθεση του εργοδότη και την εντατικοποίηση του ρυθμού εργασίας. Σε αυτά τα πλαίσια καθίσταται δυσδιάκριτη η έννοια του ελεύθερου και του εργάσιμου χρόνου όταν μάλιστα ανθρώπινες δραστηριότητες, εκτός συμβατικού χρόνου εργασίας, επενδύονται και διατίθενται για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας (π.χ. εκπαίδευση, μελέτη), όταν η φύση και το περιεχόμενο (π.χ. τόπος) της εργασίας δημιουργούν συγχύσεις ως προς την διάκριση της εργασιακής, οικογενειακής και κοινωνικής ζωής, ή όταν, τέλος, σημαντικά τμήματα του εργατικού δυναμικού διατηρούν τη συνεχή διαθεσιμότητα τους απέναντι σε ενδεχόμενη πρόσκληση του εργοδότη για ανάληψη εργασίας (π.χ. διαλείπουσα εργασία). Πρόκειται για εξελίξεις που αμφισβητούν έντονα την έννοια της ελεύθερης διάθεσης από τον εργαζόμενο του μη επαγγελματικού χρόνου του.

Η εκτίμηση της ομοσπονδίας μας ότι με το ν. 3475 συνεχίζεται η πολιτική υποβάθμισης της Τεχνικής – Επαγγελματικής Εκπαίδευσης δυστυχώς επαληθεύεται. Συγκεκριμένα:

1. Σχετικά με τη νέα δομή της ΤΕΕ

Διατηρείται και επεκτείνεται η **πολυδιάσπαση** των διάφορων τύπων σχολείων για την ΤΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, με τη δημιουργία Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑΛ) αλλά και Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑΣ), τις οποίες μάλιστα θα μπορούν να ιδρύουν και τα άλλα υπουργεία πλην του Παιδείας, **συνεχίζεται και διευρύνεται η πολυδιάσπαση της Τεχνικής – Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**. Η κατεύθυνση προς την οποία οδηγούν αυτές οι ρυθμίσεις είναι ακριβώς η αντίθετη από την καθιέρωση 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης, που έχει υποσχεθεί και η ίδια η κυβέρνηση. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι αντί για τη θεσμοθέτηση της 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά δημιουργούνται σχολές στενής κατάρτισης (ΕΠΑΣ) με αδιευκρίνιστο περιεχόμενο και αβέβαιο μέλλον, χωρίς καμιά επαγγελματική κατοχύρωση. Το Υπουργείο Παιδείας και η κυβέρνηση με αυτό τον τρόπο επιδιώκουν να ωθήσουν πιο συστηματικά τα παιδιά τα οποία προέρχονται από χαμηλές εισοδηματικές τάξεις στην υποβαθμισμένη δημόσια και ιδιωτική κατάρτιση (ΙΕΚ, ΚΕΚ) από τα δεκαπέντε τους χρόνια προετοιμάζοντας έτσι τους αυριανούς απασχολήσιμους, φθηνό εργατικό δυναμικό.

Με το νόμο:

- Επιβεβαιώθηκε ότι οι ΕΠΑΣ είναι περιθωριακές σχολές στενής κατάρτισης χωρίς ούτε μια ώρα γενικής παιδείας (άρθρο 10, παρ. 2: «*Τα προγράμματα διδασκαλίας περιλαμβάνουν μαθήματα τεχνικά-επαγγελματικά και εργαστηριακές ασκήσεις*»).
- Δόθηκε η **δυνατότητα στις ΕΠΑΣ για έτος μαθητείας** χωρίς αυτό να διευκρινίζεται ότι θα αφορά μόνο τον ΟΑΕΔ όπως ίσχυε, (άρθρο 10, παρ. 1: «*Αν εφαρμόζονται προγράμματα άσκησης στο επάγγελμα ή προγράμματα μαθητείας, η φοίτηση μπορεί να επιμηκύνεται έως και ένα έτος ακόμη*»).
- Δόθηκε ως «**μπόνους**» στους ιδιώτες αλλά και στα άλλα Υπουργεία η **δυνατότητα να λειτουργήσουν ΕΠΑΣ από την πρώτη χρονιά εφαρμογής του νόμου**. Γιατί αυτή η προτεραιότητα; (άρθρο 14, παρ. 3β: «*Τα υφιστάμενα δημόσια ΤΕΕ που εποπτεύονται από άλλα υπουργεία μπορούν: ... να μετατραπούν κατά τα σχολικά έτη 2006-2007 και 2007-2008 σε ΕΠΑ.Σ*». και στην παρ. 4: «*Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και στα Ιδιωτικά ΤΕΕ*»).

2. Σχετικά με την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Περιορίστηκε δραματικά ακόμα και η κουτσουρεμένη πρόσβαση σε ΑΕΙ – ΑΤΕΙ, αφού αφενός οι απόφοιτοι των Επαγγελματικών Σχολών (ΕΠΑ.Σ.) αποκλείονται τελείως από την πρόσβαση σε ΑΕΙ και ΑΤΕΙ και αφετέρου για τους απόφοιτους του ΕΠΑ.Λ. η πρόσβαση σε Α.Ε.Ι. – Α.Τ.Ε.Ι γίνεται εξαιρετικά δύσκολη, ακριβέστερα, **θεωρητικά μόνον θα είναι δυνατή**, επειδή θα συμμετέχουν σε κοινές με τους συμμαθητές και συμμαθήτριές τους του Γενικού Λυκείου εξετάσεις, ενώ θα υστερούν σημαντικά σε σύγκριση μαζί τους, αφού θα έχουν παρακολουθήσει από την Α' τάξη του ΕΠΑ.Λ. διαφορετικό πρόγραμμα σπουδών. **Καταργήθηκαν για πρώτη φορά και τα ειδικά ποσοστά** που προβλέπονταν σε όλες τις προηγούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις για την πρόσβαση των αποφοίτων της ΤΕΕ στην τεχνολογική τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΤΕΙ). Εφαρμόζονται, δηλαδή, «**δύο μέτρα και σταθμά**» στο όνομα της αναβάθμισης της Τ.Ε.Ε.!

3. Σχετικά με τα επαγγελματικά επίπεδα των αποφοίτων των ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ

Με το νόμο, **όχι μόνο δε διασφαλίζεται ο δημόσιος χαρακτήρας** της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά παραδίδεται ένα σημαντικό τμήμα της επαγγελματικής εκπαίδευσης **στους ιδιώτες**. (μεταλυκειακό επίπεδο 3). Η ηγεσία του ΥΠΕΠΘ, ενώ διακηρύσσει την ισοτιμία πτυχίων και την αναγνώρισή τους σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, έχει κάνει μια **απίστευτη λαθροχειρία με τα επαγγελματικά επίπεδα**. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η χορήγηση πτυχίου επιπέδου γ τόσο για τους αποφοίτους των ΕΠΑ.Σ. όσο και για τους αποφοίτους των ΕΠΑ.Λ., παρά το γεγονός πως η κυβέρνηση γνωρίζει ότι η νέα οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2005/ 36/ΕΚ), η οποία έχει ήδη τεθεί σε ισχύ, προβλέπει ότι «το επίπεδο β αντιστοιχεί σε πιστοποιητικό που βεβαιώνει επιτυχή ολοκλήρωση κύκλου σπουδών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και «το επίπεδο γ αντιστοιχεί σε δίπλωμα που πιστοποιεί ότι ολοκληρώθηκε επιτυχώς εκπαίδευση μεταδευτεροβάθμιου επιπέδου, διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους».

Δημιουργούνται λοιπόν μεγάλα ερωτηματικά, στα οποία πρέπει η κυβέρνηση να απαντήσει: Πώς είναι συμβατό, όχι μόνο με την παραπάνω οδηγία αλλά και με την κοινή λογική, τόσο οι μαθητές των ΕΠΑ.Σ. όσο και οι μαθητές των ΕΠΑ.Λ. με τα ίδια χρόνια σπουδών μετά την πρώτη λυκείου να λαμβάνουν ίδια επίπεδα επαγγελματικών προσόντων, παρά το γεγονός πως οι μαθητές των ΕΠΑ.Σ. θα διδάσκονται περισσότερα μαθήματα, θεωρητικά και εργαστηριακά, ειδικότητας (σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του νομοσχεδίου δεν αποκλείεται να υπάρχουν «ανάλογες ειδικότητες» σε ΕΠΑΛ και ΕΠΑΣ).

Η κυβέρνηση, αντί να εντάξει στο δημόσιο σχολείο το μεταλυκειακό έτος που απαιτείται για να χορηγηθεί το πτυχίο επιπέδου γ, αποδεικνύεται ότι θα οδηγήσει τους αποφοίτους των ΕΠΑΛ και των ΕΠΑΣ στα Ι.Ε.Κ., προκειμένου να αποκτήσουν αυτό το πτυχίο. Αυτό το έτος, προφανώς, θέλει να το χαρίσει κυρίως στους ιδιώτες, αντί να το ενσωματώσει στο δημόσιο σχολείο.

Το ότι η κυβέρνηση **ωθεί όλο και περισσότερους νέους στα ΙΕΚ** φαίνεται και από το γεγονός πως θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά, και μάλιστα με την προσχηματική επίκληση των «ισότιμων απολυτηρίων», η **απαγόρευση** σε αποφοίτους των Γενικών Λυκείων να εγγραφούν στο Επαγγελματικό Λύκειο για απόκτηση ειδικότητας, καθώς και στους αποφοίτους μιας ειδικότητας του ΕΠΑΛ να ξαναεγγραφούν σε αυτό για απόκτηση δεύτερης ειδικότητας. (άρθρο 5 παρ. 6). Όλοι αυτοί οι νέοι και οι νέες θα πρέπει να προστρέξουν στα ΙΕΚ. Ακόμα και όταν τα δημόσια ΙΕΚ δεν ικανοποιούν τη ζήτηση, υπάρχει και η «λύση» των ιδιωτικών, που θα караδοκούν.

Και το θέμα είναι ακόμα σοβαρότερο, αν λάβει κανείς υπόψη του πως σχεδιάζεται από την κυβέρνηση να δώσει στα ΙΕΚ (προφανώς και στα ιδιωτικά και κυρίως σε αυτά) ως bonus για την αύξηση των κερδών τους, πέραν του πολύ σημαντικού αυτού τμήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης (πτυχίο επιπέδου γ), και το δικαίωμα εισαγωγής των αποφοίτων τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θεσμοθετώντας ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων ¹³ (βλ. σχετικές δηλώσεις του προέδρου του ΟΕΕΚ).

Άνθρακες, επομένως, ο θησαυρός της χορήγησης πτυχίων επιπέδου γ από το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. Αυτά θα χορηγούνται από τα Ι.Ε.Κ. (δημόσια και ιδιωτικά) έναντι αδρής αμοιβής, οξύνοντας βέβαια τους κοινωνικούς φραγμούς στη μόρφωση και υποτάσσοντας ακόμη περισσότερο την εκπαιδευτική λειτουργία στη νεοφιλελεύθερη αναδιάρθρωση της οικονομίας, που απαιτεί τη δημιουργία του

¹³ Βλ. εφημερίδα «Καθημερινή», 26.02.2006.

«ελαστικού εργαζόμενου», με γνώσεις και δεξιότητες που ανασυντίθενται σε βραχύ χρόνο. Με όχημα τη θεσμική αναβάθμιση του συστήματος κατάρτισης των Ι.Ε.Κ. επιχειρείται, δηλαδή, να κατοχυρωθεί μια διαδικασία «πιστοποίησης επαγγελματικών ικανοτήτων», ουσιαστικά ελεγχόμενη από τους βιομηχάνους, που θα ακυρώσει την όποια αξία έχουν τα πτυχία και τα διπλώματα του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, αποσυνδέοντας παραπέρα τους τίτλους σπουδών από το όποιο δικαίωμα στην εργασία στην κατεύθυνση της «δια βίου μάθησης».

Είναι βέβαιο πως οι αλλαγές θα σπρώξουν μαθητική πελατεία στα Ι.Ε.Κ. της φτηνής κατάρτισης και επανακατάρτισης. Ακόμη περισσότερο βέβαιο είναι πως οι Σχολάρχες θα γεμίσουν τα ταμεία τους από τη σχεδιαζόμενη χορήγηση του δικαιώματος πρόσβασης των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. στα Α.Ε.Ι. μέσω συστήματος πιστωτικών μονάδων.¹⁴ Ο σχεδιασμός αυτός αποδιαιθρώνει ακόμη περισσότερο τη δημόσια εκπαίδευση, στοχεύει στην εδραίωση του φτηνού ευέλικτου σχολείου της αγοράς για την παραγωγή των αυριανών απασχολήσιμων εργαζομένων. Οι γνώσεις και οι δεξιότητές τους πρέπει να ανασυντίθενται σε βραχύ χρόνο. Η προβολή της «διά βίου εκπαίδευσης» ως υποχρέωσης του ίδιου του εργαζόμενου, σχετίζεται άμεσα με τις παραπάνω απαιτήσεις.¹⁵ Σε ένα τέτοιο πλαίσιο η καταρτισσιμότητα (trainability), κατά τον Β. Bernstein, εμφανίζεται ως «...η κύρια στρατηγική ρύθμισης και νομιμοποίησης, προκειμένου η αβεβαιότητα, το ρίσκο και η ανασφάλεια να απαρτίσουν στοιχεία μιας μορφής κοινωνικοποίησης που χαρακτηρίζεται από την ανάγκη για «διά βίου μάθηση».

Το εκπαιδευτικό κίνημα, η εκπαιδευτική κοινότητα εν γένει, δεν έχει αυταπάτες για τις προδιαγραφές των κυρίαρχων οικονομικών κύκλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση και κατάρτιση. Από το Μάαστριχτ έως τις οδηγίες της Μπολόνια το συνεκτικό στοιχείο των ευρωπαϊκών οδηγιών για την εκπαίδευση είναι η επιδίωξη για ταχύτερη υπαγωγή της στο δόγματα της αγοράς, ώστε ο αυριανός εργαζόμενος να είναι παραγωγικός, πειθήνιος και ευέλικτος.

4. Για το εργασιακό καθεστώς των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ

Όχι μόνο δεν έχει ληφθεί **καμία δέσμευση για το εργασιακό καθεστώς** και τις θέσεις εργασίας των υπηρετούντων/-ουσών σήμερα εκπαιδευτικών, αλλά είναι

¹⁴ Το σύστημα των πιστωτικών μονάδων θα είναι κοινό για όλα τα Ινστιτούτα και θα προκύψει από τη σύσταση κοινών προγραμμάτων σπουδών. Η απόκτηση συγκεκριμένων πιστωτικών μονάδων σε κάθε αντικείμενο της ειδικότητας θα αποτελεί τον πρώτο όρο ώστε ο πτυχιούχος να κατοχυρώνει δικαίωμα να προχωρήσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κατόπιν, βέβαια, προκρίνεται να υπάρχει ένα είδος εξετάσεων, το οποίο θα προσομοιάζει με τις υπάρχουσες κατατακτήριες εξετάσεις εντός των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τις οποίες δίνουν όποιοι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. επιθυμούν να εισαχθούν σε κάποια άλλη - διαφορετική- σχολή πανεπιστημίου. Έτσι, η επιτυχία στις εξετάσεις θα κατατάσσει τους πτυχιούχους ΙΕΚ σε κάποιο εξάμηνο του πανεπιστημίου ή του Τ.Ε.Ι.!

¹⁵ Όπως αναφέρεται στη «Λευκή Βίβλο» που υιοθέτησαν οι δώδεκα χώρες - μέλη της Ε.Ε: «Στο επίκεντρο όλων των πρωτοβουλιών θα πρέπει να βρίσκεται λοιπόν υποχρεωτικά η ιδέα της ανάπτυξης, της γενίκευσης και της συστηματοποίησης της διαρκούς εκπαίδευσης και της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης» (βλ. Λευκή Βίβλος, 1994, σελ.116). Γι' αυτό και: «Η εφαρμογή περισσότερο ευέλικτων και ανοιχτών συστημάτων κατάρτισης και η ανάπτυξη των ικανοτήτων προσαρμογής των ατόμων θα είναι όντως όλο και πιο απαραίτητες συγχρόνως στις επιχειρήσεις, καθώς και στα ίδια τα άτομα, μια σημαντική αναλογία των οποίων κινδυνεύει να αλλάξει τέσσερις ή πέντε φορές επαγγελματική δραστηριότητα στη διάρκεια της επαγγελματικής τους ζωής» (βλ. Λευκή Βίβλος, 1994, Κεφ. 7 παρ. 4).

σίγουρο ότι η εφαρμογή του νόμου θα προκαλέσει τα επόμενα χρόνια ακόμη μεγαλύτερη **εργασιακή αβεβαιότητα και περιπλάνηση** από αυτήν που ήδη έχει προκαλέσει, αφού:

α) προωθείται η κατάργηση απογευματινών ΤΕΕ, που δεν έχουν μετατραπεί σε ΕΠΑΛ ή ΕΠΑΣ και δεν εγγράφουν μαθητές, **β) με την πλήρη κατάργηση της γενικής παιδείας από τις ΕΠΑΣ**, όσα ΤΕΕ μετατράπηκαν σε ΕΠΑΣ έχουν υπεράριθμους καθηγητές γενικών μαθημάτων, που θα αναγκαστούν να μετακινηθούν, και

γ) με τη μείωση των μαθημάτων ειδικοτήτων αλλά και την πλήρη κατάργηση αρκετών από αυτές στα ΕΠΑΛ, με αποτέλεσμα να υπάρχουν υπεράριθμοι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που θα αναγκασθούν να μετακινηθούν.

Πλήρης διδακτική και εργασιακή αβεβαιότητα και ανασφάλεια, με αμφίβολο και άγνωστο μέλλον.

Συμπερασματικά, και με βάση τα παραπάνω, είναι φανερό ότι οι ρυθμίσεις της κυβέρνησης οδηγούν σε ένα ακόμη πιο συντηρητικό και απαξιωμένο σχολείο, **αυξάνουν τη μαθητική διαρροή και ετοιμάζουν επιπλέον πελατεία για τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ.**

Η διαφημιζόμενη ισοτιμία του Επαγγελματικού Λυκείου με το Γενικό Λύκειο παραμένει χωρίς πρακτικό αντίκρισμα. **Προϋπόθεση για μια τέτοια ισοτιμία είναι η θεσμοθέτηση 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης που θα παρέχει στέρεη γνώση και θα χωράει όλα τα παιδιά.** Πρόκειται για θεμελιώδες αίτημα που διεκδικεί η εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά η κυβέρνηση, παρά το γεγονός ότι έχει δεσμευτεί να το υλοποιήσει, το παραπέμπει στις καλές δες.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΑΜΕΣΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέχρι την καθιέρωση ενός πραγματικά Ενιαίου Λυκείου ως μοναδικού τύπου σχολείου για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, προτείνουμε την ύπαρξη **μεταβατικού σταδίου**, που είναι αναγκαίο για την **ουσιαστική αναβάθμιση και ισότιμη ένταξη της Τ.Ε.Ε. στη λυκειακή βαθμίδα.** Στην κατεύθυνση αυτή, προτείνουμε τα παρακάτω άμεσα μέτρα:

A) Να δημιουργηθεί μια και μόνο δομή επαγγελματικής εκπαίδευσης σε λυκειακό επίπεδο μετά το γυμνάσιο, σχεδιασμένη στην κατεύθυνση της καθιέρωσης 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Ο σχεδιασμός της ΤΕΕ στο πλαίσιο της 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης επιβάλλει την ύπαρξη **μετά το γυμνάσιο μιας μόνο δομής λυκείου για την ΤΕΕ**, ισότιμης με τη γενική-ακαδημαϊκή κατεύθυνση, τόσο όσον αφορά το επίπεδο σπουδών όσο και τη νομοθεσία που τη διέπει και την αξία του πτυχίου ή απολυτηρίου που κάθε κατεύθυνση θα παρέχει. Για αυτό είναι **απαραίτητη η υπαγωγή στο ΥΠΕΠΘ όλων των σχολικών μονάδων που προσφέρουν σήμερα τεχνικο-επαγγελματική εκπαίδευση και ανήκουν σε άλλα υπουργεία (ΟΑΕΔ, ΟΤΕΚ, Υγείας, Γεωργίας).** Είναι απαραίτητη, επίσης, **η κατάργηση των μεταγυμνασιακών ΙΕΚ** και κάθε άλλης μορφής επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης πριν τα 18 χρόνια του μαθητή / της μαθήτριας και μέχρι την ολοκλήρωση του 12ετούς υποχρεωτικού κύκλου εκπαίδευσης.

B) Για το περιεχόμενο του Λυκείου της ΤΕΕ

Το πρόγραμμα σπουδών, οι σκοποί και οι στόχοι του σχολείου πρέπει να διαχωρίζονται, όσο είναι δυνατόν, από την εξειδίκευση και την κατάρτιση. Πρέπει να προβλέπεται η **ενίσχυση της γενικής παιδείας και των γενικών τεχνολογικών γνώσεων**, ώστε ο/η μαθητής/-τρια να αποκτά μια σοβαρή μορφωτική υποδομή αλλά και επαγγελματικά εφόδια, για να είναι ικανός/-ή, εφόσον το επιθυμεί, είτε να συνεχίσει τις σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είτε να συνεχίσει σε μεταλυκειακή ειδίκευση (ενταγμένη στο εκπαιδευτικό σύστημα) για την απόκτηση αντίστοιχων επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Η πρώτη τάξη του λυκείου της ΤΕΕ πρέπει να έχει ενιαίο πρόγραμμα (να μη χωρίζεται σε τομείς ή κύκλους) και να έχει ένα βασικό κορμό μαθημάτων ίδιο με την Α΄ τάξη του γενικού λυκείου, για να είναι δυνατή η οριζόντια μεταπήδηση από το γενικό στο τεχνικό και αντίστροφα χωρίς πρόσθετο έτος. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να είναι σύγχρονο, σύμφωνα με τις αρχές που έχει διατυπώσει η ΟΛΜΕ για τη γενική γνώση. Πρέπει επίσης να διατηρούνται τα σημερινά γνωστικά αντικείμενα διαρθρωμένα σε τομείς και ειδικότητες στις επόμενες δύο τάξεις του λυκείου.

Γ) Πλήρης ειδίκευση και επαγγελματικά δικαιώματα.

Θα πρέπει το επίπεδο β (2) να χορηγείται με την αποφοίτηση από το λύκειο, και το επίπεδο γ (3) να το χορηγεί μια εκπαιδευτική δομή ενταγμένη στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα και να μην αφηθεί στο θολό περιβάλλον των ΙΕΚ, των ΚΕΚ και των λοιπών δομών κατάρτισης αλλά και βορά στον ιδιωτικό τομέα. Γι' αυτό θα πρέπει να δημιουργηθεί **Μεταλυκειακό Έτος Ειδίκευσης**, με την ευθύνη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οργανικά ενταγμένο στο Λύκειο της ΤΕΕ, που θα αξιοποιεί την υποδομή και το εκπαιδευτικό προσωπικό των επαγγελματικών λυκείων, και θα περιέχει το σύνολο των ειδικοτήτων που παρέχονται σήμερα.

Δ) Πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στο πλαίσιο των προτάσεων που έχει διατυπώσει ήδη η ΟΛΜΕ για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τονίζουμε ότι θα πρέπει να **έχουν οι απόφοιτοι της ΤΕΕ πραγματική και όχι εικονική δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ-ΑΤΕΙ), χωρίς τους φραγμούς και τις διακρίσεις που υφίστανται σήμερα, και αναλογικά με το μαθητικό δυναμικό της ΤΕΕ**. Με ενιαίο σύστημα εξετάσεων όσον αφορά τη δομή του και τον αριθμό των μαθημάτων, αλλά με **εξετάσεις και σε μαθήματα που διδάσκονται οι μαθητές** στον αντίστοιχο τομέα ή ειδικότητα του λυκείου. Θεωρούμε πως τουλάχιστον για μια μεταβατική περίοδο είναι απαραίτητη η ύπαρξη διευρυμένου ποσοστού εισαγωγής αποφοίτων της ΤΕΕ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ε) Απαραίτητες προϋποθέσεις για θετικές αλλαγές

Για να έχει θετικό χαρακτήρα οποιαδήποτε αλλαγή στην ΤΕΕ, **προαπαιτούνται μια σταθερά υψηλού επιπέδου χρηματοδότηση** κυρίως των σύγχρονων υποδομών (κτιριακών, υλικοτεχνικών και εργαστηριακών), επαρκής **επιμόρφωση** των εκπαιδευτικών (παιδαγωγική και επαγγελματική), κατοχύρωση του **δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα** όλου του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, και η διασφάλιση της **μόνιμης** εργασιακής σχέσης των εκπαιδευτικών χωρίς μείωση θέσεων εργασίας με πρόσχημα την κατάργηση ειδικοτήτων.

Έχουμε επανειλημμένα τονίσει ότι **σε καμιά περίπτωση δεν θα δεχθούμε, με πρόσχημα την κατάργηση ειδικοτήτων και σχολικών μονάδων, να μειωθούν οι θέσεις εργασίας και συνάδελφοί μας να περιέλθουν σε κατάσταση εργασιακής αβεβαιότητας**. Τονίζουμε, επίσης, ότι **δεν θα δεχθούμε την κατάργηση καμιάς σχολικής μονάδας**.

ΣΤ) Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας

Απαιτείται η λήψη ολοκληρωμένων μέτρων αντισταθμιστικής εκπαίδευσης, όπως είναι οι Ζώνες Εκπαιδευτικής προτεραιότητας, για να βοηθηθούν όλοι οι μαθητές/-τριες να ολοκληρώνουν τη 12χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση και να μειωθεί η μαθητική διαρροή (βλ. σχετικά στη συνέχεια).

Η θεσμοθέτηση Περιοχών ή Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας συνιστά μια εκπαιδευτική πρακτική που έχει αποδώσει θετικά αποτελέσματα σε διάφορες χώρες, γι' αυτό και η ΟΛΜΕ έχει προτείνει την εφαρμογή τους (δοκιμαστική καταρχάς) και στην Ελλάδα. Η σωστή εφαρμογή του θεσμού πιστεύουμε ότι μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στη μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων, του αναλφαριθμητισμού και της μαθητικής «διαρροής». Το Υπουργείο Παιδείας, όμως, αντιμετωπίζει με αδιαφορία τόσο αυτή την πρόταση όσο και άλλες που έχουν σχέση με την επαρκή στήριξη της λειτουργίας των σχολείων, τη στελέχωσή τους με το απαιτούμενο επιστημονικό προσωπικό (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.λπ.) και την ειδική φροντίδα που απαιτείται για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές ή ομάδες του πληθυσμού.

ΣΚΟΠΙΜΕΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΤΗΤΕΣ

Πιστεύουμε ότι το ΥΠΕΠΘ όφειλε και **οφείλει να προωθήσει τις λύσεις εκείνες, που θα αντιμετωπίζουν θετικά τα χρόνια συσσωρευμένα προβλήματά της ΤΕΕ**. Θα έπρεπε αυτό να γινόταν με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, ώστε να προετοιμαζόταν κατάλληλα η λειτουργία του νέου τύπου λυκείου. Δυστυχώς, για μια ακόμη φορά δεν εξελίχθηκαν έτσι τα πράγματα και τελικά οδηγηθήκαμε στη λειτουργία ενός νέου τύπου σχολείου **χωρίς την αναγκαία προετοιμασία, χωρίς υποδομή, αλλά και χωρίς ουσιαστική συζήτηση** με εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές, για τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο του σχολείου που έχουν ανάγκη οι νέοι και η κοινωνία μας. Με προχειρότητα αντιμετωπίστηκε η οργάνωση των νέων τύπων σχολείων, καθώς τα περισσότερα θέματα **παραπέμφθηκαν σε Υπουργικές Αποφάσεις** (πάνω από 20). **Δεν έγινε εξαρχής καμία σαφής και επαρκής αναφορά στον καθορισμό των Κύκλων, των Τομέων και των Ειδικοτήτων**. Δηλαδή, δεν καθορίστηκε πόσοι και ποιοι τομείς καθώς και ειδικότητες θα λειτουργήσουν ούτε η αναλογία μαθημάτων γενικής παιδείας και τομέων ή ειδικοτήτων, με συνέπεια να δημιουργηθεί και κλίμα ανασφάλειας και αβεβαιότητας για τους εκπαιδευτικούς. Το κλίμα αυτό επιτάχθηκε με την επιδιωκόμενη κατάργηση πολλών ΤΕΕ καθώς και την κατάργηση ειδικοτήτων, χωρίς να δοθεί καμιά εξήγηση.

Σκόπιμη προχειρότητα στο σχεδιασμό δείχνει, εξάλλου, η πρόβλεψη πως «οι μαθητές και μαθήτριες του Γενικού Λυκείου προαγόμενοι/-ες στη Β΄ Τάξη θα μπορούν να εγγράφονται στην Β΄ Τάξη του ΕΠΑΛ, μετά από παρακολούθηση ειδικού εντατικού προγράμματος κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου σε ειδικά τμήματα υποδοχής». Δηλαδή, η μισή περίπου ύλη ενός ολόκληρου έτους, που θα είναι διαφορετική στο ΕΠΑΛ από ό,τι στο Γενικό Λύκειο, θα διδάσκεται σε 15 ημέρες! Μόνο ως σχεδιασμός επί χάρτου μπορεί αυτό να θεωρηθεί. Πώς είναι δυνατόν το μισό περίπου πρόγραμμα σπουδών μιας ολόκληρης χρονιάς να διδαχθεί σε ένα «ταχύρυθμο πρόγραμμα»; Πότε, πού και σε ποια ωράρια;

Τέλος, για ακόμη φορά θέλουμε να σημειώσουμε πως το Υπουργείο Παιδείας πρέπει να δώσει άμεσα στη δημοσιότητα τις προτάσεις του για όλα τα θέματα δομής και περιεχομένου όχι μόνο της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης αλλά συνολικά της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, **στο πλαίσιο της καθιέρωσης της 12χρονης**

υποχρεωτικής εκπαίδευσης (αυτονομία λυκείου, πρόσβαση την τριτοβάθμια εκπαίδευση, περιεχόμενο σπουδών κ.ά.).

Η ΤΕΕ και γενικότερα το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν αντέχουν άλλους αρνητικούς πειραματισμούς.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ:

- Να καταργηθεί ο ν. 3475/06 για την ΤΕΕ και να διαμορφωθεί νέος, σύμφωνα με τις προτάσεις του εκπαιδευτικού κινήματος
- Να δημιουργηθεί μια και μόνο δομή επαγγελματικής εκπαίδευσης σε λυκειακό επίπεδο μετά το γυμνάσιο, σχεδιασμένη στην κατεύθυνση της καθιέρωσης 12χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης
- Να υπαχθούν στο ΥΠΕΠΘ όλες οι σχολικές μονάδες που προσφέρουν σήμερα τεχνικό – επαγγελματική εκπαίδευση και ανήκουν σε άλλα Υπουργεία
- Να δημιουργηθεί μεταλυκειακό έτος ειδίκευσης, λειτουργικά συνδεδεμένο με τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που θα αξιοποιεί την υποδομή και το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΕΠΑΛ, και θα μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των ειδικοτήτων που παρέχονται σήμερα, αλλά και όποια άλλη κριθεί αναγκαίο να δημιουργηθεί με βάση τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, με ταυτόχρονη κατάργηση και ενσωμάτωση σε αυτό κάθε άλλης μορφής επαγγελματικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΙΕΚ κ.λπ.).
- Να κατοχυρωθεί πραγματική και ουσιαστική δυνατότητα πρόσβασης των αποφοίτων της ΤΕΕ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ΑΕΙ-ΑΤΕΙ), χωρίς τους φραγμούς και τις διακρίσεις που υφίστανται σήμερα, και αναλογικά με το μαθητικό δυναμικό της ΤΕΕ
- Να κατοχυρωθεί ο Δημόσιος και Δωρεάν χαρακτήρας του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Να διασφαλιστεί η μόνιμη εργασιακή σχέση των καθηγητών της ΤΕΕ χωρίς μείωση των θέσεων εργασίας
- Να μην καταργηθεί καμία σχολική μονάδα, τομέας και ειδικότητα Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.
- Ανεξάρτητα από δομές και συστήματα μετάβασης, όλοι οι μαθητές/-τριες πρέπει να έχουν το δικαίωμα και τη δυνατότητα «οριζόντιας κινητικότητας» καθώς και της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κάτι που καθιστά απαγορευτικό ο νέος νόμος για την ΤΕΕ με την καθιέρωση των ΕΠΑΣ
- Να συμπεριληφθούν στο ΕΠΑΛ τουλάχιστον όλες εκείνες οι ειδικότητες για τις οποίες υπάρχουν αντίστοιχες σχολές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Κατάργηση της διάταξης του νόμου που απαγορεύει στους απόφοιτους Λυκείων να εγγράφονται στο ΕΠΑΛ για απόκτηση ειδικότητας.

1.2. Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ)

Μια από τις πιο συζητημένες πρακτικές στο διεθνή χώρο για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και, γενικότερα, για μια αντισταθμιστική πολιτική στο χώρο της εκπαίδευσης συνιστούν οι «Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας» (ΖΕΠ). Πρόκειται για ένα θεσμό που έχει ήδη πίσω του αρκετά χρόνια εφαρμογής κυρίως στη Γαλλία αλλά και σε άλλες χώρες, όπως είναι η Βρετανία και τελευταία η Κύπρος.

Η ΟΛΜΕ στις προτάσεις που έχει διατυπώσει κατά καιρούς στα εκπαιδευτικά ζητήματα έχει συμπεριλάβει και τις ΖΕΠ. Ωστόσο, δεν έχουν πραγματοποιηθεί συστηματικές μελέτες, που θα βοηθούσαν στην κατανόηση των σκοπών, του τρόπου εφαρμογής και αποτίμησης της αποτελεσματικότητας αυτού του θεσμού σε άλλες χώρες. Πολύ περισσότερο, δεν έχουν μελετηθεί η αναγκαιότητα και ο τρόπος εφαρμογής ενός παρόμοιου θεσμού στην ελληνική εκπαίδευση, όχι με τη μεταφορά μιας «έτοιμης λύσης» από μια διαφορετική εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα στην ελληνική, αλλά με τη μορφή μιας γόνιμης και δημιουργικής προσαρμογής του θεσμού στα ελληνικά εκπαιδευτικά και κοινωνικά δεδομένα.

Οι ΖΕΠ ενδείκνυται να εφαρμοστούν (πειραματικά, καταρχάς) για τους εξής λόγους:

1. Το φαινόμενο των εκπαιδευτικών ανισοτήτων στην Ελλάδα είναι έντονο και χρειάζεται άμεση αντιμετώπιση. Οι έρευνες έχουν δείξει ότι σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα αυτό συνδέεται άμεσα με τις κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες, οι οποίες συχνά συνδέονται και με αρνητικές διακρίσεις σε βάρος συγκεκριμένων ομάδων (μειονότητες, άτομα με ειδικές ανάγκες ή/και αναπηρίες κ.ο.κ.).

2. Η ενισχυμένη παρουσία, τελευταία, παιδιών παλιννοστούντων, μεταναστών και προσφύγων στα ελληνικά σχολεία έχει επιτείνει τα σχετικά προβλήματα, καθώς δεν εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά μέτρα τόσο για την κοινωνικο-οικονομική ένταξη των οικογενειών των παιδιών αυτών όσο και για την εκπαιδευτική ένταξη των ίδιων των παιδιών στα ελληνικά σχολεία.

3. Οι αντισταθμιστικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν ως σήμερα υπήρξαν κατά βάση αποσπασματικές και περιορισμένης εμβέλειας. Είναι αισθητή η ανάγκη εφαρμογής πιο ολοκληρωμένων αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών πολιτικών, που θα καλύπτουν το σύνολο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και θα επενεργούν πολυδιάστατα σε όλες τις παραμέτρους του, καθώς και σε πλευρές των αντίστοιχων κοινωνικών προβλημάτων.

4. Είναι, επίσης, θετική, παρά τις επιφυλάξεις που έχουν διατυπωθεί –και τις οποίες λαμβάνουμε σε κάθε περίπτωση υπόψη μας- η εμπειρία που έχει προκύψει από ανάλογες εφαρμογές του θεσμού σε άλλες χώρες, όπως δείχνουν και οι σχετικές αναλύσεις του ΚΕΜΕΤΕ.

Παράγοντες που πρέπει να συνεκτιμηθούν

1. Η περιορισμένη εμπλοκή των γονέων και άλλων παραγόντων της τοπικής κοινωνίας στη λειτουργία των σχολείων. Εδώ είναι δύσκολο να υποστηριχθούν αποτελεσματικά τα παρεμβατικά προγράμματα σε επίπεδο οικογένειας, λόγω της περιορισμένης εμπειρίας σε αυτό τον τομέα.

2. Η περιορισμένη παρουσία προσωπικού στα σχολεία πέρα των εκπαιδευτικών, τόσο επιστημονικού όσο και διοικητικού και βοηθητικού.

3. Η ελλιπής αρχική εκπαίδευση και ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – ιδίως σε ορισμένες ειδικότητες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης- σε ζητήματα παιδαγωγικής και ψυχολογίας.

4. Οι περιορισμένοι πόροι που διατίθεται τόσο γενικά για την εκπαίδευση όσο και ειδικότερα για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων.

5. Η περιορισμένη εμπειρία της χώρας σε θεσμούς όπως είναι το ολοήμερο σχολείο, που άρχισε να εφαρμόζεται στη χώρα μας σχετικά πρόσφατα και όχι σε γενικευμένη κλίμακα. Ιδιαίτερα αισθητή είναι η απουσία τέτοιων θεσμών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

6. Ο σχετικά μεγάλος αριθμός των μαθητών / μαθητριών στα σχολικά τμήματα, παρά την πρόσφατη μείωση του ανώτατου ορίου από το 35 στο 30, ο οποίος δυσχεραίνει αντικειμενικά την εφαρμογή πιο αποτελεσματικών αντισταθμιστικών μαθησιακών διαδικασιών, όπως είναι οι ομαδοσυνεργατικές μορφές, οι ενεργές μορφές μάθησης και οι ποικίλες μορφές διαφοροποιημένης και εξατομικευμένης μάθησης.

7. Η περιορισμένη εμπειρία των εκπαιδευτικών σε ζητήματα που αφορούν την αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών, την υποβοήθηση παιδιών με ιδιαιτερότητες, δυσκολίες ή αναπηρίες και γενικά τη διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη διδασκαλία / μάθηση.

8. Προκαταλήψεις και στερεότυπα που έχουν εδραιωθεί στην ελληνική κοινωνία σχετικά με τη σχολική επιτυχία / αποτυχία, την ευφυΐα, τους αλλοδαπούς μαθητές/μαθήτριες, τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και την αντιμετώπισή τους από το εκπαιδευτικό σύστημα κ.λπ.

1.3. Ανώτατο όριο μαθητών ανά τμήμα

Καθιέρωση ανώτατου ορίου 25 μαθητών ανά τμήμα σε Γυμνάσιο-Λύκειο, 20 μαθητών στις κατευθύνσεις του Λυκείου και των ΕΠΑΛ και 10 μαθητών ανά καθηγητή στα εργαστήρια των ΤΕΕ, των Γυμνασίων και των Λυκείων. Επιπλέον μειώσεις σε 'επιβαρημένα' σχολικά τμήματα

Παιδαγωγική τεκμηρίωση του αιτήματος

Το αίτημα αυτό διεκδικεί η ΟΛΜΕ και γενικότερα ο κόσμος της εκπαίδευσης επίμονα τα τελευταία χρόνια. Η Κυβέρνηση προχώρησε σε νομοθετική ρύθμιση με την οποία μειώθηκε ο αριθμός των μαθητών / μαθητριών ανά τμήμα από 35 σε 30 από το σχολικό έτος 2006-07. Ταυτόχρονα, όμως, υποχρεώνει τα σχολεία να προχωρήσουν σε συνενώσεις τμημάτων, δημιουργώντας έτσι πολυπληθή τμήματα τα οποία ωθεί στο όριο των 30 μαθητών/-τριών. Επίσης, η ρύθμιση αυτή λειτουργεί ισοπεδωτικά χωρίς να συνεκτιμά τις ιδιαιτερότητες της μαθησιακής κατάστασης (εργαστήρια κ.λπ.) που επιβάλλουν σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ακόμη πιο ολιγομελή τμήματα, όπως έχει προτείνει η ΟΛΜΕ.

Το ζήτημα του μεγέθους της σχολικής τάξης και των παιδαγωγικών συνεπειών του έχει διερευνηθεί διεξοδικά στη διεθνή βιβλιογραφία. Έχουν γίνει μελέτες που αφορούν τη συσχέτιση του μεγέθους της σχολικής τάξης τόσο με τις επιδόσεις των μαθητών στα σχολικά μαθήματα όσο και με τη γενικότερη ανάπτυξη του παιδιού σε όλους τους τομείς (συναισθηματικό, κοινωνικό κ.λπ.) Γενικά, τεκμηριώνεται ότι το μεγάλο μέγεθος των σχολικών τάξεων (τμημάτων) έχει αρνητικές επιπτώσεις σε όλους αυτούς τους τομείς.

Στον τομέα των επιδόσεων έχουν γίνει πολλές τέτοιες έρευνες. Παρουσιάζοντας τα πορίσματα πρόσφατης διεξοδικής έρευνάς του ο P. Batchford (Πανεπιστήμιο Λονδίνου) συμπεραίνει: «... το μέγεθος της τάξης παίζει σημαντικό ρόλο. Υπάρχουν μετρήσιμα ακαδημαϊκά οφέλη από τις μικρές τάξεις, ιδιαίτερα την πρώτη χρονιά στο σχολείο, και κυρίως για τα παιδιά που αρχίζουν το σχολείο ήδη με μειονέκτημα. Ωστόσο, τα αποτελέσματα είναι σύνθετα και πολλά και υπάρχει ακόμα πολλή δουλειά να γίνει στα δεδομένα μας.»

Πιο αναλυτικά, σημειώνει ότι στα γλωσσικά μαθήματα «...οι επιδόσεις μειώνονταν καθώς αυξανόταν το μέγεθος της τάξης από 15 περίπου στα 30, αλλά στα μαθηματικά υπήρχε μικρή αλλαγή σε τάξεις μεγαλύτερες από 25 μαθητές».

Επίσης, στις ολιγομελείς τάξεις τα παιδιά ήταν πιθανό να έχουν μεγαλύτερη επαφή με τους δασκάλους, μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μαζί τους και με τους συμμαθητές/συμμαθήτριες, και να έχουν πιο ενεργό ρόλο στην επαφή τους με το δάσκαλο και την τάξη. Σημειώνουμε εδώ ότι ο πιο ενεργός ρόλος των μαθητών/μαθητριών είναι αναγκαία προϋπόθεση, προκειμένου να υλοποιηθούν οι λεγόμενες «ενεργητικές μέθοδοι μάθησης», όπως η ομαδοσυνεργατική μάθηση, η μέθοδος project, που το ΥΠΕΠΘ ισχυρίζεται ότι θέλει να προωθήσει.

Προσθέτουμε ότι τα ολιγομελή τμήματα βοηθούν και στην καλύτερη αξιοποίηση των εργαστηρίων, στην καλύτερη οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, επισκέψεων σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους κ.λπ.

Τέλος, τα ολιγομελή τμήματα αφαιρούν ένα σημαντικό επιχείρημα από τα φροντιστήρια, που ισχυρίζονται ότι πλεονεκτούν ως προς αυτό το σημείο. Αυτό το επιχείρημα έχει ιδιαίτερη σημασία για την τεκμηρίωση της πρότασής μας σε σχέση με την ιδιαιτερότητα των τμημάτων των κατευθύνσεων του Λυκείου και των ΕΠΑΛ, όπου διεκδικούμε μέγιστο αριθμό μαθητών τους 20. Φυσικά, δεν είναι αυτό το μόνο επιχείρημα. Η προετοιμασία των υποψηφίων για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις είναι απαιτητική και θεωρούμε ότι η καθιέρωση μικρότερου αριθμού μαθητών/μαθητριών στα τμήματα αυτά θα διευκολύνει την κατάλληλη προετοιμασία τους για τις εξετάσεις και θα μειώσει το άγχος μαθητών/μαθητριών και γονέων. Είναι αυτονόητο ότι αυτές οι προτάσεις μας αφορούν το μεταβατικό διάστημα κατά το οποίο θα ισχύει το σημερινό εξεταστικό σύστημα, το οποίο ο κλάδος μας θεωρεί ότι πρέπει να αλλάξει.

Προσθέτουμε, ακόμη, ότι, σε ό,τι αφορά τα ΕΠΑΛ, η μείωση του αριθμού των μαθητών/μαθητριών είναι αναγκαία και για ένα άλλο λόγο: η τεχνική εκπαίδευση έχει παραμεληθεί σε μεγάλο βαθμό από την πολιτεία, ενώ το ενδιαφέρον του ΥΠΕΠΘ

περιορίστηκε σχεδόν αποκλειστικά στη Γενική Εκπαίδευση. Είναι, συνεπώς, αναγκαία κάποια άμεσα αντισταθμιστικά μέτρα, που θα σηματοδοτήσουν μια άλλη μεταχείριση των ΕΠΑΛ, όσο αυτά θα λειτουργούν.

Θεωρούμε, επίσης, ότι η πρότασή μας για 10 μαθητές/μαθήτριες ανά καθηγητή στα εργαστήρια όλων των τύπων σχολείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι αναγκαία για δύο τουλάχιστον λόγους. Πρώτο, γιατί η οργάνωση πειραμάτων και άλλων δραστηριοτήτων στο χώρο του εργαστηρίου είναι μια επίπονη και απαιτητική διαδικασία, που προϋποθέτει μικρή αναλογία διδασκόντων διδασκομένων, ώστε να εξασφαλίζονται ο συντονισμός των δραστηριοτήτων, η μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα των διδακτικών/μαθησιακών στρατηγικών. Στο εργαστήριο κάθε μαθητής/μαθήτρια εκτελεί ασκήσεις ή πειράματα που απαιτούν συνεχή εποπτεία και βοήθεια από τον καθηγητή/καθηγήτρια. Δεύτερο, η μικρή αναλογία επιβάλλεται για λόγους ασφάλειας. Τόσο στα εργαστήρια φυσικής και χημείας, υπολογιστών και τεχνολογίας, όσο και –πολύ περισσότερο– στα εργαστήρια των διάφορων ειδεικείσεων της τεχνικής / επαγγελματικής εκπαίδευσης οι κίνδυνοι είναι πολλοί και συχνά απρόβλεπτοι, και τα μέτρα προφύλαξης πρέπει να είναι αυξημένα. Οι στατιστικές, στην Ελλάδα και αλλού, έχουν δείξει ότι τα εργαστήρια των σχολείων είναι συνήθεις χώροι σχολικών ατυχημάτων με σοβαρές βλαπτικές συνέπειες.

Τέλος, με ιδιαίτερη ευαισθησία και γνώση πρέπει να αντιμετωπιστεί και η περίπτωση παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες ή γενικά ιδιαιτερότητες που απαιτούν αυξημένη εμπειρία, προσοχή και ενδιαφέρον από μέρους των εκπαιδευτικών. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο σε πολλές χώρες του εξωτερικού, εφόσον ακολουθείται η πρακτική της ένταξης των παιδιών αυτών στη συνήθη τάξη, να μειώνεται ταυτόχρονα ο αριθμός των μαθητών της τάξης και / ή να προστίθεται στην τάξη και δεύτερος εκπαιδευτικός, συνήθως ειδικευμένος στην ιδιαιτερότητα της κάθε κατάστασης. Απαιτείται, επομένως, και στη χώρα μας, στις περιπτώσεις τμημάτων στα οποία συμμετέχουν παιδιά που απαιτούν πρόσθετη συστηματική στήριξη στο πλαίσιο της τάξης (π.χ. παιδιά με αναπηρίες, αλλόγλωσσα κ.λπ.) να ισχύει ιδιαίτερο όριο, προσαρμοσμένο στην περίπτωση (π.χ. για κάθε παιδί με αναπηρία να μειώνεται κατά 1-2 παιδιά το όριο), ενώ πρέπει να εξεταστεί και η δυνατότητα αύξησης του διδακτικού προσωπικού αυτών των τμημάτων.

Πέρα από τις αρνητικές επιπτώσεις του μεγάλου μεγέθους των σχολικών τάξεων στις επιδόσεις και στην υγεία των παιδιών, σοβαρές είναι και οι αντίστοιχες επιπτώσεις τους στη συναισθηματική και κοινωνική τους ανάπτυξη. Το μεγάλο πλήθος μαθητών στην τάξη δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη ουσιαστικών και θετικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας. Επίσης, παρεμποδίζει την εφαρμογή αποτελεσματικών πρακτικών παρακολούθησης, ψυχολογικής και συναισθηματικής ενίσχυσης και συμβουλευτικής στήριξης των παιδιών από τους εκπαιδευτικούς. Τα αυξημένα περιστατικά βίας που παρατηρούνται τελευταία στα σχολεία ενισχύουν την ανάγκη τέτοιων πρακτικών.

Φυσικά, σε καμιά περίπτωση δεν υποστηρίζουμε ότι η ικανοποίηση αυτού του αιτήματος είναι πανάκεια, που θα λύσει όλα τα προβλήματα της εκπαίδευσης. Αυτά που πρέπει να γίνουν για να υπάρξει μια ουσιαστική αλλαγή στην εκπαίδευσή μας είναι πολλά και απαιτούν μακρόχρονο σχεδιασμό. Είναι όμως ένα θετικό μέτρο, που η υλοποίησή του θα βελτιώσει την εκπαιδευτική κατάσταση στη χώρα μας.

Στατιστική τεκμηρίωση του εφικτού της πραγμάτωσης του αιτήματος

Σύμφωνα με στοιχεία του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, που αναφέρονται στη σχολική περίοδο 2003-04, η κατάσταση που διαμορφώνεται σε σχέση με το μέγεθος των τμημάτων έχει ως εξής:

Γυμνάσιο

Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας ισχυρίζεται ότι το 2003-2004 η συντριπτική πλειονότητα των τμημάτων των δημόσιων γυμνασίων (78%) είχε ως 25 μαθητές/μαθήτριες, με γενικό μέσο όρο 21,7 μαθητές/μαθήτριες ανά τμήμα, ενώ ένα σχετικά μικρό ποσοστό (22%) τμημάτων είχε πάνω από 26 μαθητές/μαθήτριες.

Σε σύγκριση με τα ιδιωτικά σχολεία, τα δημόσια –σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΕΕ– εμφανίζουν σχετικά πιο ολιγομελή τμήματα. Κατά τη γνώμη μας, η διαφορά αυτή πρέπει να συσχετιστεί και με τις συνθήκες κατανομής των δημόσιων σχολείων στην περιφέρεια, όπου εμφανίζονται πιο συχνά ολιγομελή σχολεία και τμήματα.

(Πηγή: ΚΕΕ, Αποτύπωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος σε Επίπεδο Σχολικών Μονάδων, Αθήνα 2006, σελ. 51 κ.ε.)

Λύκειο

Στα δημόσια Ενιαία Λύκεια, επίσης, το 2003-2004 η συντριπτική πλειονότητα των τμημάτων (75,8%) είχε ως 25 μαθητές/μαθήτριες, με γενικό μέσο όρο 22,1 μαθητές/μαθήτριες ανά τμήμα, ενώ ένα σχετικά μικρό ποσοστό (24,3%) τμημάτων είχε πάνω από 26 μαθητές/μαθήτριες.

Στο βαθμό που τα παραπάνω στοιχεία που προβάλλει το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας είναι ακριβή, τότε η καθιέρωση του ορίου των 25 μαθητών ανά τάξη είναι άμεσα εφικτή χωρίς υπερβολικό κόστος και δεν δικαιολογείται σε καμιά περίπτωση άρνηση υλοποίησής της από μέρος του ΥΠΕΠΘ. Πέρα από τα παραπάνω, όμως, πιστεύουμε ότι κάποια στιγμή πρέπει, επιτέλους, να απαγκιστρωθεί η εκπαιδευτική πολιτική του ΥΠΕΠΘ από τη λογική του «ήσσονος κόστους» και να θεωρήσει ότι η επένδυση στην παιδεία του ελληνικού λαού είναι ζήτημα πρώτης προτεραιότητας για το παρόν και το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας. Καθώς η υλοποίηση του μέτρου συχνά εμποδίζεται από την ανεπάρκεια των σχολικών κτιρίων ή από τις σοβαρές ελλείψεις σε διδακτικό προσωπικό, θεωρούμε ότι η εφαρμογή του μέτρου που προτείνουμε θα επιταχύνει τις διαδικασίες και τις πιέσεις για την επίλυση και αυτών των προβλημάτων.

Το ΚΕΜΕΤΕ θεωρεί, επίσης, ότι μείωση του ορίου στους 15-20 μαθητές/μαθήτριες πρέπει να εξεταστεί και για τα εσπερινά σχολεία, γιατί η διδασκαλία σε αυτά γίνεται κάτω από ειδικές συνθήκες, που απαιτούν αυξημένη προσπάθεια από μέρος των διδασκόντων.

Σημειώνουμε, τέλος, ότι σύμφωνα με στοιχεία μελέτης που παρουσίασε παλαιότερα η Ευρωπαϊκή Ένωση (βλ. Ελευθεροτυπία 19-10-2003) ο αριθμός μαθητών ανά τάξη στην Ελλάδα είναι υπερβολικά μεγάλος (28 ανά τμήμα, τη στιγμή που στη Σουηδία, π.χ., είναι μόνο 10). Συνεπώς, υπάρχει μεγάλη ανάγκη για αποφασιστικές τομές στην ακολουθούμενη πολιτική.

1.4. Τάσεις ιδιωτικοποίησης στην εκπαίδευση – Άρθρο 16 – Κατάργηση των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών

1.4.1. Γενικά

Η μορφή που παίρνει η διάκριση ανάμεσα στο δημόσιο και το ιδιωτικό σε ό,τι αφορά την εκπαίδευση είναι καθοριστικής σημασίας όχι μόνο για το χαρακτήρα της εκπαίδευσης, αλλά και για τη συνολική φυσιογνωμία της κοινωνίας. Σε μια περίοδο που σημαντικές κατακτήσεις των εργαζομένων αμφισβητούνται και υπονομεύονται, είναι αναμενόμενο να προωθείται η διάβρωση του δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και η ενίσχυση της ιδιωτικής εκπαίδευσης, με ποικίλους τρόπους, ορατούς ή μη.

Ο δημόσιος χαρακτήρας της εκπαίδευσης στη χώρα μας θεμελιώθηκε σε νομικές δεσμεύσεις, ακόμη και συνταγματικές. Με σκληρούς αγώνες προωθήθηκε η υπεράσπιση, η διεύρυνση και η βελτίωση των εκπαιδευτικών παροχών, ώστε να αμβλύνονται οι εκπαιδευτικές ανισότητες, που βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με τις κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες.

Σήμερα, ωστόσο, βρισκόμαστε μπροστά στην πιο σοβαρή, ίσως, απόπειρα αμφισβήτησης του δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς. Και στις παραδοσιακές καπιταλιστικές χώρες αλλά και στις χώρες του πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού έχουν εκδηλωθεί ισχυρές τάσεις ιδιωτικοποίησης της εκπαίδευσης, είτε σε ό,τι αφορά το θεσμικό πλαίσιο και το ιδιοκτησιακό καθεστώς είτε σε ό,τι αφορά τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας της. Στην λογική της ιδιωτικοποίησης ωθούν και διεθνείς θεσμοί και ιδρύματα που εκφράζουν, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, τις επιδιώξεις του μεγάλου κεφαλαίου, όπως είναι ο ΟΟΣΑ, η Διεθνής Τράπεζα κ.λπ. Η εκπαιδευτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως και η γενικότερη οικονομική και κοινωνική πολιτική της, ασκούν ισχυρές άμεσες και έμμεσες πιέσεις στη χώρα μας προς την κατεύθυνση αυτή.

Αιχμή του δόρατος στην τρέχουσα συγκυρία είναι η τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ασκούνται ισχυρές πιέσεις από κύκλους που εκπροσωπούν τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα για ίδρυση ιδιωτικών / «μη κρατικών» τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ενώ παράλληλα προωθείται ένα πρότυπο πανεπιστημίου που δεσμεύεται ολοένα περισσότερο στις επιδιώξεις των ισχυρών του χρήματος.

Στη χώρα μας η παράδοση υπέρ του δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης είναι πολύ ισχυρή και κάθε προσπάθεια αμφισβήτησής της, σε όλα τα επίπεδα και τις μορφές εκπαιδευτικού συστήματος, συναντά και θα συναντήσει και στο μέλλον ισχυρές αντιστάσεις από τον ελληνικό λαό και ιδιαίτερα από το εκπαιδευτικό κίνημα. Έχει γίνει συνείδηση ότι το δημόσιο πανεπιστήμιο και γενικότερα η δημόσια εκπαίδευση δεν είναι ένα στενά εκπαιδευτικό ζήτημα. Στη σύγχρονη κοινωνία, όπου η γνώση έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία σε σύγκριση με το παρελθόν, η εκπαίδευση είναι βασικό δημόσιο και κοινωνικό αγαθό που πρέπει να διαφυλαχθεί ως τέτοιο με κάθε τρόπο.

Ένας από τους βασικότερους παράγοντες που συμβάλλουν στην ενίσχυση των τάσεων ιδιωτικοποίησης εκπαίδευσης είναι η υποβάθμιση και απαξίωση της δημόσιας εκπαίδευσης. Οι πολιτικές της εγκατάλειψης και οι συνεπαγόμενες ελλείψεις της δημόσιας εκπαίδευσης οδηγούν στη σταδιακή απαξίωση του δημόσιου σχολείου και ωθούν πολλούς γονείς στην αναζήτηση της «καλής ιδιωτικής» εκπαίδευσης. Στην τάση αυτή συμβάλλει και μια «μυθολογία» που αναπτύσσεται κυρίως από τα μέσα

μαζικής ενημέρωσης, που εξιδανικεύει την ιδιωτική εκπαίδευση –στην Ελλάδα και αλλού- και αδιαφορεί για τα –σημαντικά, πολλές φορές- επιτεύγματα της δημόσιας. Ο αγώνας για άρση όλων αυτών των εμποδίων και για τη διασφάλιση μιας ποιοτικά αναβαθμισμένης δημόσιας εκπαίδευσης είναι αναγκαία συνθήκη για τη συρρίκνωση της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Η ένταση των εξεταστικών φραγμών στη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της λυκειακής βαθμίδας βιώνεται από τους μαθητές και τους γονείς τους ως έμμεση παρώθηση για προσφυγή σε φροντιστήριο. Παράλληλα, ο μεγάλος αριθμός μαθητών που μένουν μετεξεταστέοι / -ες, χωρίς όμως η πολιτεία να παίρνει μέτρα για την ενίσχυσή τους και την κατάλληλη προετοιμασία τους για τις εξετάσεις του Σεπτεμβρίου, σε συνδυασμό με μια ενισχυτική διδασκαλία που σε μεγάλο βαθμό σχεδιάζεται και προωθείται από το ΥΠΕΠΘ χωρίς σοβαρότητα και παιδαγωγική θεμελίωση, αυξάνει σε σημαντικό βαθμό την τάση για αναζήτηση «λύσεων» στα φροντιστήρια.

Ένας άλλος σοβαρός κίνδυνος, σε συνάρτηση με τα προηγούμενα, προκύπτει από τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζεται και εφαρμόζεται η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου σε μια σειρά σύγχρονες χώρες. Οι γενικές και απρόσωπες εξετάσεις προβάλλονται ως «αντικειμενική» και «αδιάβλητη» διαδικασία, που μπορεί να οδηγήσει σε μια «δίκαιη» εκτίμηση της αποτελεσματικότητας κάθε σχολείου και κάθε εκπαιδευτικού χωριστά. Η «δημοσιοποίηση» των αποτελεσμάτων κάθε σχολείου, στις χώρες όπου εφαρμόστηκε αυτή η πολιτική, οδήγησε σε μια ταξινόμηση των σχολείων σε δυο ή περισσότερες κατηγορίες, οι οποίες όμως σε μεγάλο βαθμό δεν εξέφραζαν κάτι άλλο, παρά την επίδραση του κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος στις επιδόσεις των μαθητών.

Όμως με τη σειρά της η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων και των πινάκων «κατάταξης» των σχολείων δημιούργησε αλυσιδωτές αντιδράσεις, καθώς όσοι μαθητές ή γονείς τους είχαν υψηλές εκπαιδευτικές επιδιώξεις (κυρίως στα εύπορα κοινωνικά στρώματα) προσπάθησαν με κάθε τρόπο να εξασφαλίσουν για τα παιδιά τους μια θέση σε κάποιο από τα σχολεία της «πρώτης ταχύτητας». Το τελικό αποτέλεσμα είναι να υφίστανται σοβαρή «αφαίμαξη» μαθητών με καλές επιδόσεις τα σχολεία που έχουν χαρακτηριστεί ως προβληματικά από την αρχική ταξινόμηση και με τον τρόπο αυτό μεγαλώνει το χάσμα ανάμεσα στα σχολεία της μιας και της άλλης ταχύτητας. Στην εξέλιξη αυτής της διαδικασίας διακρίνει κανείς εύκολα τον κίνδυνο της δημιουργίας σχολείων «διαφορετικών ταχυτήτων» και της σταδιακής «γκετοποίησης». Προφανώς, δεν πρόκειται για σενάριο επιστημονικής φαντασίας, αλλά για εμπειρίες που ήδη προέκυψαν από ανάλογες εξελίξεις σε άλλες χώρες της Ευρώπης – και όχι μόνο – με πιο χαρακτηριστικό το παράδειγμα της Βρετανίας.

Το σύστημα «αποκέντρωσης» της εκπαιδευτικής λειτουργίας που κατά καιρούς επιχείρησαν να προωθήσουν πολλές κυβερνήσεις στην Ευρώπη και αλλού έδειξε με σαφήνεια ότι ο βασικός στόχος δεν ήταν μια δημοκρατική και συμμετοχική οργανωτική / διοικητική δομή, αλλά η μεταβίβαση στην περιφέρεια των ευθυνών και της υποχρηματοδότησης, με την προοπτική να επιβληθεί η συμμετοχή των γονέων και της τοπικής κοινωνίας στην κάλυψη των οικονομικών αναγκών που αντιμετωπίζουν τα σχολεία.

Στο εκπαιδευτικό τοπίο εισβάλλουν ολοένα και περισσότερο και οι επιχειρήσεις, που συχνά αναλαμβάνουν –με το αζημίωτο, φυσικά- να καλύψουν κάποιες από τις βασικές ανάγκες λειτουργίας των σχολείων. Η σύσφιγξη των σχέσεων εκπαίδευσης και επιχείρησης είναι πολύ πιο ορατή σε τομείς της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και, βέβαια, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Διαπιστώνεται, επίσης, ότι πολλά από τα μοντέλα οργάνωσης και διοίκησης της σχολικής μονάδας που προωθούνται τελευταία σε ευρωπαϊκή κλίμακα βασίζονται στη λογική ενός τεχνοκρατικού «μάνατζμεντ», που αντιλαμβάνεται το σχολείο σαν μια επιχείρηση που πρέπει να λειτουργεί με βάση τους νόμους της αγοράς και να εφαρμόζει τεχνικές «διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων» σύμφωνα με τις εντολές της ιεραρχίας.

Σε τέτοιες συνθήκες η ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης εμφανίζεται ως κάτι παραπάνω από ορατό κίνδυνο. Πρόκειται για ένα ζήτημα τεράστιας κοινωνικής σημασίας, που πρέπει να συνεγείρει τον εκπαιδευτικό κόσμο, το σύνολο της κοινωνίας.

1.4.2. Το άρθρο 16 του Συντάγματος και η ίδρυση ιδιωτικών / «μη κρατικών» πανεπιστημίων. Κατάργηση των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών.

Πάγια θέση του κλάδου μας, όπως και γενικότερα του εκπαιδευτικού και του συνδικαλιστικού κινήματος, ήταν και παραμένει η *διαφύλαξη του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης* σε όλα τα επίπεδα, από το πρωτοβάθμιο ως το τριτοβάθμιο. Η θέση μας αυτή βρίσκεται σε αρμονία με την ευρύτερη λαϊκή απαίτηση για αναβαθμισμένη δημόσια δωρεάν παιδεία και για διασφάλιση των ίσων ευκαιριών στη μόρφωση των παιδιών και των νέων.

Όσο και αν θεωρείται αυτονόητο, πρέπει να τονίζουμε σε κάθε περίπτωση ότι η παιδεία είναι κοινωνικό αγαθό γιατί συμφέρει και την κοινωνία συνολικά, από κάθε άποψη, να παρέχεται ανεξάρτητα από τις οικονομικές δυνατότητες κάθε πολίτη, με στόχο την αξιοποίηση των ικανοτήτων όλων των μελών της. Μια τέτοια αντίληψη είναι και κοινωνικά δίκαιη και δημοκρατική.

Για τον κλάδο μας, η εκπαίδευση δεν μπορεί να εξαρτάται, οικονομικά ή με άλλους τρόπους, από τη βούληση και τις επιδιώξεις της αγοράς. Ο ρόλος του τριτοβάθμιου εκπαιδευτικού ιδρύματος είναι πολυδιάστατος και πολυσήμαντος, και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να του ανατίθεται ο ρόλος της υποστήριξης των οικονομικών επιδιώξεων των επιχειρήσεων. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, το Πανεπιστήμιο ακυρώνει ουσιαστικά την αποστολή του, που είναι να αποτελεί ζώσα συνείδηση της σύγχρονης κοινωνίας και παράγοντα συνολικής και ολόπλευρης ανάπτυξης της κοινωνίας σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού. Οι δραστηριότητές του περιορίζονται σε ένα μικρό φάσμα τους, αυτό που ενδιαφέρει τον επιχειρηματικό κόσμο.

Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται και οι πιέσεις που ασκούνται για «απελευθέρωση της παιδείας» και για ίδρυση «μη κρατικών» και «μη κερδοσκοπικών» πανεπιστημίων, που περνούν υποχρεωτικά από την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, διαπνέονται από μια αντίληψη που *αντιμετωπίζει την πανεπιστημιακή εκπαίδευση ως αγορά εκπαιδευτικών υπηρεσιών*. Μια παρόμοια αντίληψη, άλλωστε, προωθεί συστηματικά και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, με τη συμφωνία GATS.

Αν γίνει αποδεκτή αυτή η αντίληψη, ανατρέπονται συνολικά οι αρχές και οι αξίες πάνω στις οποίες στηρίχθηκε το πανεπιστήμιο στη νεότερη ιστορία μας ως ανεξάρτητος και αυτοδιοίκητος θεσμός που προάγει την έρευνα, τη διδασκαλία και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και του στοχασμού. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση

οδηγείται στην ασφυκτική πρόσδεσή της στις επιδιώξεις της οικονομικής ολιγαρχίας. Τυχόν εφαρμογή αυτών των εξαγγελιών θα οδηγήσει στο να βαφτίζονται «πανεπιστήμια» οι κάθε λογής εμπορικές επιχειρήσεις που αυτοπροσδιορίζονται ως «κολέγια». Αυτή η προοπτική δεν μπορεί παρά να μας βρίσκει ριζικά αντίθετους.

Ταυτόχρονα, είναι φανερό ότι ο δημόσιος χαρακτήρας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διασφαλίζει και την ποιότητά της. Πραγματικά, η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην συντριπτική πλειονότητα των σχολών και τμημάτων της δεν μπορεί να λειτουργήσει αλλιώς. Τα ιδιωτικά κεφάλαια κατευθύνονται, όπως δείχνει και η πράξη, μόνο σε πολύ χαμηλού κόστους λειτουργίας τμήματα, που δεν χρειάζονται δαπανηρές πάγιες εγκαταστάσεις, εργαστήρια και κλινικές, με περιορισμένες παντοιοτρόπως τις δαπάνες τους. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν έχουν αναπτυχθεί ιδιωτικά πανεπιστήμια με την «επιχειρηματική» έννοια και σε άλλες χώρες, με ελάχιστες, ίσως, εξαιρέσεις.

Στην ουσία, η επιχειρούμενη αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος θα οδηγήσει σε μετάθεση ενός μέρους του κόστους σπουδών, με τη μορφή διδάκτρων, για μια μερίδα νέων στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Θα συμβάλει, επίσης, σε νομιμοποίηση της υπάρχουσας παρανομίας υπό την πίεση ορισμένων οδηγιών της Ε.Ε. και σε εκπτώσεις στην ποιότητα των σπουδών. Θα ενισχύσει, τέλος, φαινόμενα χρηματισμού και εμπορίας των τίτλων σπουδών, όπως συμβαίνει και στην ιδιωτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή σε άλλους τομείς της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Σε ό,τι αφορά, τέλος, την προσδοκία για μείωση της φοιτητικής μετανάστευσης, είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν θα περιοριστεί και μάλιστα σε σημαντικό βαθμό. Μεγάλο μέρος όσων επιλέγουν σπουδές στο εξωτερικό σε ιατρικές ή πολυτεχνικές κατευθύνσεις, σε θετικές επιστήμες, γεωπονικές κ.λπ. ή λόγω του θεωρούμενου υψηλού επιπέδου κάποιων συγκεκριμένων τμημάτων ξένων πανεπιστημίων, το πιο πιθανό είναι ότι θα συνεχίσουν να το κάνουν και στο μέλλον. Ούτε είναι επίσης αντιληπτό πώς θα επιδράσει ο ανταγωνισμός των ιδιωτικών τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τα δημόσια στην αναβάθμιση της ανώτατης παιδείας στη χώρα μας.

Η απάντηση στο πρόβλημα της φοιτητικής μετανάστευσης δεν είναι η ελεύθερη ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων αλλά η διεύρυνση της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης, κάτι που, άλλωστε, αποτελεί διεθνή τάση. Η ελεύθερη πρόσβαση στα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ που προτείνει η ΟΛΜΕ θα συμβάλει ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση. Η αναβάθμιση της ποιότητας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξαρτάται από τους επαρκείς πόρους, την ανάπτυξη της έρευνας, τα προγράμματα σπουδών και όχι από τη μεταβίβαση μέρους των δαπανών στους σπουδαστές.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι δεν έχει ανάγκη σήμερα η ελληνική εκπαίδευση, και τα πανεπιστήμιά μας, από στροφή προς την ιδιωτική παιδεία και υποταγή της στις κερδοσκοπικές διαθέσεις των αγορών. Αυτό που χρειάζεται επιτακτικά είναι η *αφειδώλευτη στήριξη και η ουσιαστική αναβάθμιση της δημόσιας εκπαίδευσης, ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στις αναπτυξιακές ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και στις μορφωτικές αναζητήσεις των νέων της.*

Όσο οι δαπάνες για την εκπαίδευση βρίσκονται στα κατώτατα επίπεδα ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα στεγάζονται σε ακατάλληλα και επικίνδυνα κτίρια, όσο οι λειτουργοί της παιδείας αντιμετωπίζονται ως παρίες από το ελληνικό κράτος, όσο οι εργασιακές σχέσεις στην

τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως και στα άλλα επίπεδα της εκπαίδευσης, γίνονται ολοένα και πιο ελαστικές και επισφαλείς, το μέλλον της ελληνικής εκπαίδευσης και της ελληνικής κοινωνίας θα γίνεται πιο δυσοίωνο.

Το συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας μας μαζί με τους εκπαιδευτικούς φορείς και τους φοιτητές αγωνίζεται για ένα δημόσιο πανεπιστήμιο, που:

- προάγει την επιστημονική γνώση και υπηρετεί με διαφάνεια την επιστημονική έρευνα στο χώρο της κοινωνίας, του πολιτισμού, της φύσης και του περιβάλλοντος, με διαρκή επίγνωση της κοινωνικής του ευθύνης·
- συνδέει τη δημιουργική του δραστηριότητα με τα προβλήματα ανάπτυξης, παιδείας, υγείας, πολιτισμού και περιβάλλοντος, στην κατεύθυνση μιας πολυδιάστατης ανάπτυξης της κοινωνίας·
- διαμορφώνει το επιστημονικό δυναμικό που θα στελεχώσει όλους τους τομείς της κοινωνικής δραστηριότητας και της παραγωγής, με βαθιά συνείδηση του κοινωνικού του ρόλου·
- αποτελεί, τέλος, την *‘κριτική συνείδηση’* της κοινωνίας απέναντι σε κάθε μορφή εκμετάλλευσης, προνομίων, κοινωνικής αδικίας και σκοταδισμού.

Κατάργηση των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών – όχι στα ιδιωτικά πανεπιστήμια

Με τη λειτουργία των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών στην Ελλάδα που παρέχουν πτυχίο αλλοδαπών Πανεπιστημίων παραβιάζεται το άρθρο 16 του Συντάγματος, αφού σύμφωνα με αυτό «οι ιδιώτες δεν επιτρέπεται να έχουν ιδρύματα ανωτάτων σχολών. Ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται μόνο από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου».

Και ενώ η παρεχόμενη παιδεία οφείλει να εξασφαλίζει ουσιαστική μόρφωση και να είναι απαλλαγμένη από επιρροές των επιχειρήσεων ή άλλων οικονομικών παραγόντων που εύλογα θα επιδίωκαν να την κατευθύνουν με κριτήριο τα πρόσκαιρα οφέλη τους, με τη λειτουργία παραρτημάτων των κολεγίων επιχειρείται ακόμα μια αγοραία παρέμβαση στο σύστημα της ανώτατης εκπαίδευσης. Επιπλέον, η λειτουργία τους εισάγει αναπόφευκτα την καταρράκωση της στάθμης των σπουδών, εφόσον με την κινητικότητα των σπουδαστών γίνονται στην ουσία ανεξέλεγκτες. Ακόμη και όταν πρόκειται για ένα συμπαγή εκπαιδευτικό κύκλο, σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού, υπάρχει πάντοτε σοβαρός προβληματισμός για την ποιότητά του, αν δηλαδή το πανεπιστήμιο αυτό θεωρείται ομοταγές από το ΔΙΚΑΤΣΑ, που θα κληθεί να αναγνωρίσει την ισοτιμία του διπλώματος. Είναι, λοιπόν, προφανές ότι με επιγραφόμενα ή ψευδεπίγραφα παραρτήματα κολεγίων και με κατακερματισμένη φοίτηση, που θα αποδίδει έναν τίτλο σπουδών με αθροιστική συνεκτίμηση της παρουσίας του σπουδαστή σε διάφορα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας και της αλλοδαπής, είναι αναμενόμενη η ολέθρια επίδραση στο επίπεδο των επιστημόνων που θα αποτελέσουν το μελλοντικό επιστημονικό δυναμικό της χώρας. Συχνά υποστηρίζεται ότι την αναγνώριση των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών επιβάλλει θεσμικά η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Η ελληνική κυβέρνηση, ειδικότερα, στην προσπάθειά της να αναγνωρίσει τα ΚΕΣ προσφεύγει στο επιχείρημα του «καταναγκασμού» (και ταυτόχρονα «άλλοθι») της Ε.Ε., για να παρακάμψει τις συνταγματικές διατάξεις που εμποδίζουν την πλήρη παράδοση της

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ασυδοσία των «κανόνων» της αγοράς. Επικαλείται το άρθρο 28 του Συντάγματος, που προβλέπει ότι «... κανόνες του διεθνούς δικαίου.. αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου» προκειμένου να παρακάμψει το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος. Επίσης, προβάλλει και την Οδηγία 36/2005 της Ε.Ε, με την οποία αναγνωρίζονται ισότιμα επαγγελματικά δικαιώματα σε κατόχους τίτλων τριετούς διάρκειας διαφόρων Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών, με αυτά των πτυχιούχων τετραετούς και πενταετούς διάρκειας σπουδών των ελληνικών Πανεπιστημίων.

Ωστόσο, αυτή η άποψη είναι εσφαλμένη. Το σχετικό θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ περιορίζεται στο ρυθμίζει όσα αναφέρονται στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και των πτυχίων ως επαγγελματικών προσόντων στη βάση της ισοτιμίας, με στόχο την ελεύθερη μετακίνηση των επιστημόνων στο πλαίσιο της ΕΕ. Η ΕΕ δεν έχει αρμοδιότητα να παίρνει μέτρα για την ανώτατη παιδεία, η οποία ανήκει στην αρμοδιότητα κάθε χώρας μέλους. Εκείνο που μπορεί να επιβάλει στις χώρες μέλη είναι η **επαγγελματική** εκπαιδευτική πολιτική της, πράγμα που μεταφράζεται σε αναγνώριση των πτυχίων πανεπιστημίων άλλων χωρών, πάντοτε όμως υπό όρους και με σκοπό την επαγγελματική δραστηριότητα. Δηλαδή, ένα κράτος της ΕΕ που υποδέχεται στα όρια της επικράτειάς του ένα επιστήμονα που έλαβε το πτυχίο του σε άλλο κράτος της ΕΕ, δεν έχει το δικαίωμα να του απαγορεύσει την άσκηση του επαγγέλματός του εντός των ορίων του. Η ίδια αναγνώριση μπορεί να ισχύσει ακόμη και στην περίπτωση που μέρος των σπουδών του συγκεκριμένου επιστήμονα πραγματοποιήθηκε στη χώρα υποδοχής. Αλλά για το μέρος αυτό των σπουδών, η χώρα στην οποία αυτές πραγματοποιήθηκαν μπορεί να προβλέψει εγγυήσεις. Αν, π.χ., αναφερθούμε στην ελληνική περίπτωση, το ελληνικό κράτος έχει το δικαίωμα να προβλέψει εγγυήσεις για μέρος των σπουδών το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα, π.χ. βάσει συμβάσεων δικαιόχρησης (franchising). Το ενδιαφέρον είναι ότι ένας απλός νόμος αρκεί για τη θέσπιση αυτών των εγγυήσεων από την ελληνική πολιτεία και μάλιστα μέσα στα όρια του ισχύοντος Συντάγματος.¹⁶

Στο επιχείρημα αυτό πρέπει να προστεθεί ότι, αν αναθεωρηθεί το άρθρο 16 του Συντάγματος προς την κατεύθυνση της ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων ανοίγει ένας δρόμος, και μάλιστα χωρίς δυνατότητα επιστροφής, για αρνητικές συνέπειες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ουσιαστικά, ενισχύεται η πιθανότητα εξάρτησης των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων από ιδιωτικά κέντρα πλούτου και εξουσίας και κατά συνέπεια προώθησης ιδιωτικών συμφερόντων. Προσδίδεται, έτσι, στον ιδιωτικό τομέα καθοριστικός ρόλος σε ό,τι αφορά τον κοινωνικό ρόλο και το εκπαιδευτικό περιεχόμενο του πανεπιστημίου.¹⁷

Γενικότερα, ο εθνικός νομοθέτης έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει γενικά και συνολικά τη δικαιόχρηση (franchising) για τις υπηρεσίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, η ελληνική Πολιτεία έχει τη δυνατότητα να επιβάλει «δοκιμασία επάρκειας» στους πτυχιούχους των ΚΕΣ και των κολεγίων, εφόσον διαπιστώνονται

¹⁶ Βλ. και: Σταθόπουλος, Μ.: «Οι τρεις κίνδυνοι για την ανώτατη εκπαίδευση», στο: Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς: *Η υπεράσπιση του άρθρου 16 και η ακαδημαϊκή αναβάθμιση του δημόσιου πανεπιστημίου*, Αθήνα 2007, σ. 39-49.

¹⁷ Βλ. και Σταθόπουλος, Μ., ό.π.

«σημαντικές αποκλίσεις όσον αφορά τη διάρκεια και το περιεχόμενο σε σχέση με την εκπαίδευση που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής. Είναι επίσης στην ευχέρεια της ελληνικής Πολιτείας να βάλει τον πήχυ πολύ ψηλά αξιωνοντας την εξομοίωση των κριτηρίων λειτουργίας των «κολεγίων» με τα δημόσια ΑΕΙ και να τα υποβάλει σε αξιολόγηση¹⁸.

Η ανεξέλεγκτη λειτουργία στην Ελλάδα των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών που παρέχουν πτυχίο αλλοδαπού αναγνωρισμένου Πανεπιστημίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση την κοινοτική νομοθεσία είναι πιθανόν να οδηγήσει στην αναγνώριση των διπλωμάτων αυτών. παρά τις συνεχείς διαβεβαιώσεις των Υπουργών Παιδείας ότι η χώρα μας δεν αναγνωρίζει τα Κ.Ε.Σ. ως ανώτατα ιδρύματα. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, όμως, οι ευθύνες της ελληνικής κυβέρνησης θα είναι τεράστιες. Ήδη τα Κ.Ε.Σ. διεκδικούν την αναγνώριση των πτυχίων αυτών με τον ίδιο τρόπο που ισχύει στην αγορά εργασίας των χωρών όπου είναι η έδρα αυτών των Πανεπιστημίων με το επιχείρημα ότι η Οδηγία 36/2005 για την «αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων» παράγει από 20/10/2007 έννομα αποτελέσματα ανεξάρτητα από το πότε θα ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη. Πέρα από το σοβαρό πρόβλημα της δικαστικής έκβασης για τους μέχρι τώρα αποφοίτους δημιουργείται ένα μείζον συνταγματικής τάξης πρόβλημα: Η λειτουργία των Κέντρων Ελεύθερων Σπουδών που παρέχουν πτυχία αλλοδαπών Πανεπιστημίων έρχεται σε κατάφωρη σύγκρουση με το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Ωστόσο, υπάρχει άμεση λύση του προβλήματος και άρση αυτού του αρνητικού ενδεχόμενου. Με βάση το άρθρο 82, παρ. 1 του Συντάγματος, που ορίζει ότι «Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της Χώρας, σύμφωνα με τους ορισμούς του Συντάγματος...», μπορεί η κυβέρνηση να προχωρήσει αμέσως στην άρση της άδειας λειτουργίας των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών που συνεργάζονται με ξένα Πανεπιστήμια με συμφωνία δικαιόχρησης (franchising), δεδομένου ότι αυτό έρχεται σε πλήρη σύγκρουση με το άρθρο 16, παρ. 5 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση», καθώς και με το άρθρο 16, παρ. 8, που προβλέπει ότι « Η σύσταση ανωτάτων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται». Εάν γίνει αυτό, και το άρθρο 16 στηρίζεται και το Σύνταγμα, αλλά και η Οδηγία 36/2005 μπορούν να λειτουργήσουν, καθώς δεν θα δημιουργούνται προβλήματα παρά μόνον για όσους μέχρι τώρα έχουν υπάρξει απόφοιτοι από τα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών. Με την άρση της άδειας λειτουργίας αυτών των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών επιλύεται κάθε υπάρχουσα ή

¹⁸ Βλ., σχετικά, Βενιζέλος, Ε., *Ατζέντα 16*, Πόλις, Αθήνα 2007. Επίσης, σχετικό δημοσίευμα του Καλοκαϊρινού, Α., στην εφημ. *Τα Νέα*, 30-10-2007)

ενδεχόμενη σύγκρουση κοινοτικής και εθνικής νομιμότητας, αφού με βάση τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 251, παρ. 7, « η Κοινότητα σέβεται πλήρως την αρμοδιότητα των Κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος», θέση που επαναλαμβάνεται και στη Μεταρρυθμισμένη Συνθήκη της Λισαβόνας».

2. ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΩΝ

Πλήρη εργασιακά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα για τους αναπληρωτές· 12μηνη σύμβαση εργασίας· να μην απολυθεί κανείς αναπληρωτής· διορισμό όλων των αναπληρωτών μετά από τρεις συμβάσεις (ανώτατο όριο), με βάση την προϋπηρεσία τους

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και ειδικότερα οι έλληνες εκπαιδευτικοί είναι η ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων με την επέκταση του θεσμού του αναπληρωτή και του ωρομίσθιου καθηγητή. Η μόνιμη εργασία τίθεται υπό αίρεση και οι «γκρίζες ζώνες» της εργασιακής αβεβαιότητας και της περιπλάνησης στο χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης αυξάνονται.

Μετά την κατάργηση του συστήματος της «Επετηρίδας» ο θεσμός των αναπληρωτών, και πολύ περισσότερο των ωρομισθίων, εφαρμόζεται με τρόπο που εισάγει νέα ήθη στην αντιμετώπιση του δικαιώματος στην εργασία και των ίδιων των εργαζομένων. Ήθη κάθε άλλο παρά χρηστά, αφού τίποτε δεν είναι δεδομένο. Η έλλειψη σταθερής προοπτικής καταδικάζει νέους ανθρώπους σε διαρκή ανασφάλεια, ενώ η αδήριτη ανάγκη για εργασία τους αναγκάζει να αποδέχονται δυσβάστακτους εργασιακούς όρους. Η περιγραφή αυτή δε φαντάζεται κανείς ότι είναι το καλύτερο υπόβαθρο για έναν άνθρωπο που καλείται να διδάξει, να εμπνεύσει, να δημιουργήσει.

Κάθε χρόνο χιλιάδες αναπληρωτές καλύπτουν τις ανάγκες της δημόσιας εκπαίδευσης μετακινούμενοι από τη μια άκρη της Ελλάδας στην άλλη. Μάλιστα, είναι αδύνατο να προγραμματίσουν τη διαμονή τους έγκαιρα, αφού ποτέ δεν ξέρουν τι τύχη θα έχουν, καθώς τα δεδομένα συνεχώς αλλάζουν.

Κάθε χρόνο χιλιάδες εκπαιδευτικοί, πολλοί από τους οποίους εργάζονται στο δημόσιο πέντε και περισσότερα χρόνια, κοιτούν με αγωνία τους πίνακες στους οποίους περιλαμβάνονται, με κατάταξη που για χίλιους λόγους διαρκώς μεταβάλλεται. Παιδαγωγική κατάρτιση, προϋπηρεσία και είδος προϋπηρεσίας (πολλοί υποψήφιοι αναπληρωτές έχουν κατοχυρώσει προϋπηρεσία σε σχολές που δεν αναγνωρίζονται από τη νομοθεσία, όπως ΙΕΚ, ΟΑΕΔ κ.τ.λ.) αλλάζουν συνεχώς τη σύνθεση των πινάκων διορισμού. Άλλοι πήραν μόρια προϋπηρεσίας διπλά, γιατί είχαν την «τύχη» να κληθούν σε δυσπρόσιτη περιοχή, άλλοι παρεμβάλλονται στους πίνακες των αναπληρωτών ως απολυμένοι ιδιωτικών σχολείων «στελνόντας» πολλές θέσεις πίσω στη σειρά διορισμού τους «άτυχους» που δεν είχαν το μέσο να προσληφθούν στη δημόσια εκπαίδευση κι ένα σωρό άλλες αλλαγές έρχονται κάθε χρόνο να μεταβάλλουν τα δεδομένα.

Με την ελπίδα είτε του μόνιμου διορισμού είτε μιας μακρόχρονης εξασφάλισης του δικαιώματος έστω στην αναπλήρωση, ώστε να μη βρίσκονται σε συνεχή κατάσταση ανεργίας, αλλά να εργάζονται και να πληρώνονται για 8 περίπου μήνες το χρόνο, κάθε χρόνο μελετούν για να είναι έτοιμοι να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους, αποκτούν τη διδακτική και διοικητική εμπειρία της εκπαίδευσης γνωρίζοντας ότι πιθανώς κάποτε δε θα τους χρειάζεται.

Είναι φανερό ότι η ανάγκη σε μόνιμο προσωπικό στη Μέση Εκπαίδευση είναι διαρκής και δεν καλύπτεται από τον αριθμό των κατ' έτος διοριζομένων. Δεν είναι δυνατόν 5.000 περίπου αναπληρωτές που προσλαμβάνονται ετησίως να μην αντιστοιχούν σε πραγματικό αριθμό κενών τουλάχιστον κατά το ήμισυ. Το ΥΠΕΠΘ συγκαλύπτει τον πραγματικό αριθμό κενών με μεθοδεύσεις όπως προφορικές πιέσεις στις κατά τόπους διευθύνσεις και απ' αυτές στις σχολικές μονάδες να μη δίνονται όλα τα κενά.

Η μη κάλυψη των κενών με διορισμούς μόνιμου προσωπικού έχει τις εξής συνέπειες:

- την καθυστέρηση της πλήρους λειτουργίας των σχολείων στην κάθε αρχή σχολικής χρονιάς. Και εφέτος έχουν χαθεί πολλές διδακτικές ώρες, εξαιτίας της μη έγκαιρης στελέχωσης των σχολείων σε εκπαιδευτικό προσωπικό.

- το μεγάλο αριθμό μεταβολών στη σύνθεση του συλλόγου διδασκόντων κάθε σχολείου, κάτι που δεν ευνοεί τη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία και το σωστό προγραμματισμό.
- η ποιότητα του διδακτικού έργου βλάπτεται καίρια και από τις αρνητικές συνθήκες εργασίας και τις εργασιακές προοπτικές του διδάσκοντος / της διδάσκουσας, αλλά και από την αδυναμία του / της να προγραμματίσει τη μελέτη, αφού δεν ξέρει αν θα διδάξει σε Λύκειο, Γυμνάσιο ή ΤΕΕ ούτε τι μάθημα θα κληθεί να διδάξει.
- αναγκάζει τους εκπαιδευτικούς να υποβάλλονται σε ιδιαίτερα περίπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και περισπασμούς, που έχουν αναπόφευκτα αρνητικές συνέπειες σε ό,τι αφορά την ανταπόκρισή τους στις εκπαιδευτικές τους υποχρεώσεις.
- δημιουργεί δύο κατηγορίες εργαζομένων στο χώρο της εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να ενισχύει την αίσθηση της αδικίας και της υποβάθμισης.
- καθιστά τους αναπληρωτές και ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς έρμια του διοικητικού μηχανισμού της εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να εντείνονται οι παρεμβάσεις και πιέσεις, και να αναπτύσσονται πελατειακές σχέσεις, που υπονομεύουν, τελικά, το παιδαγωγικό κλίμα και τις συναδελφικές σχέσεις στο επίπεδο του σχολείου.
- πέρα από τις επιπτώσεις στην εκπαίδευση, η αναίρεση, εν τοις πράγμασι, της μόνιμης, σταθερής και αξιοπρεπούς εργασίας υπονομεύει βασικές κατακτήσεις των εργαζομένων στο χώρο του Δημοσίου, αλλά και ευρύτερα, και αποτελεί στίγμα για μια σύγχρονη κοινωνία.
- η πλήρης αβεβαιότητα των αναπληρωτών καθηγητών και η ένταξή τους στους πίνακες των ανέργων κάθε καλοκαίρι έχει, εκτός από τις οικονομικές, επιπλέον κοινωνικές και ψυχολογικές επιδράσεις. Όπως επισημαίνουν όλα τα συγγράμματα για τις ψυχασθένειες, οι πλέον επιρρεπείς στην κατάθλιψη ομάδες του πληθυσμού είναι οι άνεργοι, οι έχοντες επισφαλή εργασιακή θέση, οι ηλικιωμένοι και οι μητέρες βρεφών, οι οποίες αναγκάζονται να μένουν στο σπίτι συνεχώς¹⁹.

Το αίτημα της ΟΑΜΕ, επομένως, αποσκοπεί και στην καλύτερη λειτουργία των σχολείων προς το συμφέρον της εκπαίδευσης, αλλά και στον τερματισμό αυτής της απαράδεκτης ομηρίας των συναδέλφων αναπληρωτών.

Η περικοπή των δαπανών για προσωπικό που γίνεται με αυτό τον τρόπο είναι σε βάρος της εκπαίδευσης και των εργαζομένων καθηγητών. Η κατοχύρωση πλήρων εργασιακών, ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στους αναπληρωτές θα στερήσει από την εκάστοτε κυβέρνηση το «κίνητρο» να μη διορίζει μόνιμους καθηγητές που να καλύπτουν όλα τα πραγματικά κενά και θα αποκαταστήσει τη στοιχειώδη εργασιακή ηθική, ενώ θα αναβαθμίσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και θα αποκαταστήσει την εύρυθμη λειτουργία των περισσότερων σχολείων.

Όμως τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε ένα ακόμη αρνητικό φαινόμενο: Οι περικοπές των δαπανών για την παιδεία επιβάλλουν να μην προσληφθεί ο απαραίτητος και με νόμο θεσμοθετημένος αριθμός αναπληρωτών και προωθείται η παράνομη πρόσληψη ωρομισθίων με σπάσιμο των κενών. Όλα αυτά σε αντίθεση με την κείμενη νομοθεσία:

«Αν για οποιαδήποτε αιτία απουσιάζουν από τα σχολεία εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και αν υπάρχουν άλλες έκτακτες ανάγκες λειτουργίας των σχολείων, οι οποίες δημιουργούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, προσλαμβάνονται, με αίτησή τους, προσωρινοί αναπληρωτές...» (ν. 1566/85, άρθρο 17)

«Αν στο ίδιο σχολείο ή στα σχολεία της ίδιας ή γειτονικής πόλης ή κομόπολης οι προβλεπόμενες από το πρόγραμμα ώρες διδασκαλίας και ασκήσεων δεν δικαιολογούν το διορισμό μόνιμου εκπαιδευτικού ή αν οι ώρες αυτές δεν καλύπτονται από μόνιμους εκπαιδευτικούς, μπορεί να ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων ή η διεξαγωγή πρακτικών ασκήσεων με ωριαία αντιμισθία... σε...ιδιώτες» (κοινώς ωρομίσθιους) (ν. 1566/85, άρθρο 14, παρ. 17).

¹⁹ Βλέπε, π.χ., Μάνος, Ν.: *Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής*, εκδ. Un. Press, και Gilbert, P.: *Ξεπερνώντας την κατάθλιψη*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Όμως, γιατί η κυβέρνηση δεν εφαρμόζει το νόμο και τοποθετεί ωρομισθίους σε θέσεις αναπληρωτών; Πρόκειται για έναν ακόμη τρόπο να χρησιμοποιηθούν ή να διασπαθιστούν σε άλλους τομείς χρήματα που έπρεπε να διατεθούν για την παιδεία.

Οι αναπληρωτές πληρώνονται από πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού. Αντίθετα, οι ωρομίσθιοι πληρώνονται από άλλα κονδύλια και κυρίως από χρήματα που προέρχονται από τα πακέτα της ΕΕ για την εκπαίδευση. Τα χρήματα αυτά δεν είναι πλεονάζοντα ποσά που δίνει η ΕΕ, αλλά είναι ποσά που αφαιρούνται από άλλες εκπαιδευτικές δαπάνες! Έτσι, έχουμε μια μετακύλιση των δαπανών για τους μισθούς των εκπαιδευτικών από το Υπουργείο Οικονομίας στο Υπουργείο Παιδείας.

Επιπλέον, οι ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί πληρώνονται λιγότερο, δεν αμείβονται για τις αργίες, δεν παίρνουν όλα τα δώρα και επιδόματα, οι αμοιβές τους δεν έχουν αυξηθεί από το 1996, «η σύμβαση εργασίας των ωρομισθίων εκπαιδευτικών λύεται αυτοδικαίως: ..γ) με τη λήξη της διδασκαλίας μαθημάτων, εφόσον ο ωρομίσθιος εκπαιδευτικός δεν διδάσκει εξεταζόμενο μάθημα» (Δ2/35557 ΦΕΚ 465 τ.Β/17-4-03 Υπ. απόφαση)· είναι συνεπώς οι «παρίες» της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Όμως ούτε καλύπτουν τις ανάγκες των σχολείων, καθώς: « Σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, βάσει των οποίων προσλαμβάνονται οι ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί (παρ. 17 του αρ. 14 του ν. 1566/85), οι εκπαιδευτικοί αυτοί περιορίζονται στις ώρες διδασκαλίας ή διεξαγωγής πρακτικών ασκήσεων, τις οποίες ώρες και καλούνται να καλύψουν... Στις περιπτώσεις όμως που ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί μετά το πέρας των ωρών για τις οποίες προσλήφθηκαν, απασχοληθούν και σε άλλα καθήκοντα, παρότι αυτό απαγορεύεται από την κείμενη νομοθεσία, τότε δικαιούνται αποζημίωση, κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού, η οποία καθορίζεται κάθε φορά και για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από τα τακτικά δικαστήρια.» (34936/23.4.86 εγκύκλιος Γ.Λ.Κ.)

Έτσι, βρισκόμαστε μπροστά σε ένα νέο δεδομένο, που τείνει να παγιώσει μια νέα αντίληψη για την εργασία στο Δημόσιο. Μια αντίληψη πρόδρομο του ελαστικού ωραρίου για όλους τους εκπαιδευτικούς και για όλο το δημόσιο τομέα σύμφωνα με το πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΕΙΑ. Αντίληψη έξω από το νόμο και σαφώς έξω από κάθε έννοια του δικαιώματος στην εργασία, όπως μέχρι σήμερα υπάρχει στις πολιτισμένες κοινωνίες. Ταυτόχρονα, αντίληψη ιδιαίτερα αρνητική για την εκπαίδευση και την εύρυθμη λειτουργία των σχολείων.

Ακόμη, δεδομένου ότι τα περισσότερα κενά παρουσιάζονται στα ΤΕΕ και κυρίως στα εργαστήριά τους, δημιουργείται η βάσιμη υπόνοια ότι επιχειρείται η απαξίωση της ΤΕΕ με στόχο να εξυπηρετηθεί η ιδιωτική τεχνική εκπαίδευση, χωρίς τις αντιδράσεις που θα προκαλούσε κάτι τέτοιο αν αποφασιζόταν θεσμικά.

Διεκδικούμε:

- ✓ Άμεση κάλυψη όλων των κενών εκπαιδευτικού προσωπικού με προσλήψεις μόνιμων και αναπληρωτών καθηγητών.
- ✓ Κανείς αναπληρωτής να μην απολυθεί ως την οριστική μονιμοποίησή του.
- ✓ Πλήρη εργασιακά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα στους αναπληρωτές.
- ✓ Εξασφάλιση πλήρους ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- ✓ Μονιμοποίηση όλων των αναπληρωτών μετά από τρεις το πολύ συμβάσεις και με βάση την προϋπηρεσία τους.

3. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

3.1 Η σημασία της επιμόρφωσης

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προβάλλει σήμερα ως μια βασική αναγκαιότητα για τους εξής λόγους:

- Η ποιότητα της εκπαίδευσης εξαρτάται άμεσα από την κατάλληλη προετοιμασία των εκπαιδευτικών.
- Οι εξελίξεις και η ανανέωση των γνώσεων σε όλους τους τομείς του επιστητού ακολουθούν επιταχυνόμενο ρυθμό.
- Στους τομείς της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας πραγματοποιούνται διαρκώς νέες έρευνες, δοκιμάζονται νέοι τρόποι διδασκαλίας και εμπλουτίζεται διαρκώς η σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία.
- Η επιμόρφωση μπορεί να παίξει στρατηγικό ρόλο στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και στην εφαρμογή καινοτομιών.
- Η συντριπτική πλειονότητα των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν παρακολουθήσει ελάχιστα μαθήματα παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης κατά τη διάρκεια των βασικών τους σπουδών, γεγονός που τους οδηγεί όχι ολόπλευρα προετοιμασμένους στο διδακτικό επάγγελμα και ενισχύει τον εμπειρισμό και την αναπαραγωγή ξεπερασμένων διδακτικών μεθόδων.
- Γενικότερα, ο θεσμός της «συνεχιζόμενης εκπαίδευσης» έχει καταστεί πλέον ζωτικός για την εποχή μας και είναι ακόμη περισσότερο αναγκαίος για το διδακτικό προσωπικό όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης

Οι σκοποί των θεσμών και προγραμμάτων κατάρτισης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών πρέπει να απαντούν στις παραπάνω ανάγκες και ταυτόχρονα να καλύπτουν και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις καινοτομίες που αφορούν την εκπαίδευση (νέα προγράμματα και βιβλία, νέες παιδαγωγικές μέθοδοι και τεχνικές κ.λπ.)

3.2 Σύντομη ιστορική αναδρομή

Το 1985 σηματοδοτεί κάποιες αλλαγές στον τομέα της επιμόρφωσης. Με την ψήφιση του Ν. 1566/83 ως σκοποί της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ορίζονται: (α) η ενημέρωση των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών σχετικά με βασικά ζητήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής και (β) η ενημέρωση των εκπαιδευτικών που ήδη υπηρετούν σχετικά με τις εκπαιδευτικές εξελίξεις (άρθρο 28).

Ως προς τις μορφές και τη διάρκεια των επιμορφωτικών προγραμμάτων, το νομοσχέδιο προβλέπει (α) την εισαγωγική επιμόρφωση, που είναι υποχρεωτικού χαρακτήρα, (β) την ετήσια επιμόρφωση, για τους εκπαιδευτικούς που έχουν συμπληρώσει πέντε έτη υπηρεσίας, που παρέχεται παράλληλα με την άσκηση και διδακτικού έργου που απαιτείται για την εκπλήρωση των στόχων της επιμόρφωσης, και (γ) περιοδικές επιμορφώσεις, που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους σε περιφερειακή ή πανελλαδική κλίμακα και αφορούν την υποστήριξη αλλαγών στην εκπαίδευση.

Με τον ίδιο νόμο (άρθρο 29) θεσμοθετούνται τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ), που ορίζονται ως φορείς επιμόρφωσης μαζί με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του άρθρου, τα ΠΕΚ λειτουργούν σε μεγάλες πόλεις της χώρας, ενώ μπορούν να λειτουργούν και με παραρτήματα σε μικρότερα αστικά κέντρα. Ωστόσο, η διευθέτηση των περισσότερων ζητημάτων σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των ΠΕΚ παραπέμπεται στην έκδοση αντίστοιχων Π.Δ.

Τέλος, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με ειδικότητες που αφορούν κυρίως τη Τεχνική –Επαγγελματική Εκπαίδευση ανατίθεται στην ΑΣΑΙΤΕ (πρώην ΠΑΤΕΣ / ΣΕΛΕΤΕ).

Με τον ίδιο νόμο (άρθρο 30) προβλέπεται μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών της προσχολικής και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ παράλληλα προβλέπεται και μετεκπαίδευση όλων των εκπαιδευτικών, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (πτυχιούχων ΑΕΙ ή ΤΕΙ) στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών των ΑΕΙ και των ΤΕΙ.

Ωστόσο, μόλις το 1992, το Υπ. Παιδείας έθεσε σε εφαρμογή τις διατάξεις του νόμου για την ίδρυση των ΠΕΚ και αξιοποιώντας πόρους του Ε.Κ.Τ. ίδρυσε και έθεσε σε λειτουργία τα πρώτα ΠΕΚ. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση των πρώτων ΠΕΚ ακολούθησαν τα σχολικά πρότυπα. Η τρίμηνη παρακολούθησή τους σε τρεις κύκλους κατά τη διάρκεια του έτους ήταν υποχρεωτική. Ο πρώτος κύκλος αφορούσε προγράμματα εισαγωγικής, ενώ οι άλλοι δύο προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης.

Τα πιο σημαντικά μειονεκτήματα αυτού του προτύπου ήταν τα εξής:

1. Ο αυταρχικός, σχολειοποιημένος τρόπος δομής, οργάνωσης και λειτουργίας, που δεν επέτρεπε ουσιαστική συμμετοχή των επιμορφωμένων και αξιοποίηση των εμπειριών τους.
2. Η απουσία της συμμετοχής των ίδιων των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών από τις διαδικασίες οργάνωσης και λειτουργίας των επιμορφωτικών προγραμμάτων.
3. Το αυταρχικό και αναχρονιστικό σύστημα αξιολόγησης των επιμορφωμένων.
4. Η αναστάτωση της λειτουργίας των σχολείων κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς η ένταξη των εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα των ΠΕΚ σήμαινε αποσπάσεις και αντικαταστάσεις μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών.
5. Η υποχρέωση των εκπαιδευτικών να μετακινούνται σε μεγάλες αποσπάσεις, συχνά χωρίς να το επιθυμούν, για να παρακολουθήσουν τα επιμορφωτικά προγράμματα.
6. Η συχνά χαμηλού επιπέδου διεξαγωγή των επιμορφωτικών προγραμμάτων, ιδίως στα περιφερειακά ΠΕΚ.
7. Οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομή και εξοπλισμό των ΠΕΚ (π.χ. βιβλιοθήκες και εργαστήρια).

Οι αδυναμίες αυτές προκάλεσαν έντονες αντιδράσεις τόσο ανάμεσα στους επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς στα ΠΕΚ όσο και στα αντίστοιχα συνδικαλιστικά όργανα, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια. Μακροπρόθεσμα η λειτουργία των ΠΕΚ ατόνησε, καθώς μετά το 1995 σταμάτησαν τα προγράμματα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης. Σήμερα ο ρόλος τους στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι επουσιώδης και ουσιαστικά περιορίζεται στη λεγόμενη «εισαγωγική επιμόρφωση».

Στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ επιχειρήθηκε να εφαρμοστούν, παράλληλα με τη λειτουργία των ΠΕΚ, ευέλικτες μορφές επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, ευρείας ή περιορισμένης εμβέλειας. Στόχος τους υπήρξε η κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της ακολουθούμενης εκπαιδευτικής πολιτικής, που προέκυπταν από την προώθηση καινοτομιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι σχεδόν κάθε ενέργεια στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ που αφορούσε μια συγκεκριμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα προέβλεπε και μια επιμορφωτική διάσταση στο πλαίσιό της. Παράλληλα, τα τρίμηνης διάρκειας επιμορφωτικά προγράμματα των ΠΕΚ αντικαταστάθηκαν από ευέλικτα επιμορφωτικά προγράμματα μέσης διάρκειας (περίπου 40 ωρών), ανάμεσα στα οποία μπορούσε να επιλέξει κάθε εκπαιδευτικός εκείνα που τον ενδιέφεραν. Το πρότυπο αυτό υπήρξε επίσης προβληματικό, καθώς οι επικαλύψεις ανάμεσα στα ποικίλα προγράμματα ήταν συνεχείς, ενώ σημαντικές επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών παρέμεναν ακάλυπτες.

Για να συμπληρωθεί η ιστορική διάσταση της επιμορφωτικής πολιτικής των τελευταίων χρόνων στην Ελλάδα, αναφέρουμε συνοπτικά τα βασικά νομοθετικά κείμενα που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

1. Οι θέσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την επιμόρφωση.
2. Τα Πορίσματα των διαδοχικών Ομάδων Εργασίας που κατά καιρούς συγκροτήθηκαν στο πλαίσιο του ΥΠΕΠΘ.

3. Οι εμπειρίες και οι εκτιμήσεις από την εφαρμογή δοκιμαστικών επιμορφωτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ, καθώς και οι αποφάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠΕΑΕΚ.
4. Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο σχετικά με την επιμόρφωση (νόμοι 1566/1985, 1824/1988, 2009/1992, 2986/02, ΠΔ 250/1992 και άλλες σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις).

3.3 Η σημερινή κατάσταση

Η πολυτυπία και η έλλειψη συντονισμού και οργάνωσης χαρακτηρίζει την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στον τομέα της επιμόρφωσης. Έτσι, η επιμόρφωση παρέχεται είτε από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς φορείς (ΠΕΚ και Διδασκαλεία για τους εκπαιδευτικούς της ΠΕ) και από μια ποικιλία φορέων και προγραμμάτων στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ή άλλων, χρηματοδοτούμενων και μη, εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Αντίστοιχα και η διάρκεια της επιμόρφωσης ποικίλλει, καθώς μπορεί να είναι μικρής (π.χ. προγράμματα 40 ωρών των ΠΕΚ), μέσης (π.χ. το πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας») ή μεγάλης διάρκειας (π.χ. η διετής φοίτηση στα Διδασκαλεία). Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τη σημερινή κατάσταση και πρέπει να συζητηθούν διεξοδικά είναι:

1. Η ουσιαστική απουσία γενικευμένου προγράμματος περιοδικής επιμόρφωσης μεγάλης διάρκειας που να αφορά το σύνολο των εκπαιδευτικών, να τους καλύπτει σε εύλογο χρονικό διάστημα και να αφορά τις βασικές επιμορφωτικές ανάγκες τους.
2. Η σύγκριση αρμοδιοτήτων που παρατηρείται ανάμεσα στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τον νεοσύστατο ΟΕΠΕΚ.
3. Η ασυμμετρία που παρατηρείται στον τομέα της μετεκπαίδευσης ανάμεσα στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς ο θεσμός των Διδασκαλείων καλύπτει μόνο τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το στοιχείο αυτό δημιουργεί εύλογα το συναίσθημα της αδικίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε..
4. Η σταδιακή υποβάθμιση και εγκατάλειψη των ΠΕΚ, τα οποία κατά βάση περιορίζονται στον τομέα της «εισαγωγικής» επιμόρφωσης.
5. Η περιορισμένη, σχετικά, παρουσία των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στον τομέα της παροχής επιμορφωτικών προγραμμάτων μέσης και μεγάλης διάρκειας. Εξαιρέση αποτελεί, ίσως, η ευκαιριακή (;) δραστηριοποίηση της ΑΣΠΑΙΤΕ (πρώην ΣΕΛΕΤΕ) στον τομέα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ.
6. Η ενίσχυση της παρουσίας των λεγόμενων «ειδικών» επιμορφωτικών προγραμμάτων, που κατά βάση πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ. Τα προγράμματα αυτά παρέχονται ευκαιριακά, ασυντόνιστα και ανοργάνωτα, με αποτέλεσμα να μην αποφεύγονται επικαλύψεις και να καλύπτονται πλημμελώς οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών.
7. Η σχετική ενίσχυση, σε σύγκριση με το παρελθόν, της επιμορφωτικής δραστηριότητας των συνδικαλιστικών και επιστημονικών ενώσεων των εκπαιδευτικών, που παρέχεται κυρίως με άτυπες μορφές, μέσω σεμιναρίων ή άλλου τύπου εκδηλώσεων, προσανατολισμένων κατά βάση στις εξειδικευμένες απαιτήσεις ενός συγκεκριμένου επιστημονικού κλάδου.
8. Η σχετική ενίσχυση των προγραμμάτων ενδοσχολικής επιμόρφωσης. Και εδώ όμως ήταν λίγες οι φορές που αυτή η μορφή επιμόρφωσης εφαρμόστηκε σωστά, ώστε να καλύπτει επαρκώς τις επιμορφωτικές τους ανάγκες και να επιτρέπει στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς των σχολείων να έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην οργάνωση και την εφαρμογή της.
9. Η ανάπτυξη (ευκαιριακού χαρακτήρα, ωστόσο) επιμορφωτικών προγραμμάτων για τη στήριξη της ένταξης ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις συνήθεις τάξεις ή για την ενίσχυση παιδιών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες.
10. Η ανάπτυξη, αλλά σε περιορισμένο βαθμό και με μεγάλες ελλείψεις, επιμορφωτικών προγραμμάτων σχετικών με τη διαπολιτισμική και αντιρατσιστική εκπαίδευση.
11. Η ελλιπής κάλυψη των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών του Γυμνασίου σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς του Λυκείου.
12. Η απουσία ουσιαστικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που αποσπώνται σε ελληνικά σχολεία του εξωτερικού. Κατά κανόνα οι εκπαιδευτικοί αυτοί παρακολουθούν ολιγοήμερο

επιμορφωτικό σεμινάριο πρόχειρα οργανωμένο, που δεν καλύπτει τις πολλαπλές ανάγκες τους.

13. Η υποβάθμιση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της ΤΕΕ.

14. Η ανάληψη εκτεταμένης επιμορφωτικής δραστηριότητας από φορείς της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, γεγονός που συχνά συνεπάγεται αντίστοιχη επιβάρυνση των επιμορφωσόμενων εκπαιδευτικών.

3.4 Κριτική στις μορφές επιμόρφωσης που έχουν προταθεί ή εφαρμοστεί

1. Το πρότυπο επιμόρφωσης για τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) που εφαρμόστηκε την περίοδο 1992-1993 είναι ενδεικτικό παρωχημένης νοοτροπίας και συγκεντρωτικών αντιλήψεων. Λειτουργήσε ένα συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό δίκτυο ΠΕΚ, όπου τα πάντα ελέγχονταν και ρυθμιζόνταν απευθείας από την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, ενώ τα ΠΕΚ εκτελούσαν τις άνωθεν εντολές ομοιόμορφα και ισοπεδωτικά σε όλη την επικράτεια. Ασφαλώς η κατάσταση στα ΠΕΚ επιδεινώθηκε στο βαθμό που επιχειρήθηκε να χρησιμοποιηθούν τα ΠΕΚ ως «πεδίο δοκιμής» για την καθιέρωση αυταρχικών μεθόδων ελέγχου των εκπαιδευτικών, την επαναφορά των τρόπων αξιολόγησης του παρελθόντος κ.λπ.

2. Τα αλλεπάλληλα κείμενα θέσεων για την επιμόρφωση που δόθηκαν την περίοδο Απρίλης 1994 - Σεπτέμβρης 1994 εκφράζουν την αδυναμία της τότε κυβέρνησης να διαμορφώσει μια σταθερή και μακρόπονη πολιτική στο ζήτημα αυτό. Επιβεβαίωση αυτού αποτελεί και η ξαφνική και αδικαιολόγητη αναστολή της λειτουργίας των ΠΕΚ το Δεκέμβρη του 1994 με το πρόσχημα της μελέτης και αναθεώρησης του θεσμού. Το φερόμενο ως «πιλοτικό» πρόγραμμα επιμόρφωσης, που οργανώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας στο διάστημα Απρίλιος - Ιούνιος 1995 με αποσπασματικό τρόπο και απαράδεκτη προχειρότητα, δεν τήρησε στοιχειώδεις διαδικασίες που απαιτεί κάθε αξιόπιστη προκαταρκτική (πιλοτική) έρευνα, με αποτέλεσμα τα όποια συμπεράσματα προέκυψαν να είναι αναξιόπιστα. Ωστόσο, σ' αυτό το πρόγραμμα στηρίχθηκε το σύστημα επιμόρφωσης που εφαρμόστηκε μετέπειτα.

Το πρότυπο για την εισαγωγική επιμόρφωση, που πρότεινε το ΥΠΕΠΘ να πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις (προτάσεις Σεπτέμβρη 1994), δεν έλαβε υπόψη του τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος που καθιστούν την εφαρμογή του από προβληματική έως αδύνατη.

Ιδιαίτερα τονίστηκαν τα εξής σημεία:

- οι αυξημένες δυσκολίες και ελλείψεις που παρατηρούνται στα σχολεία πρώτου διορισμού των εκπαιδευτικών στην επαρχία
- η έλλειψη εμπειρίας σε μορφές επιμόρφωσης στη σχολική μονάδα
- οι πελατειακές σχέσεις που διέπουν την επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης
- το συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό πλαίσιο της διοίκησης της εκπαίδευσης
- η απουσία θεσμών στήριξης των εκπαιδευτικών στο έργο τους και οι ανεπάρκειες του θεσμού των σχολικών συμβούλων

Ουσιαστικά, οι προτάσεις για την *ενέλικτη περιοδική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στον ελεύθερο χρόνο τους* και με προαιρετική συμμετοχή οδηγούσαν σε μια επιμόρφωση «για λίγους», που δεν θα μπορούσε να καλύψει βασικές επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών.

Η μετέπειτα πολιτική στον τομέα της επιμόρφωσης, που κατά βάση συνεχίζεται ως σήμερα, υπήρξε επίσης προβληματική. Η ουσιαστική κατάργηση, μετά το 1995, της μακράς διάρκειας επιμόρφωσης και η υποκατάστασή της από ανοργάνωτα, μικρής διάρκειας σεμινάρια αμφίβολης αποτελεσματικότητας, χωρίς συνοχή, ειρμό και σχεδιασμό, υπήρξε ένα από τα πιο αρνητικά στοιχεία της εκπαιδευτικής πολιτικής της κυβέρνησης. Επίσης, έχουμε επισημάνει τη συνεχή και σταδιακή υποβάθμιση του θεσμού των ΠΕΚ, καθώς και την απεμπόληση των βασικών αρχών που διεκδίκησε το εκπαιδευτικό κίνημα για τη συγκρότηση και λειτουργία τους, όπως είναι οι αρχές της συμμετοχικότητας, της αποκέντρωσης, της διαφάνειας, των

δημοκρατικών και διαφανών διαδικασιών συμμετοχής και της αξιοκρατίας σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας τους.

Παράλληλα, σε μια περίοδο που οι πάντες επικαλούνται την ανάγκη της μορφωτικής αναβάθμισης των εκπαιδευτικών, είναι συχνό το φαινόμενο να τη στερούνται εκατοντάδες εκπαιδευτικοί που έχουν υποτροφίες ή έχουν γίνει δεκτοί από το Πανεπιστήμιο για μεταπτυχιακές σπουδές, εφόσον δεν τους εγκρίνονται από τα αρμόδια όργανα οι εκπαιδευτικές άδειες που ζητούν. Σε άλλες περιπτώσεις, που αφορούν κυρίως «ευέλικτα», μικρής διάρκειας επιμορφωτικά προγράμματα, παρατηρήθηκε συχνά η επιλογή ανάμεσα στους / τις υποψηφίους γίνεται με διαβλητά κριτήρια, προκειμένου να ευνοηθεί η επαγγελματική ανέλιξη συγκεκριμένων εκπαιδευτικών, πέρα από κάθε έννοια αξιοκρατίας και δικαίου.

Σοβαρή είναι, επίσης, η έλλειψη φορέων μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που θα μπορούσε να συμβάλει ουσιαστικά στην κάλυψη της ζήτησης για υψηλότερου επιπέδου μορφωτικά εφόδια από τους συναδέλφους.

Μια άλλη σημαντική διάσταση των επιμορφωτικών προγραμμάτων αφορά τις διαδικασίες αξιολόγησής τους. Όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα, είτε παρέχονταν από τα ΠΕΚ είτε εκτός των ΠΕΚ, «αξιολογήθηκαν» με «αντικειμενικές» διαδικασίες και κρίθηκαν «επαρκή» και «αποτελεσματικά». Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση που επιχειρήθηκαν αλλαγές στον τομέα της επιμόρφωσης υπήρξαν εκθέσεις που τόνιζαν την αναποτελεσματικότητα και την ανεπάρκεια των προηγούμενων επιμορφωτικών θεσμών και πρακτικών. Αυτό συνέβη, γιατί δεν εφαρμόστηκε ποτέ κάποια ουσιαστική, επιστημονικά σχεδιασμένη και συνολικού φάσματος διαδικασία αποτίμησης των επιμορφωτικών προγραμμάτων από ανεξάρτητη, αντιπροσωπευτική ομάδα αξιολόγησης με συμμετοχή και των ίδιων των εκπαιδευτικών.

Αξίζει να αναφερθούν κάποια στοιχεία και για τον Οργανισμό Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών (ΟΕΠΕΚ), που έχει συστήσει η Κυβέρνηση.

Η ΟΛΜΕ έχει εκτιμήσει ότι ένας οργανισμός επιμόρφωσης εξαρτημένος από την εκάστοτε ασκούμενη εκπαιδευτική πολιτική, όπως αυτός που έχει συσταθεί, δεν μπορεί να παρακολουθεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες και εξελίξεις και ο ρόλος του θα ακυρώνεται καθώς θα μεταβάλλεται σε ένα γραφειοκρατικό οργανισμό που θα επισωρεύει αντί να επιλύει τα προβλήματα.

Εξάλλου, λειτουργίες όπως αυτές που αναλαμβάνει ο ΟΕΠΕΚ πρέπει να ανατεθούν σε ένα ουσιαστικά αναβαθμισμένο, δημοκρατικής δομής και λειτουργίας Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες μπορεί να αναλάβει ένα τέτοιο ρόλο, όπως και μπορεί να ενοποιήσει το σύνολο των λειτουργιών παρακολούθησης και στήριξης του εκπαιδευτικού έργου σε όλους τους επιμέρους τομείς.

Ακόμη, δεν είναι δυνατόν να αποδεχθούμε έναν οργανισμό αυτού του χαρακτήρα, ο οποίος θα επιδιώκει να διασφαλίσει την «οικονομική του αυτάρκεια μέσω προσφοράς αμειβομένου έργου». Μια τέτοια προοπτική θα δημιουργήσει πολύ σοβαρά προβλήματα σε ό,τι αφορά τη φυσιογνωμία και τη λειτουργία του.

Τέλος, δεν αποδεχόμαστε σε καμιά περίπτωση την ανάληψη επιμορφωτικών δραστηριοτήτων που αφορούν τους εκπαιδευτικούς του δημοσίου από ιδιωτικούς φορείς.

Καταλήγοντας, θεωρούμε ότι επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν πρέπει να θεωρείται απλώς η συμμετοχή σε κάποια επιμορφωτικά προγράμματα μικρής ή μεγάλης διάρκειας, αλλά αναπόσπαστο μέρος της διαρκούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, η οποία με τη σειρά της πρέπει να συνδέεται με τη συνολική διαδικασία ανάπτυξης και αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του.

Τόσο η μία όσο και η άλλη διαδικασία, για να έχουν επιτυχή έκβαση, προϋποθέτουν την οργάνωση και πραγματοποίηση μελετών με στόχο τη σαφή γνώση και αποτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης σε ό,τι αφορά τις γνώσεις και δεξιότητες των εκπαιδευτικών ανά επίπεδο και ειδικότητα, ταυτόχρονα όμως και σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις που επιβάλλει η οργάνωση ενός σύγχρονου, αποτελεσματικού, δημοκρατικού και ευαίσθητου στις κοινωνικές ανάγκες εκπαιδευτικού συστήματος.

3.5 Προτάσεις

Ο κλάδος μας διεκδικεί καθιέρωση ετήσιας επιμόρφωσης τουλάχιστον 4.000 καθηγητών με ταυτόχρονη απαλλαγή από τα διδακτικά τους καθήκοντα με τους εξής όρους:

- Οι ταχείς ρυθμοί κάλυψης των επιμορφωτικών αναγκών *όλων* των εκπαιδευτικών Δ.Ε. επιβάλλονται, ώστε να καταστεί δυνατό να επιμορφώνεται κάθε εκπαιδευτικός τουλάχιστον μια φορά κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του.
- Η απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι επιβεβλημένη. Η πείρα έχει δείξει ότι, όταν ο εκπαιδευτικός είναι απερίσπαστος από άλλες υποχρεώσεις, μπορεί να αφοσιωθεί στην υπόθεση της επιμόρφωσής του.

Η ετήσια διάρκεια της επιμόρφωσης έχει τεκμηριωθεί ήδη. Προσθέτουμε ότι η επιμόρφωση στην Ελλάδα είναι ακόμη περισσότερο αναγκαία λόγω των σοβαρών ελλείψεων στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών στις επιστήμες της αγωγής και κατά συνέπεια η ετήσια επιμόρφωση θα παίζει ταυτόχρονα και το ρόλο, ως ένα βαθμό, της αρχικής εκπαίδευσης.

4. ΜΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Είναι γεγονός πως το εργατικό κίνημα τις τελευταίες δεκαετίες, κυρίως όμως από το 1989 και έπειτα βρίσκεται σε άμυνα. Αιτία η επιθετική λογική που χαρακτηρίζει τον καπιταλισμό, που θέτει σε προτεραιότητα και υπεράνω όλων το μέγιστο κέρδος. Εμπόδιο στη λογική του κεφαλαίου, τουλάχιστον για τις ανεπτυγμένες χώρες, στέκονται πάντα οι εργατικές κατακτήσεις. Σημαντικές αποτυπώσεις τους είναι οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας και, βέβαια, η μονιμότητα στο δημόσιο τομέα. Η συνταγματική κατοχύρωση της μονιμότητας των εργαζομένων στο δημόσιο τομέα αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο της κατοχύρωσης της ανεξαρτησίας του δημόσιου τομέα και της απαλλαγής από την ευνοιοκρατία και τον κομματισμό στη χώρα μας. Αυτή η κατάκτηση των εργαζομένων συνέβαλε και στη συνολική ανάπτυξη της χώρας, γιατί έδωσε τη δυνατότητα το κράτος και η δημόσια διοίκηση να λειτουργήσουν, στο βαθμό που οι εκάστοτε πολιτικές στρεβλώσεις το επέτρεπαν, ως ο μόνος τομέας που είχε συνέχεια και δεν ανατρέπονταν με την εκάστοτε πολιτική ή ακριβέστερα κυβερνητική αλλαγή στη χώρα μας.

Είναι γεγονός ότι η μονιμότητα επέτρεψε στους εργαζομένους στο Δημόσιο Τομέα να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να συνεργαστούν με υγιείς φορείς προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο πολίτης. Αυτό δε συνέβη τυχαία. Πρώτα από όλα, σε μια χώρα με περιορισμένες ευκαιρίες ανοδικής κοινωνικής κινητικότητας, έξω από συγκεκριμένους κύκλους που λυμαίνονταν την εξουσία και είχαν υπό τον έλεγχό τους την οικονομική και πολιτική ζωή του τόπου, ο μόνος χώρος που επέτρεπε σε μορφωμένους πολίτες που κατάγονταν από τα μεσαία και κατώτερα κοινωνικά στρώματα για να αναδειχθούν ήταν αυτός της Δημόσιας Διοίκησης και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Η πλειονότητα, λοιπόν, των νέων με προσόντα ακολουθούσαν το μοναδικό δρόμο που τους επέτρεπε να ανεληχθούν κοινωνικά, την απασχόληση σε κρατικούς φορείς.

Είναι επίσης γεγονός πως ήταν δεδομένη τη βούληση των πολιτικών αρχόντων, παρά την κατοχύρωση της μονιμότητας, να ασκούν πελατειακή πολιτική και να προχωρούν σε διορισμούς με αναξιοκρατικά μέσα και μεθόδους, για να εξασφαλίζουν την υποστήριξη των ψηφοφόρων τους.

Ιστορική αναδρομή της μονιμότητας στη χώρα μας

Η θεσμοθέτηση της μονιμότητας εντάχθηκε στο σημαντικό νομοθετικό έργο του Ελευθερίου Βενιζέλου. Η Β' Αναθεωρητική Βουλή των Ελλήνων (άρθρο 102 του Συντάγματος, 18.5.1911) ψήφισε τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων. Στόχος ήταν να μπει φραγμός στις πολιτικές πρακτικές που ως τότε διέφθειραν τους θεσμούς του ελληνικού κράτους και το ωθούσαν στην παρακμή. Η ρύθμιση αυτή είχε ως κύριο στόχο να δώσει τη δυνατότητα στον δημόσιο Υπάλληλο να προασπιστεί τη νομιμότητα και την αμεροληψία χωρίς να υποστεί τις συνέπειες των φυσικών του υποχρεώσεων, ό,τι δηλ. η θέση του όριζε. Στόχος της ρύθμισης ήταν η βελτίωση της απόδοσης της Δημόσιας Διοίκησης και η ενίσχυση του ρόλου της, η εξυγίανση του κοινοβουλευτισμού καθώς και η ασφάλεια του κοινωνικού βίου. Εξαιτίας της ιδιαίτερης βαρύτητας του θέματος προκρίθηκε η συνταγματική κατοχύρωση της ρύθμισης και όχι η απλή νομοθετική πράξη.

Το πόσο όμως ενοχλητική και δεσμευτική στάθηκε η κατοχύρωση αυτή απέναντι στις αδηφάγες ορέξεις των εκάστοτε πολιτικών της χώρας μας το επιβεβαιώνουν οι αναστολές και οι αποκλεισμοί που επιχειρήθηκαν κατά καιρούς. Η πρώτη ήρθε το 1917, ακολούθησαν επόμενες τα έτη 1920, 1923, 1925, 1935, 1936,

1946, 1947-49 και βεβαίως το 1967. Δυστυχώς οι πελατειακές σχέσεις, και η αναξιοκρατία που συνεπάγονται, ήρθαν επί της ουσίας να φθείρουν το θεσμό και να πλήξουν το κύρος και τη λειτουργία, την προσφορά της δημόσιας διοίκησης.

Η παθογένεια της δημόσιας διοίκησης στη χώρα μας

Η ρουσφετολογική τακτική που ακολουθήθηκε στις προσλήψεις των υπαλλήλων, μια που δεν κατοχυρώθηκε ποτέ στη χώρα μας αντικειμενικός τρόπος πρόσληψης των Δημόσιων Υπαλλήλων, αν εξαιρέσουμε το Νόμο 2190.94 (Νόμο Πεπονί, που κι αυτός σύντομα έγινε διάτρητος), είχε αποτέλεσμα να αμφισβητούνται το κύρος και η αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης.

Το γεγονός επίσης ότι ουδέποτε εφαρμόστηκαν αξιοκρατικά κριτήρια στην εξέλιξη των Δημόσιων Υπαλλήλων, αλλά η λογική που κυριαρχεί ως σήμερα, του απόλυτου πολιτικού ελέγχου, δημιούργησαν παθογενείς συνθήκες και σαφέστατα λειτούργησαν σε βάρος της αποδοτικότητας και του συντονισμού στο Δημόσιο γενικότερα.

Σημαντικό ρόλο στην αναποτελεσματικότητα και στη γραφειοκρατία που χαρακτηρίζουν το δημόσιο τομέα σήμερα διαδραματίζει η σύγχυση που προκαλεί το νομοθετικό πλαίσιο με τις αλληλοεπικαλύψεις, τις αντιφάσεις του και τα κενά που σκόπιμα πολλές φορές ο νομοθέτης αφήνει. Αν σε αυτά προσθέσουμε την κακή έως ανύπαρκτη οργάνωση, την απουσία λειτουργικότητας στους χώρους εργασίας που πολλές φορές είναι άθλιες, κυρίως όμως την παντελή έλλειψη επιμόρφωσης και κατάρτισης των εργαζομένων, μπορούμε να δούμε τις πραγματικές αδυναμίες και τις αγκυλώσεις που προκαλούν την αναποτελεσματικότητα στο Δημόσιο Τομέα.

Η μονιμότητα και τα εξιλαστήρια θύματα

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι ο πολίτης να βιώνει την αδυναμία εξυπηρέτησής του. Εκείνο που έχει γίνει με μεγάλη επιτυχία, και αυτό δεν είναι ανεξήγητο, είναι το γεγονός πως θεωρεί ως υπαίτιο της κατάστασης αυτής τον εργαζόμενο, τον υπάλληλο που έχει απέναντί του. Σε αυτόν ξεσπάει, με αυτόν διαπληκτίζεται, αυτόν καταγγέλλει. Είναι γεγονός ότι οι κυρίως υπεύθυνοι, πολιτικά πρόσωπα και πολιτικοί παράγοντες, ρίχνουν και αυτοί την πέτρα του αναθέματος χωρίς να αναλαμβάνουν την ευθύνη τους και αποπροσανατολίζοντας την κοινή γνώμη και τον ελληνικό λαό.

Άποψή μας είναι πως μια βασική παράμετρος του ζητήματος έγκειται στην καλή οργάνωση, στη σωστή επιμόρφωση των εργαζομένων και στην εξειδικευμένη γνώση, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και προσφοράς.

Δυστυχώς, με την όλη στρέβλωση που έχει επιτευχθεί στο Δημόσιο Τομέα, το κράτος επιδιώκει να στρέψει τα βέλη εναντίον των εργαζομένων και ωθεί σε λύσεις που επιδεινώνουν την κατάσταση και οδηγούν τη Δημόσια Διοίκηση της χώρας και τον Δημόσιο τομέα γενικότερα πολλά χρόνια πίσω, όπου η τύχη, η αξιοπρέπεια και η εργασία αλλά και η εργασιακή εξέλιξη του καθενός βρισκόταν σε συνάρτηση με τη σχέση του με τον πολίτη της περιοχής του, τους κομματικούς παράγοντες, τις ιδιορρυθμίες του Διευθυντή ή του Τμηματάρχη κ.τ.ό.

Η μονιμότητα στο χώρο της εκπαίδευσης

Αν, τώρα, στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα η μονιμότητα αποτελεί εχέγγυο μιας σταθερής και υγιούς λειτουργίας, στο χώρο της εκπαίδευσης η άρση της μπορεί να θεωρηθεί ως η ταφόπλακα της ελευθερίας και της δημοκρατίας στο σχολείο και στην κοινωνία γενικότερα.

Βέβαια, αν στον υπόλοιπο Δημόσιο Τομέα η μονιμότητα είναι μια φορά ενοχλητική στους θιασώτες του κομματικού κράτους και του νεποτισμού, στο χώρο της εκπαίδευσης είναι ενοχλητική εκατό φορές. Όσοι προσβλέπουν στον έλεγχο και τη χειραγώγηση των εκπαιδευτικών, σε πρώτο επίπεδο, και των νέων, σε δεύτερο, έχουν αντιληφθεί πως οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν καμιά διάθεση να μετατραπούν σε ενεργούμενα των επιδιώξεών τους και παραμένουν ανεξάρτητοι και ανυπότακτοι. Αυτό δεν είναι τυχαίο. Το γεγονός ότι ως τώρα διορίζονται με αντικειμενικά κριτήρια, και ως τώρα ο χώρος αυτός με αγώνες του εκπαιδευτικού κινήματος, κράτησε αυτό το κεκτημένο ενισχύει στον εκπαιδευτικό κόσμο το δικαίωμα να έχει φωνή, άποψη, να μην υποκύπτει σε πιέσεις και να μην υφίσταται εξαρτήσεις.

Σημαντική όμως είναι και η ελευθερία και η ανεξαρτησία του εκπαιδευτικού στο χώρο της δουλειάς του, γιατί αυτό του επιτρέπει να διδάσκει και να διατηρεί το αυτεξούσιο στην τάξη του.

Αξίζει επίσης να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα του εκπαιδευτικού και του έργου του. Είναι γνωστό πως όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις σκληρές συνθήκες που ισχύουν σε πολλές περιοχές όχι μόνο των μεγαλουπόλεων αλλά και της επαρχίας. Το σύνδρομο επαγγελματικής εξάντλησης (burn out) έχει θεωρηθεί φυσιολογικό από τους διοικούντες, ως παράπλευρη απώλεια του συστήματος (sic), δεν μπορεί όμως σε καμία περίπτωση να αποδεχθούν μια τέτοια αντίληψη οι εργαζόμενοι και οι εκπαιδευτικοί.

Μπορούμε να εκτιμήσουμε σε τι βαθμό θα αυξηθεί η πίεση ψυχολογική και ηθική που θα νιώθει ο εκπαιδευτικός και ο κάθε εργαζόμενος ευρισκόμενος υπό το συνεχή έλεγχο και την απειλή της απόλυσης.

Καμιά ψευδαίσθηση δεν πρέπει να έχει η κοινωνία, αλλά και εμείς ως εργαζόμενοι, πως η πρόταση για άρση της μονιμότητας, που προτείνεται από πολλούς, μπορεί να έχει στόχο την καλύτερη παροχή υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση του πολίτη. Στοχεύει στο να υποτάξει κάθε αντίθετη φωνή. Στοχεύει να ανοίξει νέα, πανίσχυρα κέντρα εξυπηρέτησης πελατών για κάθε πολιτικό και κομματικό παράγοντα. Στοχεύει στο να καταργήσει κάθε έννοια εργατικού δικαιώματος και, βεβαίως, θα καθιερώσει τη μερική απασχόληση, ως την κύρια σχέση εργασίας. Η Υποαπασχόληση και η Ελαστικοποίηση θα αποτελέσουν τις νέες, σύγχρονες μεθόδους εξευτελισμού και εξάρτησης των εργαζομένων.

Οι ρυθμίσεις που θεσμοθετούν τη μερική απασχόληση και τη σχέση ορισμένου και αορίστου χρόνου στον ευρύτερο δημόσιο τομέα καθώς και οι αποκρατικοποιήσεις και ιδιωτικοποιήσεις προλειαίνουν το έδαφος για την αμφισβήτηση της μονιμότητας. Η μετατροπή της σχέσης εργασίας με βάση το νόμο 3429.2005 καθώς και τα όσα έχουν δρομολογηθεί στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και συνδέονται με το ωράριο εργασίας, τα συνταξιοδοτικά και ασφαλιστικά μας δικαιώματα, δείχνουν το δρόμο και φωτίζουν το στόχο των μεταρρυθμίσεων.

Είναι αδήριτη η ανάγκη τα υπάρξουν αντιστάσεις του συνδικαλιστικού κινήματος, με στόχο την αξιοκρατία, την καλύτερη οργάνωση, τη σωστή χρηματοδότηση και τη δρομολόγηση όλων εκείνων των μέτρων που θα κτυπούν τη ρίζα του κακού και θα προωθούν τη χρηστή και αποδοτική διοίκηση. Σε μια τέτοια

λογική οι εργαζόμενοι θα συστρατευθούν. Οι προτάσεις του ΟΟΣΑ, της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι Οδηγίες της Ε.Ε. και οι εγκληματικές προτάσεις του Μπλερ και των ομοτρόpezών του θα μας βρουν απέναντι.

5. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ – ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ

- Πλήρης σύνταξη στα 30 χρόνια υπηρεσίας, με εφαρμογή των ρεαλιστικών προτάσεων της ΟΛΜΕ (να αναγνωρίζονται στους εκπαιδευτικούς που έχουν 30 χρόνια υπηρεσίας μέχρι και 5 έτη ως συντάξιμη πραγματική δημόσια υπηρεσία, αφού καταβάλουν οι ίδιοι, για την αναγνώρισή τους, το ήμισυ των ασφαλιστικών εισφορών του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου και μόνο του ασφαλισμένου).
- Αναγνώριση ως συντάξιμων 5 χρόνων σπουδών των καθηγητών
- Η κύρια σύνταξη να υπολογίζεται στο 80% του συνόλου των αποδοχών κατά το μήνα αποχώρησης του εκπαιδευτικού
- Πλήρης ιατροφαρμακευτική και υγειονομική περίθαλψη (οδοντιατρική περίθαλψη, οπτικά κ.ά.)
- Διατήρηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου ως προς τους φορείς χορήγησης της κύριας σύνταξης, της επικουρικής, των μερισμάτων και του «εφάπαξ»
- Κατάργηση της διάταξης (ν. 3149/03, άρ. 13, παρ. 20, εδ. α') που απαγορεύει τη συνταξιοδότηση των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς
- Η στρατιωτική θητεία να αναγνωρίζεται αυτοδίκαια (χωρίς εξαγορά) ως χρόνος υπηρεσίας τόσο για την κύρια σύνταξη και για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μετά τις 31/12/1997, όσο και για τα υπόλοιπα ταμεία
- Λειτουργία κατασκηνώσεων για τα παιδιά των εκπαιδευτικών

Τεκμηρίωση των αιτημάτων

Γενικά

A. Η κατάσταση στην Ευρώπη

Τα ασφαλιστικά συστήματα των ευρωπαϊκών χωρών αντιμετωπίζουν μια κοινή πρόκληση: τη γήρανση του πληθυσμού. Την ίδια στιγμή ωστόσο –και παρά τις έντονες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες– αυτές εξακολουθούν να αποτελούν ένα μωσαϊκό διαφορετικών συστημάτων και πρακτικών. Διαφορετικός είναι εξάλλου από χώρα σε χώρα και ο βαθμός κινδύνου για τα ασφαλιστικά συστήματα, καθώς η βιωσιμότητα των τελευταίων εξαρτάται από τις δημογραφικές συνθήκες αλλά και τη γενικότερη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Ωστόσο τα Προγράμματα Σταθερότητας των περισσότερων κρατών μελών αποκαλύπτουν μια καθυστέρηση στην πορεία προς τη μείωση του δημοσίου χρέους και την εξάλειψη των ελλειμμάτων. Όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρά το γεγονός ότι κάποια κράτη μέλη έχουν σημειώσει ικανοποιητική πρόοδο ως προς τις μεταρρυθμίσεις του ασφαλιστικού συστήματος, ωστόσο το ήμισυ περίπου των κρατών δεν έχει εξασφαλίσει ακόμη τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών.

B. Η κατάσταση στην Ελλάδα

Εισαγωγή

Είναι γεγονός ότι η Κοινωνική Ασφάλιση στη χώρα μας αναπτύχθηκε και εξελίχθηκε άναρχα χωρίς κεντρικό σχεδιασμό και φιλοσοφία.

Σήμερα μετά από πολλές δεκαετίες και μέσα από μια διαδρομή η οποία δημιούργησε πολλά προβλήματα, με ευθύνη κυρίως της Πολιτείας, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη λήψης μέτρων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Ασφαλιστικού Συστήματος.

Όλες οι εκτιμήσεις συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι τα επόμενα χρόνια θα δημιουργηθούν καινούριες δυσμενείς, για το Ασφαλιστικό μας Σύστημα, συνθήκες που πρέπει έγκαιρα να αντιμετωπιστούν. Το αισιόδοξο σενάριο για τη μορφή των επιλογών που θα γίνουν με στόχο να διασφαλιστεί η πορεία για ένα βιώσιμο σύστημα είναι εκείνο που συνοδεύεται από την πρόβλεψη ότι «δεν μπορούν αυτές οι επιλογές να ικανοποιήσουν όλους».

Υπάρχει όμως η άποψη, που εκφράζεται από ανησυχούντες και μη, ότι αυτή η ασφαλιστική μεταρρύθμιση θα «σαρώσει» ό,τι άφησε η προηγούμενη της περιόδου 90 – 92.

Επομένως, το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι αν θα υπάρξει παρέμβαση στο Ασφαλιστικό, γιατί αυτό θεωρείται «εκ των ων ουκ άνευ», αλλά ποια θα είναι αυτή η παρέμβαση.

Τα όποια μέτρα ληφθούν, όμως, δεν πρόκειται να έχουν κανένα αποτέλεσμα και καμιά προοπτική, εάν το Κράτος δεν αναλάβει τις βασικές του υποχρεώσεις απέναντι στην Κοινωνική Ασφάλιση και δεν αντιμετωπιστούν τα αίτια που προκάλεσαν τα προβλήματα διαχρονικά.

Η καταλήστευση των αποθεματικών των Ταμείων, η μεγάλη εισφοροδιαφυγή, η αδυναμία ελέγχου των δαπανών, κυρίως στους κλάδους Υγείας, η αύξηση και η διατήρηση σε υψηλά ποσοστά της ανεργίας, παράλληλα με την ασυνέπεια του Κράτους σε σχέση με τις οικονομικές του υποχρεώσεις προς τα Ταμεία, έχουν ως αποτέλεσμα να παρουσιάζεται αδύναμο το Σύστημα στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων των δημογραφικών εξελίξεων.

Η σημερινή κατάσταση - εξελίξεις

Οι δυο αντιασφαλιστικοί νόμοι της περιόδου 1990 – 1993 (1902/90 και 2084/92) αποδόμησαν το δημόσιο και κοινωνικό χαρακτήρα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης διαμορφώνοντας όρους μετατόπισης της ευθύνης και υποχρέωσης από το Κράτος στον πολίτη. Αυτό τεκμηριώνεται με το ότι από τους νόμους αυτούς:

- **Επιβαρύνθηκε και επιβαρύνεται ο κάθε δημόσιος υπάλληλος ΠΕ με 1000 ευρώ ετησίως (μ.ό.)** για εισφορές κύριας ασφάλισης, οι οποίες στην πραγματικότητα είναι μια απλή μείωση μισθού, αφού στην ουσία αποτελούν έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού.
- **Αυξήθηκε το όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση μέχρι και 15 χρόνια** χωρίς καμιά σταδιακότητα, αφού μια διαφορά στο χρόνο ασφάλισης έστω και λίγων ημερών μπορεί να σημαίνει διαφορά στο όριο ηλικίας περισσότερο από 5 χρόνια.
- **Μειώνεται μέχρι και 50% το ποσό της κύριας σύνταξης** που θα καταβάλλεται στους νέους συνταξιούχους από το 2004 και μετά. Το ύψος της σημερινής κύριας σύνταξης κινείται στο 50% των αποδοχών του εργαζόμενου στις δημόσιες υπηρεσίες με 35 χρόνια ασφάλισης.
Αξίζει να σημειωθεί ότι η ανώτατη κύρια σύνταξη που έπαιρνε ο εκπαιδευτικός με 30 χρόνια υπηρεσίας κατηγορίας Π.Ε. που

συνταξιοδοτήθηκε το 2005 είναι 940,11 ευρώ, όταν οι ανώτατες σε όλα τα Ταμεία ξεπερνούν τα 1.500 ευρώ.

Σε σχέση με τις εισφορές που πληρώνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι για την ασφάλισή τους υπάρχει μία παραπληροφόρηση εδώ και χρόνια. Εμείς όμως προκαλούμε τον οποιονδήποτε να δει τα πραγματικά στοιχεία, που έχουν ως εξής:

Οι δημόσιοι υπάλληλοι (συνεπώς και οι εκπαιδευτικοί) πληρώνουν 6,67% για κύρια σύνταξη και 2,55% για υγειονομική περίθαλψη, όσο ακριβώς και οι εργαζόμενοι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα, με πολύ μικρότερο επίπεδο παροχών ιδιαίτερα στην περίθαλψη, όπου οι ασφαλισμένοι του Δημοσίου βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις.

Για την ασφάλιση στα Ταμεία (ΤΕΑΔΥ και ΜΤΠΥ) πληρώνουμε εισφορά 7%, τη μεγαλύτερη εισφορά, με διαφορά, που υπάρχει στη χώρα μας, για να λάβουμε με ασφάλιση 30 χρόνων 363,18 ευρώ και από τα δύο Ταμεία. Σε ποιο Ταμείο της Ελλάδας ή της Ευρώπης υπάρχει τόσο χαμηλή απόδοση;

Αυτό, βέβαια, συμβαίνει γιατί το Κράτος δεν είναι μόνο κακός διαχειριστής, είναι και πολύ κακός εργοδότης, αφού είναι ο μοναδικός εργοδότης στη χώρα μας, που μέχρι πρότινος δεν πλήρωνε εισφορά για την επικουρική ασφάλιση. Από το 2004 συμμετέχει κατά το ήμισυ (3%).

Αυτές, λοιπόν, οι εργοδοτικές εισφορές που δεν πλήρωσε το Κράτος, ως όφειλε, μόνο για το ΤΕΑΔΥ και μόνο για την περίοδο 1974 – 2000 ανέρχονται σε 3,5 δισ. ευρώ.

Πάντως, οι συνολικές ασφαλιστικές εισφορές που πληρώνουν οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι 20,22% (4% είναι για το ΤΕΑΔΥ), ενώ οι αντίστοιχες για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους (και δεν μπαίνει βεβαίως το θέμα αντιπαραθετικά, αλλά απλώς συγκριτικά) που ασφαλιζονται στο ΙΚΑ είναι 15,80%.

Θα πρέπει ακόμη να αναφερθεί ότι με το Ν. 3029/02 που άλλαξε ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων είχαμε μια νέα αρνητική εξέλιξη (σύμφωνα με αυτό το νόμο η σύνταξη διαμορφώνεται με βάση τις αποδοχές της τελευταίας 5ετίας και όχι βάση του τελευταίου μισθού. Η διάταξη αυτή ξεκινά το 2008 και θα ολοκληρωθεί το 2012. Επίσης, το ποσό της σύνταξης θα είναι το 70% αντί του 80% των συντάξιμων αποδοχών. Η ρύθμιση αυτή ωστόσο είναι θετική για τους ασφαλισμένους μετά το 1993 οι οποίοι από το 60% ανεβαίνουν στο 70%. Η διάταξη αυτή ξεκινά το 2008 και σταδιακά θα φθάσει σε πλήρη εφαρμογή το 2017).

Το τελευταίο διάστημα που διανύουμε διαφαίνεται ημέρα με την ημέρα, πιο συγκεκριμένα και καθαρά, ότι και η νέα σχεδιαζόμενη παρέμβαση επικεντρώνεται στην αύξηση των ορίων ηλικίας, την αλλαγή του τύπου υπολογισμού των συντάξεων και την ενίσχυση της ιδιωτικής ασφάλισης.

Με βάση όσα προαναφέραμε αλλά και με δεδομένο ότι για όσους δεν έχουν ώριμα ασφαλιστικά δικαιώματα τα όρια ηλικίας για συνταξιοδότηση κινούνται πάνω από το 60^ο έτος, θέλουμε να αποσαφηνίσουμε ότι δεν υπάρχει κανένα απολύτως περιθώριο για περαιτέρω αύξηση του ορίου ηλικίας ή των εισφορών. Κανένα, επίσης, περιθώριο δεν υπάρχει για μείωση των παροχών. Αντίθετα, απαιτούνται βελτιώσεις και εξάλειψη των ανισοτήτων και των αδικιών που δημιούργησε κυρίως η εφαρμογή των νόμων της περιόδου '90 – '93.

Η σημερινή κατάσταση του ελληνικού Σ.Κ.Α.

1. Είναι κοινή διαπίστωση ότι η Κοινωνική Ασφάλιση στη χώρα μας αναπτύχθηκε χωρίς μακροχρόνιο προγραμματισμό και με τα δεδομένα μιας άλλης εποχής:

- χαμηλά ποσοστά ανεργίας,
- ανυπαρξία άτυπων μορφών απασχόλησης,
- ελάχιστες συμβάσεις έργου,
- διαφορετικό, από το σημερινό, δημογραφικό μοντέλο,
- μικρότερο, από το σημερινό, μέσο όρο προσδόκιμου επιβίωσης.

Έτσι, γίνεται αποδεκτό από όλους ότι το υπάρχον Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης (Σ.Κ.Α.) δεν ανταποκρίνεται πλέον στις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος.

2. Σήμερα υπάρχουν νέα δεδομένα για το ελληνικό Σ.Κ.Α., τα οποία αναπόφευκτα δημιουργούν πρόσθετες πιέσεις

α) Υπάρχουν δεσμεύσεις της κοινοτικής νομοθεσίας, προς όλες τις χώρες της Ευρωζώνης, για:

- σταθερότητα τιμών (πληθωρισμός 0 – 2%) (άρθρο 105, παράγρ. 1 της Συνθήκης για την Ε.Ε.),
- περιορισμό του δημόσιου χρέους (άρθρο 1045, παρ. 1 της Συνθήκης για την Ε.Ε.),
- δημιουργία ενιαίας εσωτερικής αγοράς με εναρμονισμένο Σ.Κ.Α., και
- διατηρησιμότητα του δημοσιονομικού ελλείμματος στα όρια του 3%.

β) Το μεγαλύτερο πρόβλημα του Ελληνικού Σ.Κ.Α. είναι η ελλειμματικότητα του.

Στις 31/12/98 η αξία του βρισκόταν στα 146,7 δισ. ευρώ, δηλαδή στο 127% του ελληνικού ΑΕΠ.

Βασικοί παράγοντες αυτής της κατάστασης είναι:

- Ο Α.Ν. 1611/1950, που υποχρέωνε το ΣΚΑ να καταθέτει υποχρεωτικώς επί 25 χρόνια άτοκα και ενίοτε χαμηλότοκα τα κεφαλαιακά πλεονάσματά του στην Τράπεζα Ελλάδος, τα οποία διοχετεύτηκαν στη συνέχεια για τη χρηματοδότηση της ελληνικής βιομηχανίας και του ελληνικού εμπορίου.
- Η περιουσία του ελληνικού ΣΚΑ σύμφωνα με τη μελέτη του ΙΝΕ (2001) το 2000 ανερχόταν στα 16,4 δισ ευρώ και μπορούσε να διασφαλίσει τη λειτουργία του ΣΚΑ μέχρι το 2003. Αν όμως δεν είχαν αφαιρεθεί από αυτό τα ίδια περιουσιακά στοιχεία, η περιουσία του θα έφθανε στα 58,7 δισ. ευρώ και θα μπορούσε να διασφαλίσει τη λειτουργία του μέχρι το 2024.
- Το μακροχρόνιο αναλογιστικό έλλειμμα (για όλα τα Ταμεία, πλην ΟΓΑ, ΝΑΤ και Δημοσίου) για μια περίοδο 50 χρόνων, με ποσοστό απασχόλησης 62% ανέρχεται:
 - ✓ με επιτόκιο 3% στο ύψος των 201,9 δισ. ευρώ ή στο 167,88% του ΑΕΠ
 - ✓ με επιτόκιο 4% στο ύψος των 125,3 δισ. ευρώ ή στο 104,20% του ΑΕΠ
 - ✓ με επιτόκιο 5% στο ύψος των 78,1 δισ. ευρώ ή στο 104,20 % του ΑΕΠ

Η αντιμετώπιση του μακροχρόνιου αναλογιστικού ελλείμματος του ΣΚΑ δεν αποτελεί μια διαδικασία επιμερισμού της εξόφλησής του μεταξύ συγκεκριμένων υποχρέων (π.χ. Κράτος, εργαζόμενοι, εργοδότες), αλλά συμπλέκεται με τη γενικότερη λειτουργικότητα και αποδοτικότητα συνολικά της Εθνικής μας Οικονομίας.

3. Η Ε.Ε., με την Ανακοίνωσή της 622/2000, που κατέγραψε την απόφαση Κορυφής της Λισσαβόνας του 2000, προτείνει τη λειτουργία ενός συστήματος 3 πυλώνων:

- της κύριας σύνταξης,
- της επικουρικής, και
- της ιδιωτικής ασφάλισης

και ειδικότερα εισηγείται τον περιορισμό της κύριας σύνταξης και τη διόγκωση της επικουρικής και ιδιωτικής.

Συμπερασματικά, πρέπει να αναφέρουμε ότι:

1. Το συνδικαλιστικό κίνημα έχει την άποψη ότι η ιδιωτική ασφάλιση δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να αποτελέσει ιδιαίτερο πυλώνα κοινωνικής ασφάλισης
2. Η ελλειμματικότητα του Ελληνικού ΣΚΑ δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να δημιουργήσει τον κίνδυνο κατάρρευσής του, αφού ο τελικός εγγυητής των πληρωμών των παροχών του είναι ο Κρατικός Προϋπολογισμός και, συνεπώς, μόνο αν πτωχεύσει το ίδιο το Κράτος, τότε θεωρητικά θα καταρρεύσει και το ΣΚΑ.
3. Σήμερα υπάρχει επιτακτική η ανάγκη λήψης μέτρων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του ΣΚΑ και για την επίλυση όλων των σχετικών προβλημάτων, προβλημάτων που την ευθύνη έχει κυρίως η Πολιτεία.

Ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες του ασφαλιστικού συστήματος των καθηγητών / -τριών

Τα τελευταία χρόνια οι Κυβερνήσεις έχουν προχωρήσει σε θεσμοθέτηση κινήτρων πρόωρης συνταξιοδότησης σε μια σειρά εργαζομένων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ελληνική Αστυνομία, ΕΡΤ, Ολυμπιακή, Τράπεζες, ΟΤΕ, κ.λπ.) σε κάποιες δε περιπτώσεις στα 48 και 50 χρόνια ηλικίας και με έντονα προκλητικό τρόπο.

Το φαινόμενο αυτό έχει ενταθεί την τελευταία διετία.

Από την άλλη πλευρά, οι Κυβερνήσεις δεν έχουν αντιμετωπίσει με τη δέουσα ευαισθησία το πρόβλημα της συνταξιοδότησης των καθηγητών/-τριών, παρότι μια σειρά από σοβαρούς λόγους συνηγορούν για μια ειδική αντιμετώπισή του.

Τέτοιοι λόγοι είναι:

1. **Το γηρασμένο εκπαιδευτικό προσωπικό.** Λόγω του προβλήματος της αδιοριστίας των τελευταίων 25 χρόνων οι εκπαιδευτικοί διορίζονται σε μεγάλη, κατά μέσον όρο, ηλικία. Το 1997 για τους εκπαιδευτικούς της Δ.Ε. ο μ.ό. διορισμού όλων των ειδικοτήτων είχε διαμορφωθεί περίπου στα 36 χρόνια, ενώ στους εκπαιδευτικούς της Π.Ε. περίπου στα 26 χρόνια.

2. **Το χαμηλό προσδόκιμο ζωής.** Σύμφωνα με στοιχεία του 1985 (ΕΣΥΕ) το προσδόκιμο ζωής για τους Έλληνες εκπαιδευτικούς είχε διαμορφωθεί στους άνδρες στο 61,3 χρόνια ηλικίας και στις γυναίκες στα 65,2 χρόνια ηλικίας. Σήμερα δεν έχουμε τέτοια ειδικά στοιχεία. Επειδή στο γενικό πληθυσμό από το 1985 ως το 2005 παρατηρείται μια αύξηση του προσδόκιμου ζωής άνω των 4 ετών, εκτιμάται ότι υπάρχει μια ανάλογη αύξηση περίπου 3,5 ετών στους εκπαιδευτικούς.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Ε. και της ΕΣΥΕ για το γενικό πληθυσμό και τους εκπαιδευτικούς έχουμε τον εξής πίνακα:

	Γενικός Πληθυσμός			Εκπαιδευτικοί	
	<u>1985</u>	<u>2005</u>	<u>2050*</u>	1985	2005*
Άνδρες	72,7	76,4	81,0	61,3	64,8
Γυναίκες	76,9	81,4	85,4	65,2	68,7
ΕΣ					

*εκτίμηση της Ε.Ε.

** εκτίμηση

3. **Η απαίτηση των μαθητών/-τριών και της κοινωνίας για νεότερο εκπαιδευτικό προσωπικό.** Όπως προκύπτει από τα πρακτικά όλων των συνόδων της Βουλής των Εφήβων απαίτηση των μαθητών/-τριών είναι να έχουν δασκάλους με μικρότερη ηλικία.

4. **Η καταπολέμηση της ανεργίας.** Η άμεση συνταξιοδότηση εκπαιδευτικών μεγάλης ηλικίας θα βοηθήσει στην ανανέωση του εκπαιδευτικού δυναμικού και στην άμβλυση του προβλήματος της ανεργίας μεταξύ των νέων – εν δυνάμει συναδέλφων.

5. **Η επιμόρφωση στις νέες τεχνολογίες.** Σύμφωνα με διεθνείς έρευνες και μελέτες, ο άνθρωπος δεν είναι επιδεκτικός μάθησης των νέων τεχνολογιών μετά την ηλικία (μ.ό.) των 54 ετών. (Γι' αυτό μια σειρά από οικονομικές επιχειρήσεις, όπως Τράπεζες κ.λπ., δεν επενδύουν πάνω στην επιμόρφωση του προσωπικού τους όταν πλησιάζει αυτό χρονικό όριο ηλικίας).

6. **Η πτώση απόδοσης του διδακτικού έργου του εκπαιδευτικού.** Σύμφωνα με ευρωπαϊκές έρευνες, ο δείκτης απόδοσης των εκπαιδευτικών ως προς την διδακτική πράξη πέφτει μετά την ηλικία (μ.ό.) των 56 ετών. Γιατί παρατηρείται μια επιβάρυνση τους λόγω κόπωσης, συνθηκών εργασίας και δημιουργίας ενίοτε ψυχολογικών προβλημάτων.

7. **Το μικρό ποσοστό διευθυντικών θέσεων.** Το ποσοστό των κάθε είδους διευθυντικών θέσεων καθώς και των θέσεων Σχολικών Συμβούλων στο χώρο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δεν ξεπερνά το 9% επί του συνόλου των πάσης φύσεως υπηρετούντων εκπαιδευτικών στη Δ.Ε., ενώ σε άλλους κλάδους του Δημοσίου οι Διευθυντικές θέσεις φθάνουν μέχρι και το 35% επί του συνόλου των υπηρετούντων.

Αναγνώριση της ιδιαιτερότητας του ασφαλιστικού συστήματος των εκπαιδευτικών

Η Κυβέρνηση το 2002, αναγνωρίζοντας ενμέρει αυτή την ιδιαιτερότητα των εκπαιδευτικών, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση σε κατατεθείσα προσθήκη – τροπολογία στο σχέδιο νόμου: «Τροποποίηση και συμπλήρωση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου και άλλες διατάξεις», τοποθετήθηκε ως εξής:

«Οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διορίζονται κατά κανόνα σε μεγάλη ηλικία με αποτέλεσμα να συμπληρώνουν το κατά περίπτωση όριο ηλικίας συνταξιοδότησης σε μεγάλη ηλικία (65 ή και 67 ετών). Επειδή η διδασκαλία σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε αυτή την ηλικία αποβαίνει σε βάρος του διδακτικού και εκπαιδευτικού έργου με τις

προτεινόμενες διατάξεις παρέχεται η δυνατότητα στους ανωτέρω εκπαιδευτικούς που έχουν συμπληρώσει τριακονταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία να λαμβάνουν σύνταξη, όσοι μεν έχουν διορισθεί μέχρι 31/12/1982 μετά τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας τους, όσοι δε έχουν διορισθεί από την 1/1/1983 και εφεξής μετά τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας τους».

Με το αιτιολογικό αυτό προχώρησε, με την ψήφιση του Ν. 3075/5-12-2002, σε μια προσθήκη τροπολογία (Άρθρο 5 παρ. 4) που έχει ως εξής:

“Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 56 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται εδάφιο, ως εξής: «Ειδικά, για εκπαιδευτικούς λειτουργούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τριάντα (30) έτη υπηρεσίας και αποχωρούν από την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο και δεν εμπίπτουν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις του άρθρου αυτού, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει με τη συμπλήρωση του 55^{ου} έτους της ηλικίας για όσους έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 και με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας για όσους προσλαμβάνονται από 1 Ιανουαρίου 1983 και μετά»”.

Με την ίδια αιτιολογία το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ επιδίωξε και την εξής προσθήκη (Πρόταση του Βουλευτή Π. Λαφαζάνη):

Στην παρ. 4 του άρθρ. 5 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αναγνωρίζονται μέχρι και 5 έτη ως συντάξιμη πραγματική δημόσια υπηρεσία. Για την αναγνώρισή τους καταβάλλεται από τους ίδιους το ήμισυ των ασφαλιστικών εισφορών του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου και μόνο του ασφαλισμένου, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 59 του κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών συντάξεων».

Η μη ψήφιση αυτής της τροπολογίας δεν οδήγησε σε οριστική λύση αυτού του σημαντικού προβλήματος για τους καθηγητές και τις καθηγήτριες. Γιατί μπορεί ο καθηγητής να φύγει με 30 χρόνια υπηρεσίας στα 55 ή στα 60 και όχι στα 65 του, αλλά με τι σύνταξη να φύγει;

Παρότι η ψηφισθείσα διάταξη θεωρείται πολύ σημαντική και αποτελεί νίκη του Σ.Κ. των καθηγητών, εντούτοις το αίτημα για πλήρη σύνταξη στα 30 χρόνια υπηρεσίας παραμένει στο ακέραιο και πρέπει να είναι από τα κυρίαρχα ζητήματα της δράσης για το επόμενο χρονικό διάστημα.

Πλαίσιο ασφαλιστικής – συνταξιοδοτικής πολιτικής

Γρηγόρης: Να μπουν τα αιτήματα του τελευταίου συνεδρίου του κλάδου

Οι προτάσεις της ΟΛΜΕ για την Ασφαλιστική – Συνταξιοδοτική πολιτική πρέπει να περιλαμβάνουν ως γενικές αρχές – πλαίσιο τα παρακάτω σημεία:

1. Το Κράτος πρέπει να εγγυάται τη βιωσιμότητα, τη λειτουργία και τη σταθερή χρηματοδότηση του συστήματος Κοινωνική Ασφάλιση
2. Η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, καθολική και υποχρεωτική για όλους τους Έλληνες και ξένους μετανάστες εργαζόμενους.
3. Το σύστημα πρέπει να διέπεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης των πολιτών της χώρας, να είναι κοινωνικά δίκαιο, οικονομικά βιώσιμο και να στηρίζεται στην αλληλεγγύη των γενών και στον αναδιανεμητικό χαρακτήρα.
4. Κάθε ασφαλιστική μεταρρύθμιση πρέπει να συνδέεται με την αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος που θα εξασφαλίζει πρόσθετους πόρους για τη χρηματοδότησή του, με την αναπτυξιακή προοπτική και την πολιτική απασχόλησης. Κάθε αλλαγή στο σύστημα έχει επιπτώσεις σε κρίσιμα μεγέθη της οικονομίας, όπως ανταγωνιστικότητα, πλήρη απασχόληση, ανάπτυξη

- κ.λπ., που με τη σειρά τους καθορίζουν παραπέρα τις δυνατότητες του ίδιου τους συστήματος.
5. Η διοίκηση των ταμείων, η χρηστή διαχείριση των πόρων – αποθεματικών, η αυτονόητη εφαρμογή νομοθετικών ρυθμίσεων (που έμειναν κενό γράμμα) κ.λπ. είναι από τους σημαντικότερους παράγοντες βιωσιμότητας και αποτελεσματικής λειτουργίας τους.
 6. Η αύξηση των συντάξεων σε σταθερή βάση προϋποθέτει επανασύνδεση της κύριας σύνταξης με το 80% και της επικουρικής με το 20%.
 7. Η πλήρης απασχόληση αντί της μερικής απασχόλησης είναι βασική πολιτική απασχόλησης για την αντιμετώπιση της ανεργίας, ειδικότερα των νέων επιστημόνων στον κλάδο.
 8. Απορρίπτεται η κεφαλαιοποιητική αντίληψη για την Κύρια και Επικουρική Ασφάλιση με τη συμμετοχή των ιδιωτικών Ασφαλιστικών Εταιρειών. Αντίθετα, πρέπει να υιοθετηθεί η θεσμοθέτηση της ελάχιστης εγγυημένης σύνταξης και μισθού για τους κοινωνικά αποκλεισμένους και ανέργους.
 9. Γενικά, πολιτικές μείωσης των συντάξεων, αύξησης των ορίων ηλικίας και αύξησης των ασφαλιστικών κρατήσεων, είτε στην Κύρια είτε στην Επικουρική Ασφάλιση, δεν είναι αποδεκτές.

ΠΗΓΕΣ

- Σύνταξη από το Δημόσιο, Υπ. Οικονομικών Γεν. Λογιστήριο του Κράτους, 1998
- Ομάδα Εργασίας του ΚΕΜΕΤΕ: «ΜΙΣΘΟΙ – ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ» (1997, 2000)
- Μελέτη για το ασφαλιστικό, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ – ΑΔΕΔΥ, 2001
- Οι άξονες της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, Γ. Ρωμανιάς, 2001
- «Ο Ασφαλισμένος», περιοδικό της Π.Ο.Π.Ο.Κ.Ο.Π., 2001
- Ανακοίνωση ΑΔΕΔΥ, 20/2/2001

6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ

6.1 Αύξηση αποδοχών των εκπαιδευτικών

Οικονομικά αιτήματα:

1.400 ευρώ καθαρά στον νεοδιόριστο. Ενσωμάτωση των επιδομάτων στους βασικούς μισθούς. Ακώλυτη μισθολογική εξέλιξη· μη σύνδεση του μισθού με την απόδοση - αξιολόγηση. Όχι στο μισθολόγιο της λιτότητας και του επισφαλούς μισθού).

Το ισχύον μισθολόγιο

Σύμφωνα με το ισχύον μισθολόγιο «Χριστοδουλάκη» που ψηφίστηκε το 2003 για τους Δ.Υ. και επομένως και για τους εκπαιδευτικούς, ο μισθός αποτελείται από:

1. Το βασικό μισθό, στον οποίο έχουν ενσωματωθεί το χρονεπίδομα, το επίδομα εξομάλυνσης και μικρό τμήμα του κινήτρου απόδοσης.
2. Κλαδικά επιδόματα, όπως το επίδομα εξωδιδακτικής απασχόλησης για τους εκπαιδευτικούς.
3. Το κίνητρο απόδοσης 150€
4. Τις ειδικές αμοιβές θέσης, τις υπερωρίες και τις αποζημιώσεις για συμμετοχή σε συλλογικά όργανα.

Αυτή η δομή έχει σκοπό να μη συνδέονται τα τμήματα αυτά, αλλά να μπορεί η κυβέρνηση να τα μεταβάλλει ανεξάρτητα, ώστε να διαφοροποιεί τις αμοιβές των Δ.Υ. είτε ατομικά είτε κατά ομάδες εργαζομένων, καθώς επίσης οι αυξήσεις λόγω πληθωρισμού, τα δώρα και η σύνταξη να μην υπολογίζονται με βάση το σύνολο των αποδοχών.

Σαφής στόχος της ψήφισης αυτού του μισθολογίου ήταν η προσπάθεια σταδιακής υλοποίησης των στόχων για την ελαστικότητα της εργασίας στο δημόσιο τομέα και του σκληρού πυραμιδικού ελέγχου των εργαζομένων, σύμφωνα και με τις προτάσεις των προγραμμάτων ΠΟΛΙΤΕΙΑ, που αποσκοπούσαν στην άρση της μονιμότητας που δε φαίνεται να είναι και ιδιαίτερα μακροπρόθεσμος στόχος για όσους υλοποιούν και υποστηρίζουν την κυρίαρχη πολιτική των αναδιαρθρώσεων, στο βαθμό βέβαια που δε βρουν απέναντί τους ένα ρωμαλέο, ενωτικό και μαζικό δημοσιοϋπαλληλικό κίνημα.

Αξίζει να σημειωθεί πως από την πρώτη στιγμή της ψήφισής του η Ο.Λ.Μ.Ε. τόνιζε πως το μισθολόγιο αυτό δεν είχε στόχο την ουσιαστική βελτίωση της θέσης των εργαζομένων, μα αντίθετα αποτελεί ένα επικοινωνιακού χαρακτήρα επιχείρημα για τους εκάστοτε κυβερνώντες, για να κρατούν καθηλωμένους τους μισθούς των Δ.Υ. Οι αρχές του μισθολογίου σχετικά με την ενοποίηση των αμοιβών φυσικά δεν τηρήθηκαν, γεγονός που επέτρεψε και στην προηγούμενη κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και στην τωρινή της Ν.Δ. να παίζουν το γνωστό παιχνίδι της χορήγησης επιδομάτων, με στόχο αφενός να εξασφαλίζουν ένα βαθμό κοινωνικής συναίνεσης, αφετέρου να διαιρούν τους διάφορους κλάδους των Δ.Υ., γιατί ενωμένους δεν μπορούν να τους αντιμετωπίσουν. Για του λόγου το αληθές υπάρχουν, ως όχημα για τη συνέχιση άσκησης επιδοματικής πολιτικής, αφενός οι εξαιρέσεις του άρθρου 1 παρ. 2, που

διατηρούν τα ειδικά μισθολόγια, αφετέρου τα επιδόματα που αναφέρονται στο άρθρο 8, στα οποία θα εξακολουθήσουν να στηρίζονται οι διαφοροποιήσεις.

Οι «αυξήσεις»

Το νέο μισθολόγιο παρουσιάζοταν τα τελευταία χρόνια σαν το μέσο για την άρση των αδικιών και την αναπλήρωση του εισοδήματος που απωλέστηκε.

Μάλιστα, το επίδομα των 176€ δόθηκε - σε όσους ΔΥ δόθηκε - επειδή δεν είχε ψηφιστεί νέο μισθολόγιο, εξ ου και η κατάργηση του επιδόματος σύμφωνα με το σχέδιο νόμου. Επομένως η κριτική πρέπει να γίνει εντονότερα στο κατά πόσο πράγματι αποκατάστησε τις αδικίες και αίρει τις συνέπειες της απώλειας εισοδήματος.

Κάτι τέτοιο δεν έγινε. Είναι χαρακτηριστικό πως οι αυξήσεις στον καθαρό μισθό τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του μόλις κάλυψαν την απώλεια της αγοραστικής αξίας του μισθού της τελευταίας χρονιάς²⁰.

	1 έτος υπηρεσίας Μ.Κ. 17		33 έτη υπηρεσίας Μ.Κ. 1	
Αποδοχές	2003	2004	2003	2004
Βασικός Μισθός	602,81	842,29	774,97	1390,93
Χρονοεπίδομα	24,11	0,00	464,98	0,00
Επίδ. Εξομάλυνσης	114,00	0,00	0,00	0,00
Επίδ. Εξωδιδασκτικής Απασχόλησης	228,38	301,38	228,38	301,38
Κίνητρο απόδοσης	208,36	150,00	208,36	150,00
Σύνολο Αποδοχών:	1177,66	1293,67	1676,69	1842,31
Διαφορά		116,01		165,62
Κρατήσεις				
Υγειονομική Περιθαλψη	24,72	29,16	37,44	43,15
Μ.Τ.Π.Υ.	35,86	38,21	59,25	60,15
Τ.Π.Δ.Υ.	25,08	33,69	49,60	55,64
Τ.Ε.Α.Δ.Υ.	18,81	25,27	37,20	41,73
Σόνταξης 0824	53,55	56,18	94,44	92,78
Φόρος^{21[5]}	53,80	80,57	164,69	208,60
Σύνολο Κρατήσεων:	211,82	263,08	442,62	502,05
Καθαρά στο χέρι:	965,84	1030,59	1234,07	1340,26

²⁰ Βλέπε πίνακες ΟΛΜΕ, στους οποίους μάλιστα δεν περιλαμβάνεται η αύξηση των κρατήσεων ΤΕΑΔΥ

^{21[5]} Ο φόρος έχει υπολογιστεί σύμφωνα με την αρ.1102339/2093/Α0012/20-12-20303 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών, με βάση την οποία μας γίνεται η παρακράτηση φόρου.

ΜΙΣΘΟΛΟΓΙΟ 2005

ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

ΕΤΗ ΥΠ.	Μ.Κ.	ΒΑΣΚ ΜΙΣΘ	ΕΠΙΔ ΕΞ/Δ	ΚΙΝΗΤ ΑΠΟΔ	ΣΥΝΟΛ ΑΚΑΘ Π.Υ.	Μ.Τ. Π.Υ.	Τ.Π.Δ.Υ.	Τ.Ε.Α. Δ.Υ.	ΣΥΝΤΑΞ.	ΥΓΕΙΟΝ. ΠΕΡΙΘ.	ΦΟΡ. ΕΙΣΟΔ.	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΑΡ. ΚΡΑΤΗΣ	ΚΑΘΑΡ. ΠΟΣΟ
0	18	837	302	150	1289	38	33,48	25,11	55,83	29,05	58,23	239,71	1049,38
1-2	17	873	302	150	1325	39,45	34,93	26,2	58,25	29,97	66,83	255,64	1069,71
3-4	16	909	302	150	1361	40,86	36,34	27,26	60,6	30,87	75,19	271,12	1089,45
5-6	15	944	302	150	1396	42,27	37,75	28,31	62,95	31,77	83,55	286,61	1109,19
7-8	14	979	302	150	1431	43,68	39,16	29,37	65,3	32,67	91,91	302,09	1128,93
9-10	13	1015	302	150	1467	45,13	40,61	30,46	67,72	33,59	100,52	318,03	1149,25
11-12	12	1051	302	150	1503	46,54	42,02	31,52	70,07	34,49	108,88	333,51	1168,99
13-14	11	1086	302	150	1538	47,95	43,43	32,57	72,42	35,39	117,24	348,99	1188,74
15-16	10	1121	302	150	1573	49,36	44,84	33,63	74,77	36,29	125,6	364,48	1208,47
17-18	9	1157	302	150	1609	50,81	46,29	34,72	77,19	37,21	134,2	380,41	1228,8
19-20	8	1192	302	150	1644	52,22	47,7	35,77	79,54	38,11	142,57	395,9	1248,54
21-22	7	1228	302	150	1680	53,63	49,11	36,83	81,88	39,01	150,93	411,38	1268,28
23-24	6	1263	302	150	1715	55,04	50,52	37,89	84,23	39,9	159,29	426,86	1288,02
25-26	5	1299	302	150	1751	56,49	51,97	38,97	86,65	40,83	167,89	442,8	1308,34
27-28	4	1334	302	150	1786	57,89	53,37	40,03	89	41,73	176,25	458,28	1328,09
29-30	3	1370	302	150	1822	59,3	54,78	41,09	91,35	42,63	184,61	473,76	1347,83
31-32	2	1405	302	150	1857	60,71	56,19	42,14	93,7	43,52	192,97	489,25	1367,57
33-35	1	1441	302	150	1893	62,16	57,64	43,23	96,12	44,45	201,58	505,19	1387,89

Διαφορά	64,75	106,19
Από τα ποσά που προκύπτουν πρέπει να αφαιρεθούν 6€ λόγω της αύξησης των κρατήσεων για το ΤΕΑΔΥ, ώστε η συνολική καθαρή αύξηση κυμαίνεται από 55 έως 97 €.		
Διαφορά	58,75	100,19

Με τη συνεχιζόμενη πολιτική της λιτότητας και των αυξήσεων που δεν αναπληρώνουν καν τον πληθωρισμό που εφάρμοσε η κυβέρνηση της Ν.Δ. το 2005 οι μισθοί του εκπαιδευτικού προσωπικού το 2005 με βάση το νέο μισθολόγιο (ν.3205/03) διαμορφώθηκαν ως εξής:

Την ίδια και χειρότερη πραγματικότητα αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί το 2006, μιας και η εξέλιξη των μισθών των Δ.Υ. ήταν ελάχιστη, με μία εισοδηματική πολιτική που κινήθηκε αυστηρά στα όρια του επίσημου πληθωρισμού. Ο προϋπολογισμός που ψηφίστηκε τον περσινό Δεκέμβριο ήταν ένας προϋπολογισμός σκληρής μονομερούς λιτότητας για μισθούς – συντάξεις, διεύρυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και περικοπής των κοινωνικών δαπανών: προέβλεπε μειώσεις στα εισοδήματα, αφού οι περσινές αυξήσεις ήταν 2,5%, δηλαδή μικρότερες από τον επίσημο και πάντα πλασματικό πληθωρισμό που προβλέπεται πάνω από 3,5%. Στην πραγματικότητα η

ακρίβεια, ιδιαίτερα στα είδη πλατιάς κατανάλωσης, ήταν πολύ υψηλότερη και συνεχώς κάλπαζε.

Πιο συγκεκριμένα για τους μισθούς των εκπαιδευτικών το 2006:

Με την Κυβερνητική εξαγγελία για αύξηση 3% στους Βασικούς Μισθούς, ο Βασικός Μισθός του 18ου Μισθολογικού Κλιμακίου της κατηγορίας Υ.Ε. οριζόταν σε 629 € (611 € + 611 € x 3%). Με βάση τα 629 € υπολογίζονται οι υπόλοιποι Βασικοί Μισθοί όλων των κατηγοριών, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφοι 2 & 3 του Νόμου 3205 (ΦΕΚ 297/23-12-2003 τ. Α').

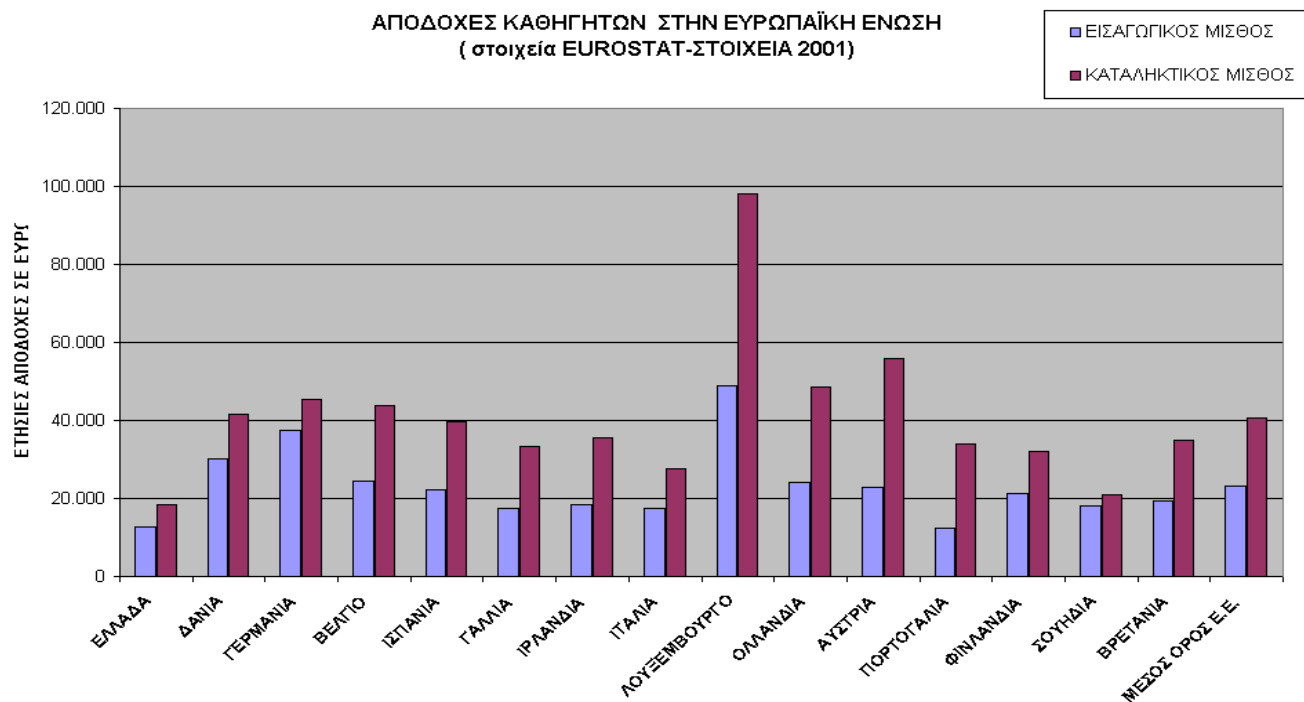
Το επίδομα εξωδιδασκτικής απασχόλησης αυξάνεται σε ποσοστό του πληθωρισμού του 2005 (επίσημο ποσοστό 3,5%) και γίνεται: 310,76 € + (310,76 x 3,5%) = 321,64 €.

Με βάση τα παραπάνω οι Βασικοί Μισθοί για το 2006 διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2006

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕ01			ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕ01			ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ			ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ Με Πτυχίο πανεπιστ. φοίτησης			ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕ Με Πτυχίο εξωτερ. φοίτησης		
ΕΤΗ	Μ.Κ.	Βασικός Μισθός	ΕΤΗ	Μ.Κ.	Βασικός Μισθός	ΕΤΗ	Μ.Κ.	Βασικός Μισθός	ΕΤΗ	Μ.Κ.	Βασικός Μισθός	ΕΤΗ	Μ.Κ.	Βασικός Μισθός
0	17ο	768	0	18ο	799	0	18ο	862	0	17ο	899	0	16ο	936
1	16ο	799	1	17ο	834	1	17ο	899	1	16ο	936	1	15ο	973
3	15ο	831	3	16ο	868	3	16ο	936	3	15ο	973	3	14ο	1.010
5	14ο	862	5	15ο	902	5	15ο	973	5	14ο	1.010	5	13ο	1.047
7	13ο	894	7	14ο	937	7	14ο	1.010	7	13ο	1.047	7	12ο	1.084
9	12ο	925	9	13ο	971	9	13ο	1.047	9	12ο	1.084	9	11ο	1.121
11	11ο	957	11	12ο	1.005	11	12ο	1.084	11	11ο	1.121	11	10ο	1.158
13	10ο	989	13	11ο	1.039	13	11ο	1.121	13	10ο	1.158	13	9ο	1.195
15	9ο	1.020	15	10ο	1.074	15	10ο	1.158	15	9ο	1.195	15	8ο	1.232
17	8ο	1.052	17	9ο	1.108	17	9ο	1.195	17	8ο	1.232	17	7ο	1.269
19	7ο	1.083	19	8ο	1.142	19	8ο	1.232	19	7ο	1.269	19	6ο	1.306
21	6ο	1.115	21	7ο	1.177	21	7ο	1.269	21	6ο	1.306	21	5ο	1.343
23	5ο	1.147	23	6ο	1.211	23	6ο	1.306	23	5ο	1.343	23	4ο	1.380
25	4ο	1.178	25	5ο	1.245	25	5ο	1.343	25	4ο	1.380	25	3ο	1.417
27	3ο	1.210	27	4ο	1.280	27	4ο	1.380	27	3ο	1.417	27	2ο	1.454
29	2ο	1.241	29	3ο	1.314	29	3ο	1.417	29	2ο	1.454	29	1ο	1.491
31	1ο	1.273	31	2ο	1.348	31	2ο	1.454	31	1ο	1.491			
			33	1ο	1.383	33	1ο	1.491						

ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
(στοιχεία EUROSTAT-ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2001)

	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΣ	ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟΣ	ΚΑΤ/ΕΙΣ	ΔΙΑΦ. ΕΙΣΑΓ	ΔΙΑΦ. ΚΑΤΑΛ	ΔΙΑΦ.	ΔΙΑΦ.
	ΕΤΗΣΙΟΣ ΜΙΣΘΟΣ(€)	ΕΤΗΣΙΟΣ ΜΙΣΘΟΣ(€)		ΑΠΟ ΤΟ Μ.Ο	ΑΠΟ ΤΟ Μ.Ο	ΕΙΣ-ΚΑΤΑΛ(€)	ΕΙΣ-ΚΑΤΑΛ(%)/ΑΡΧ
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	12.276	33.966	2,8	-47%	-16%	21.690	177%
ΕΛΛΑΔΑ	12.556	18.429	1,5	-46%	-55%	5.873	47%
ΓΑΛΛΙΑ	17.463	33.205	1,9	-25%	-18%	15.742	90%
ΙΤΑΛΙΑ	17.528	27.495	1,6	-24%	-32%	9.967	57%
ΣΟΥΗΔΙΑ	18.188	20.885	1,2	-21%	-49%	2.697	15%
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.338	35.644	1,9	-21%	-12%	17.306	94%
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	19.401	35.065	1,8	-16%	-14%	15.664	81%
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	21.291	31.947	1,5	-8%	-21%	10.656	50%
ΙΣΠΑΝΙΑ	22.270	39.803	1,8	-4%	-2%	17.533	79%
ΑΥΣΤΡΙΑ	22.941	55.778	2,4	-1%	37%	32.837	143%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	24.135	48.662	2,0	4%	20%	24.527	102%
ΒΕΛΓΙΟ	24.384	43.672	1,8	5%	7%	19.288	79%
ΔΑΝΙΑ	30.312	41.593	1,4	31%	2%	11.281	37%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	37.350	45.374	1,2	61%	12%	8.024	21%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	48.948	98.221	2,0	111%	142%	49.273	101%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	23.159	40.649	1,8				
EUROSTAT							
http://dide.fth.sch.gr							

Η ίδια πολιτική λιτότητας και μηδενικών αυξήσεων που τις εξανεμίζει σε μια μέρα η ακρίβεια στην αγορά, θα συνεχιστεί και το 2007. Αν η κυβέρνηση αποφάσιζε να αναστείλει για έναν χρόνο τη μείωση του φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις, θα μπορούσε «εδώ και τώρα» να αυξήσει τις αποδοχές όλων των εκπαιδευτικών -πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης- τουλάχιστον κατά 150 ευρώ τον μήνα. Κι όμως, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να υποδεχτούν το 2007 με αυξήσεις «ψίχουλα» 1,5-2 ευρώ ημερησίως.

ΠΩΣ ΘΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΟΥΝ ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΜΕ ΑΥΞΗΣΗ 3,5%												
ΕΤΗ ΥΠΗΡ.	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
	2006	2007	ΑΥΞΗΣΗ	2006	2007	ΑΥΞΗΣΗ	2006	2007	ΑΥΞΗΣΗ	2006	2007	ΑΥΞΗΣΗ
0	629	651	22	736	762	26	824	853	29	862	892	30
1	656	679	23	768	794	26	859	890	31	899	930	31
3	683	707	24	799	827	28	895	926	31	936	969	33
5	710	735	25	831	860	29	930	963	33	973	1.007	34
7	737	763	26	862	893	31	965	1.000	35	1.010	1.045	35
9	764	791	27	894	925	31	1.001	1.036	35	1.047	1.084	37
11	791	819	28	925	958	33	1.036	1.073	37	1.084	1.122	38
13	818	847	29	957	991	34	1.072	1.110	38	1.121	1.160	39
15	845	875	30	989	1.024	35	1.107	1.146	39	1.158	1.199	41
17	872	903	31	1.020	1.057	37	1.142	1.183	41	1.195	1.237	42
19	899	931	32	1.052	1.089	37	1.178	1.220	42	1.232	1.275	43
21	926	959	33	1.083	1.122	39	1.213	1.256	43	1.269	1.314	45
23	953	987	34	1.115	1.155	40	1.248	1.293	45	1.306	1.352	46
25	980	1.015	35	1.147	1.188	41	1.284	1.330	46	1.343	1.391	48
27	1.007	1.043	36	1.178	1.220	42	1.319	1.366	47	1.380	1.429	49
29	1.034	1.071	37	1.210	1.253	43	1.355	1.403	48	1.417	1.467	50
31	1.061	1.099	38	1.241	1.286	45	1.390	1.440	50	1.454	1.506	52
33	1.088	1.127	39	1.273	1.319	46	1.425	1.476	51	1.491	1.544	53

ΠΟΣΟ ΘΑ ΑΥΞΗΘΟΥΝ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ (ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ+ΚΙΝΗΤΡΟ ΑΠΟΔΟΣΗΣ)												
ΕΤΗ ΥΠΗΡ.	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ
0	715	737	3,1%	832	858	3,1%	959	988	3,0%	1.012	1.042	3,0%
1	742	765	3,1%	864	890	3,1%	994	1.025	3,1%	1.049	1.080	3,0%
3	769	793	3,1%	895	923	3,2%	1.030	1.061	3,0%	1.086	1.119	3,0%
5	796	821	3,1%	927	956	3,1%	1.065	1.098	3,1%	1.123	1.157	3,0%
7	823	849	3,2%	958	989	3,2%	1.100	1.135	3,1%	1.160	1.195	3,0%
9	850	877	3,2%	990	1.021	3,2%	1.136	1.171	3,1%	1.197	1.234	3,1%
11	877	905	3,2%	1.021	1.054	3,3%	1.171	1.208	3,2%	1.234	1.272	3,1%
13	904	933	3,2%	1.053	1.087	3,2%	1.207	1.245	3,1%	1.271	1.310	3,1%
15	931	961	3,2%	1.085	1.120	3,2%	1.242	1.281	3,2%	1.308	1.349	3,1%
17	958	989	3,2%	1.116	1.153	3,3%	1.277	1.318	3,2%	1.345	1.387	3,1%
19	985	1.017	3,3%	1.148	1.185	3,2%	1.313	1.355	3,2%	1.382	1.425	3,1%
21	1.012	1.045	3,3%	1.179	1.218	3,3%	1.348	1.391	3,2%	1.419	1.464	3,2%
23	1.039	1.073	3,3%	1.211	1.251	3,3%	1.383	1.428	3,3%	1.456	1.502	3,2%
25	1.076	1.111	3,3%	1.253	1.294	3,2%	1.419	1.465	3,2%	1.493	1.541	3,2%
27	1.103	1.139	3,3%	1.284	1.326	3,3%	1.454	1.501	3,3%	1.530	1.579	3,2%
29	1.130	1.167	3,3%	1.316	1.359	3,3%	1.490	1.538	3,2%	1.567	1.617	3,2%
31	1.157	1.195	3,3%	1.347	1.392	3,3%	1.525	1.575	3,3%	1.604	1.656	3,2%
33	1.184	1.223	3,3%	1.379	1.425	3,3%	1.560	1.611	3,3%	1.641	1.694	3,2%

ΠΟΣΟ ΘΑ ΑΥΞΗΘΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΔΟΧΕΣ (ΒΑΣΙΚΟΙ ΜΙΣΘΟΙ+ΚΙΝΗΤΡΟ ΑΠΟΔΟΣΗΣ+176 ΕΥΡΩ)												
ΕΤΗ ΥΠΗΡ.	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		
	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ	2006	2007	ΑΥΞ. ΣΕ
0	891	913	2,5%	1.008	1.034	2,5%	1.135	1.164	2,5%	1.188	1.218	2,5%
1	918	941	2,5%	1.040	1.066	2,5%	1.170	1.201	2,6%	1.225	1.256	2,6%
3	945	969	2,5%	1.071	1.099	2,6%	1.206	1.237	2,6%	1.262	1.295	2,6%
5	972	997	2,6%	1.103	1.132	2,6%	1.241	1.274	2,6%	1.299	1.333	2,6%
7	999	1.025	2,6%	1.134	1.165	2,7%	1.276	1.311	2,7%	1.336	1.371	2,6%
9	1.026	1.053	2,6%	1.166	1.197	2,7%	1.312	1.347	2,7%	1.373	1.410	2,7%
11	1.053	1.081	2,7%	1.197	1.230	2,8%	1.347	1.384	2,7%	1.410	1.448	2,7%
13	1.080	1.109	2,7%	1.229	1.263	2,8%	1.383	1.421	2,7%	1.447	1.486	2,7%
15	1.107	1.137	2,7%	1.261	1.296	2,8%	1.418	1.457	2,8%	1.484	1.525	2,7%
17	1.134	1.165	2,7%	1.292	1.329	2,8%	1.453	1.494	2,8%	1.521	1.563	2,8%
19	1.161	1.193	2,8%	1.324	1.361	2,8%	1.489	1.531	2,8%	1.558	1.601	2,8%
21	1.188	1.221	2,8%	1.355	1.394	2,9%	1.524	1.567	2,8%	1.595	1.640	2,8%
23	1.215	1.249	2,8%	1.387	1.427	2,9%	1.559	1.604	2,9%	1.632	1.678	2,8%
25	1.252	1.287	2,8%	1.429	1.470	2,8%	1.595	1.641	2,9%	1.669	1.717	2,9%
27	1.279	1.315	2,8%	1.460	1.502	2,9%	1.630	1.677	2,9%	1.706	1.755	2,9%
29	1.306	1.343	2,8%	1.492	1.535	2,9%	1.666	1.714	2,9%	1.743	1.793	2,9%
31	1.333	1.371	2,9%	1.523	1.568	2,9%	1.701	1.751	2,9%	1.780	1.832	2,9%
33	1.360	1.399	2,9%	1.555	1.601	2,9%	1.736	1.787	3,0%	1.817	1.870	2,9%

Η αύξηση που «υποσχέθηκε» η κυβέρνηση στους εκπαιδευτικούς δεν θα φτάσει παρά μόνο για μισό πακέτο τσιγάρα. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επίσης να «συμβιβαστούν»

με την ιδέα ότι η Ν.Δ. θα διαθέσει το 2007 οκτώ φορές περισσότερα χρήματα για να μειώσει τον φορολογικό συντελεστή των επιχειρήσεων από αυτά που θα δώσει για να διανεμηθούν στους εκπαιδευτικούς οι δύο πρώτες δόσεις από το περίφημο επίδομα των 105 ευρώ.

Αύξηση κρατήσεων

Ο εμπαιγμός δεν σταματάει εδώ: οι αυξήσεις δεν θα φτάσουν ποτέ ολόκληρες στην τσέπη των εκπαιδευτικών, καθώς σημαντικό ποσοστό τόσο από τις δύο πρώτες δόσεις του επιδόματος όσο και από την αύξηση στο βασικό μισθό, όπως αυτή θα αποφασιστεί από την εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης, θα πάει αυτομάτως στα ταμεία της εφορίας λόγω υψηλότερης παρακράτησης φόρου.

Η κυβέρνηση θα «επιβαρύνει» με 55 εκατ. ευρώ τον προϋπολογισμό του 2007 για να δώσει ένα μέρος του επιδόματος στους εκπαιδευτικούς. Όμως, τη στιγμή που ισχυρίζεται ότι οι αντοχές της οικονομίας δεν επιτρέπουν παροχές, θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό με περίπου οκτώ φορές περισσότερα χρήματα -περί τα 400 εκατ. ευρώ- για να αυξήσει τα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων και τα μερίσματα που θα μοιραστούν κυρίως σε μερικές εκατοντάδες μεγαλομετόχους και επιχειρηματίες.

Για την ακρίβεια, θα στερήσει περίπου 400 εκατ. ευρώ από τα φορολογικά έσοδα του κράτους, για να μειώσει τη φορολογία των επιχειρήσεων. Ως γνωστόν, το 2007 μειώνεται για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά ο φορολογικός συντελεστής για τις επιχειρήσεις. Μάλιστα, η εμπειρία από την πρώτη μείωση δείχνει ότι οι επιχειρήσεις δεν αξιοποιούν το κυβερνητικό «δώρο» για να κάνουν επενδύσεις, αλλά για να φουσκώσουν τα μερίσματα που μοιράζουν στους μετόχους τους.

Ο εκπαιδευτικός θα πάρει επίδομα 105 ευρώ στην 3ετία 2007-2009, το οποίο θα καταβληθεί σε τέσσερις δόσεις, δύο εξαμηνιαίες και δύο ετήσιες.

Η πρώτη δόση -ύψους 17,5 ευρώ- θα δοθεί την 1η Ιανουαρίου 2007 και η δεύτερη - επίσης 17,5 ευρώ- την 1η Ιουλίου 2007.

Τι θα πάρουν

Αυτές οι δύο αυξήσεις επιβαρύνουν με 55 εκατ. ευρώ τον κρατικό προϋπολογισμό. Επιπρόσθετα, ο εκπαιδευτικός -όπως και όλοι οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι του Δημοσίου- θα πάρει αύξηση 3,5% στον βασικό του μισθό αλλά και το εξωδιδακτικό επίδομα. Με τι ισοδυναμεί όμως η «διπλή παροχή» στην οποία στάθηκε ακόμη και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος;

Με αύξηση 3,5% την 1η Ιανουαρίου 2007 αλλά και μια διορθωτική αύξηση ύψους 1% από την 1η Ιουλίου 2007. Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν κερδίσει δηλαδή αύξηση μια μονάδα υψηλότερη από τον προβλεπόμενο πληθωρισμό της επόμενης χρονιάς.

Χαρακτηριστικό είναι το ακόλουθο παράδειγμα:

* Εκπαιδευτικός με 5 χρόνια προϋπηρεσίας, παίρνει σήμερα 1.481 ευρώ μεικτά. Στο χέρι, του μένουν 1.137 ευρώ αν αφαιρεθούν φόροι και ασφαλιστικές κρατήσεις. Την 1η Ιανουαρίου 2007, ο μεικτός μισθός θα φτάσει στα 1.545 ευρώ.

Όμως, λόγω αύξησης των εισφορών και των φόρων, καθαρά θα απομείνουν 1.176 ευρώ. Δηλαδή, από τα 64 ευρώ που θα είναι η μεικτή αύξηση, ο εκπαιδευτικός θα βάλει στην τσέπη του τα 39 ευρώ. Όσο για την 1η Ιουλίου 2007, θα πάρει και δεύτερη αύξηση 12 ευρώ. Συνολικά, οι ετήσιες καθαρές αποδοχές του θα αυξηθούν περίπου κατά 650 ευρώ ή 1,77 ευρώ ημερησίως.

* Και το 2008, θα επαναληφθεί το ίδιο σκηνικό: πενιχρές αυξήσεις για τους εκπαιδευτικούς και πλούσιες παροχές για τις εταιρείες. Στις αρχές του χρόνου θα γίνει η τρίτη αύξηση του επιδόματος των εκπαιδευτικών, αυτή τη φορά κατά 35 ευρώ.

Το κόστος για τον προϋπολογισμό; Περίπου 150 εκατ. ευρώ. Το 2008 είναι η χρονιά που ολοκληρώνεται η μείωση του φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις από το 35% στο 25% μέσα σε μια τριετία. Το δημοσιονομικό κόστος έχει υπολογιστεί στα 600 εκατ. ευρώ.

Δηλαδή, ένα ευρώ θα πάρουν οι εκπαιδευτικοί -από το οποίο και πάλι θα αφαιρεθεί το 30% λόγω φόρου- και τέσσερα οι επιχειρήσεις.

Τα επιδόματα

Όπως είναι γνωστό ο βασικός μισθός στο νέο μισθολόγιο απορρόφησε μερικά από τα επιδόματα, δίνοντας έτσι την ψευδή εικόνα ότι ανταποκρίνεται στο σχετικό αίτημα της ενσωμάτωσης των επιδομάτων. Όμως, ενώ έμειναν έξω από το τμήμα αυτό του μισθού που μεταβάλλεται το ίδιο για όλους του Δ.Υ. το «κίνητρο απόδοσης», τα επιδόματα ειδικών συνθηκών και το επίδομα εξωδιδασκτικής απασχόλησης, ενσωματώθηκε το χρονοεπίδομα, που είναι το μόνο που θα ήταν επιθυμητό να μένει εκτός ενσωμάτωσης²². Ας σημειωθεί ότι, ενώ στο νόμο 2470 προβλεπόταν για το επίδομα εξωδιδασκτικής απασχόλησης ότι αναπροσαρμόζεται ετησίως με τις αυξήσεις λόγω πληθωρισμού, κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται στο νέο μισθολόγιο.

Δεδομένου ότι το χρονοεπίδομα και το επίδομα εξομάλυνσης αυξάνονταν με βάση τον πληθωρισμό, αν υπολογίσουμε το κέρδος από τις ενσωματώσεις βλέπουμε ότι:

Το μέρος του μισθού στο οποίο δίνονται κατ' έτος αυξήσεις λόγω πληθωρισμού γίνεται με το νέο μισθολόγιο μικρότερο. Στην πραγματικότητα, η μόνη θετικής κατεύθυνσης ενσωμάτωση είναι το τμήμα 58€ του κινήτρου απόδοσης. Η μη σύνδεση του «αναπροσαρμοσμένου» σε 310€ επιδόματος εξωδιδασκτικής απασχόλησης με τις αυξήσεις λόγω πληθωρισμού δημιουργεί αρνητική διαφορά 252€ του μέρους του μισθού που αυξάνεται τιμαριθμικά! Οι αυξήσεις λόγω πληθωρισμού με το νέο μισθολόγιο σε σχέση με το παλιό είναι μειωμένες κατά το ποσοστό των αυξήσεων που αντιστοιχεί σε 252€. Για παράδειγμα, σε αύξηση 3% λαμβάνεται 8€ περίπου μικρότερη αύξηση «χάρη» στις «ενσωματώσεις» του νέου μισθολογίου! Εντέλει, η

²² Το χρονοεπίδομα είναι το κυριότερο εργαλείο για μεταβολή της σχέσης εισαγωγικού - καταληκτικού μισθού. Αν τα υπόλοιπα επιδόματα εντάσσονταν στο βασικό μισθό, 4% χρονοεπίδομα ανά διετία στο βασικό, χωρίς καμιά αύξηση λόγω αλλαγής κλιμακίου, θα έδινε στα 30 χρόνια λόγο 1/1,8. Με οποιαδήποτε αύξηση λόγω αλλαγής κλιμακίου ο λόγος εισαγωγικού - καταληκτικού αυξάνεται δραματικά. Πέραν αυτού είναι ένας τρόπος ωρίμανσης του μισθού που δεν εξαρτάται από κανένα άλλο κριτήριο εκτός του χρόνου υπηρεσίας.

μερική ενσωμάτωση, όχι μόνο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται στο σχετικό αίτημα της ΟΛΜΕ, αλλά λειτούργησε προς την αντίθετη κατεύθυνση.

Όμως το «νέο μισθολόγιο» έχει και τις πλευρές που εκφράζουν την προσπάθεια προσαρμογής στις αποφάσεις του διευθυντηρίου της Ε.Ε., που επιβάλλουν τη λειτουργία του δημόσιου τομέα με συνθήκες αντίστοιχες προς τον ιδιωτικό, δηλαδή με προοπτική την άρση της μονιμότητας, τις ελαστικές εργασιακές σχέσεις και τη διεύρυνση του θεσμού της μη πλήρους απασχόλησης, τη σύνδεση αμοιβών και «αποδοτικότητας», την «ευελιξία» των μετακινήσεων των Δ.Υ. και τη δημιουργία πυραμίδας με μεγάλες αμοιβές των κορυφαίων στελεχών και πολλές μισθολογικές κλίμακες, ώστε κάθε μεμονωμένος εργαζόμενος ή μικρή ομάδα εργαζομένων να διαπραγματεύονται ξεχωριστά τους μισθούς και τις εργασιακές τους συνθήκες με το κράτος - εργοδότη. Το μισθολόγιο δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί ξεχωριστά από το σύνολο των θεσμών που εισάγονται και την πρακτική που ακολουθείται. Η σχεδιαζόμενη για το σχολικό έτος 2006 – 2007 προσπάθεια να καλυφθούν κενά στην εκπαίδευση με τοποθέτηση 11.000 ωρομισθίων (τα σχετικά κονδύλια έχουν ήδη προϋπολογιστεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους) βρίσκεται στην προηγούμενη κατεύθυνση της ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων.

Το κίνητρο απόδοσης

Το κίνητρο απόδοσης, ανεξάρτητο τμήμα του μισθού, αποτέλεσε την πιο προκλητική «καινοτομία», η οποία δικαιολογεί την κριτική για προσπάθεια σύνδεσης του μισθού με την αξιολόγηση. Το τμήμα αυτό του μισθού δίνει τη θεσμική δυνατότητα στην εκάστοτε κυβέρνηση να πραγματοποιήσει τη σύνδεση μισθού αξιολόγησης.

Η ύπαρξη του κινήτρου απόδοσης ως ειδικού επιδόματος του μισθού δίνει τη δυνατότητα το ποσό αυτό να διαμορφώνεται όχι γενικά, αλλά ατομικά ή κατά ομάδες. Η αντιμετώπιση μέρους του μισθού σε συνάρτηση με την «απόδοση» είναι ένα κίνητρο που αφορά την ατομική συμπεριφορά του κάθε εργαζομένου, εντάσσεται επομένως στη λογική της διάλυσης της έννοιας της συλλογικότητας. Το τμήμα αυτό του μισθού είναι επομένως επισφαλές. Δίνεται η θεσμική δυνατότητα να κοπεί από τον καθηγητή που δεν «επιτυγχάνει τους στόχους», ώστε στην πραγματικότητα, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση μισθού!

Δίνει ακόμη την πολύ πιο ρεαλιστική προοπτική, μελλοντικές αυξήσεις να δίνονται σ' αυτό το τμήμα του μισθού, αλλά μόνο σε όσους έχουν αξιολογηθεί, και ανάλογα με το «αποτέλεσμα» της αξιολόγησης. Έτσι, ακόμη κι αν δε μειωθεί το ποσό του κινήτρου απόδοσης, μπορεί να κρατήσει σε μισθολογική στασιμότητα τους μη αρεστούς στη διοίκηση καθηγητές ή όσους αρνηθούν να αξιολογηθούν.

Είναι βάσιμος ο φόβος να χρησιμοποιηθεί το τμήμα αυτό του μισθού για τη μισθολογική διαφοροποίηση ανάλογα με το σχολείο και την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Προορίζεται έτσι να παίξει το ρόλο της διάσπασης κάθε έννοιας συλλογικότητας μέσω του εκμαυλισμού διά των αυξήσεων και της εξαθλίωσης διά της κατηγοριοποίησης. Η εμφύτευση στους εργαζομένους της ιδέας του προσωπικού «βολέματος» μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο για τη διάσπαση του κλάδου.

Πέρα όμως από τις προβλεπόμενες δύο δίμηνες περικοπές του επιδόματος, που αναφέρει το σχέδιο νόμου στο άρθρο 12, η θεσμική κάλυψη της σύνδεσης μισθού – αξιολόγησης είναι εκείνη που το εκπαιδευτικό σώμα αρνείται απολύτως να αποδεχτεί.

Τέλος, με το τμήμα του μισθού που αφορά τα επιδόματα θέσης επιχειρείται κυρίως η οικοδόμηση της μισθολογικής πυραμίδας με τάση μεγαλύτερων διαχωρισμών. Στόχος είναι να αποκοπούν τα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη από τη μεγάλη πλειονότητα των καθηγητών, ώστε να ενταχθούν στο σύστημα επιβολής και αυταρχικότητας με το οποίο θα επιχειρηθεί η στροφή της εκπαιδευτικής εργασίας ακόμη περισσότερο στην υπηρετηση «μετρήσιμων» αποτελεσμάτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών της «αγοράς».

Αναλυτικότερα για τους καθηγητές τα επιδόματα και οι κρατήσεις με το νέο μισθολόγιο είναι οι εξής:

Επιδόματα:

- 1) Μεταπτυχιακών σπουδών:
 - α) Κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος 75 Ευρώ.
 - β) Κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης 45 Ευρώ.
- 2) Εξωδιδακτικής απασχόλησης: 310,76 Ευρώ. (αναπροσαρμόζεται κατ' έτος σύμφωνα με το ποσοστό του πληθωρισμού του προηγούμενου έτους).
- 3) Προβληματικών και παραμεθόριων περιοχών:
 - α) Σε προβληματικές κατηγορίας Β' 40 Ευρώ.
 - β) Σε προβληματικές κατηγορίας Α' 50 Ευρώ.
 - γ) Σε προβληματικές και παραμεθόριες 120 Ευρώ.
- 4) Ειδικής απασχόλησης.
 - α) Σχολικοί Σύμβουλοι - Προϊστάμενοι Διευθύνσεων και Γραφείων Εκπαίδευσης – Διευθυντές Ενιαίων Λυκείων και Τ.Ε.Ε. 235 Ευρώ .
 - β) Διευθυντές Γυμνασίων και Σ.Ε.Κ. 176 Ευρώ.
 - γ) Υποδιευθυντές Σχολικών μονάδων – Υπεύθυνοι Τομέων Σ.Ε.Κ. – Προϊστάμενοι Εκπαιδευτικών Θεμάτων 88 Ευρώ.
- 5) Ειδικά επιδόματα εκπαιδευτικού προσωπικού:
 - α) Μειονοτικών σχολείων από 40 Ευρώ έως 425 Ευρώ.
 - β) Ειδικής αγωγής 195 Ευρώ.

Ειδικές Παροχές:

- 1) Οικογενειακή παροχή.
 - α) Έγγαμος χωρίς ή με ενήλικα τέκνα 35 Ευρώ.
 - β) Για κάθε παιδί για τα δύο πρώτα 18 Ευρώ, για το τρίτο και το τέταρτο 47 Ευρώ και για κάθε ένα παιδί από το πέμπτο και πάνω 73 Ευρώ.
- 2) Κίνητρο απόδοσης: Για όλους τους εκπαιδευτικούς 150 Ευρώ.
- 3) Επίδομα θέσης ευθύνης:
 - α) Σχολικοί Σύμβουλοι - Προϊστάμενοι Διευθύνσεων Εκπαίδευσης 175 €.
 - β) Προϊστάμενοι Γραφείων Εκπαίδευσης 135 Ευρώ.
 - γ) Διευθυντές Ενιαίων Λυκείων και Τ.Ε.Ε. 130 Ευρώ.
 - δ) Διευθυντές Γυμνασίων και Σ.Ε.Κ. 115 Ευρώ.
 - ε) Υποδιευθυντές Σχολικών μονάδων - Υπεύθυνοι Τομέων Σ.Ε.Κ. – Προϊστάμενοι Εκπαιδευτικών Θεμάτων 70 Ευρώ.

Τα επιδόματα των κατηγοριών 3) & 5) καθώς και οι ειδικές παροχές χορηγούνται υπό προϋποθέσεις.

Κρατήσεις στις μηνιαίες αποδοχές μας.

Ταμείο για το οποίο γίνεται η κράτηση	Ποσοστό και αποδοχές στις οποίες γίνεται η κράτηση	
	Ασφαλισμένοι μέχρι 31-12-1992	Ασφαλισμένοι μετά 1-1-1993
Υγειονομική περίθαλψη	2,55% στο σύνολο των αποδοχών εκτός του κινήτρου απόδοσης	
ΜΤΠΥ (Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων)	4% στο Βασικό Μισθό και 1% σε όλα τα άλλα επιδόματα	
ΤΠΔΥ (Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων)	4% στο Βασικό Μισθό	4% στο σύνολο των αποδοχών εκτός του κινήτρου απόδοσης
ΤΕΑΔΥ (Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων)	3% στο Βασικό Μισθό και 2% στα άλλα επιδόματα εκτός του κινήτρου απόδοσης	3% στο σύνολο των αποδοχών εκτός του κινήτρου απόδοσης
Για κύρια Σύνταξη	6,67% στο Βασικό Μισθό	6,67% στο σύνολο των αποδοχών εκτός του κινήτρου απόδοσης
Φόρος Εισοδήματος	Για το κράτος δεν θεωρείται κράτηση ²³	

Οι λόγοι για τους οποίους απορρίψαμε το μισθολόγιο διατηρούν την επικαιρότητά τους

Συνοπτικά το ισχύον μισθολόγιο:

i.	αμοιβές που δεν αποκαθιστούν την απώλεια του εισοδήματος των καθηγητών.	Παγίωσε
ii.	μεγάλες παγίδες για το συμφέρον των εργαζομένων, άμεσες και μελλοντικές.	Κρύβει
iii.	ύει ασυνέπεια διακηρύξεων – πράξεων, όπως αυτές περί εξομάλυνσης των ανισοτήτων και άρσης των αδικιών.	Αποδεικν
iv.	τη σύνδεση μισθού – αξιολόγησης.	Εισάγει
v.	το δρόμο για την κοινωνική κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων και το χωρισμό των καθηγητών σε κατηγορίες, οι οποίες θα αμείβονται διαφορετικά.	Ανοίγει

1400 ευρώ καθαρά στον νεοδιόριστο - Ενσωμάτωση των επιδομάτων στο βασικό μισθό.

Αυξήσεις και ενσωμάτωση είναι ενιαίο αίτημα

²³ Ο υπολογισμός του φόρου γίνεται με αναγωγή στις ετήσιες καθαρές αποδοχές και εξαρτάται από τις απαλλαγές λόγω παιδιών και από τα κλιμάκια παρακράτησης. Η παρακράτηση για φέτος γίνεται σύμφωνα με την 1097063/2423/Α0012 εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών (Δ/νση Φορολογίας Εισοδήματος).

Αρχικά θα πρέπει να τονιστεί ότι πρόκειται για ένα και όχι για δύο αιτήματα. Αν, για παράδειγμα, δεν ενσωματωθούν τα επιδόματα και δοθεί αύξηση π.χ. κατά 25% μόνο στο βασικό μισθό, τότε η αύξηση του πρωτοδιόριστου θα είναι κάτι λιγότερο από 13%, ενώ τα δώρα θα υστερούν, όπως σήμερα, από το μηνιαίο μισθό. Εκτός αυτού, το αίτημα για ενσωμάτωση ειδικά του κινήτρου απόδοσης έχει και αμυντικό χαρακτήρα έναντι της σύνδεσης μισθού – αξιολόγησης.

Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, τα επιδόματα εξωδιδασκτικής απασχόλησης και το κίνητρο απόδοσης δεν προβλέπεται να αυξάνονται με βάση τον πληθωρισμό. Ακόμη, δεν περιλαμβάνεται στα δώρα και ειδικά το κίνητρο απόδοσης δε δίνεται στον καθηγητή που μένει εκτός υπηρεσίας για διάφορους λόγους. Συνεπώς, οποιαδήποτε αύξηση δε συνοδεύεται από την ενσωμάτωση των επιδομάτων, είναι παραπλανητική.

Το ερώτημα είναι αν το αίτημα για 1400 ευρώ στον νεοδιόριστο είναι ρεαλιστικό και δίκαιο.

Το αίτημα για 1400 ευρώ στον νεοδιόριστο είναι δίκαιο

Σχετικό με το δίκαιο της αύξησης, αρκεί να υπολογιστούν οι απώλειες εισοδήματος λόγω της διαρκώς επιδεινούμενης σχέσης ανάμεσα στο μισθό και το κόστος ζωής. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην πραγματικότητα δεν ζητάμε αυξήσεις, αλλά επιστροφή μικρού μέρους των «κλεμμένων». Διάφορες μελέτες της Ε.Ε. και του Ι.Ν.Ε. Γ.Σ.Ε.Ε. - ΑΔΕΔΥ έχουν εκτιμήσει τη μείωση της αγοραστικής αξίας του μισθού κατά τα τελευταία 20 χρόνια σε 30%. Οι μελέτες αυτές στηρίζονται στα επίσημα κυβερνητικά στοιχεία, τα οποία όμως δεν απεικονίζουν την πραγματική απώλεια εισοδήματος που προκύπτει από την τεράστια αύξηση στις τιμές αγαθών ανελαστικής ζήτησης. Πολλοί αναλυτές υπολογίζουν την πραγματική απώλεια της αγοραστικής δύναμης του μισθού σε 20% μόνο για τα τελευταία τρία χρόνια. Αν δεχτούμε πάντως τα επίσημα στοιχεία, ακόμη και μια αύξηση κατά 30% δε θα αποκαθιστούσε την αδικία. Κι αυτό, γιατί θα επανερχόμασταν σε μισθούς αντίστοιχους αγοραστικά με παλιότερους, αλλά θα είχαμε οριστικά χάσει ποσό ίσο με τις μειώσεις της αγοραστικής αξίας.

Σχετικά με την αγοραστική αξία του μισθού, τα στοιχεία και της προηγούμενης και της σημερινής κυβέρνησης είναι φαλκιδευμένα εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο υπολογίζεται ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή και ο πληθωρισμός. Πέρα από αυτό που ο κάθε εργαζόμενος βιώνει στην καθημερινή του ζωή, το οποίο ουδείς μπορεί να το διαψεύσει όσα οικονομικά μεγέθη κι αν αναφέρει, υπάρχουν και επιστημονικές μελέτες που, παρά το ότι η γνώση των μεγεθών δεν είναι εύκολη, επισημαίνουν τη διαφορά ανάμεσα στην πραγματικότητα και τους αριθμούς, που μπορεί να ευημερούν, ενώ οι άνθρωποι υποφέρουν. Για παράδειγμα, στην έκθεση Τσερκέζου επισημαίνεται:

Αναφερόμαστε στον πληθωρισμό χωρίς να του προσδώσουμε κανένα ιδεολογικό πρόσημο, ακριβώς όπως κάνουμε και με τα επιτόκια. Τόσο στη μία περίπτωση, όσο και στην άλλη αυτό είναι λανθασμένο. Εξηγούμαστε:

Η βιβλιογραφία περί τα οικονομικά χωρίζει τις αιτίες του πληθωρισμού στη σύγχρονη οικονομία σε δύο ομάδες. Οι αιτίες της πρώτης ομάδας προϋποθέτουν πλήρη απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών ή υπέρμετρο καταναλωτισμό και έγκεινται στην υπερβολική αύξηση της ζήτησης των αγαθών. Είναι φανερό για τα

δεδομένα μας ότι οι προϋποθέσεις της πρώτης ομάδας δεν πληρούνται, απλούστατα διότι ούτε πλήρης απασχόληση των παραγωγικών συντελεστών υφίσταται (αντίθετα μάλιστα συνυπάρχουν ανεργία με υποαπασχόληση των παγίων κεφαλαίων) ούτε όμως υπέρμετρος καταναλωτισμός. Μια δεύτερη αιτία πληθωρισμού είναι η αύξηση του κόστους παραγωγής (πληθωρισμός κόστους). Οι αιτίες του πληθωρισμού κόστους, σύμφωνα με την οικονομική επιστήμη, είναι:

1. Αύξηση τιμών πρώτων υλών.
2. Αύξηση αμοιβών πάνω από την παραγωγικότητα της εργασίας.
3. Υπερβολική αύξηση κερδών (πληθωρισμός κερδών)
4. Αύξηση τιμών εισαγομένων.
5. Αύξηση εμμέσων φόρων.

Τα 1) & 4) προφανώς δεν υφίστανται, διότι αφενός μεν (υπό ομαλές συνθήκες) οι τιμές των πρώτων υλών βρίσκονται σε φυσιολογικά επίπεδα, αφετέρου δε οι τιμές των εισαγομένων μειώνονται συνεχώς λόγω μείωσης του ευρωπαϊκού και αμερικανικού πληθωρισμού. Η δεύτερη προϋπόθεση προφανώς δεν πληρούται. Το χάσμα μεταξύ της παραγωγικότητας της εργασίας και των πραγματικών μισθών αυξάνει, ενώ παρατηρούμε την συνεχώς αυξανόμενη παραγωγικότητα της εργασίας. Άρα έχουμε να κάνουμε με διεύρυνση του χάσματος μεταξύ της αυξανόμενης παραγωγικότητας και των οριακά αυξανόμενων πραγματικών μισθών. Μένουν έτσι οι αιτίες (3) και (5), που όμως δεν έχουν να κάνουν με τους εργαζομένους, αλλά με τους καπιταλιστές και το κράτος. Στην πραγματικότητα μάλιστα μόνον με τους καπιταλιστές, διότι οι έμμεσοι φόροι καιίτοι υψηλοί βαίνουν μειούμενοι. Πράγματι ο λόγος λ άμεσων προς έμμεσους φόρους έχει ως εξής λ(1992)= άμεσοι / έμμεσους = 40,6% ποσοστό σαφώς μειωμένο το 01.

Το αίτημα είναι ρεαλιστικό

Μένει να δούμε και το δεύτερο σκέλος, της δυνατότητα ικανοποίησης του αιτήματος για 1400 ευρώ στον νεοδιόριστο.

Η κυβέρνηση της Ν.Δ., αντιγράφοντας το ΠΑΣΟΚ, μίλησε για άλλα 8 χρόνια λιτότητας, ώστε να εξυγιανθεί η οικονομία και προσδιορίζει νέα μέτρα - σοκ έχοντας παραστάτες τον ΣΕΒ και τα κυρίαρχα ΜΜΕ²⁴. Αξιοποιώντας την καλοκαιρινή ραστώνη ψήφισε την «απελευθέρωση» του ωραρίου στα εμπορικά καταστήματα και τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας στις επιχειρήσεις, αφενός στοχεύοντας περισσότερη απλήρωτη δουλειά να καταλήξει στις τσέπες και τους τραπεζικούς λογαριασμούς του μεγάλου κεφαλαίου, αφετέρου επιχειρώντας να κάνει λάστιχο τους εργαζομένους στη δουλειά και τη ζωή τους. Επέκτεινε το διευθυντικό δικαίωμα όσον αφορά στις απολύσεις, με αποτέλεσμα να έχει ήδη γενικευτεί ο εφιάλτης της

²⁴ Οι μαύρες μέρες σκληρής λιτότητας που υπόσχονται κυβέρνηση και Ε.Ε. μέσω του προϋπολογισμού, συνοδεύονται με την ανεξέλεγκτη ακρίβεια, τη λεηλασία του ευρώ, την επιταχυνόμενη επέκταση των ελαστικών μορφών εργασίας, την άρση της μονιμότητας και φυσικά το ξεπούλημα της δημόσιας κινητής και ακίνητης περιουσίας. Όπως φαίνεται από τον προϋπολογισμό, οι αποκρατικοποιήσεις - ιδιωτικοποιήσεις των τελευταίων κρατικών φιλέτων, μαζί με την παράδοση των δημοσίων έργων υποδομής στις ιδιωτικές κατασκευαστικές εταιρείες, είναι οι νέες παροχές προς το κεφάλαιο. Ήδη Εμπορική και Αγροτική τράπεζα, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, λιμάνια - αεροδρόμια, ηλεκτρική ενέργεια, φυσικό αέριο και εκατομμύρια στρέμματα καταπατημένης δημόσιας γης, προβλέπεται να πουληθούν αντί πινακίου φακής.

ανεργίας. Κατάργησε τη μονιμότητα για όλους τους νεοπροσλαμβανόμενους στον Ο.Τ.Ε. μετατρέποντας σε ελαστικές τις εργασιακές τους σχέσεις (βλ. συμβάσεις ορισμένου χρόνου), μοντέλο που θέλει να επιβάλλει σε όλες τις Δ.Ε.Κ.Ο. Οι ιδιωτικοποιήσεις, τα ξεπουλήματα, η αποβιομηχάνιση και η ανεργία σκιαγραφούν το οικονομικό μέλλον των εργατών και της χαμηλόμισθης υπαλληλίας.

Δε μας ικανοποιεί η δήλωση: «Δεν αντέχει η οικονομία». Δεν είδαμε όλα αυτά τα χρόνια της λιτότητας δίκαιο καταμερισμό των θυσιών. Το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων που έχασαν οι εργαζόμενοι πήγε στο μεγάλο κεφαλαίο, στους τραπεζικούς οργανισμούς και μεγάλο μέρος του διασπαθίστηκε υπέρ κάποιων άλλων, και δεν επενδύθηκε ανταποδοτικά για τους εργαζομένους. Η «ανταγωνιστικότητα» των επιχειρήσεων επιτεύχθηκε σχεδόν αποκλειστικά από τη μείωση του κόστους μέσω της μείωσης των μισθών, ενώ τα κέρδη αυξάνουν και μάλιστα τα κέρδη αυτά, όταν δεν αποσύρονται σε ατομικές καταθέσεις ή κερδοσκοπικές επενδύσεις, επενδύονται στο εξωτερικό διογκώνοντας την εγχώρια ανεργία²⁵. Η μείωση του ρυθμού του πληθωρισμού στηρίζεται μόνο στην αδυναμία των εργαζόμενων να εξασφαλίσουν τα καταναλωτικά αγαθά που χρειάζονται.

Το πιο προκλητικό όμως είναι ο μονόπλευρος προσανατολισμός αυτής της πολιτικής. Ενώ δηλαδή οι μισθοί και οι κοινωνικές δαπάνες εδώ και πολλά χρόνια ολοένα μειώνονται, τα επιχειρηματικά κέρδη και ο πλουτισμός των λίγων παίρνει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Αστρονομικά κέρδη καταγράφουν οι εξαμηνιαίοι ισολογισμοί των μεγάλων Ανωνύμων Εταιρειών, αποκαλύπτοντας τη σαθρότητα των επιχειρημάτων για «δημοσιονομική στενότητα, ελλείμματα κλπ.». Συγκεκριμένα τα καθαρά κέρδη για 70 εταιρείες εμφανίζουν αύξηση 42%, δηλαδή δεκαπενταπλάσια από την ονομαστική αύξηση των μισθών, με τα κέρδη του χονδρικού εμπορίου να φτάνουν στο 613%(!), στις βιομηχανίες τροφίμων στο 67%, στον κλάδο των μεταλλικών προϊόντων στο 68% (στις συγκεκριμένες εταιρείες δεν περιλαμβάνονται οι τράπεζες, οι σύγχρονοι τοκογλύφοι, που εκεί τα κέρδη είναι ακόμα μεγαλύτερα). Όμως και τα στελέχη τους οι κεφαλαιοκράτες τα προσέχουν πολύ στη χώρα μας, αφού -σύμφωνα με την έρευνα που έγινε πρόσφατα σε 17 αναπτυγμένες ευρωπαϊκές αγορές- ενώ οι Έλληνες που κατατάσσονται στην κατώτερη μισθολογική κλίμακα είναι οι χειρότερα αμειβόμενοι σε ολόκληρη την Ευρώπη, αυτοί που είναι στην ανώτατη κλίμακα (διευθυντές-σύμβουλοι) βρίσκονται μεταξύ των πρώτων, με αμοιβές που ξεπερνούν τα 230.000 δολάρια, καλύτερες από τους Ιταλούς, Ολλανδούς, Γάλλους, Σουηδούς! Όσο για τη σύγκριση της κατώτατης μισθολογικής κλίμακας με την ανώτατη, οι διαφορές φτάνουν στο 850% όταν στην Ιταλία το χάσμα περιορίζεται στο 550% !

Εξάλλου, η πολιτική λιτότητας όλα αυτά τα χρόνια δημιούργησε εντυπωσιακή αύξηση του τζίρου των τραπεζικών πιστώσεων, οι οποίες κέρδισαν εντέλει τη μερίδα του λέοντος. Καθώς το μοντέλο ανάπτυξης δεν έπαψε να στηρίζεται στην αύξηση ή τουλάχιστον τη διατήρηση της κατανάλωσης, οι διαφημίσεις προϊόντων που κυρίως διογκώνουν την τιμή τους οδήγησε στο να μη μειωθεί ο πληθωρισμός σημαντικά, ώστε να συνεχίζει να ψαλιδίζει την αγοραστική αξία του μισθού. Οι παραπλανητικές διαφημίσεις των τραπεζικών υπηρεσιών, εκτός του ότι προσέφεραν σ' αυτές υπερκέρδη, συνέβαλαν στην περαιτέρω επιδείνωση της οικονομικής θέσης των εργαζομένων. Όλα αυτά συνιστούν στην πραγματικότητα το οικονομικό αποτέλεσμα της αναδιανομής του πλούτου υπέρ των μεγάλων επιχειρήσεων και των τραπεζικών

²⁵ Κάτι βέβαια που απορρέει ως κρατική υποχρέωση από διεθνείς συνθήκες, όπως εκείνη του Μάαστριχ

οργανισμών και σε βάρος των μισθωτών. Να ποια οικονομία δεν αντέχει: Η οικονομία που σχεδιάζεται έτσι, ώστε να κερδίζουν πάντα οι ίδιοι και να χάνουν οι εργαζόμενοι.

Αυτό το οικονομικό μοντέλο επιδιώκουμε να ανατρέψουμε με το αίτημά μας για 1400 ευρώ καθαρά στον νεοδιόριστο και σχέση εισαγωγικού/καταληκτικού μισθού 1:2,5, αίτημα που, εκτός από πέραν πάσης αμφισβητήσεως δίκαιο, είναι και απολύτως εφικτό, αν δε συνεχιστεί η ίδια πολιτική.

Ποιοι κέρδισαν από τη λιτότητα

Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών, το κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ελλάδα αντιστοιχεί στο 71% του Μέσου Όρου της ΕΕ. Όμως οι μισθοί των καθηγητών Λυκείου στην Ελλάδα αντιστοιχούν στο 54% για το εισαγωγικό και στο 45% για το καταληκτικό κλιμάκιο σύμφωνα με τον πίνακα που παρατίθεται:

ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

ΣΕ ΕΥΡΩ	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ
ΒΕΛΓΙΟ	24.384	43.672
ΔΑΝΙΑ	30.312	41.593
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	37.350	45.374
ΕΛΛΑΔΑ	12.556	18.429
ΙΣΠΑΝΙΑ	22.270	39.803
ΓΑΛΛΙΑ	17.463	33.205
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18.338	35.644
ΙΤΑΛΙΑ	17.528	27.495
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	48.948	98.221
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	24.135	48.662
ΑΥΣΤΡΙΑ	22.941	55.778
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	12.276	33.966
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	21.291	31.947
ΣΟΥΗΔΙΑ	18.188	20.885
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	19.401	35.065
Μ.Ο. Ε.Ε.	23.159	40.649
ΕΛΛΑΔΑ/Ε.Ε.	54%	45%

Βλέπουμε επομένως ότι η σύγκλιση που επιτεύχθηκε χάρη στις δικές μας οικονομικές θυσίες δεν είναι προς όφελός μας.

Παρατίθενται ακόμη στοιχεία από την έκθεση του Ι.Ν.Ε.-Γ.Σ.Ε.Ε. που αναφέρεται στο χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών

Διεύρυνση του χάσματος μεταξύ πλουσίων και φτωχών

Την εικοσαετία 81-01 είχαμε μείωση κατά 27% του πραγματικού κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Τεράστια αύξηση επιχειρηματικών κερδών που ξεπέρασαν τη

χρυσή εποχή της κερδοφορίας δηλαδή τη 10ετία του '60. Οριακή αύξηση του μέσου μισθού με μείωση του κατώτερου μισθού. Μεγάλα προβλήματα στο εμπορικό ισοζύγιο. Σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας που σε συνδυασμό με τη μείωση του μεριδίου των μισθών συνεπάγεται έκρηξη των κερδών. Τα επενδυμένα κέρδη αφορούσαν μηχανολογικό εξοπλισμό οπότε διεύρυναν τις εισαγωγές μεγαλώνοντας το εμπορικό έλλειμμα. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας που προέκυψε από την αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου (αύξηση μηχανολογικού εξοπλισμού) οδήγησε σε μείωση της απασχόλησης.

Ο ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. και η τόνωση της παραγωγής την περίοδο 95-02 συνοδεύεται από αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (85% της μέσης ευρωπαϊκής παραγωγικότητας) Κινητήρια δύναμη της μεγέθυνσης του Α.Ε.Π. ήταν η εγχώρια ζήτηση που την περίοδο 95-02 αυξήθηκε κατά 3,8% και αναμένεται επιτάχυνση το 02 κατά 4,1% και το 03 κατά 4,3%.

Την περίοδο 95-02 οι ακαθάριστες αποδοχές των μισθωτών αυξήθηκαν κατά 20% και καλύφθηκε μέρος της απώλειας της περιόδου 90-94 κατά δε τη 12ετία 90-01 ο μέσος πραγματικός μισθός αυξήθηκε κατά 7,9% ήτοι 0,64% ετησίως. Κατά την ίδια περίοδο οι κατώτατοι μισθοί (ασφαλείας) μειώθηκαν κατά 6,67% ήτοι 0,58% ετησίως.

Το κύριο βάρος της μεγέθυνσης εξακολουθούν να φέρουν οι δημόσιες επενδύσεις. Αυτές έχουν όπως παρακάτω:

ΕΤΟΣ	98	99	00	01	02	03
ΑΥΞΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	3,7%	6,9%	4,7%	7,4%	9%	7%

Κερδοφορία α λα 1960

Το 2001 η κερδοφορία ήταν στο μέσο όρο της περιόδου 60-73 (χρυσή εποχή)

Το 2003 προβλέπονται αυξημένα κέρδη κατά 6%

Ο ισχνός κοινωνικός μισθός διευρύνει το χάσμα πλουσίων και φτωχών.

Το εισόδημα των 20% πλουσιότερων ήταν το 1998 6,5 φορές πάνω απ' το εισόδημα του 20% των φτωχότερων Ελλήνων. Μόνο στην Πορτογαλία το πηλίκιο πλούσιου προς φτωχούς είναι 7. Στην Ελλάδα είναι, όπως είδαμε, 6,5 ενώ ενδεικτικά αναφέρεται η Δανία με 2,5 και η Φινλανδία 3.

Είναι ψέμα εξάλλου ότι ο δημόσιος τομέας στην Ελλάδα είναι τόσο διευρυμένος και γι' αυτό είναι δύσκολο να δοθούν αυξήσεις. Στον πίνακα του Ο.Ο.Σ.Α. βλέπουμε ότι το έτος 1998, για το οποίο υπάρχουν στοιχεία, η Ελλάδα, που έκτοτε προχώρησε και σε άλλες ιδιωτικοποιήσεις, δε βρίσκεται στις υψηλές θέσεις στον τομέα αυτό.

	1985	1990	1997	1998	1999
Canada	20,2	20,3	18,5	17,9	17,5
Czech Republic			15,3	15,3	15,4
Finland	25,3	23,2	25,0	24,3	
France	20,5	20,4	21,3		
Germany	15,5	15,1	12,9	12,6	12,3
Greece			7,2	6,9	

Hungary			22,8	22,7	21,4
Ireland	20,2	17,4	15,9	14,6	
Iceland		14,6			
Italy			15,5	15,4	15,2
Korea	4,5	4,5	4,4	4,5	
Luxembourg		8,0			
Netherlands	15,1	12,9	12,6	12,4	12,2
Portugal	12,1		15,5	15,2	
Spain	13,8	14,0	15,7	15,5	15,2
Turkey	7,7	7,9	9,3	9,1	
United Kingdom	21,6	19,5	12,9	12,7	12,6
United States	14,8	14,9	14,6	14,5	14,6

Το αίτημα για 1400 ευρώ καθαρά στον νεοδιόριστο, σχέση εισαγωγικού/καταληκτικού μισθού 1:2,5 και η ενσωμάτωση των επιδομάτων στο βασικό μισθό είναι και δίκαιο και ρεαλιστικό και εφικτή η ικανοποίησή του.

Το αίτημα της μη σύνδεσης του μισθού με την αξιολόγηση είναι επίκαιρο και σημαντικό.

Το νέο μισθολόγιο απορρίπτεται στην ολότητά του, ως μισθολόγιο λιτότητας και επισφαλούς μισθού.

Από την ανάπτυξη που έγινε είναι φανερό ότι τα μισθολογικά αιτήματα του κλάδου δεν είναι ανταγωνιστικά προς άλλες τάξεις εργαζομένων. Τα επιχειρήματα της ΟΛΜΕ που αναφέρονται σε άλλες ομάδες εργαζομένων έχουν ως μόνο σκοπό την αποκάλυψη των ψευδών ισχυρισμών της κυβέρνησης για τις πραγματικές αυξήσεις και τον προνομιακό τόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι καθηγητές και τη διαρκή αναπαραγωγή των ισχυρισμών αυτών από τα ΜΜΕ. Αντίθετα, η επιτυχία του αγώνα των εκπαιδευτικών θα είναι επιτυχία για όλους του ΔΥ και για τη

δημόσια εκπαίδευση.6.1 ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΟ 5% ΤΟΥ ΑΕΠ

Το οικονομικό αίτημα της ΟΛΜΕ για αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ (ή στο 15% του τακτικού προϋπολογισμού) στοχεύει σε όσα έπρεπε να θεωρούνται αυτονόητα, δηλαδή:

- στην υπεράσπιση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης,
- στην άμβλυνση, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, των κοινωνικών ανισοτήτων που αναπαράγει και προάγει το εκπαιδευτικό σύστημα,
- στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων από το δημόσιο σχολείο υπηρεσιών,
- στη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και του εξοπλισμού των σχολείων

Το αίτημα της ΟΛΜΕ να αυξηθούν οι δαπάνες για την παιδεία σε ποσοστό 5% επί του ΑΕΠ αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης.

Προαποφασισμένη Πολιτική: Η υποχρηματοδότηση

Σήμερα η ιδιωτικοποίηση της παιδείας δεν εκφράζεται μόνο με μέτρα που αναθέτουν απευθείας στον ιδιωτικό τομέα την ευθύνη της εκπαιδευτικής διαδικασίας στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης ²⁶. Εκφράζεται, κυρίως, μέσα από την υλοποίηση μίας νεοφιλελεύθερης πολιτικής που υποβαθμίζει το δημόσιο σχολείο και πανεπιστήμιο, ώστε οι πολίτες να επιβαρύνονται οι ίδιοι για τη μόρφωση των παιδιών τους. Με αυτόν τον τρόπο το κεφάλαιο και οι πολιτικοί φορείς που προασπίζουν τα συμφέροντά του, θέλουν να δημιουργήσουν το «φτηνό, ευέλικτο σχολείο της αγοράς» μετατοπίζοντας τις δαπάνες στα φτωχά λαϊκά στρώματα (δίδακτρα, περικοπές σε σίτιση, στέγαση, βιβλία κ.λπ.). Το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή η υποβάθμιση και η υποχρηματοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος αποτελεί πολιτική επιλογή, ομολογεί με κυνικό τρόπο έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α., ενός οργανισμού που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην χάραξη των πολιτικών των κυβερνήσεων στα πλαίσια της διεθνούς κοινότητας. Στην έκθεσή του αυτή ο ΟΟΣΑ συμβουλεύει τις κυβερνήσεις - μέλη του με τον εξής τρόπο:

«Εάν μειωθούν οι δαπάνες λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα να μη μειωθεί η ποσότητα των υπηρεσιών που παρέχονται, έστω και αν πρόκειται να μειωθεί η ποιότητα. Για παράδειγμα, μπορούν να μειωθούν οι πιστώσεις που διατίθενται για τη λειτουργία των σχολείων ή των πανεπιστημίων αλλά θα ήταν επικίνδυνο να μειωθεί ο αριθμός των φοιτητών. Οι οικογένειες θα αντιδράσουν με βίαιο τρόπο στην περίπτωση που βρεθούν αντιμέτωπες με την άρνηση εγγραφής των παιδιών τους σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Όμως, δεν θα υπάρξει η ίδια αντίδραση από την πλευρά τους εάν μειωθεί βαθμιαία η ποιότητα της παιδείας: το σχολείο μπορεί να ζητήσει σταδιακά να λάβει την οικονομική συνδρομή των οικογενειών ή να καταργήσει κάποια εκπαιδευτική δραστηριότητα. Αυτό γίνεται σταδιακά και αποσπασματικά, σε ένα σχολείο, αλλά όχι και στο διπλανό, έτσι ώστε να αποφευχθεί η γενικευμένη δυσαρέσκεια του πληθυσμού!» ²⁷.

Στόχος: Η συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους

²⁶ βλ. τη σχεδιαζόμενη αναθεώρηση του Συντάγματος που θα επιτρέψει την ίδρυση ιδιωτικών - «μη κρατικών» ΑΕΙ. Πρόσφατο, άλλωστε, είναι το κραυγαλέο παράδειγμα της απόφασης του Ευρωκοινοβουλίου για την επαγγελματική ισοτιμία των πτυχιών που εμπορεύονται τα κάθε λογής ιδιωτικά ψευτο-κολέγια με εκείνα των δημόσιων πανεπιστημίων.

²⁷ *Le Monde Diplomatique/ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 19.10.2003.*

Για ποιο λόγο όμως ο Ο.Ο.Σ.Α. μπαίνει στον κόπο να συμβουλευτεί τα κράτη-μέλη του πώς θα καταφέρουν να μειώσουν τις δαπάνες για την παιδεία χωρίς να προκαλέσουν λαϊκή κατακραυγή και μαζικές κινητοποιήσεις των πολιτών, οι οποίοι θα μπορούσαν με τις κινητοποιήσεις τους να ακυρώσουν στην πράξη αυτή την πολιτική; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό ερμηνεύεται εύκολα από τη διακηρυγμένη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία με τις συνθήκες του Μάαστριχτ και του Άμστερνταμ έχει αποφασίσει να εφαρμόσει μία πολιτική συρρίκνωσης του Δημόσιου Τομέα της οικονομίας προκειμένου να εξοικονομήσει πόρους για να χρηματοδοτήσει περισσότερο τον ιδιωτικό τομέα. Παντού, σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θύμα αυτής της πολιτικής είναι το κοινωνικό κράτος που οικοδομήθηκε μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, δηλαδή ο σημαντικός περιορισμός των κρατικών δαπανών για την παιδεία και την υγεία με αποτέλεσμα να προκαλούνται μεγάλες και δυναμικές κινητοποιήσεις των εργαζομένων.

Η χρηματοδότηση αυτή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος όχι μόνο δεν επαρκεί προκειμένου να βελτιωθούν οι μεγάλες ελλείψεις του σε υποδομές και γενικότερα σε ό,τι αφορά την ποιοτική βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά δεν επαρκεί ούτε για την κάλυψη των ανελαστικών δαπανών για τη συντήρησή του.

Η υποχρηματοδότηση της δημόσιας εκπαίδευσης είναι ένα μείζονος σημασίας πρόβλημα που χρονίζει: Σύμφωνα με μελέτη που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή²⁸ η χώρα μας ξόδεψε το 2002 τα λιγότερα χρήματα από όλες τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παιδεία²⁹. Τη θλιβερή αυτή πρωτιά τη διατήρησε και το 2005, όπου σύμφωνα με την έκθεση του ΟΗΕ για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη το 2005 η Ελλάδα κατατάχτηκε τελευταία στην Ε.Ε. και 80ή παγκόσμια στις δημόσιες δαπάνες για την παιδεία³⁰. Αυτό και μόνο το γεγονός αποκαλύπτει την έκταση και το βάθος της δημαγωγίας του ΥΠ.Ε.Π.Θ. που κάνει λόγο για «πολύπλευρη μόρφωση», «μείωση της σχολικής αποτυχίας», «ευελιξία και ανάπτυξη αυτενέργειας σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης» τη στιγμή που περικόπτονται και άλλα 35 εκατομμύρια ευρώ των κονδυλίων του 2ου ΕΠΕΑΕΚ που προορίζονταν για "Δημιουργία και ενίσχυση υποδομών" των σχολείων³¹.

²⁸ βλ., π.χ., Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 19-10-2003.

²⁹ Αυτό συνέβη τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και σε ποσοστό επί του ΑΕΠ. Έτσι, σύμφωνα πάντα με τη μελέτη αυτή, οι μαθητές ανά τάξη είναι πάρα πολλοί, πιο πολλοί από κάθε άλλο κράτος: φιλοξενεί 28 μαθητές κατά μέσο όρο έναντι μόνο 10 παιδιών στη Σουηδία. Οι δημόσιες δαπάνες είναι οι πιο χαμηλές μεταξύ των 18 κρατών που εξετάστηκαν. Φτάνουν στα 1.950 δολάρια ανά μαθητή ετησίως έναντι 7.601 στην Ελβετία και 3.395 στην Ιρλανδία, η οποία είναι η χώρα με τις αμέσως μικρότερες δημόσιες δαπάνες για την παιδεία. Οι δαπάνες αυτές αντιστοιχούν για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση μόλις στο 1,5% του ΑΕΠ. Τούτο δε δεν οφείλεται στο σχετικά χαμηλό ΑΕΠ της χώρας, αφού η δημόσια δαπάνη για κάθε μαθητή είναι ίση με το 16% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, όταν φθάνει στο 29% στη Δανία και στο 28% στη Νορβηγία. Ο μισθός του καθηγητή στη χώρα μας σε δολάρια και μονάδες αγοραστικής δύναμης είναι 16.420 το χρόνο, όταν στο Βέλγιο είναι 28.420, στην Ιρλανδία 33.840, στην Πορτογαλία 24.560 και στη Σουηδία 20.310.

³⁰ Βλ. Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, 17/12/2005.

³¹ Η ΟΛΜΕ που αποκάλυψε το θέμα εξέφρασε ήδη την έντονη διαμαρτυρία της για αυτή την απόφαση επισημαίνοντας ότι "όποια και αν είναι η σχετική αιτιολογία (να καλυφθούν περιφερειακές προτεραιότητες του Γ' ΚΠΣ) δεν μπορούν να μειώνονται κονδύλια που έχει απόλυτη ανάγκη η παιδεία. Και την ίδια ώρα που πέφτει ψαλίδι

Μήπως με τον τρόπο της υποχρηματοδότησης και της οικονομικής ασφυξίας του δημόσιου σχολείου υλοποιούνται στο ακέραιο οι συμβουλές του Ο.Ο.Σ.Α. για σταδιακή κατάργηση σχολείων με το να πιέζονται οι γονείς να στραφούν σε ιδιωτικές λύσεις (φροντιστήρια κ.λπ.), αφού η δημόσια είναι τόσο τραγικά ανεπαρκής; Άλλωστε, σε μια περίοδο που το εισόδημα των εργαζομένων παρουσιάζει στασιμότητα και η αγοραστική τους δύναμη μειώνεται, η παραπαιδεία των φροντιστηρίων ανθεί, με αποτέλεσμα οι λαϊκές οικογένειες να πληρώνουν ήδη από την τσέπη τους 3 δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο για την εκπαίδευση των παιδιών τους (φροντιστήρια, σχολικά είδη, εκπαιδευτικά βιβλία, διάφορες δραστηριότητες κ.λπ.) και για να σπουδάσουν ένα παιδί δίνουν από μισό έως ολόκληρο μισθό το μήνα! Σύμφωνα, άλλωστε, με έρευνα του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων ³², η ελληνική οικογένεια δαπανά τέσσερις φορές περισσότερα από ό,τι δαπανά το κράτος ανά μαθητή. Έτσι, το σύστημα δημιουργεί τρομερές ανισότητες και φαλκιδεύεται, αν δεν καταργείται στην πράξη, ο δωρεάν χαρακτήρας της Δημόσιας Εκπαίδευσης. Είναι χαρακτηριστικό, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, ότι μια αγροτική οικογένεια επιβαρύνεται με το 47% του εισοδήματός της, για να δώσει στα παιδιά της καλύτερη μόρφωση, ενώ η οικογένεια του δημόσιου υπαλλήλου ξοδεύει αντίστοιχα το 30%.

Η αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος είναι η κερκόπορτα για την πλήρη ιδιωτικοοικονομική λειτουργία του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος

Η επιχείρηση για την αναθεώρηση του Συντάγματος, που ήδη έχει ξεκινήσει από τη Ν.Δ. και το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και συνεπικουρείται από τους κυρίαρχους οικονομικούς κύκλους και τα Μ.Μ.Ε., δεν είναι «κεραυνός εν αιθρία».

Το ΠΑΣΟΚ και ΝΔ έχουν - επί της ουσίας - συμφωνήσει για τις αλλαγές που επιθυμούν. Οι δηλώσεις Γ. Παπανδρέου για την ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), οι κερδοσκοπικές επελάσεις των ιδιωτών στη δημόσια γη και τον κοινωνικό πλούτο, είναι προανάκρουσμα για το τι θα ακολουθήσει. Η ανυπαρξία αντιπολίτευσης από τη μεριά του ΠΑΣΟΚ είναι φανερή από την πρώτη στιγμή. Δεν κινητοποιεί καμιά από τις δυνάμεις του για να ανατρέψει τα μέτρα που η κυβέρνηση δρομολογεί. Δεν το επιθυμεί και δεν το επιδιώκει γιατί η κυβερνητική του θητεία κινήθηκε στην ίδια λογική και θεωρεί ότι σ' ένα μεγάλο μέρος τού λύνονται τα χέρια και για την επόμενη. Το ΠΑΣΟΚ δρομολόγησε το άρθρο 103 στην προηγούμενη αναθεώρηση, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια αποτελούν την κορωνίδα του νεοφιλελεύθερου προγράμματός του για την εκπαίδευση που πιέζει για βαθύτερες και γρηγορότερες αλλαγές κάτω από τις σημαίες της ιδιωτικοποίησης, της «αποκέντρωσης» και της αξιολόγησης, αυτό ψήφισε πλήθος νόμων που καταπατούν δημοκρατικά δικαιώματα.

Αποκαλυπτική από αυτή την άποψη ήταν και η πρόσφατη προ ημερησίας συζήτηση στη Βουλή για την Παιδεία σε επίπεδο πολιτικών αρχηγών: Ο νυν πρωθυπουργός, επιδεικνύοντας το αγοραίο ενδιαφέρον του κυρίως για το ζεστό χρήμα που διαφεύγει από την τσέπη των μεγαλοεκδοτικών και επιχειρηματικών συγκροτημάτων (αυτοί

στα κονδύλια για τη δημόσια εκπαίδευση να μπαίνει προσθήκη για την έμμεση χρηματοδότηση των ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης μέσω του αρμόδιου Οργανισμού (Βλ. Εφημερίδα Αυγή, 17/12/2005).

³² Παρουσιάστηκε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ στις 10-12-2000 από τον καθηγητή Γ. Παπακωνσταντίνου.

επείγονται να ιδρύσουν ιδιωτικά ΑΕΙ στο εσωτερικό), διεκτραγώδησε τη φοιτητική μετανάστευση στο εξωτερικό, παραλείποντας βέβαια να αναφέρει πως η υποχρηματοδότηση του δημόσιου Πανεπιστημίου, οι ανεπαρκέστερες υποδομές του σε υλικοτεχνική υποδομή και προσωπικό καθώς και η πολιτική του κλειστού αριθμού εισακτέων που γιγαντώθηκε με τη βάση του 10, οδηγούν χιλιάδες υποψηφίους στη φοιτητική ξενιτιά αναζητώντας μόρφωση και τίτλους σπουδών που θα μπορούσε κάλλιστα το δημόσιο Πανεπιστήμιο να παρέχει, αν βέβαια η Ελλάδα δεν ήταν ουραγός στις δαπάνες για την εκπαίδευση στην Ε.Ε. των 25 πλέον χωρών.

Κατά δεύτερο λόγο, υποστήριξε πως η κυβέρνησή του θα προχωρήσει στην αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, για να βοηθήσει τάχα τη δημόσια ανώτατη εκπαίδευση να σταθεί στα πόδια της με τον ανταγωνισμό που θα εισαγάγουν τα
ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Με αυτό τον έμμεσο τρόπο αποκάλυψε —άθελά του ίσως— πως το πρόβλημα δεν είναι μόνο ότι με την αναθεώρηση του άρθρου 16 θα ιδρυθούν ιδιωτικά πανεπιστήμια χαμηλού λειτουργικού κόστους και μηδαμινής διασφάλισης της ποιότητας του περιεχομένου των σπουδών τους, τιποτένιας αξίας των τίτλων σπουδών που θα παρέχουν. Αυτοί οι τίτλοι, όπως συμβαίνει ήδη με τα διάφορα ψευτοκολέγια που συνδέονται τάχα με μεγάλα (;) και καταξιωμένα (;) πανεπιστήμια του εξωτερικού, είναι απλά σκουπιδόχαρτα στην αγορά εργασίας, φύλλα πορείας στην εργασιακή περιπλάνηση των νέων, διαβατήρια δηλαδή για την ανεργία που οι φοιτητές-χρήστες των εκπαιδευτικών υπηρεσιών έχουν πληρώσει ακριβά για να τα αποκτήσουν.

Το πρόβλημα επίσης και κυρίως είναι πως η αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος θα οδηγήσει στην περαιτέρω ιδιωτικοοικονομική λειτουργία των δημόσιων ΑΕΙ και ΤΕΙ και όλου του συστήματος της δημόσιας εκπαίδευσης, μιας και διακηρυγμένος στόχος τόσο της Ν.Δ. όσο και του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι η διεύρυνση της ιδιωτικής αγοράς στο χώρο της παιδείας, ώστε η δημόσια Παιδεία να γίνει απλό εξάρτημά της στην εξυπηρέτηση των κεφαλαιοκρατικών συμφερόντων, που περιμένουν το πράσινο φως για να εισέλθουν στην κερδοφόρα «εκπαιδευτική αγορά».

Η αναθεώρηση του άρθρου 16, εάν δεν εμποδιστεί από το κίνημα, θα ανοίξει τον ασκό του Αιόλου για τη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης στα περισσότερα δημόσια πανεπιστήμια, καθώς οι ισχνές κρατικές δαπάνες, στο όνομα του υγιούς ανταγωνισμού, θα διαμοιράζονται σε δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια. Τα δημόσια δεν θα συμμετέχουν ισότιμα στην κρατική χρηματοδότηση. Θα σημειωθεί αύξηση του ήδη δυσβάσταχτου για τα λαϊκά στρώματα κόστους των ανωτάτων σπουδών, ενώ η υποβάθμιση για τους περισσότερους φοιτητές θα είναι πρωτοφανής, αφού θα φοιτούν σε μη «ευγενή» ΑΕΙ, συναγωνιζόμενοι τους αποφοίτους απίθανων κολεγίων και Ιδιωτικών Κέντρων Σπουδών σε ένα διαρκή αγώνα δρόμου για τη συγκέντρωση περισσότερων «πιστωτικών μονάδων». Θα υπάρξει τέλος δραματική συρρίκνωση των εργασιακών δικαιωμάτων και των μισθών των πτυχιούχων και θα επιδεινωθούν οι εργασιακές σχέσεις του διδακτικού προσωπικού, ενώ θα αναιρεθεί ακόμα πιο ολοκληρωμένα και βαθιά οι κοινωνικός ρόλος των πανεπιστημίων και της επιστήμης.

Για όλους αυτούς τους λόγους και για ακόμη περισσότερους πρέπει να προετοιμάσουμε από τώρα τη μάχη ενάντια στην αναθεώρηση και να οργανώσουμε τον αγώνα σε πανελλαδική κλίμακα:

1. Όχι στην αναθεώρηση του άρθρου 16, Δημόσια Δωρεάν Παιδεία για όλους.
2. Κατοχύρωση και διεύρυνση των εργατικών-λαϊκών δικαιωμάτων. Πλήρη πολιτικά δικαιώματα στους δημοσίους υπαλλήλους. Συλλογικές διαπραγματεύσεις

στο δημόσιο τομέα. Πλήρη και ισότιμα δικαιώματα όλων όσοι διαμένουν στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από θρησκευτικές, εθνικές και πολιτιστικές διαφορές.

3. Χωρισμός της εκκλησίας από το κράτος.

4. Η δημόσια γη δεν παραχωρείται στους ιδιώτες. Να δημιουργήσουμε από τώρα τις προϋποθέσεις για ένα ισχυρό, μαζικό ενωτικό κίνημα αντίστασης.

- Δημιουργούμε στους χώρους εργασίας, κατοικίας «επιτροπές του ΟΧΙ» από εκπαιδευτικούς, σπουδαστές, εργαζομένους.
- Οι εκπαιδευτικές Ομοσπονδίες παίρνουν αντίστοιχες κεντρικές πρωτοβουλίες.
- Οι τοπικές επιτροπές συγκροτούνται κατά νομό και πανελλαδικά.
- Τα σωματεία προκηρύσσουν πανεθνική απεργία την πρώτη μέρα συζήτησης και μεγάλο συλλαλητήριο στην Αθήνα.

Παιδεία: κρίκος δημιουργίας κοινωνικών συμμαχιών

Είναι φανερό από τα παραπάνω στοιχεία ότι ο αγώνας των εκπαιδευτικών για τη γενναία αύξηση της χρηματοδότησης του εκπαιδευτικού συστήματος, για άμεσους διορισμούς εκπαιδευτικών και κάλυψη όλων των οργανικών κενών που υπάρχουν σήμερα στα σχολεία, αλλά και ο αγώνας τους για αύξηση των αποδοχών τους σε βαθμό που να μπορούν να ασκούν ακώλυτα το λειτούργημά τους και να ζουν με αξιοπρέπεια από αυτό, αποτελεί προϋπόθεση για τη διατήρηση και ενίσχυση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος. Δεν είναι, επομένως, αυτός ο αγώνας υπόθεση μόνον των εκπαιδευτικών. Είναι αγώνας για την προάσπιση του κοινωνικού δικαιώματος για δημόσια και δωρεάν εκπαίδευση όλων των Ελλήνων πολιτών, που είναι μάλιστα και συνταγματικά κατοχυρωμένο. Επομένως, η επιτυχία αυτού του αγώνα αφορά το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας και, κατά συνέπεια, οι κοινωνικές συμμαχίες που θα πρέπει να οικοδομηθούν στα πλαίσια αυτού του αγώνα θα πρέπει να προτάσσουν και να αναδεικνύουν αυτή την πραγματικότητα.

Με αυτήν την έννοια το Δ.Σ. της Ο.Λ.Μ.Ε. σε παλαιότερη εισήγησή του προς τις Γ.Σ. των Ε.Λ.Μ.Ε. όλης της χώρας είχε αποφασίσει να προτείνει στα Δ.Σ. των ΕΛΜΕ να αξιοποιήσουν, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω μορφές δράσης: ενημέρωση των Ενώσεων και Συλλόγων Γονέων, των εργατικών σωματείων και άλλων τοπικών φορέων, τοπικές καμπάνιες ενημέρωσης με «στέκια αγώνα και ενημέρωσης», ανοιχτές επιστολές προς τους γονείς, πανώ και αφίσες στα σχολεία ή σε κεντρικά σημεία των πόλεων κ.λπ. Ταυτόχρονα, τους σύστησε να προχωρήσουν σε συνεντεύξεις τύπου και δελτία τύπου, αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες που μας προσφέρουν τα Μ.Μ.Ε., ιδιαίτερα τα τοπικά, τονίζοντας με έμφαση πως το επόμενο χρονικό διάστημα θα πρέπει να γίνει ένα μεγάλο άνοιγμα του κλάδου μας προς τον κόσμο της εργασίας και τους μαθητές, με στόχο τη δημιουργία μιας ευρύτατης κοινωνικής συμμαχίας με βάση τα μεγάλα προτάγματα της υπεράσπισης της Δημόσιας Εκπαίδευσης και της θέσης του Εκπαιδευτικού.

6.2 Αύξηση των δαπανών για την παιδεία – Κρατικός Προϋπολογισμός 2008

Ο νέος κρατικός προϋπολογισμός, που παρουσίασε τον προηγούμενο μήνα ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών είναι ένας ακόμα προϋπολογισμός κοινωνικά άδικος, ένας μηχανισμός αναδιανομής εισοδημάτων από τους εργαζόμενους στους «έχοντες και κατέχοντες».

Είναι χαρακτηριστικό πως, όσον αφορά τα **κρατικά έσοδα**, σε ένα σύνολο φορολογικών εσόδων (προβλέψεις) ύψους 48 δις οι φόροι που αφορούν άμεσα τις επιχειρήσεις (φορολογία νομικών προσώπων) ανέρχονται σε μόλις 4,2 δις ευρώ, μόλις σε 8,75%³³. Αλλά και τα ίδια τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η φορολογία Νομικών Προσώπων, τα τελευταία χρόνια, μειώνεται σταθερά. Ενώ το 2004 εισπράχθηκαν από τις επιχειρήσεις κάθε είδους φόροι ύψους 4,7 δις ευρώ, το 2006 το σχετικό ποσό μειώθηκε στα 4,5 δις ευρώ και η πρόβλεψη για το 2007 ανέρχεται στα 4,6 δις ευρώ τη στιγμή που τα κέρδη των βιομηχάνων παρουσιάζουν τεράστια αύξηση χρόνο με το χρόνο. Αντίθετα, η φορολογία των φυσικών προσώπων μεταξύ 2004 και 2007 προβλέπεται να αυξηθεί κατά 25%, από 7,8 δις ευρώ σε 9,7 δις ευρώ. Αλλά η αύξηση αυτή δεν είναι ισομερής, δεδομένου ότι, με το υπό κατάθεση νομοσχέδιο για τη φορολογία Φυσικών Προσώπων και σε βάθος τριετίας (2007-2009), προβλέπονται μεγάλες φοροαπαλλαγές για τα μεγάλα εισοδήματα άνω των 50 χιλ. ευρώ.

Το μεγάλο όμως όργιο γίνεται με τους έμμεσους φόρους, οι οποίοι μόνο στην περίοδο 2004-2007 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 24,2%, από 23 δις σε 28,6 δις ευρώ. Ειδικά ο ΦΠΑ, ο πλέον αντιλαϊκός φόρος³⁴, προβλέπεται να αυξηθεί κατά 27%! Από 13,7 δις ευρώ σε

Η νέα φορολογική κλίμακα				
(για μισθωτούς και συνταξιούχους)				
Κλίμακιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής	Φόρος Κλίμακίου	Σύνολο Εισοδήματος	Σύνολο Φόρου
12.000	0	0	12.000	0
18.000	29%	5.220	30.000	5.220
45.000	39%	17.550	75.000	22.770
Πάνω από 75.000	40%	-	-	-

17,5 δις ευρώ. Είναι εμφανές ότι εφαρμόζεται και υλοποιείται μια αντιλαϊκή και αγριότερη φορολογική πολιτική που διαιωνίζει τη λιτότητα χωρίς τέλος και έλεος για τους εργαζομένους. Καταρχήν επιδεινώνεται περαιτέρω η σχέση έμμεσων προς άμεσους φόρους, η οποία το 2007 αγγίζει το 60 προς 40. Αντιδραστικές ανατροπές όμως έχουμε και στην ίδια την άμεση φορολογία, αφού έχει χάσει πλέον τον οποίο αναδιανεμητικό της χαρακτήρα προς όφελος των λαϊκών στρωμάτων και έχει μετατραπεί από άμεση σε... έμμεση καταλήστευση του εισοδήματος τους.

³³ Αλλά και το συνολικό αυτό ποσό δεν αφορά τις μεγάλες βιομηχανικές, εμπορικές επιχειρήσεις, τις τράπεζες κλπ. Ένα σημαντικό μέρος των φόρων - που κρύβουν και δεν παρουσιάζουν - αφορά τις Ομόρρυθμες, Ετερόρρυθμες Εταιρείες κλπ.

³⁴ Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο από το ΦΠΑ στα καύσιμα εισπράχθηκαν 6,3 δις. ευρώ και παρ' όλα αυτά η κυβέρνηση αρνείται να χορηγήσει το επίδομα θέρμανσης. Για το 2007 ο προϋπολογισμός προβλέπει αύξηση εσόδων από ΦΠΑ κατά 9,8%, από τα πετρελαιοειδή 9,9%, από τον καπνό 7,6% και από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης καυσίμων κατά 10,9%.

Από αυτήν την άποψη αποκαλυπτικός είναι και ο πίνακας 1: σ' αυτόν δίνονται σε εκατομμύρια ευρώ τα ποσά των έμμεσων και άμεσων φόρων και τα ποσοστά που οι έμμεσοι φόροι αντιπροσωπεύουν στο άθροισμά τους, καθώς και οι φόροι φυσικών και νομικών προσώπων και τα ποσοστά που οι φόροι των φυσικών προσώπων αντιπροσωπεύουν στο άθροισμά τους:

Πίνακας 1 Έμμεσοι και άμεσοι φόροι φυσικών και νομικών προσώπων σε εκατ. ευρώ τα έτη 2005, 2006 και 2007			
Κατηγορία εσόδων	2005	2006	2007
Έμμεσοι φόροι	23.722	26.260	28.580
Άμεσοι φόροι	18.371	18.560	19.450
Έμμεσοι φόροι ως ποσοστό στο άθροισμά τους	56,4	58,6	59,5
Φόροι φυσικών προσώπων	8.292	9.100	9.720
Φόροι νομικών προσώπων	4.730	4.500	4.620
Φόροι φυσικών προσώπων ως ποσοστό στο άθροισμά τους	63,7	66,9	67,8

Από τον πίνακα 1 φαίνεται καθαρά ότι η φορολογική πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνηση της Ν.Δ. επιβαρύνει ολοένα και περισσότερο τους πολλούς και μη προνομιούχους και ευνοεί τους έχοντες και κατέχοντες: ο προϋπολογισμός επιτείνει τις φορολογικές ανισότητες, καθώς με τις μεταρρυθμίσεις στη φορολογική κλίμακα δίνει ψίχουλα στους χαμηλοεισοδηματίες και μετριάζει το φορολογικό βάρος των υψηλών εισοδημάτων.

Οι εργαζόμενοι, οι συνταξιούχοι, οι άνεργοι καλούνται να σφίξουν άγρια το ζωνάρι και να επωμιστούν τεράστια φορολογικά βάρη, την ίδια στιγμή που η ακρίβεια έχει δημιουργήσει ασφυκτικές συνθήκες φτώχειας και εξαθλίωσης. Αντί η κυβέρνηση, για να ανακουφιστούν τα λαϊκά στρώματα, να προβεί σε μια προοδευτική φορολογική μεταρρύθμιση, αυξάνοντας π.χ. το αφορολόγητο όριο στα 15.000 ευρώ (συν 5.000 για κάθε παιδί), καταργώντας την περαίωση, αυξάνοντας τη φορολογία στις ανώνυμες εταιρείες και τη μεγάλη ακίνητη περιουσία, καταργώντας τον ΦΠΑ στα είδη πλατιάς λαϊκής κατανάλωσης, καταργώντας τέλος τη δημοτική φορολογία, επιλέγει να ρίξει για άλλη μια χρονιά τα φορολογικά βάρη στις πλάτες των εργαζομένων, αυτών δηλαδή που παράγουν τον κοινωνικό πλούτο. Αυτός είναι ένας από τους σημαντικότερους λόγους για τους οποίους αυξάνεται συνεχώς η ανισοκατανομή του εισοδήματος και του πλούτου στη χώρα μας, με αποτέλεσμα το ποσοστό του πληθυσμού που ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας να είναι από τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Την εικόνα που αδρά περιγράφει ο προϋπολογισμός για το 2007, έρχεται να συμπληρώσει το φορολογικό νομοσχέδιο: από αυτό προκύπτει καθαρά πως η μεγάλη πλειοψηφία των μισθωτών θα επιβαρυνθεί με νέους υπέρρογκους φόρους. Οι περίφημες φοροελαφρύνσεις που διακήρυτταν οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης, αφορούν τα μεγάλα εισοδήματα των κάποιων δεκάδων χιλιάδων ευρώ το χρόνο. Αντίθετα, για τους φτωχοδιάβολους της ελληνικής κοινωνίας, τα λαϊκά στρώματα που περιφρονητικά τα αποκαλούν και φορολογικά υποζύγια, με βάση τις αλλαγές που εξάγγειλε ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών - όπως προκύπτει από τα ίδια τα κυβερνητικά παραδείγματα - είτε προκύπτει αύξηση φόρου για τους άγαμους και τις

οικογένειες με ένα παιδί και για εισόδημα έως 20.000 ευρώ, είτε οι ...ελαφρύνσεις περιορίζονται σε μερικά ευρώ το μήνα, για οικογένειες με δύο παιδιά και άνω. Αντίθετα, εισόδημα των 75.000 ευρώ θα έχουν όφελος που φτάνει τα 3.625 ευρώ το 2009³⁵. Το πόσο προκλητική στο νέο φορολογικό νομοσχέδιο είναι η στήριξη της κερδοφορίας του κεφαλαίου αποδεικνύεται και από τη διάταξη που μειώνει τη φορολόγηση των αποθεματικών των επιχειρήσεων από 25% σε 6% για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και 12% για τις υπόλοιπες³⁶. Οι ρυθμίσεις που εισάγει, επομένως, το νέο φορολογικό νομοσχέδιο επιχειρούν αλλαγές με ταξική στόχευση, η υλοποίηση των οποίων θα επιφέρει νέα μείωση των φορολογικών βαρών για την αστική τάξη και τα υψηλά αμειβόμενα στρώματα, ενώ επιτείνεται ο αντιδραστικός χαρακτήρας της φορολογίας εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, η οποία επί της ουσίας έχει μετατραπεί σε ...έμμεσο φόρο, όπως και ο ΦΠΑ.

Η ίδια εικόνα προκύπτει και από τον πίνακα που αποτυπώνει τις **κρατικές δαπάνες**. Καταρχήν η **δημόσια κατανάλωση** υποχωρεί: από ρυθμό αύξησης 2% το 2006, η

³⁵ Η ταξικότητα των φορολογικών αλλαγών που προωθεί η κυβέρνηση, προκύπτει ακόμα και από τα ίδια τα παραδείγματα που έδωσε στη δημοσιότητα το οικονομικό επιτελείο. Ενδεικτικά αξίζει να αναφερθούν τα ακόλουθα: Σε παράδειγμα - χωρίς τιμαριθμοποίηση των εισοδημάτων για το 2007 - όπου γίνεται σύγκριση του φόρου που προκύπτει με την κλίμακα του 2006 και του φόρου που προκύπτει με την κλίμακα του 2007, για μισθωτό με ένα παιδί: Για εισόδημα έως 12.000 ευρώ η μείωση φόρου είναι μηδενική, για εισόδημα 30.000 ευρώ προκύπτει μείωση φόρου 920 ευρώ και για εισόδημα 50.000 ευρώ, η μείωση ανέρχεται στα 1.120 ευρώ. Όσο, δηλαδή, αυξάνεται το εισόδημα, τόσο μειώνεται και η φορολογική επιβάρυνση. Αλλά το παράδειγμα αυτό είναι ...στατικό, χωρίς τιμαριθμοποίηση των εισοδημάτων. Η αληθινή φορολογική επιβάρυνση, αποδεικνύεται σε άλλο επίσημο παράδειγμα και πάλι μισθωτού με ένα παιδί, όπου γίνεται σύγκριση του φόρου που θα πληρώσει το 2006 και το 2007 με τη νέα κλίμακα. Μόνο που σ' αυτό το παράδειγμα, το εισόδημα που θα αποκτήσει ο συγκεκριμένος μισθωτός το 2007, έχει τιμαριθμοποιηθεί με συντελεστή 5%. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το 2006 εισόδημα 15.000 ευρώ θα πληρώσει φόρο 750 ευρώ και το 2007 (το εισόδημα των 15.000 αυξάνεται κατά 5% και διαμορφώνεται στα 15.750 ευρώ) θα πληρώσει φόρο 797,5 ευρώ. Προκύπτει, δηλαδή, **επιβάρυνση 47,5 ευρώ**. Εισόδημα 20.000 ευρώ με το ισχύον σύστημα θα πληρώσει φόρο 2.250 ευρώ και με το νέο 2.320 ευρώ. Η επιβάρυνση ανέρχεται στα 70 ευρώ. Αντίθετα, φορολογική μείωση προκύπτει για εισοδήματα άνω των 25.000 ευρώ. Όσο για μισθωτούς με δύο παιδιά, προκύπτει ότι: Εισόδημα 20.000 ευρώ θα έχει... ελάφρυνση 70 ευρώ το χρόνο (5 ευρώ το μήνα), σε εισόδημα 25.000 ευρώ, η ελάφρυνση ανέρχεται στα 250 ευρώ το χρόνο ή 18 ευρώ το μήνα και για εισόδημα των 30.000 η ελάφρυνση ανέρχεται στα 375 ευρώ το χρόνο, ή τα 26,8 ευρώ το μήνα. Και πάλι η τάση είναι, όσο αυξάνεται το εισόδημα, τόσο μειώνεται ο φόρος...

³⁶ Τα λεγόμενα αφορολόγητα αποθεματικά για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο ΑΕ φορολογούνται με συμβολικό συντελεστή μόλις 6% και για τις μη εισηγμένες ΑΕ με 12%, αντί του «κανονικού» 29%. Μετά από αυτό τα «αποθεματικά» που υποτίθεται ότι θα πήγαιναν για επενδύσεις μπορούν να γίνουν κέρδη και να μοιραστούν στους μεγαλομετόχους. Το συγκεκριμένο προβλέπεται ρητά στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού. Μα δεν είναι μόνο αυτές οι ελαφρύνσεις που προβλέπει το νέο φορολογικό νομοσχέδιο για το κεφάλαιο: σ' αυτό δίνονται κίνητρα ενίσχυσης του χρηματιστηριακού τζόγου, όπως για τις δαπάνες αγοράς μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων που συνδέονται με ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής. Απαλλάσσονται από κάθε φόρο εισοδήματος τα κεφαλαιακά κέρδη στο χρηματιστήριο παραγώγων εφόσον «εμφανιστούν σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού». Για τις χρηματιστηριακές ΑΕ προβλέπεται η δυνατότητα σχηματισμού «επισφαλειών» με τις οποίες θα μειώνουν ισόποσα τα φορολογητέα κέρδη τους. Διασφαλίζεται επίσης και νομικά η φοροασυλία των τραπεζών και άλλων ρεντιέρηδων σε ότι αφορά στη φορολόγηση των τόκων από ομόλογα.

εισηγητική έκθεση προβλέπει ρυθμό αύξησης 1,1% για το 2007. Αυτό σημαίνει και περιορισμό του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και του προγράμματος προμηθειών του Δημοσίου, με αρνητικό αντίκτυπο στο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.

Σε ότι αφορά την **εισοδηματική πολιτική** συνεχίζεται η πολιτική λιτότητας, η οποία έχει οδηγήσει μεγάλα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας στην περιθωριοποίηση, την τραπεζική υπερχρέωση και την εμφάνιση των νεόπτωχων, οι οποίοι καταγράφονται ως το 20-22% του ελληνικού πληθυσμού. Το σχετικό κονδύλι για αποδοχές και συντάξεις προβλέπεται να αυξηθεί κατά 6,4%-6,6% το 2006, γεγονός που παραπέμπει σε ονομαστικές αυξήσεις μισθών περί το 3%-3,5% και για τις συντάξεις λίγο υψηλότερα. Ο συνταξιούχος θα πάρει από τον προϋπολογισμό του 2007 περίπου 30-50 ευρώ μηνιαίως και οι αυξήσεις μόνο στις τιμές των φαρμάκων του και του πετρελαίου θέρμανσης θα είναι πολλαπλάσιες.

Και ο νέος προϋπολογισμός είναι επανάληψη των προηγούμενων προϋπολογισμών της αυστηρής και μονόπλευρης λιτότητας. Ακόμα και αν λάβουμε υπόψη τον επίσημο πληθωρισμό, οι μισθοί και οι συντάξεις παραμένουν «παγωμένοι» στα επίπεδα του 2006. Δεδομένου ότι το ονομαστικό ΑΕΠ της χώρας αναμένεται να αυξηθεί κατά 7,1%, η συμμετοχή των μισθών και των συντάξεων ως ποσοστό στην πίτα του Εγχώριου Εισοδήματος θα μειωθεί ακόμη περισσότερο.

Στον πίνακα 2 δίνονται οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού για μισθούς και συντάξεις και για τα επιδόματα πολυτέκνων:

Πίνακας 2 Δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για μισθούς και συντάξεις ως ποσοστά του ΑΕΠ			
Κατηγορία δαπανών	2005	2006	2007
Μισθοί και συντάξεις	10,13	10,03	9,96

Από το δεύτερο μέρος του πίνακα 2 φαίνεται ότι το ποσοστό του ΑΕΠ που αντιπροσωπεύουν οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού για τους μισθούς και τις συντάξεις ολοένα και μειώνεται και το 2007 θα πέσει κάτω από το 10%. Δεδομένου ότι ο συνολικός αριθμός υπαλλήλων συνταξιούχων του Δημοσίου αυξάνεται, είναι σαφές ότι η ανισοκατανομή του εισοδήματος και η κοινωνική αδικία αυξάνονται επίσης. Αποτέλεσμα της εφαρμοζόμενης - εδώ και 15 τουλάχιστον χρόνια - πολιτικής λιτότητας σε βάρος των εργαζομένων είναι, σύμφωνα με τα στοιχεία, **το 20% των πλούσιων στην Ελλάδα να έχει επτά φορές περισσότερο εισόδημα από το 20% των φτωχών.**

Αντίθετα, οι δαπάνες για το κατά Μάαστριχτ **δημόσιο χρέος**, την εξυπηρέτηση τόκων και χρεολυσίων δηλαδή, μέσω των οποίων «τρέφεται» το τραπεζικό κεφάλαιο, αυξάνουν κατά 28,4%! Από 26,5 δις ευρώ το 2006 σε 34 δις ευρώ το 2007. Και αυτό μέσα σε μια χρονιά που τα συνολικά έξοδα λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού, φορέων και υπηρεσιών, όπως για μισθούς, συντάξεις, εισφορές σε ασφαλιστικά ταμεία και για οτιδήποτε άλλο, διαμορφώνονται σε 43,6 δις. ευρώ. Με απλά λόγια, σε κάθε 10 ευρώ που θα δαπανήσει το κράτος το 2007 τα 8 ευρώ (!) θα πάνε στους μεγαλοδανειστές - τοκογλύφους, όπως σε ξένες και ντόπιες τράπεζες, «θεσμικούς» κερδοσκόπους, ρεντιέρηδες και σε άλλα κοράκια του χρηματιστηριακού τζόγου. Η δράκα των τραπεζιτών - μεγαλοδανειστών του δημοσίου θα εισπράξει - μόνο για

τόκους - 300 εκατ. ευρώ περισσότερα από το φόρο εισοδήματος που θα πληρώσουν τα 5,5 εκατ. μισθωτών, μεροκαματιάρηδων, συνταξιούχων, αγροτών κλπ.³⁷ .

Σε αυτά τα ποσά, που δαπανά το κράτος, πρέπει κανείς να προσθέσει και το επίσημα χαρακτηρισμένο και ως **κρυφό χρέος** που πηγαίνει στους πολεμικούς εξοπλισμούς της χώρας, πάντα στο όνομα των «διεθνών υποχρεώσεων», για το ΝΑΤΟ και λοιπούς «εταίρους». Στον κωδικό «υποχρεώσεις από προγράμματα εξοπλισμού Ενόπλων Δυνάμεων» του νέου προϋπολογισμού (έτους 2007) η κυβέρνηση της ΝΔ απλώς δε γράφει ούτε δεκάρα τσακιστή, μας πληροφορεί όμως πως στο 12μηνο του 2005 πληρώθηκαν 1,4 δις ευρώ και στο 9μηνο Γενάρη - Σεπτέμβρη του 2006 το ποσό του 1,3 δις ευρώ³⁸ .

Είναι φανερό πως κανείς από αυτούς δε μένει παραπονεμένος: Οι τραπεζίτες δίνουν δανεικά στο κράτος ξεζουμίζοντας ασύλληπτα ποσά τόκων, το κράτος αγοράζει στη συνέχεια από τις πολεμικές βιομηχανίες των ΗΠΑ, της ΕΕ και όπου αλλού, που επίσης θησαυρίζουν, χώρια βέβαια οι φοροελαφρύνσεις και οι άλλου τύπου διευκολύνσεις στην οικονομική ολιγαρχία. Και μετά από αυτά, έχουν το θράσος να μιλάνε για τα «ελλείμματα» τα οποία τάχα «δεν επιτρέπουν» την ικανοποίηση των δίκαιων και χρόνιων λαϊκών αιτημάτων. Τα τέτοια «ελλείμματα» συνεπάγονται την

³⁷ Δηλωτικά της κατάστασης είναι τα επίσημα προϋπολογιστικά και απολογιστικά στοιχεία της εφαρμοζόμενης πολιτικής: Στη 10ετία 1997-2006 για την αποπληρωμή του κρατικού χρέους (τοκοχρεολυτικές δόσεις) δαπανήθηκε το ιλιγγιώδες ποσό των 243,2 δις. ευρώ, χωρίς σε αυτό να συμπεριλαμβάνεται το κομμάτι με τους βραχυπρόθεσμους τίτλους (μέχρι 1 χρόνο). Σε σημερινούς όρους οι μεγαλορεντιέρηδες που λυμαινονται - χρόνια τώρα - τα έσοδα του Δημοσίου, μέσα στην τελευταία 10ετία, ξεκοκάλισαν τις τακτικές δαπάνες των προϋπολογισμών μιας οκταετίας! Με άλλα λόγια, έβαλαν ήδη στα θησαυροφυλάκιά τους ποσά πολύ μεγαλύτερα από το ΑΕΠ, που θα παραχθεί μέσα στο επόμενο έτος 2007, και το οποίο διαμορφώνεται σε 208,7 δις. ευρώ.

Στο ίδιο διάστημα (1997 - 2006) τα ποσά που δαπανήθηκαν σε τόκους - και μόνο - (χωρίς τα χρεολύσια) ξεπέρασαν τα 85 δις. ευρώ, ποσό που βρίσκεται 9 φορές πάνω από τις δαπάνες ασφάλισης και περίθαλψης (όπως για επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων, επιδόματα κ.ά.) που θα δοθούν μέσα στο 2007. Μόνο οι ετήσιοι τόκοι (χωρίς τα χρεολύσια) που λυμαινονται οι τραπεζίτες και άλλα αρπακτικά, ξεπερνούν τα ποσά που καταβάλλει κάθε χρόνο το κράτος για ασφάλεια - περίθαλψη - κοινωνική μέριμνα κλπ. Φέτος (έτος 2006) για τόκους ξοδεύτηκαν 9,6 δις. ευρώ έναντι μόλις 8,5 δις. που δόθηκαν για ασφάλιση - περίθαλψη. Η εν λόγω δράκα κεφαλαιοκρατών απέσπασε από το κράτος ποσά τόκων μεγαλύτερα από τις δαπάνες ασφάλισης και περίθαλψης που μοιράστηκαν στα εκατομμύρια των εργαζόμενων, των συνταξιούχων και των λαϊκών νοικοκυριών της χώρας. Και ακόμη: ολόκληρος ο φόρος εισοδήματος που θα εισπράξει το κράτος μέσα στο 2007 από τα 5,5 εκατ. μισθωτούς, μεροκαματιάρηδες, συνταξιούχους, αγρότες, γενικότερα από τα λαϊκά στρώματα θα δοθεί με τη μορφή τόκων στους τραπεζίτες: Το συγκεκριμένο κομμάτι των φορολογικών εσόδων φτάνει σε 9,72 δις ευρώ. Οι τόκοι (χωρίς τα χρεολύσια) που θα δοθούν στους τραπεζίτες είναι 300 εκατ. ευρώ παραπάνω αφού θα φτάσουν σε 9,75 δις ευρώ...

³⁸ Το Ελεγκτικό Συνέδριο εντόπισε αυτή την εφαρμογή της «δημιουργικής λογιστικής» ήδη από τον προϋπολογισμό του 2004. Το εύρημα αφορούσε στους τόκους που κατέβαλε το Δημόσιο το 2004. Μάλιστα το κονδύλι αυτό συμπεριλαμβάνεται στον υπολογισμό του χρέους σύμφωνα με τους κανόνες της Eurostat. Με άλλα λόγια, αν το ποσό των τόκων που κατέγραψε για το 2004 το Ελεγκτικό Συνέδριο είχαν συμπεριληφθεί στον υπολογισμό του ελλείμματος του προϋπολογισμού, το τελευταίο θα είχε διογκωθεί κατά 5 δις . ευρώ, δηλαδή κατά 3% του ΑΕΠ. Πιο συγκεκριμένα, το Ελεγκτικό Συνέδριο για το 2004 κατέγραψε τόκους 14,4 δις. ευρώ, οι οποίοι όμως εξαφανίστηκαν από τον προϋπολογισμό. Έτσι ακόμη και στην τελευταία εισηγητική έκθεση του 2007 το σχετικό κονδύλι των τόκων έχει παγώσει στα 9,4 δις. ευρώ.

προσφυγή και πάλι στους τραπεζίτες για νέο δανεισμό, που έτσι ολοένα και φουσκώνει. Η μάζα του κρατικού χρέους (γενική κυβέρνηση) στο τέλος του 2007, σύμφωνα με την κυβέρνηση, θα φτάσει αισίως 234,4 δις ευρώ (από 226,1 δις ευρώ το 2006), με άλλα λόγια, θα διογκωθεί κατά 8,3 δις ευρώ.

Ποιες άλλες πολιτικές προωθεί ο προϋπολογισμός;

Κάτω από τη βαριά μπότα της δημοσιονομικής πειθαρχίας, ο προϋπολογισμός αυτός, όπως άλλωστε και οι προηγούμενοι των τελευταίων τουλάχιστον 15 χρόνων, προωθεί:

- την αποδόμηση του «κράτους πρόνοιας» με την υποχρηματοδότηση του δημόσιου συστήματος παιδείας, υγείας, ασφάλισης κλπ.,
- τις ιδιωτικοποιήσεις,
- τις πολιτικές της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας, επιχειρώντας να δημιουργήσει ευνοϊκότερο έδαφος για την αύξηση της κερδοφορίας του μεγάλου κεφαλαίου,
- την αποδιάρθρωση (ή καλύτερα διάλυση) των εργασιακών σχέσεων

Αναλυτικότερα: Και με το νέο προϋπολογισμό συνεχίζεται η υποχρηματοδότηση του ΙΚΑ, του μεγαλύτερου δημόσιου ασφαλιστικού φορέα της χώρας. Για μια ακόμη φορά δεν υλοποιείται η «δέσμευση» για χρηματοδότησή του από τον Κρατικό Προϋπολογισμό με ποσό ίσο με το 1% του ΑΕΠ, το οποίο προβλέπεται να ανέλθει στα 210 δις ευρώ. Αντί για 2 δις ευρώ διατίθεται 1,8 δις ευρώ³⁹.

Οι λειτουργικές δαπάνες αυξάνουν κατά 2,1% και οι αποδιδόμενοι πόροι σε τρίτους (ΟΓΑ κλπ.) κατά 4,3%. Οι σχετικές ονομαστικές αυξήσεις είναι σαφώς ισχνότερες από το 2006. Εν ολίγοις και για το 2007 ισχύει ο «χρυσός κανόνας» του νεοφιλελευθερισμού, σύμφωνα με τον οποίο οι κρατικές δαπάνες αυξάνουν με ρυθμούς χαμηλότερους της αντίστοιχης ανόδου του ΑΕΠ. Η εικόνα υποχρηματοδότησης των κοινωνικών λειτουργιών του κράτους προκύπτει και από την ανάλυση των δαπανών κατά υπουργείο. Οι δαπάνες για την Παιδεία ανέρχονται στο 3,3% του ΑΕΠ, για την Υγεία και την Κοινωνική Αλληλεγγύη στο 2,7% και για την Κοινωνική Ασφάλιση στο 4,4%. Έτσι υλοποιείται η πολιτική του... λιγότερου κράτους, με αποτέλεσμα τα λαϊκά στρώματα που βιώνουν τη μαζική ανεργία, τις απολύσεις, τη φτώχεια και την ακρίβεια, να καλούνται ταυτόχρονα να ξοδεύουν τεράστια ποσά για υπηρεσίες που έπρεπε να είναι δωρεάν όπως είναι η Παιδεία ή η Υγεία.

Πιο συγκεκριμένα και όσον αφορά στην **Παιδεία**, το ποσοστό του 3,48% του ΑΕΠ που θα διατεθεί τον επόμενο χρόνο σηματοδοτεί τη συνέχιση της υποχρηματοδότησης, καθώς ούτε την επίλυση των χρόνιων λειτουργικών

³⁹ Όχι βέβαια ότι αν δίνονταν τα επιπλέον αυτά 200 εκατ. θα επιβραδυνόταν η κατάσταση απαξίωσης της δημόσιας κοινωνικής ασφάλισης. Είναι χαρακτηριστικό ότι - με εξαίρεση τις επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων, που το κονδύλι αυξάνει κατά 13%, λόγω της... ικανοποίησης της προεκλογικής δέσμευσης για αύξηση του ΕΚΑΣ και των συντάξεων του ΟΓΑ - σε όλες τις μεγάλες κατηγορίες δαπανών οι αυξήσεις υπολείπονται της αντίστοιχης αύξησης του ΑΕΠ.

προβλημάτων υποδομής, ούτε την αναγκαία αναβάθμιση εξασφαλίζει, ενώ οι εργαζόμενοι θα συνεχίσουν να πληρώνουν άλλον έναν προϋπολογισμό από το πενιχρό τους εισόδημα.

Οι δαπάνες που προβλέπονται στον κρατικό προϋπολογισμό του 2007 για το υπουργείο Παιδείας, είναι της τάξης των 6.353 εκατ. ευρώ από τον τακτικό προϋπολογισμό και 805 εκατ. ευρώ από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων (ΠΔΕ)⁴⁰, όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα που περιλαμβάνει τα γενικά στοιχεία για τον προϋπολογισμό που αφορούν στην παιδεία.

(σε εκ. ευρώ)	2006	2007	Μεταβολή	Ποσοστό του ΑΕΠ	Ποσοστό του προϋπολογισμού
Τακτικός προϋπολογισμός	6.100	6.353	5,90%	3,08%	10,40%
ΠΔΕ*	761	805	6,70%	0,40%	1,30%
ΣΥΝΟΛΟ	6.861	7.278	6,10%	3,48%	11,70%

Αυτό που πρέπει να προσεχτεί, είναι ότι το «δώστε λεφτά για την παιδεία» δεν αφορά μόνο τις πιστώσεις του Υπουργείου Παιδείας. Αφ' ενός γιατί πολλές από τις πιστώσεις του ΥΠΕΠΘ είναι άσχετες με την παιδεία (πχ Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων), ενώ άλλα σημαντικά ποσά, με την έννοια ότι αφορούν άμεσα τη λαϊκή οικογένεια, περνούν μέσα από το Υπουργείο Εσωτερικών και τους ΟΤΑ. Για παράδειγμα, οι πιστώσεις των σχολικών επιτροπών για θέρμανση, γενικότερος σχολικός εξοπλισμός, εξοπλισμός, μετακινήσεις μαθητών, σχολικός αθλητισμός κ.ο.κ.

Την ώρα που οι εκπαιδευτικοί αυτήν τη χρονιά βρέθηκαν πολλές φορές στους δρόμους ζητώντας περισσότερα κονδύλια για την παιδεία, η κυβέρνηση βγαίνει και ανακοινώνει προκλητικά ότι για το 2007 οι δαπάνες του υπουργείου παιδείας θα αυξηθούν μόλις κατά 5,9%, θα υπολείπονται δηλαδή κατά 1,2% της ονομαστικής αύξησης του ΑΕΠ. Σημειωτέον δε ότι το 2006 οι δαπάνες του υπουργείου Παιδείας αυξήθηκαν κατά 8,1%, οπότε το 2007 η βουτιά θα είναι της τάξεως του 2,2% ή μείον 30%. Το 2007 λοιπόν η παιδεία θα λάβει από τον προϋπολογισμό 6,461 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί μόλις στο 3,2% του ΑΕΠ, έναντι 5% του ΑΕΠ που είχε υποσχεθεί η Ν.Δ. για την παιδεία προεκλογικά. Αν μάλιστα το ΑΕΠ αυξηθεί λογιστικά κατά 25,7%, τότε το 3,10% θα γίνει αυτομάτως 2,30%, δηλαδή κάτω από το μισό του υπεσχημένου 5%. Σημειωτέον δε ότι οι δαπάνες για την παιδεία κινούνται πτωτικά, αφού από το 3,12% του ΑΕΠ το 2006 θα πέσουν στο 3,10% του ΑΕΠ το 2007.

⁴⁰ Αξίζει να αναφέρει κανείς πως και από αυτό το πενιχρό κονδύλι που διατίθεται από το το ΠΔΕ για την εκπαίδευση, ένα σημαντικό ποσοστό θα κατευθυνθεί στη χρηματοδότηση με εθνικούς πόρους των διαβόητων Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), όπως για παράδειγμα αναφέρονται η κατασκευή ή αναπαλαίωση 27 σχολείων στην Αττική και άλλων 31 στην Κεντρική Μακεδονία. Όλα αυτά σημαίνουν ότι ο λαός θα κληθεί να πληρώσει πολύ ακριβότερα την κατασκευή μερικών σύγχρονων σχολικών κτιρίων από τα εκατοντάδες, ίσως και χιλιάδες που έχει ανάγκη η χώρα απ' ότι αν είχε αναλάβει την κατασκευή τους ένας δημόσιος φορέας, π.χ. ο ΟΣΚ, πριν ιδιωτικοποιηθεί βέβαια κι αυτός.

Οι δαπάνες του υπουργείου Παιδείας θα χρησιμοποιηθούν, σύμφωνα με όσα λέει το προσχέδιο, για τα εξής:

- * τη μισθοδοσία των μόνιμων εκπαιδευτικών που προσλήφθηκαν για την κάλυψη αναγκών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- * τη στήριξη του θεσμού του ολοήμερου νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου,
- * την επέκταση του προγράμματος εισαγωγής δεύτερης ξένης γλώσσας στο δημοτικό σχολείο,
- * τη στήριξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- * την αναβάθμιση της εκκλησιαστικής εκπαίδευσης,
- * την υλοποίηση του θεσμού των Τοπικών Συμβουλίων Νέων και
- * τη συνέχιση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας, επαγγελματικού προσανατολισμού, μαθητικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

Πώς θα γίνουν όλα τούτα με μείωση των διαθέσιμων κονδυλίων ως ποσοστό του ΑΕΠ θα το μάθουμε εντός του 2007. Το ποσοστό αυτών των κονδυλίων είναι πολύ μακριά από τις πραγματικές ανάγκες μα και τις προεκλογικές δεσμεύσεις της ΝΔ. που σε όλους τους τόνους έλεγε ότι θα αυξήσει τις δαπάνες για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ. Για να είναι συνεπής η κυβέρνηση με τις δεσμεύσεις της περί 5% για την παιδεία στην τετραετία, πρέπει το 2008 να καταβάλλει 6 δισ. ευρώ περισσότερα από το 2007! Αντί λοιπόν για τη γενναία δημόσια χρηματοδότηση της παιδείας ακολουθείται η πολιτική της μιζέριας και της ιδιωτικοποίησης με συνέχιση της επιβάρυνσης των εργαζομένων (οι οποίοι δαπανούν ετησίως τρία δισ. ευρώ για την κατ' όνομα δωρεάν Παιδεία), παρά τις διακηρύξεις που αποτυπώνονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού. «Έντονο είναι το ενδιαφέρον της πολιτείας για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και την αξιολόγησή του, για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες του», αναφέρεται, δίνοντας το στίγμα της πολιτικής της κυβέρνησης που αντιμετωπίζει την εκπαίδευση ως παρεχόμενη υπηρεσία και όχι σαν δικαίωμα όλων στη μόρφωση, επιμένοντας στην αξιολόγηση, τον έλεγχο δηλαδή για την εφαρμογή των αντιδραστικών πολιτικών που υποτάσσουν την εκπαίδευση στις ανάγκες του μεγάλου κεφαλαίου.

Ο προϋπολογισμός είναι το όχημα για να προχωρήσει με γρήγορα βήματα το σχέδιο της αποκέντρωσης των σχολικών μονάδων, βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία του σχολείου του νεοφιλελευθερισμού. Δηλαδή της μετακύλισης της ευθύνης και του κόστους της λειτουργίας των σχολείων από το κράτος και το Υπουργείο στο σχολείο, δηλαδή στο σύλλογο των εκπαιδευτικών και βασικά στους γονείς. Η μείωση των σχετικών κονδυλίων που διαθέτει η Τ.Α. κατά 50% σημαίνει μια βίαιη και αναγκαστική στροφή των καθηγητών και των γονιών για να βρουν λεφτά για το πετρέλαιο, για την συντήρηση των εργαστηρίων, την καθαριότητα κοκ. Να σημειωθεί ότι και στο ΠΔΕ η μείωση είναι κάθετη. Σε επίπεδο νομών για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια από 107,7 εκατομμύρια € το 2004 σε 17,3 εκατομμύρια € το 2006 (στοιχεία από ΙΣΤΑΜΕ).

(σε εκ. ευρώ)	2006	2007	Μεταβολή
Πιστώσεις για επιχορήγηση περιφερειών προς Νομ. Αυτο/ση για την εκπαίδευση	113	92	-18%
Πιστώσεις νομαρχιών για την Αθμια εκπαίδευση	45	4	-91,10%
Πιστώσεις νομαρχιών για την Βθμια εκπαίδευση	48	10	-79%
Σύνολο	206	106	-49,50%

Ο προϋπολογισμός λειτουργεί σαν όχημα για την δημιουργία έργων και υποδομών στο χώρο της παιδείας μέσω της μεθόδου ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα) και σαν μοχλός πίεσης για έργα μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων. Αλλιώς, για έργα που θα σπρώχνουν την παιδεία στον δρόμο της εμπορευματοποίησης και θα προσθέτουν πρόσθετα χαράτσια στο λαό. Οι «συμβάσεις παραχώρησης» και το σχολείο που θα λειτουργεί σαν τη Γέφυρα του Ρίου και την Αττική Οδό δεν είναι μακριά. Έτσι, από τα 319 εκ ευρώ που προσανατολίζονται γενικά για έργα μέσω ΣΔΙΤ, τα 139 εκ ευρώ αφορούν τον ΟΣΚ. Μάλιστα οι επενδύσεις αυτές έχουν διπλασιαστεί σε σχέση με το 2005, χρονιά που ψηφίστηκε η ρύθμιση για τα ΣΔΙΤ. Τι σημαίνουν αυτά πρακτικά για τον φετινό προϋπολογισμό; Στην εισηγητική έκθεση αναφέρονται η κατασκευή ή αναπαλαίωση 27 σχολείων στην Αττική και άλλων 31 στην Κεντρική Μακεδονία. Στο σημείο αυτό θα ήταν σκόπιμο να παρουσιαστεί η οικτρή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η σχολική στέγη.

Πλήρης υποβάθμιση και απαξίωση της σχολικής στέγης με στόχο την ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης

Η κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η σχολική στέγη είναι επεικώς απαράδεκτη, ενώ δεν λείπουν οι περιπτώσεις νομών, περιοχών και σχολείων που είναι απλά τραγική! Η έλλειψη κτιρίων που διαιωνίζει τη διπλοβάρδια, η ακαταλληλότητα ακόμη και όσον αφορά στη στατική τους υπόσταση, η ανεπάρκεια σε σχολικές υποδομές (εργαστήρια, βιβλιοθήκες, γυμναστήρια, χώρους άθλησης κτλ), οι ανθυγιεινές και αντιπαιδαγωγικές, τέλος, συνθήκες κάτω από τις οποίες αναγκάζονται να κάνουν μάθημα χιλιάδες μαθητές κυριολεκτικά στοιβαγμένοι σε κρύες το χειμώνα, γκρίζες όλο το χρόνο και μουντές αίθουσες διδασκαλίας, πείθουν και τον πλέον δύσπιστο πως η «σχολική στέγη», αυτό το μεγάλο «αγκάθι» που έχουν μπήξει οι κυβερνώντες –χρόνια τώρα- στα πλευρά του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος, «πυρορροεί» και «κακοφορμίζει», γιατί εφαρμόζεται και υλοποιείται απαρέγκλιτα μία πολιτική σκληρής λιτότητας εναντίον των εργαζομένων, η οποία οδηγεί βέβαια και σε περικοπές στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Αυτή η πολιτική στοχεύει συνειδητά στην πλήρη υποβάθμιση και απαξίωση του δημόσιου σχολείου, ώστε ν' ανοίξει ευκολότερα ο δρόμος για την εισβολή του ιδιωτικού τομέα στη χρυσοφόρα «εκπαιδευτική αγορά». Αυτή η αντιεκπαιδευτική πολιτική επιλογή κρύβεται πίσω από την «κωλυσιεργία» και τις χρονοβόρες και δαιδαλώδεις – συχνά - νομικές διαδικασίες που ακολουθούν οι εμπλεκόμενοι φορείς για ζητήματα σχολικής στέγης (ΥΠΕΠΘ, ΟΣΚ ΑΕ, Δήμοι και Νομαρχίες).

Το πρόβλημα της σχολικής στέγης είναι οξύ και μπορεί ν' αναλυθεί σε τέσσερις πλευρές:

α) Έλλειψη σχολικών κτιρίων και αιθουσών, ιδιαίτερα στην περιοχή της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης:

- Σύμφωνα, μάλιστα, με τον υφυπουργό Παιδείας Γ. Καλό στα όρια του Δήμου της Αθήνας το 27% των σχολείων λειτουργούν με διπλοβάρδια, ενώ συνολικά για την Αττική το ποσοστό αυτό φτάνει στο 21,6%. Μισθώνονται 105 κτίρια που στεγάζουν 150 σχολεία, στα οποία φοιτούν πάνω από 15.000 μαθητές. Το κόστος ενοικίασης φτάνει τα 4,5 εκατ. ευρώ ετησίως. Συνολικά στην Αττική έχουν καταγραφεί 230 μισθωμένα κτίρια, όπου στεγάζονται 295 σχολεία ⁴¹. Εκτός όμως από το υπέρογκο τίμημα, 40 σχολεία της Αθήνας και των γύρω δήμων κινδυνεύουν με έξωση, γιατί έχουν λήξει ή λήγουν τα μισθωτήριά τους...

- Ίδια και χειρότερη είναι η κατάσταση και στη συμπρωτεύουσα, στην οποία το πρόβλημα της σχολικής στέγης παραμένει εκρηκτικό: Από τις 1.064 σχολικές αίθουσες του νομού με μαθητικό δυναμικό 142.387 μαθητές, το ποσοστό διπλοβάρδιας προσεγγίζει το 21,14% (244 σχολεία λειτουργούν σε διπλοβάρδιες), ενώ ειδικά στο δήμο Θεσσαλονίκης φτάνει στο 37,63%. Το 2001 οι απαιτούμενες αίθουσες για την εξάλειψη της διπλής βάρδιας ανέρχονταν σε 1.957 και σήμερα έχει παραδοθεί το 25%. «Στα πρωινά σχολεία των Αμπελοκήπων τα 21 από τα 59 τμήματα έχουν από 25 μαθητές και πάνω», υποστήριξε ο εκπρόσωπος του Ζ' Συλλόγου Δασκάλων Θεσσαλονίκης, Ηλίας Σμήλιος ⁴².

- Οι δαπάνες στο πρόγραμμα των δημοσίων επενδύσεων για τη σχολική στέγη είναι μόλις 850 εκατ. ευρώ και έχουν καθηλωθεί εδώ και χρόνια στα ίδια επίπεδα, με αποτέλεσμα να μην επαρκούν. Η πολιτική της υποχρηματοδότησης της σχολικής στέγης προκαλεί προβλήματα και σε άλλους νόμους, όπως π.χ. της Μαγνησίας, της Εύβοιας, της Χίου, του Ηρακλείου ⁴³ κλπ. Χαρακτηριστικό των προβλημάτων είναι το γεγονός ότι στο νομό Ηρακλείου ανάδοχοι εργολάβοι διέκοψαν τις εργασίες, ακόμα και σε περιπτώσεις κτιρίων που θα ολοκληρώνονταν σε λίγες μόλις εβδομάδες, όπως συνέβη στο 2ο Λύκειο, που λίγο πριν τη μετεγκατάστασή του σε νέο κτίριο, διακόπηκαν οι εργασίες και το σχολείο λειτουργεί μέχρι και σήμερα σε λυόμενες αίθουσες. Εκατοντάδες ακόμα οικόπεδα που έχουν δεσμευτεί για σχολική χρήση κινδυνεύουν να αποχαρακτηρισθούν, καθώς το υπουργείο Παιδείας δεν έχει χρηματοδοτήσει ως τώρα είτε τη Νομαρχιακή είτε την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την αγορά τους.

- Αυτή η κατάσταση σίγουρα διευκολύνει τους ιδιώτες να προωθήσουν περισσότερο την εμπορευματοποίηση της σχολικής λειτουργίας, όχι μόνο ζητώντας αύριο πληρωμή της σχολικής στέγης που έχουν στην κατοχή τους από τους γονείς, μα και μετατρέποντας σήμερα τα σχολεία σε επιχειρήσεις: ήδη εγκαινιάστηκε από τον ιδιωτικοποιημένο πλέον Ο.Σ.Κ. που λειτουργεί σαν Α.Ε. το πρώτο σχολείο - επιχείρηση που μετά τη λήξη των μαθημάτων λειτουργεί ως γκαράζ, internet cafe,

⁴¹ Βλ. εφημερίδα Έθνος, 04/09/2005.

⁴² βλ. εφημερίδα Αγγελιοφόρος, 10/03/2006.

⁴³ Βλ. άρθρο του Μάρκου Λάζαρου, προέδρου την περσινή χρονιά της Ε.Λ.Μ.Ε. Ηρακλείου, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Πατρίς στις 10/10/2005.

προσφέροντας επί πληρωμή υπηρεσίες κλπ. Η γενίκευση αυτής της νεοφιλελεύθερης αποδιάρθρωσης του σχολικού χώρου (που πρώτο εισηγήθηκε στο τελευταίο προεκλογικό του πρόγραμμα το ΠΑ.ΣΟ.Κ κάνοντας λόγο για «ανοιχτό σχολείο»⁴⁴ και ως ιδέα «σεμνά και ταπεινά» υιοθετήθηκε από την κυβέρνηση της Ν.Δ.) θα υπονομεύσει βαθιά το δημόσιο χαρακτήρα του σχολείου, θα κλείσει σχολεία σε «άγονες» περιοχές, θα φέρει τους ιδιώτες μέσα στα πόδια των παιδιών του ελληνικού λαού με ό,τι αυτό σημαίνει για τη διαπαιδαγώγησή τους από την ηθική του κεφαλαίου, θα εξοντώσει, τέλος, τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όπως άλλωστε έγινε σε Η.Π.Α. - Αγγλία, τινάζοντας στα ύψη τον αποκλεισμό και τον αναλφαβητισμό.

β) Καταλληλότητά⁴⁵:

- Μεγάλος αριθμός σχολικών μονάδων στεγάζεται σε απαράδεκτα κτίρια (ακόμη και σε λυόμενα παραπήγματα), χτισμένα στις αρχές του προηγούμενου αιώνα με προβληματικά δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και ανεπαρκή θέρμανση. Πρωταγωνίστρια στα ακατάλληλα σχολικά κτίρια αναδεικνύεται αυτοδικαίως η Θεσσαλονίκη, αφού αρκετά κτίρια είναι προκάτ (π.χ. Πεύκα), πάνω από σαράντα ετών. Πολλά σχολεία φιλοξενούνται σε υπόγεια (Άνω Πόλη), σε καπνομάγαζα νοικιασμένα από το 1975, σε ενοικιαζόμενες πολυκατοικίες, σε δεκάδες σχολεία που κτίζουν τις αυλές και μειώνεται ο ζωτικός χώρος των παιδιών, σε σχολεία που κλείνουν εσωτερικά τους διαδρόμους, τα γυμναστήρια για να κάνουν αίθουσες.

Γενικότερα πολλά από τα κτίρια που εκμισθώνουν οι Νομαρχίες και οι Δήμοι ως σχολεία σ' όλη την Ελλάδα είναι εντελώς ακατάλληλα ή παμπάλαια, αλλά η ανακαίνισή τους είναι αρμοδιότητα του ιδιοκτήτη. Πολλές σχολικές μονάδες είναι κατακερματισμένες σε πολλαπλό αριθμό κτιρίων, με όσα συνεπάγεται η διάσπαση. Σε υψηλό αριθμό σχολικών κτιρίων εμφανίζονται προβλήματα στεγανότητας είτε της οροφής είτε των υπογείων, όπως συμβαίνει στη Χίο, μα και σε πολλά άλλα σχολεία της περιφέρειας.

- Ακόμη σοβαρότερο είναι το πρόβλημα της στατικής επάρκειας των σχολείων, καθώς σύμφωνα με μελέτη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου το 30% των σχολικών κτιρίων δεν πληροί τις προδιαγραφές αντισεισμικής προστασίας. Πρόκειται για κτίρια που οικοδομήθηκαν πριν από το 1963. Αστοχίες στην κατασκευή έκαναν σχολεία ν' ανοίξουν στα δύο, όπως συνέβη στο Γυμνάσιο - Λύκειο Λίμνης Ευβοίας μα και στην Καλαμωτή της Χίου, ευτυχώς χωρίς να θρηνήσει η εκπαιδευτική κοινότητα θύματα.

- Το πρόβλημα της έλλειψης σχολικής στέγης που είναι οξύτατο, όταν δεν αντιμετωπίζεται ως προπέτασμα καπνού για να προχωρήσει η ιδιωτικοποίηση μέσω των κακόφημων Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.)⁴⁶, συνήθως

⁴⁴ Όπως περιγράφεται στο προεκλογικό πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ: « Το Ανοικτό σχολείο αποτελεί τη νέα γενιά σχολείων που, εκτός από τις αίθουσες διδασκαλίας και τα εργαστήρια, θα διαθέτει επίσης...χώρους αναψυχής, internet café, μικρά βιβλιοπωλεία και υπόγειους χώρους στάθμευσης».

⁴⁵ Π.χ. παλαιότητα, στατική επάρκεια, αντιπυρική και αντισεισμική προστασία κλπ.

⁴⁶ Ήδη η πρώτη πιλοτική εφαρμογή του νόμου για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) προβλέπει 27 δημόσια σχολεία μέσα στα επόμενα 25 χρόνια να τα κατασκευάσουν και να τα διαχειρίζονται ιδιώτες, σε χώρους που θα παραχωρούνται από τον ΟΣΚ!

«κουκουλώνεται» από τους Δήμους και τις Νομαρχίες με τη μέθοδο της συγχώνευσης σχολείων, με υποβαθμίσεις ή αναβαθμίσεις σχολείων και τη δημιουργία αιθουσών σε χώρους που είναι ακατάλληλοι, είτε χρησιμοποιούνται για εκδηλώσεις, συνελεύσεις ή ακόμα και ως βοηθητικοί χώροι. Στο νομό Θεσσαλονίκης π.χ., σύμφωνα με καταγγελίες γονέων στον γενικό γραμματέα του ΥΜΑ-Θ, Λουκά Ανανίκα κατά το πρόσφατο πανεκπαιδευτικό συλλαλητήριο που πραγματοποιήθηκε στις 09/03/2006, χιλιάδες μαθητές παρακολουθούν μαθήματα κάτω από απαράδεκτες συνθήκες, σε αυτοσχέδιες αίθουσες, κλείνοντας διαδρόμους, εξόδους κινδύνου, σε υπόγειους χώρους και ενοικιαζόμενα κτίρια.

γ) Ανεπάρκεια σε σχολικές υποδομές (εργαστήρια, γυμναστήρια, χώρους άθλησης κτλ).

- Σε αρκετές περιπτώσεις ο εξοπλισμός των εργαστηρίων, ιδιαίτερα στα Τ.Ε.Ε., είναι ελλιπής ή παρωχημένος.

- Ακόμα και στην ακριτική Χίο που δεν είναι τόσο πυκνή η δόμηση και ακριβή η γη όσο στα μεγάλα αστικά κέντρα, η τοπική Ε.Λ.Μ.Ε., εκτός από την ανέγερση κτιρίων για τη στέγαση του 1ου, 2ου Τ.Ε.Ε., του Σ.Ε.Κ. και όλων των νέων εκπαιδευτικών υπηρεσιών (Ε.Κ.Φ.Ε, Κ.Δ.Α.Υ, Ε.Ε.Ε.Κ κ.α), ζητά να διατεθούν κονδύλια ώστε να λυθεί το πρόβλημα της έλλειψης χώρων άθλησης στο μεγαλύτερο σχολικό συγκρότημα του Νομού (1ο και 3ο Λύκειο), καθώς και για το συγκρότημα 2ου Γυμνασίου και 2ου Λυκείου Χίου⁴⁷. Τα 20 από τα 26 σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δε διαθέτουν βιβλιοθήκη.

- δ) Ανθυγιεινές και αντιπαιδαγωγικές συνθήκες κάτω από τις οποίες αναγκάζονται να κάνουν μάθημα χιλιάδες μαθητές, συνθήκες που πνίγουν το όνειρό τους για μάθηση.

- Οι χώροι υγιεινής, όπου υπάρχουν και επαρκούν, δεν απολυμαίνονται τακτικά και δεν καθαρίζονται προσεκτικά σε καθημερινή βάση, με αποτέλεσμα οι μαθητές γενικά να τους αποφεύγουν ή να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία τους. Ακόμα σοβαρότερο πρόβλημα είναι τα σχολεία που φέρουν πλάκες αμιάντου, οι οποίες ενοχοποιούνται για την εμφάνιση μορφών καρκίνου. Μόνο στο νομό Θεσσαλονίκης έχουν εντοπιστεί 18 τέτοια σχολεία, ενώ αδιευκρίνιστος παραμένει ο αριθμός αριθμός τους στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

- Τα ελληνικά σχολεία «προκαλούν» πονοκέφαλο στους μαθητές, αναπνευστικά προβλήματα, τσούξιμο στα μάτια, ενοχλήσεις στον λαιμό κτλ., προβλήματα που τους εμποδίζουν να συγκεντρωθούν στη διδασκαλία των μαθημάτων. Στο σύνολο των σχολικών τάξεων που εξετάστηκαν σε πρόσφατη έρευνα των Τμημάτων Φυσικής και Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών μετρήθηκε έως και τέσσερις φορές πάνω από το κανονικό συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα, υψηλή συγκέντρωση επικίνδυνων ρύπων, όπως φορμαλδεϋδη, οργανικές πτητικές ενώσεις, καθώς και ραδόνιο. Οι υψηλές τιμές του διοξειδίου του άνθρακα, που προκαλείται κυρίως από την εκπνοή, εξηγούνται από τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού μαθητών σε σχετικά μικρές

⁴⁷ Βλ. υπόμνημα της Ε.Λ.Μ.Ε. Χίου προς τον υφυπουργό Παιδείας κ. Γκεσούλη που κατατέθηκε στις 23/09/2003.

αίθουσες σε συνδυασμό με την έλλειψη σωστού αερισμού. Αρνητικό ρεκόρ όλων των ελληνικών σχολείων είναι η απουσία μηχανισμού αερισμού, αφού κατά την έρευνα δεν βρέθηκε ούτε μία αίθουσα που να διαθέτει σύστημα μηχανικού αερισμού. Το άνοιγμα των παραθύρων αποτελεί ακόμη και σήμερα τον μοναδικό τρόπο για «να ξεμυρίσει η τάξη»⁴⁸.

• Η διπλή βάρδια, τέλος, σε συνδυασμό με την κυρίαρχη αντίληψη της «φτηνής λύσης» που θέλει τη σχολική αίθουσα να εξαντλείται στους 4 τοίχους, στα θρανία και σ' ένα μαυροπίνακα έχει, επίσης, οδυνηρές κοινωνικές και εκπαιδευτικές συνέπειες. Πρόσφατη έρευνα πραγματοποιήθηκε από τον Πανεπιστημιακό Δ. Γερμανό και το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Α.Π.Θ. σε 15 τάξεις δημοτικών σχολείων της Θεσσαλονίκης με ποσοστό 16,5% των μαθητών που είχε μαθησιακές δυσκολίες ή βρισκόταν σε κατάσταση σχολικής αποτυχίας. Κατά την έρευνα που διάρκεσε 7 μήνες υπήρξε ανατροπή του καθιερωμένου τρόπου χρήσης και διαρρύθμισης της σχολικής αίθουσας. Δημιουργώντας νέες συνθήκες και πρακτικές επικεντρωμένες στο υποκείμενο - μαθητή διαπιστώθηκε ότι τα παιδιά των οποίων οι δυσκολίες οφείλονταν σε ψυχοκοινωνικούς παράγοντες, κατάφεραν ν' αυξήσουν σημαντικά τις επιδόσεις τους- εκτός από ένα (3,4%)- εγκαταλείποντας το επίπεδο του μαθητή σε δυσκολία ή αποτυχία. Έτσι ο χαρακτηρισμός που τους είχε δοθεί ως μαθητές σε σχολική αποτυχία ήταν ψευδής. Αντίθετα αυτό που φάνηκε να αποτυγχάνει ήταν το εκπαιδευτικό περιβάλλον το οποίο, στη συνηθισμένη του μορφή, δεν ήταν σε θέση να ενσωματώσει τις δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά των παιδιών που απέκλιναν από το στερεότυπο μοντέλο μαθητή του ελληνικού σχολείου⁴⁹(10).

Για όλους αυτούς τους λόγους το εκπαιδευτικό κίνημα πρέπει να διεκδικήσει την γενναία χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στο 15% του κρατικού προϋπολογισμού (5% του Α.Ε.Π.). Να πει όχι στις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.). Να απορρίψει τα σχέδια που στο όνομα της «ευελιξίας» και της «αποκέντρωσης» εντείνουν την ταξική κατηγοριοποίηση των σχολείων, επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της λαϊκής οικογένειας και προωθούν την παραπέρα ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης. Να κάνει, τέλος, τα σχολεία κύτταρα γνώσης και πολιτισμού, εργαλεία για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών και μίας αισιόδοξης, αγωνιστικής στάσης στη ζωή.

⁴⁸ Βλ. Εφημερίδα Τα Νέα, 12/ 10/2004.

⁴⁹ Βλ. Γιώργος Καββαδίας, περ. Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, τεύχος 59.

